

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

3 ADIM

AYT

FELSEFE GRUBU

“3 Adımda Üniversiteye Hazırlık”

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

3 ADIM AYT FELSEFE GRUBU

"3 Adımda Üniversiteye Hazırlık"

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • ...
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • ...

3 ADIM AYT
FELSEFE GRUBU

Basım Adedi ...

ISBN ...

Yazar
KOMİSYON

Baskı:

Sertifika No.:

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

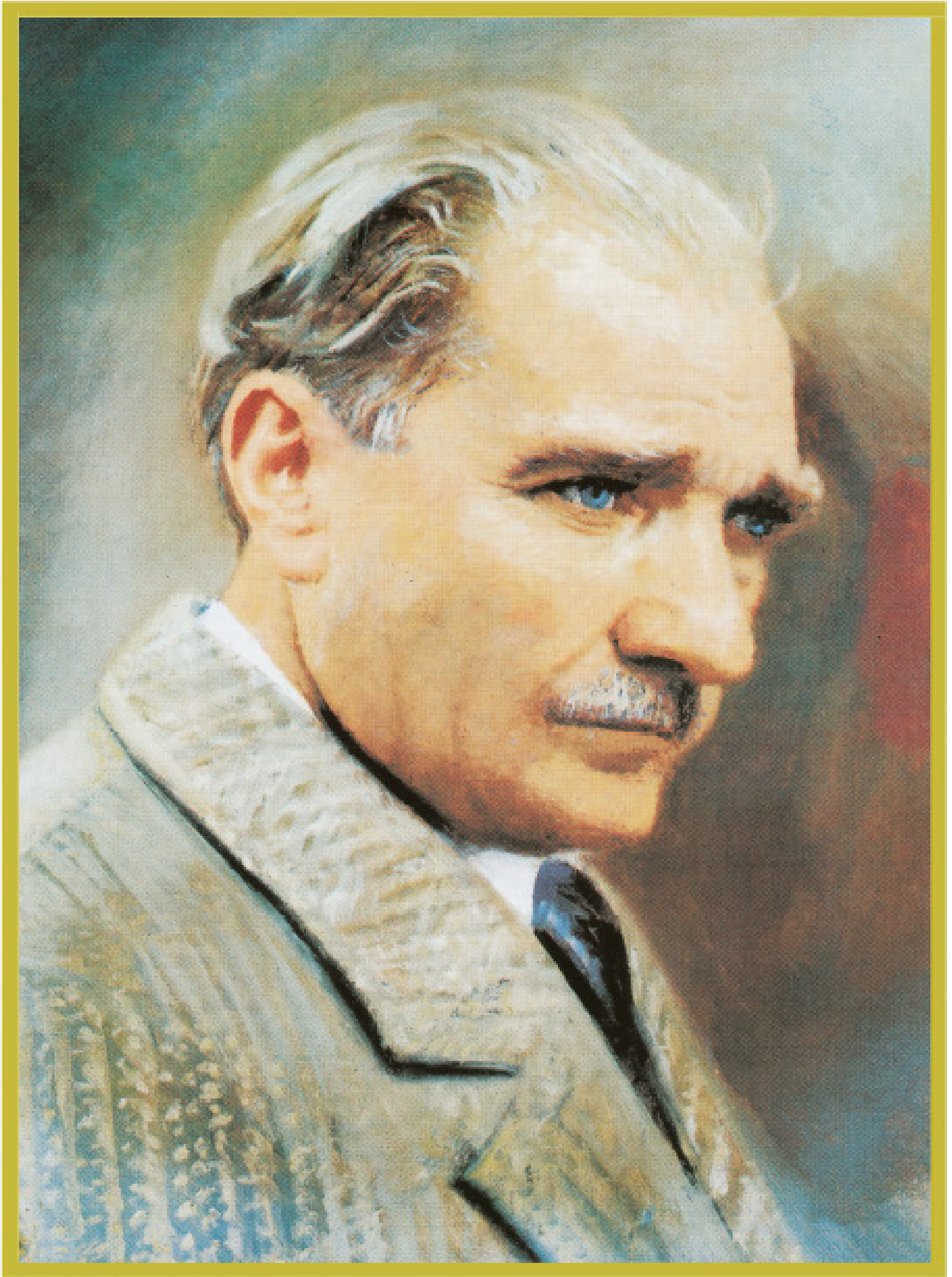
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet
içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

PSİKOLOJİ

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - 1

1. Davranışsal yaklaşım, uyarıcı-davranış psikolojisi olarak bilinir. Uyarıcının cinsi, şiddeti ve tekrarı ile davranışın türü, kuvveti ve frekansı arasındaki ilişkiyi inceler.

Buna göre kişinin bir bardak suya uzanma davranışına ilişkin;

I. Davranış insanın içinde yer alan fizyolojik, nörolojik süreçler den kaynaklanır.

II. Davranışın kazanılmasında dışsal faktörler etkilidir.

III. Davranış çevredeki uyarıcı koşullarla ortaya çıkar.

yargılarından hangileri davranışsal yaklaşımın görüşü olabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) II ve III

2. Psikoloji, araştırmalarında iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla deney ve kontrol grupları oluşturur. Bağımsız değişkenin uygulandığı gruba deney grubu, bağımsız değişkenin sabit tutulduğu gruba kontrol grubu denir.

Araştırma

Uykusuzluğun başarı üzerindeki etkisini inceleyen bir araştırmacı, her bakımdan birbirine denk iki grup oluşturuyor. Araştırmacı, bir grubu 36 saat uykusuz bırakırken diğer grup uykusunu her zamanki düzende alıyor. Daha sonra araştırmacı her iki gruptan, belirli testler çözmelerini istiyor. Sonuçta uykusuz olan grubun daha başarısız olduğunu gözlemliyor.

Buna göre araştırmanın bağımsız değişkeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl yürütme ve problem çözme

B) Başarısızlık

C) Başarılı olma

D) Normal uyku

E) Uykusuzluk

3. Psikoloji, “psyche” ve “logos” kavramlarının bir araya gelmesi ile oluşmuştur. Psyche “ruh”, logos ise “bilgi” demektir. Günümüzde modern psikolojinin konusu “ruh bilgisi” değil, davranıştır. Aristoteles (MÖ 384-322) tarafından ilk kez “ruh bilgisi” anlamıyla kullanılan psikoloji, uzun yıllar felsefenin bünyesinde yer almıştır. Psikoloji 19. yüzyılda ruh bilimi algısını,“davranış bilimi” olarak değiştirmiş ve bağımsız bir bilim dalı hâline gelmiştir.

Bu parçadan hareketle,

I. Psikoloji ruhu inceleyen bir bilim dalıdır.

II. Psikolojinin kurucusu Aristoteles’tir.

III. Psikoloji felsefenin içinden çıkmış bir bilim dalıdır.

IV. Psikoloji davranışları inceleyerek bilimsel bir etkinlik olmuştur.

V. Psikolojinin bilimsel bir etkinlik olarak yapılması milattan önceki dönemlere dayanmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II B) I ve III C) III ve IV D) I, II ve IV E) II, III ve V

4. Bir rehber öğretmen kaygı düzeyinin üniversite sınavındaki başarıyı düşüreceğini öngörerek öğrencilerine beşli likert tipi bir kaygı ölçeği uygulamaya karar vermiştir. Öğretmen bu uygulamayla kaygı düzeyi yüksek olan öğrencileri tespit edip onlarla birebir görüşmeler yapmayı amaçlamaktadır.

Buna göre öğrencilerin kaygı düzeyinin tespit edilmesi psikolojinin aşağıdaki ölçütlerinden hangisine yöneliktir?

A) Gözlemlenebilirlik

B) Ölçülebilirlik

C) Tahmin edilebilirlik

D) Açıklanabilirlik

E) Tanımlanabilirlik

5. Yorgunluğun öğrenme üzerindeki etkisinin inceleneceği bir araştırmada öncelikle başarı, yaş, cinsiyet, sosyoekonomik düzey vb. açılardan birbirine denk iki grup oluşturulur. Bu gruplardan birine uzun süreli fiziksel egzersiz yaptırılır. Diğer grubun koşullarında ise hiçbir değişiklik yapılmaz. Daha sonra grupların her ikisine de aynı öğretmen tarafından, aynı sürede, aynı konu anlatılır ve öğrencilerin öğrenme düzeyleri ölçülerek karşılaştırılır. Deney sonucunda uzun süre fiziksel egzersiz yaptırılan grubun öğrenme düzeyinin daha düşük olduğu tespit edilir.

Bu araştırmanın bağımsız değişkeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Başarı B) Öğrenme C) Yorgunluk D) Konu anlatımı E) Öğrenci grubu

6. **Bir bilim dalı olarak psikolojinin insanın biyolojik evrimi, ırkların doğuşu, insan topluluklarının fiziki yapısı, kültür ve davranış özellikleri konularında yakın ilişkide olduğu bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Antropoloji

B) Arkeoloji

C) Genetik

D) Sosyoloji

E) Tarih

7. Rehber öğretmen Özlem Hanım'ın çalıştığı okulda şimdiye kadar herhangi bir kavga yaşanmamıştır. Bundan sonra da böyle bir durumun yaşanmaması için Özlem Hanım, öğrencilerine problem tarama testini uygulayarak kavga edecek potansiyele sahip olan öğrencileri tespit etmek ve bu istenmeyen durumu yaşanmadan önlemek istemektedir. Bu çalışmayı yaptıktan sonra Özlem Hanım'ın görüştüğü öğrencilerde kavga davranışının ortaya çıkmadığı gözlemlenmiştir.

Özlem Hanım'ın bu çalışması ile psikolojinin amaçlarından;

I. İnsan davranışlarının anlaşılması ve açıklanması,

II. İnsan davranışlarının tanımlanması,

III. İnsan davranışlarının tahmin edilmesi,

IV. İnsan davranışlarının kontrol altına alınması

hangilerine hizmet ettiği söylenebilir?

A) Yalnız IV

B) I ve II

C) II ve III

D) III ve IV

E) I, III ve IV

8. Bütün, kendisini oluşturan parçaların toplamından bağımsızdır. Bir deneyim, parçalarla değil bütünüyle tam olarak algılanabilir.

Bu görüş aşağıdaki psikolojik yaklaşımların hangisi tarafından ifade edilmektedir?

A) Davranışçı

B) Gestaltçı

C) Hümanist

D) İşlevselci

E) Yapısalcı

9. Kemal Öğretmen "Psikolojinin Alt Dalları" konusunu pekiştirmek amacıyla öğrencileri gruplara ayırmış ve her gruptan psikolojinin bir alt dalını tanıtan bir kart hazırlamasını istemiştir. Menekşe'nin bulunduğu grup "Gelişim Psikolojisi" alt dalını tanıtacaktır. Menekşe ve arkadaşları gelişim psikolojisini tanıtmak için araştırmalara başlamışlardır.

Buna göre Menekşe ve arkadaşlarının hazırladığı kartlarda aşağıdaki ifadelerden hangisinin bulunması doğru olur?

A) İnsanın toplum içindeki davranışlarını konu alır.

B) Ruhsal bozukluklar ve davranış bozuklukları üzerine çalışmaların yapıldığı alandır.

C) Algılama, dikkat, bellek, dil, düşünme gibi zihinsel süreçlerin incelendiği alandır.

D) Döllenmeden ölüme kadar devam eden ruhsal, bilişsel, fiziksel ve sosyal gelişmeleri inceleyen alandır.

E) İnsan davranışlarını anlamak için deneysel yöntem ve tekniklerle araştırmaların yapıldığı alandır.

10. Psikolojinin gelişim serüvenine bakıldığında çeşitli yaklaşımlar göze çarpar. Bu ekollerden birinin görüşü şöyledir: "İnsan davranışları yalnızca uyarıcı tepki ilişkisi ile açıklanamaz. Zihin, uyarıcı tepki ilişkisinin etkileşiminden daha fazla bir şeydir. Öğrenme, anlama, bellek, algı gibi süreçler uyarıcı tepki bağının ötesindedir. Çünkü zihin aldığı bilgileri yeniden düzenler, yapılandırır ve bu bilgilerin birbirleri ile bağını kurar."

Bu parçada açıklanan psikolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) "Psikolojinin konusu yalnızca gözlenebilen davranışlardır." diyen davranışçılık

B) "Deneysel çalışmalardan çok insanın bilinç ve bilinçaltının incelenmesi gerekir." diyen psikodinamik yaklaşım

C) "İnsanın davranışları karmaşık sinirsel süreçler tarafından yönetilir." diyen biyolojik yaklaşım

D) "Bütün, parçaların toplamından ibaret değildir ve daha büyük anlamlar içerir." diyen gestaltçılık

E) "Psikolojinin konusu insanın dünyayı tanıma ve anlamaya yönelik zihinsel etkinlikleridir." diyen bilişsel yaklaşım

11. Davranışçı psikologlara göre psikoloji; doğrudan gözlenebilen ve ölçülebilen insan ve hayvan davranışlarını incelemelidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilen tanıma uygun bir davranıştır?

A) Bir sorunun çözüm yolunu düşünme

B) Belirli bir olay ile ilgili yorum tasarlama

C) Bir matematik probleminin çözüm yolunu birdenbire bulma

D) Çocuğun kendisine verilen taşlardan bir ev yapması

E) Arkadaşının telefon numarasını hatırlamaya çalışma

1. I. Bedensel büyümenin en hızlı olduğu dönem hangisidir?

II. Algıyı etkileyen sosyal ve çevresel faktörler nelerdir?

III. Bireyi etkileyen faktörler çatıştığında, birey durumdan nasıl etkilenir?

Bu sorulara sırasıyla aşağıdaki psikoloji temel bilim alt dallarından hangisi cevap arar?

A) Sosyal - Gelişim - Deneysel

B) Gelişim - Sosyal - Bilişsel

C) Sosyal - Klinik - Gelişim

D) Gelişim - Bilişsel - Sosyal

E) Klinik - Sosyal - Gelişim

2. Psikoloji bilimi, bugün “insan ve hayvanların gözlenebilen ya da ölçülebilen davranışlarını ve zihinsel süreçlerini inceleyen pozitif bir bilim” olarak tanımlanmaktadır. Psikoloji insanı her yönüyle ele alıp inceleyen bir bilimdir. İnsanın iç dünyası, sosyal yaşamı, fiziksel çevresi ve biyolojik gelişimi psikolojinin konusu içine girer.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisi psikolojinin kapsamı dışında kalır?

A) Unutmanın nedenleri nelerdir?

B) Medyanın insan davranışlarındaki etkisi nedir?

C) Bir iş yerinde çalışanların motivasyonunu neler etkiler?

D) Bireyin birden fazla statüsü rol çatışmasına neden olur mu?

E) Canlıların davranışlarını etkileyen genetik faktörler nelerdir?

3. Çocuklara felsefe eğitimi vermenin yaratıcı düşünme üzerinde etkisi olduğunu düşünen bir araştırmacı başarı, yaş, cinsiyet, sosyoekonomik düzeyleri birbirine denk iki grup oluşturur.Bu gruplardan birine felsefe eğitimi verilir. Diğer grubun koşullarında bir değişiklik yapılmaz. Araştırma sonucunda felsefe eğitimi alan çocukların daha akıcı, özgün ve esnek düşünebilme becerileri kazandıkları görülmüştür.

Buna göre yapılan araştırmayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Felsefe eğitimi yaratıcı düşünmeyi olumlu etkiler.

B) Değişkenler arasında negatif korelasyon vardır.

C) Felsefe eğitimi bağımsız değişkendir.

D) Yaratıcı düşünme becerisi bağımlı değişkendir.

E) Koşulları değişmeyen grup kontrol grubudur.

4. Psikoloji tez ödevi için konu araştıran Pelin; akıllı telefonunda internette saatlerce gezinmiş, sosyal medyada kendisi gibi konu araştıran arkadaşlarıyla yazışmış, uzmanlarla mesajlaşmış ancak istediği gibi bir araştırma konusu bulamamıştır. Bunun üzerine günde 8 saatten fazla akıllı telefonuyla zaman geçirdiğini, akıllı telefonundan uzak kalırsa kaygıya kapıldığını fark etmiş ve bu kaygılanmanın sosyal medya hesaplarına girememekle birlikte geliştiğini düşünmeye başlamıştır. Bunun üzerine telefondan uzak kalma korkusu ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi araştırmaya karar vermiştir.

Pelin'in araştırma konusundaki ‘telefondan uzak kalma korkusu ile sosyal medya bağımlılığı’ **arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?**

A) Nötr korelasyona

B) Kontrol grubuna

C) Pozitif korelasyona

D) Negatif korelasyona

E) Bağımsız değişkene

5. Öğretmen, psikoloji biliminin konusunu işledikten sonra psikolojinin sosyoloji, felsefe gibi alanlarla farklılığına vurgu yapmak için öğrencilerine bir kontrol listesi dağıtır. Öğrenciler psikolojinin alanına giren sorulara doğru (D), girmeyenlere yanlış (Y) cevabını yazacaktır.

Kontrol Listesi	Doğru	Yanlış
I. Medyanın, popüler kültürün oluşumunda etkisi var mıdır?		
II. Bireyin teknolojik eğilimleri internet kullanım biçimini etkiler mi?		
III. İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?		
IV. Akranlarla kurulan sağlıklı ilişkiler akademik başarıyı etkiler mi?		

Buna göre kontrol listesinde “doğru” **değeri alan maddeler aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve IV

6. Davranışçı yaklaşımın kurucusu olan J. Watson'a göre psikolojinin konusu yalnızca gözlenebilen davranışlar olmalıdır. J.Watson'a göre gözlenemeyen içsel olaylar objektiflikten uzaktır. Psikoloji bir bilim olacaksa subjektif değil, objektif verilerden hareket etmelidir.

Buna göre J. Watson'a göre aşağıdakilerden hangisi psikoloji bilimine bir veri olamaz?

A) Köpeği gören çocuğun annesinin arkasına saklanması

B) Bir kişinin yağmurda ıslanmamak için hızlıca yürümesi

C) Almanya'ya giden kişinin Almanca öğrenmesi

D) Kırmızı ışık yanınca arabaların durması

E) Öğrencinin anlamadığı konuları öğretmenine sormaya utanması

7. Psikoloji insan ve hayvan davranışlarını inceleyen bir bilim dalıdır. Psikolojinin öncelikli amaçları; insan davranışlarını anlamak, tanımlamak, önceden tahmin etmek ve davranışları kontrol altına almaktır. İnsan davranışlarını anlamak için deneyler de yapmak gerekebilir. Psikoloji bilimi bu deneyleri hayvanlar üzerinde yaptıktan sonra insana ait bilgilere ulaşmaya çalışır. Ama bunu yaparken de insanı tek başına değerlendirmek yanlış olur. Çünkü bireyler davranışların çoğunu diğer insanlardan (aile, arkadaş gibi) öğrenmektedir. Bununla birlikte insan yaşadığı doğal çevrenin fiziksel koşullarından da etkilenmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda psikolojinin;

I. Antropoloji

II. Coğrafya

III. Sosyoloji

IV. Tarih

V. Zooloji

bilim dallarından hangisiyle iş birliği yapması gerekir?

A) Yalnız V B) II ve V C) III ve V D) II, III, V E) II, IV ve V

8. Bir fabrikada genel olarak verimin düşmesiyle ilgili araştırma yapan psikolog, o fabrikaya giderek işçilerle fabrikanın fiziksel ortamı ve fabrikanın sahipleri üzerinde incelemeler yapmıştır. Böylece verimin düşme sebepleri üzerine bazı bulguları ortaya koymuştur.

Parçadaki araştırma aşağıdaki psikoloji alt dallarından hangisinin inceleme alanına girer?

A) Klinik psikoloji

B) Endüstri psikolojisi

C) Eğitim ve okul psikolojisi

D) Psikolojik danışmanlık ve rehberlik

E) Sosyal psikoloji

9. Psikoloji; yürüme, konuşma, gülme gibi davranışların yanı sıra düşünme, üzülme, hayal kurma gibi davranışları da inceler.

Verilen açıklamayı doğru olarak yansıtan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikoloji hem doğrudan hem de dolaylı olarak gözlenebilen davranışları inceler.

B) Psikoloji insanı toplumdan soyutlamadan ele alan bilim dalıdır.

C) Psikoloji diğer bilim dalları gibi deneye ve gözleme dayanır.

D) Psikoloji hayvanları da inceler fakat esas konusu insandır.

E) Psikoloji zihinden geçen bilinç olaylarını inceler.

10. Bir bakış bir bakışa neler neler anlatır
Bir bakış bir bakışı saatlerce ağlatır

Verilen dizelerde aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

A) Sözsüz ifadenin öneminden

B) Heyecanların fizyolojisinden

C) Ölçülebilen duygulardan

D) Çatışma içindeki davranışlardan

E) Kaygıyı azaltmanın gerekliliğinden

11. Bazı psikologlara göre insan bir bütünlük içinde yer almaktadır ve bu nedenle de insanı ancak bir bütünlük içinde tanıyabiliriz. Örneğin gülümsemek ya da öfkelenmek yüzün bütünlüğü içinde kavranmaktadır. Yüzü meydana getiren parçalar ancak bir bütünlük içinde anlam kazanmaktadır. Aksi takdirde bir insanın gülümsediğini ya da öfkelendiğini anlayamayız.

Bu parçada söz edilen psikolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gestaltçılık B) Hümanistik C) İşlevselcilik D) Psikanalitik E) Yapısalcılık

12. Aşağıda verilen konu alanı ile iş alanı eşleştirmesinden hangisi gelişim psikoloğunun özellikle uzmanlaştığı alanlardır?

A) Çocuk bakım evleri - Kreş ve okul öncesi eğitim kurumları

B) Paranoid Kişilik Bozukluğu - Psikiyatri klinikleri

C) Takıntılı davranışlar - Psikiyatri klinikleri

D) İşe uygun personel seçme ve yerleştirme - İnsan kaynakları

E) Tedavi öncesi ve sonrası psikolojik durum - Hastaneler

2019 AYT

1. Büşra, Kadir ve Can stresin etkilerini araştıran psikologlardır. Büşra, erken yetişkinlikten yaşlılığa kadar stresin yaşa bağlı psikolojik etkilerini incelerken Kadir, yetişkinlerin çevrelerindeki insanlarla ilişkilerinin stresli durumlarda gösterdikleri davranışları nasıl etkilediğini araştırmaktadır. Can ise stresin, yetişkinlikte depresyon gibi duygudurum bozukluklarının ortaya çıkmasındaki etkisine odaklanmaktadır.

Buna göre Büşra, Kadir ve Can'ın araştırmaları psikolojinin aşağıdaki alt dallarından sırasıyla hangilerinin çalışma konusuyla ilgilidir?

A) Klinik - sosyal - gelişim

B) Gelişim - sosyal - klinik

C) Sosyal - gelişim - klinik

D) Gelişim - klinik - sosyal

E) Klinik - gelişim - sosyal

2021 AYT

2. Bir araştırmacı, televizyonda şiddet sahneleri izlemenin çocuklarda vurma, tekmeleme gibi saldırgan davranışları artırdığını düşünmektedir. Bu düşüncesini doğrulamak amacıyla tasarladığı deneyde araştırmacı, bir grup çocuğu bir deney odasına alır. Burada çocukların yarısı şiddet içerikli sahnelerin bulunduğu, diğer yarısı ise şiddet içerikli olmayan sahnelerin bulunduğu birer kısa film izler. Filmin ardından araştırmacı, her iki gruptaki çocukların deney odasında bulunan bir oyuncak bebeğe kaç kez vurduklarını gözlemler.

Bu araştırmada bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çocuğun araştırmacıyla olan etkileşimi

B) Çocuğun deney odasında geçirdiği zaman

C) Çocuğun oyuncak bebeğe kaç kez vurduğu

D) Çocuğun sunulan filmi izleyip izlemediği

E) Çocuğun ne kadar süre televizyon izlediği

2020 AYT

3. I. Bireyin çocukluğunda yaşadığı travmatik olayların, yetişkinliğinde yaşadığı fobilerle ilişkisi var mıdır?

II. Bir iş yerinde çalışanlar arasındaki çatışmalar, çalışanların iş yerine bağlılıklarını olumsuz yönde etkiler mi?

III. Yeni doğmuş maymunların bir süre fiziksel temastan yoksun kalması maymunların yetişkinlikteki tepkilerini etkiler mi?

Yukarıdaki sorulardan hangileri, psikoloji biliminin konusu kapsamındadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

2020 AYT

4. Bir araştırmacı, travmatik anıları hatırlamanın kaygı düzeyi üzerindeki etkisini incelemek ister. Bu amaçla düzenlediği araştırmada, katılımcılara "Şimdi travmatik bir anınızı düşünmenizi istiyorum." yönergesini verir. Katılımcılardan biri geçmişte yaşadığı travmatik bir anıyı düşünürken ağlamaya başlar ve araştırmacıya kendini çok kötü hissettiği için çalışmanın bu kısmını atlamak istediğini söyler. Araştırmacı, katılımcıya tüm kısımları eksiksiz tamamlaması gerektiğini bildirir.

Bu durumda araştırmacı;

I. Katılımcının araştırma sırasında yaşayabileceği risklerin azaltılması,

II. Katılımcının verdiği cevapların gizliliğinin sağlanması,

III. Katılımcının araştırmaya özgür iradesiyle devam etmesi

etik ilkelerinden hangilerini ihlal etmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

2018 AYT

5. I. Doğrudan gözlemlenebilen davranışlar

II. Doğrudan gözlemlenemeyen zihinsel süreçler

III. Fizyolojik tepkiler

Yukarıdakilerden hangileri, günümüz psikoloji araştırmalarının kapsamında yer almaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

6. Benim yaşamım temellerini kendim attığım
Her bir taşını yerinden bizzat kendim kaldırdığım
Bu hayat sahnesinde oyuncu da ben yazar da ben
Oynarım oyunumu tüm cesaretimle
Sonuçlarını da kabullenirim bedelleriyle

Şairin kendisi ile ilgili söyledikleri aşağıdaki yaklaşımlardan hangisinin görüşlerine örnek oluşturur?

A) Bilişsel B) Biyolojik C) İşlevselci
D) Psikodinamik E) Varoluşçu

7. Davranışçı yaklaşıma göre doğuştan getirilen hiçbir davranış ya da özellik yoktur. Davranışlar eğitim ve çevre etkisiyle sonradan oluşur. Duygular ve zihinsel süreçler nesnel bir şekilde incelenemediği için psikolojinin konusu olamaz.

Buna göre aşağıdaki atasözlerinden hangisi davranışsal yaklaşıma uygun bir örnek <u>olamaz</u>?

A) Görgülü kuşlar gördüğünü işler.
B) Kalem kılıçtan üstündür.
C) Can çıkmayınca huy çıkmaz.
D) Adam yanıla yanıla pehlivan yenile yenile
E) Kız annesinden görmeyince sofra kaldırmaz.

8. Rönesansla birlikte felsefi psikolojinin konusu "zihin" oldu. İnsan zihni J. Locke (1632-1704) ve D. Hume (1711- 1776) gibi empirist düşünürler tarafından ele alındı. Bilginin kaynağının duyum olduğunu ileri süren empirizme göre zihin doğuştan boş bir levha gibidir, deneyimlerle dolar. Karmaşık fikirler ve yüksek zihinsel işlevler, basit fikirler arasında kurulan çağrışımlardan meydana gelir.

Burada açıklanan felsefi yaklaşımın psikolojiye yaptığı etki aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikoloji, felsefenin üzerinde en çok çalışılan konusu hâline gelmiştir.
B) Psikolojinin ruh kavramı etrafında yoğunlaşmasına sebep olmuştur.
C) Bilimsel psikolojiye zemin hazırlayarak psikoloji ölçülebilen ve gözlenebilen olaylara yönelmiştir.
D) Psikolojinin felsefi yöntemlerden ayrılmaması gerektiği anlaşılmıştır.
E) Psikolojinin ilgisi gözlenebilen davranışlardan daha çok gözlenemeyen davranışlara yönelmiştir.

9. **Aşağıda insanlar üzerinde yapılan araştırmalarda uyulması gereken etik ilkeler ile bu ilkeleri örnekleyen bir olay sırasıyla verilmiştir.**

Etik ilkeler

I. Araştırmada ses ya da görüntü kaydı yapılacaksa önce araştırmaya katılan kişilerden izin alınmalıdır.
II. Yeteri kadar veri toplamadan genel yargılarda bulunmaktan kaçınılmalıdır.
III. Araştırmalarda elde edilen istatistiksel veriler değiştirilmemelidir.
IV. Katılımcılara araştırmanın özellikleri, yapılış şekli ve sonuçları ile ilgili her aşamada bilgi verilmelidir.
V. Araştırma sürecinin katılımcılara fiziksel ya da ruhsal zarar verebileceği durumlarda bu zararı en aza indirmek için çaba sarf edilmelidir. Araştırmalar katılımcıların en az riske girecekleri biçimde düzenlenmelidir.
VI. Gönüllü katılımcılar istedikleri zaman araştırmadan çekilebilmelidir.
VII. Deneye katılanların "özel hayatın gizliliği" hakkı korunmalıdır.

ÖRNEK OLAY

Konuşma ve dil terapisi için bir merkeze giden Hale'nin terapisti yapmış olduğu bilimsel araştırma için Hale'ye kendisine yardımcı olup olamayacağını sorar. Hale de kendisine yardımcı olmak istediğini bildirir. Terapist, Hale'ye araştırmanın özelliklerini anlatır; araştırmaya başlamadan önce, araştırma devam ederken ve araştırmanın sonunda beşer sayfalık soruları cevaplamasını isteyeceğini bildirir. Bu süreçte bilgilerin kesinlikle gizli kalacağını, verilen cevapların kesinlikle değiştirilmeyeceğini söyler. Araştırma devam ederken Hale, bazen sorular çok zamanını aldığı için zorlanmıştır ve sürecin uzamasından sıkılmış olduğu hâlde terapistinin isteği üzerine araştırma için katılımcı olmaya devam etmiştir.

Bu örnek olayda yukarıdaki etik ilkelerden hangilerine kesinlikle <u>uyulmamıştır</u>?

A) I ve II B) II ve IV C) III ve V
D) V ve VI E) VI ve VII

10. Son yıllarda obezite toplumsal bir sağlık sorunu hâline gelmiştir. Bazı çalışmalar obezitenin kaygı ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Ancak bu bir deneysel çalışma olamaz çünkü insanları obezleştirecek bir uygulama deneyle de olsa etik açıdan mümkün değildir. Bunun yerine katılımcıların ağırlığı ve bir ölçekle kaygı düzeylerinin ölçümü yapıldıktan sonra ilişkisel yöntemle istatistiksel teknik kullanarak iki değişken arasındaki ilişki miktarı ve bunun yönü hesaplanabilir. Obezite ile kaygı arasında örneğin; "+0.60 yönünde ve düzeyinde bir ilişki vardır." gibi bir sonuç ortaya konulabilir.

Bu araştırmanın sonuçları hakkında aşağıda verilenlerden hangisi kesinlikle doğrudur?

A) Kaygı ile obezite arasında karşılıklı pozitif bir ilişki vardır.
B) Kaygının nedeni kişilik özelliğidir.
C) Obezite kaygının nedenidir.
D) Kaygı obezitenin nedenidir.
E) Obezitenin nedeni genetiktir.

1. Psikoloji, organizmanın davranışlarını inceleyerek birtakım sebep sonuç ilişkilerine ulaşmaya çalışır. Böylece organizmanın hangi durumlarda hangi tepkileri vereceği belirlenebilir ve olası davranışları önceden kestirilebilir. Örneğin engellenen organizma hayal kırıklığı, kaygı, öfke ve hatta şiddet gösterebilir.

Parçada psikolojinin aşağıdaki amaçlarının hangisinden bahsedilmektedir?

A) Davranışı açıklama

B) Davranışı yordama

C) Davranışı tanımlama

D) Davranışı belirleme

E) Davranışı kontrol etme

2. İlaç kullanmanın dikkat üzerindeki etkisini ve iki durum arasındaki sebep sonuç ilişkisini araştırmak isteyen bir psikolog aşağıdaki araştırma yöntemlerinden hangisini kullanmalıdır?

A) Vaka incelemesi

B) Deneysel

C) Görüşme

D) Gözlem

E) Anket

3. I. İşsizlik sorununun toplumun yapısına etkileri

II. Ailenin ilk, ortanca ya da son çocuğu olmanın insan kişiliğine etkileri

III. İlk işindeki başarısızlığının, Ahmet'in sonraki işlerindeki başarısına etkileri

IV. Aile kurumundaki değişimin toplumsal yapıya etkileri

Yukarıda verilenlerden hangileri psikolojinin inceleme alanına girer?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II, III ve IV

E) I, II, III ve IV

4. Çevrenin insan davranışları üzerinde önemli bir etkisi vardır. Kişilerin davranışları incelenirken ait oldukları kültürün hesaba katılması ve psikolojik araştırmalarda kültürel farklılıklara dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki psikolojik yaklaşımlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilişsel

B) Davranışçı

C) Hümanistik

D) Psikanalitik

E) Sosyokültürel

5. W. James ve J. Dewey tarafından geliştirilen bu ekolde kişinin değişen çevre koşullarına uyum sağlaması oldukça önemlidir. Bilincin işleyişi, faydası ve görevi incelenerek açıklanmaya çalışılır. Bu ekolde psikoloji, canlının amaca yönelik zihinsel süreçlerini inceleyen bir bilim olarak tanımlanır.

Bu parçada anlatılan psikoloji ekolü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Davranışçılık

B) Gestaltçılık

C) Hümanistik

D) İşlevselcilik

E) Yapısalcılık

6. Aşağıda psikoloji yaklaşımlarından bazılarına yer verilmiştir:

I. Psikolojinin konusunun insan bilincini oluşturan ögeler olduğunu ileri süren görüş

II. Bilinçaltı etkenlerin kişiliğin gelişmesinde belirleyici rol oynadığını düşünen görüş

III. İnsanın duygularını engellemek ya da bastırmak yerine bunları kabul etmesi gerektiğini savunan görüş

Buna göre verilen özelliklerle ait oldukları yaklaşımların doğru eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Psikanalitik	Hümanistik	Davranışçı
B)	Yapısalcılık	Psikanalitik	Varoluşçu
C)	Hümanistik	Varoluşçu	Psikanalitik
D)	Yapısalcılık	Psikanalitik	İşlevselcilik
E)	Hümanistik	Psikanalitik	Varoluşçu

7. Pozitif korelasyon, iki değişken arasında aynı yönde artma ya da azalma olmasıdır.

Açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi arasında pozitif korelasyon olması beklenir?

A) Dikkat - öğrenme
B) Tekrar - unutma
C) Yorgunluk - dikkat
D) Uzun boy - zekâ
E) Göz rengi - ders başarısı

8. Bir demir yolu işçisi olan Phineas Gage'in iş yerinde geçirdiği bir kaza sonucu beyninde hasar meydana gelmiştir. Gage, kazadan önce etrafındakilere saygılı, sorumluluk sahibi biri iken kazadan sonra sorumsuz, toplumsal değerleri hiçe sayan davranışlar sergileyen biri hâline gelmişti. Gage konuşma, dikkat, zekâ, algı konusunda sıkıntı yaşamıyor ancak sosyal çevreye uyum sağlayamıyordu.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Biyolojik yapımız davranışlarımızı etkiler.
B) Sosyal çevre davranışlarımızı etkiler.
C) Birey bedensel ve düşünsel olarak davranışta bulunur.
D) Yaşa bağlı olarak davranışlarımız değişir.
E) İnançlarımız davranışlarımızda belirleyicidir.

9. Kalıtım ve çevrenin davranışlara etkilerini araştıran psikoloji, tek yumurta ikizleri üzerinde yapılan araştırma sonuçlarından yararlanarak bu konuda somut bilgilere ulaşmaya çalışır.

Buna göre psikolojik araştırma sürecinde "somut bilgilere ulaşma" **ile aşağıdakilerden hangisi amaçlanmaktadır?**

A) Genelgeçer olma
B) Objektif olma
C) Sistemli olma
D) Sınanabilir olma
E) Olgusal olma

10. **Psikolojinin bilinçaltının güdüleyici kuvvetlerini, bunlar arasındaki çatışmaları ve bu çatışmaların davranışa etkilerini incelemesi gerektiğini ileri sürerek çağdaş psikolojiye katkıda bulunan yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bilişsel
B) Davranışçı
C) Hümanist
D) Psikanalitik
E) Yapısalcı

11. **Aşağıdakilerden hangisi klinik psikolojinin alanına girer?**

A) Davranış bozukluklarının teşhis ve tedavisi
B) Olaylar ve olgular arasındaki neden - sonuç bağlantıları
C) Psikolojide kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarının geliştirilmesi
D) İş yerlerinde kişiler arası ilişkiler
E) Fiziksel çevrenin insan davranışları üzerindeki etkisi

12. Bir organizmanın içinde bulunduğu durumun ve bu durum içinde oluşan davranışlarının, bir uzman ya da araştırmacı tarafından kendi çevre şartları içerisinde incelenmesi yöntemidir.

Açıklaması verilen yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Olay incelemesi
B) İlişkisel yöntem
C) Görüşme
D) Gözlem
E) Anket

1. Bilimsel bir araştırma yapabilmenin ilk koşulu bilimsel bir tutuma ve etik ilkelere sahip olmaktır. Bu etik ilkeler, evrensel olarak kabul gören ahlak ilkeleridir. Etik ilkelere ne derece saygı gösterildiği ve uyulduğu, ülkelerdeki yaptırım gücü olan kurum ve kuruluşlar tarafından takip edilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi araştırmalarda uyulması gereken etik ilkelerden biri değildir?

A) Yeteri kadar veri toplanmadan yargıda bulunulmamalıdır.

B) Deneye katılanların özel hayatlarının gizliliği ihlal edilemez.

C) Araştırmalarda elde edilen istatiksel veriler değiştirilmemelidir.

D) Yürütülen araştırmalarda ses ve görüntü kaydı yapılamaz.

E) Katılımcılara araştırmanın her aşamasında bilgi verilmelidir.

2. W. Wundt'un öncülük ettiği bu yaklaşım zihnin yapısını ve ögelerini araştırmayı amaçlamaktadır. Psikolojinin amacı, bilincin karmaşık yapısını çözümlemek, zihnin en yalın ögelerini araştırmak ve bunlar arasındaki ilişkileri bulup yasalar hâlinde formüle etmektir. Bu yaklaşımın kullandığı yöntem içe bakıştır.

Bu parçadaki görüş psikolojinin aşağıdaki yaklaşımlarından hangisinin temelini oluşturur?

A) Bilişsel

B) Davranışçı

C) Gestaltçı

D) Psikanalitik

E) Yapısalcı

3. İlişkisel araştırma yöntemi, değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek ve olası sonuçları tahmin etmek için kullanılır. Korelasyon iki değişken arasındaki ilişkidir. Değişkenlerden biri artarken diğeri azalıyorsa korelasyon negatiftir ve korelasyon değeri -1 ile 0 arasında gösterilir; değişkenlerin her ikisi de birlikte artıp azalıyorsa korelasyon pozitiftir ve korelasyon değeri 0 ile +1 arasında gösterilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangileri arasında negatif korelasyon bulunmaktadır?

A) Deneme sayısı - hata miktarı

B) İşsizlik - suç eğilimi

C) Gelir düzeyi - refah seviyesi

D) Enflasyon - ürünlerin fiyatları

E) Güvensizlik - endişe duyma

4. Kaygı, kişinin korku verici veya tehdit edici bir duruma karşı vermiş olduğu ruhsal ve bedensel bir tepkidir. Bu tepkiyi zaman zaman her insan verir. Bir kaza atlatıldığında, sınav öncesinde veya topluluk önünde bir konuşma yaparken olduğu gibi... Bu tepkiler onların davranışları üzerinde de büyük etkiler yaratmaktadır. Bu durumu araştırmak isteyen bir psikolog kaygı düzeyinin öğrenme verimini nasıl etkilediğini incelemek için kaygı düzeyi farklı üç grupla çalışmalar yapmıştır.

Bu psikolog araştırmasını yaparken psikolojinin aşağıdaki alt dallarından hangisini kullanmıştır?

A) Gelişim psikolojisi

B) Deneysel psikoloji

C) Sosyal psikoloji

D) Bilişsel psikoloji

E) Sağlık psikolojisi

5. Bir fabrikada fiziki şartların iş verimliliğine etkisi incelenmek istenmiştir. Bunun için bir grup daha iyi ışık şartları altında çalıştırılmış, diğer grup ise eski şartlarında devam etmiştir. Deneyin sonunda şartları iyileştirilen grubun iş verimliliğinin arttığı görülmüştür.

Bu araştırmada "şartları iyileştirilen işçiler" **aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilir?**

A) Deney grubu

B) Bağımsız değişken

C) Bağımlı değişken

D) Kontrol grubu

E) Ara değişken

6. Sınıf öğretmeni, öğrencisi Seda'nın son zamanlarda eskisinden daha stresli göründüğünü fark eder. Bu durumdan emin olmak ve nedenlerini anlayabilmek için okulun rehber öğretmeni ile birlikte Seda'nın derste, okul bahçesinde, kantinde ve okulun voleybol takımında gösterdiği davranışları doğal ortamında izleyerek edindiği bilgileri kaydeder.

Bu parçaya göre öğretmenlerinin Seda hakkındaki bilgilere hangi teknik aracılığı ile ulaştığı söylenebilir?

A) Gözlem

B) Vaka incelemesi

C) Görüşme

D) Projektif testler

E) İlişkisel yöntem

7. I. İyi bir lider grupta nasıl etkin olur?

II. Personel seçerken nelere dikkat etmeli?

III. Davranışlarımızda sosyal çevre etkili midir?

IV. Yüksek kaygı tedavi edilebilir mi?

V. Moda insanlar üzerinde ne kadar etkilidir?

Verilen soruların hangileri sosyal psikologların çalışma alanlarıyla ilgilidir?

A) I ve II

B) I ve III

C) I, II ve IV

D) I, III ve IV

E) I, III ve V

8. İşletmeler, birer sosyal teşkilat olarak ele alındıklarında bu düzenli yapı içinde yer alan bireylerin aynı nitelikte ve nicelikte beklentileri olduğu düşünülür. Aynı statü ve rolleri yüklenerek ilişkiler kuran bireylerin bu şartlar altında her yönüyle davranış özgürlüğüne sahip olması mümkün değildir. Endüstrileşmenin de gelişmesiyle büyüyen bu tip problemleri ilgi alanı edinen psikolojik bir disipline ihtiyaç duyulmuştur. Bu disiplin, bir kurumdaki yöneticilerden çalışanlara kadar tüm insan ve grupların ilişkilerini, davranışlarını bütün boyutlarıyla inceler. Günümüzün ekonomik kaynaklarının yaratılması ve geliştirilmesinden çok, insan kaynağını bir kurumun en değerli varlığı olarak görür ve onun davranışlarını olumlu yönde geliştirmenin yollarını arar.

Bu parçada psikolojinin uygulamalı alt dallarının hangisinden söz edilmektedir?

A) Klinik psikoloji

B) Örgüt psikolojisi

C) Bilişsel psikoloji

D) Sağlık psikolojisi

E) Deneysel psikoloji

9. Psikoloji, insanı davranış anlamında her yönüyle ele alıp inceleyen bir bilimdir. İnsanın iç dünyası, sosyal yaşamı, fiziksel çevresi ve biyolojik gelişimi psikolojinin konusu içine girer. Algı, zekâ, kişilik, duygu, bellek, öğrenme, güdülenme, stres, tutum ve ön yargılar bu konulardan bazılarıdır.

Buna göre psikolojiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylendiğinde yanlış olur?

A) Pozitif bir bilimdir.

B) İnsan davranışlarının nedenlerini araştırır.

C) Bilişsel süreçleri ele alır.

D) Olgusal olmayan bir bilimdir.

E) Bireyin tutumlarını konu edinir.

10. Korelasyon iki ya da daha çok değişken arasında bulunan ilişkiyi değerlendirme yollarından biridir. Bu anlamda bir değişken arttığında diğer değişken de artış gösteriyorsa aralarında pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde pozitif korelasyon bulunmaktadır?

A) Geometri çözme ile resim yapma

B) Kilolu olma ile kendine güven

C) Stres düzeyi ile gelir düzeyi

D) Çekingen karakter ile toplumsal başarı

E) Zekâ düzeyi ile akademik başarı

11. **Aşağıda verilen yaklaşım-temsilci eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Psikanalitik - S. Freud

B) Yapısalcılık - W. Wundt

C) İşlevselcilik - W. James

D) Davranışçı - J. Watson

E) Bütüncül - R. May

12. I. Derse olan ilgi arttıkça başarı artar.

II. İnsanın boyu kısaldıkça zekâ düzeyi artar.

III. Açlık seviyesi arttıkça güdülenme azalır.

Verilen yargılar sırasıyla aşağıdaki korelasyon türlerinden hangilerine örnektir?

	I	II	III
A)	Pozitif	Nötr	Negatif
B)	Negatif	Pozitif	Nötr
C)	Nötr	Negatif	Pozitif
D)	Pozitif	Negatif	Nötr
E)	Negatif	Nötr	Pozitif

1. Psikolojide davranışlar bilimsel ölçütlerle bilimsel amaçlar doğrultusunda ve bilimsel yöntemler kullanılarak incelenir. Psikolojinin amaçları insan davranışlarını tanımlamak, anlamak ve açıklamak, önceden kestirebilmek, etkilemek ve kontrol etmektir. Psikoloji ilk olarak insan davranışlarını tanımlar. İkinci adımda tanımlanan bu davranışların ortaya çıkış nedenlerini deney ve gözlem yoluyla anlamaya ve açıklamaya çalışır. Bu verilerden yararlanarak benzer durumlarda benzer davranışların ortaya çıkabileceğini tahmin eder. Son olarak istenen davranışların oluşması, istenmeyen davranışların önlenmesi için davranışları etkileyerek kontrol etmeye çalışır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi psikolojinin amaçları arasında yer almaz?

A) İnsan davranışlarını betimleme

B) İdeal insan davranışlarını ortaya koyma

C) İnsan davranışlarındaki istenmeyen yönleri ortadan kaldırma

D) İnsan davranışlarına yönelik öngörüde bulunma

E) İnsan davranışlarının nedenlerini ortaya koyma

2. Bilimsel araştırma yapabilmek için bilimsel bir tutuma ve etik ilkelere sahip olmak gerekir. Etik, insanın ahlaki ve dinî ilkelere bağlı kalmadan evrensel ilkeler oluşturabileceğini ve bu ilkeler doğrultusunda davranacağını savunur. Bir bilim dalı olarak psikolojide de uyulması gereken etik ilkeler bulunmaktadır.

Parçaya göre aşağıdakilerin hangisi psikolojide uyulması gereken etik ilkelerden biri değildir?

A) Araştırmada istatistiksel verileri istenilen sonucu elde edilecek şekilde değiştirmek

B) Araştırmada fiziksel acı veya duygusal stres durumunda katılımcıları uyarmak

C) Katılımcılara araştırmanın özellikleri ve sonuçları ile ilgili bilgilendirmede bulunmak

D) Araştırmalara katılım için uygunsuz ekonomik teşvikler sağlamaktan kaçınmak

E) Araştırmaya katılanları filme almadan ve kaydetmeden önce izin almak

3. Farklı yaklaşımlara göre psikoloji biliminin konusu;

I. insanı anlamaktır.

II. bilinçaltı ve bilinçaltının çözümlenmesidir.

III. gözlenebilen ve ölçülebilen insan davranışlarıdır.

IV. zihinsel süreçler ve yaşa bağlı davranış değişiklikleridir.

Yukarıda verilen psikolojinin ilgilendiği konular ile psikoloji yaklaşımları eşleştirildiğinde hangisi doğru olur?

	I	II	III	IV
A)	İşlevselci	Hümanistik	Bilişsel	Yapısalcı
B)	Hümanistik	Psikanalitik	İşlevselci	Bilişsel
C)	Yapısalcı	Davranışçı	Psikanalitik	Bilişsel
D)	Bilişsel	Hümanistik	Davranışçı	Yapısalcı
E)	Hümanistik	Psikanalitik	Davranışçı	Bilişsel

4. Uykunun öğrenme ve öğrenilenleri saklama davranışları üzerindeki etkisinin incelendiği bir deneyde eşit özelliklere sahip iki grup denek alınır. Birinci grubun öğrenme olayından sonra uyumaları sağlanır. İkinci grup ise öğrenmeden sonra günlük işlerini yapmak üzere serbest bırakılır. Günün sonunda her iki grupta da öğrenilenlerin ne kadarının hatırlanabildiği saptanır. Öğrenmeden sonra uyuyan grubun öğrenilenleri daha iyi hatırladığı görülür.

Bu araştırmada bağımsız değişken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uyku

B) Eğitim ortamı

C) Uyuyan grup

D) Serbest bırakılan grup

E) Öğrenme ve öğrenilenleri saklama

5. Psikolog, doğumdan ileri yaşlara kadar insanların zihinsel yetilerinin hangi sebeplerle, ne şekilde değiştiğini ve bu değişimlerin nasıl sonuçlara yol açtığını anlamaya çalışırken bu süreçte ortaya çıkan davranışları ölçmek ve değerlendirmek, istatistik ve matematiksel olarak açıklayarak gelişim sürecini ortaya koymak ister.

Buna göre psikolog değerlendirmelerini yaparken aşağıda verilen hangi alanlardan yararlanmalıdır?

A) Bilişsel Psikoloji - Deneysel Psikoloji

B) Gelişim Psikolojisi - Psikometri

C) Endüstri Psikolojisi - Uygulamalı Psikoloji

D) Psikometri - Klinik Psikoloji

E) Eğitim Psikolojisi - Sağlık Psikolojisi

6. Eğitimde akademik başarıyı etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörler, evin içindeki kültürel ortamdan tutun da genetik yolla aktarılan yetenek ve zihinsel yapıya kadar geniş bir yelpazeye sahiptir. Bu geniş yelpazeye rağmen neredeyse toplumda var olan genel ve tek yargı "Akademik başarıyı sağlayan faktör zekâdır." şeklindedir. Toplumun kurduğu zekâ - akademik başarı ilişkisi psikolojinin de konusuna girmiştir.

Buna göre zekâ ve akademik başarı arasındaki ilişki ile aşağıdakilerden hangisi benzerdir?

A) Dikkat - Trafik kazası

B) Ders çalışma - Unutma

C) Boy uzunluğu - Yetenek

D) Öz güven - Korku

E) Düzenli tekrar – Hatırlama

7. Uzun süreli bellek, yeni gelen bilgilerin anlamlandırmaya ve önceki bilgilerle ilişkilendirilmeye tabi tutulduğu ana duraktır. Uzun süreli belleğin oluşumunda temel olay onun işlem kabiliyetinin gücüdür. Bir sinir yolu üst üste kısa süreli ve güçlü olmayan elektriksel darbelerle uyarıldıktan bir süre sonra tek tek uyarılara daha yüksek genişlikte yanıtlar vermeye başlar. Yani bu sinir yolu güçlenmiş bir kanal hâline gelmiştir. Bir başka deyişle bir bilgi üst üste yinelenerek öğrenilmişse sinir sisteminde kendisine bir yol açar. Sinapslarda oluşan bazı şekilsel değişiklikler hatta yeni sinaps oluşumları, enzime dayalı çeşitli tepkimeler ve yeni protein üretimi uzun süreli bellek oluşumundaki başlıca etkenlerdir. Sonuçta bilginin hatırlanabilmesi için gerekli olan sinir otobanı hazırlanmış olur.

Buna göre psikoloji uzun süreli belleğin oluşumunu açıklarken aşağıdaki alanların hangisinden yararlanmalıdır?

A) Antropoloji

B) Epistemoloji

C) Fizyoloji

D) Ontoloji

E) Sosyoloji

8. I. Geçmiş kötü sınav deneyimlerinden dolayı Aydan'ın girdiği son sınavda sorulan sorulara odaklanmakta zorlanması

II. Hülya'nın sevinç çığlıklarının duyulup arkadaşlarına sarıldığı görülünce sınavının iyi geçtiğinin düşünülmesi

III. Hakan'ın sınavının başarıyla geçmesini kendi özgür iradesiyle çok çalışmış olmasına bağlaması

Yukarıdaki örnekler sırasıyla davranışı açıklayan yaklaşımlardan hangisine karşılık gelir?

A) Bilişsel yaklaşım - Davranışsal yaklaşım - Yapısalcılık

B) Bilişsel yaklaşım - Hümanistik yaklaşım - Davranışsal yaklaşım

C) Psikanalitik yaklaşım - Davranışsal yaklaşım - Varoluşçu yaklaşım

D) İşlevselcilik - Psikanalitik yaklaşım - Yapısalcılık

E) Yapısalcılık - Bütüncül yaklaşım – Sosyokültürel yaklaşım

9. I. Psikolojik olaylar parçalanamaz bir bütün ya da biçimdir.

II. Bilinçaltı, klinik yöntemlerle ve gözleme başvurarak incelenmelidir.

III. Bilinç psikolojinin inceleme alanına girmez.

IV. Kişilikteki aksaklıkların çoğu tatmin edilmemiş istek ve gereksinimlerin baskı altına alınmasından kaynaklanır.

Psikanalitik yaklaşımı benimseyen bir psikolog yukarıdakilerden hangilerini savunur?

A) I ve II

B) I ve III

C) I ve IV

D) II ve III

E) II ve IV

10. Üniversite öğrencilerinin utangaçlık düzeylerine, yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş grupla psikolojik danışmanın etkisi incelenmek istenmiştir. Araştırmayı yapmak üzere iki farklı grup oluşturulmuştur. Birinci gruba yaratıcı dramanın rol oynama, dramatizasyon vb. tekniklerine dayalı olarak danışmanlık hizmetleri verilmiştir. İkinci gruba ise yaratıcı drama teknikleri uygulanmadan sadece danışmalık hizmetleri verilmiştir. Araştırmanın sonunda birinci grubun utangaçlık seviyelerinde bir azalma ve bunun uzun süreli olduğu gözlemlenmiştir. İkinci grupta ise birinci gruptaki gibi bir azalma görülmemiştir.

Yukarıdaki parçada yer alan "yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş grupla psikolojik danışmanın etkisi" **ifadesi deneysel araştırma yönteminde hangi kavramın örneğidir?**

A) Kontrol grubu

B) Deney grubu

C) Ara değişkenler

D) Bağımlı değişken

E) Bağımsız değişken

11. Bir bilim insanı, "siyah saçlı olmanın zekâ üzerindeki etkisi" konulu bir araştırma yapmaktadır. Araştırması gereği geniş ölçekli deney ve kontrol grupları oluşturmuş; bağımlı, bağımsız değişkenleri belirlemiş ve son olarak da değişkenler arasında elde ettiği verileri birbirleriyle ilişkilendirmiştir. Çalışmasının sonunda ortaya konulan bulgulardan net bir sonuç elde edemediği gibi değişkenler arasında bir ilişki kuramamış, tutarsız ve çelişik bir süreç yaşadığını kabul etmek durumunda kalmıştır.

Bu parçadaki bilimsel çalışmayla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Oluşturulan deney ve kontrol gruplarının üye sayısı yetersizdir.

B) Kullanılan grupların hipotezi temsil etme kabiliyeti zayıftır.

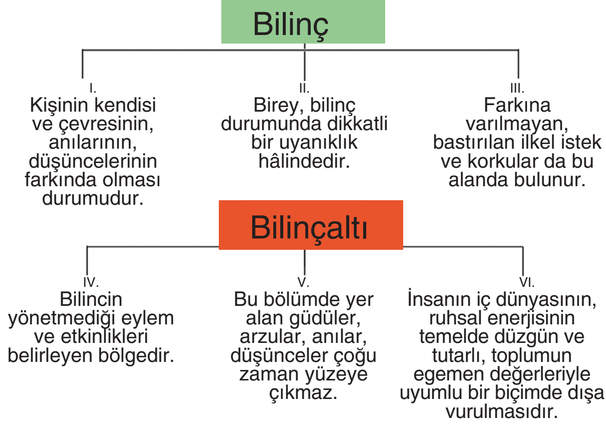
C) Yürütülen çalışmanın geçersiz olacağı deneyin başından bellidir.

D) Değişkenler arasında nötr korelasyon olduğu gözlemlenmiştir.

E) Ortaya konan çalışma nesnel gözlemlerden yoksun yapılmıştır.

1. Aşağıdaki tabloda bilinç ve bilinçaltı kavramlarının temel niteliklerine yer verilmiştir.

Verilen tablonun doğru olabilmesi için yukarıdaki maddelerden hangi ikisi yer değiştirmelidir?

A) I ve V
B) II ve IV
C) II ve V
D) III ve V
E) III ve VI

2. Bir futbol maçını kaybeden takımın oyuncuları, teknik direktörleri ve yöneticileri “Saha koşulları çok kötüydü.”, “Hakemin birkaç pozisyonda hata yapması bizi olumsuz yönde etkiledi.”, “Rakip çok sert oynadı.”, “Haftada iki maç yapmak bizi olumsuz yönde etkiledi.” gibi olumsuz değerlendirmelerde bulunurlar. Kazanılan maçlardan sonra ise “Bu maça inandık.”, “Çok çalıştık.”, “İyi motive olduk.”, “Konsantrasyonumuz üst düzeydeydi.” gibi olumlu değerlendirmeler yaparlar.

Bu durum sosyal psikolojinin aşağıdaki hangi kavramı ile açıklanabilir?

A) Şema
B) Yükleme
C) Kabul etme
D) Benimseme
E) Otoriteye uyma

3. Düzenli sosyal ilişkisi olduğu, sık sık görüştüğü arkadaşlarına karşı iyi davranan Şevket Bey, ilişkileri bozulduğunda davranışlarını da değiştirmiş, arkadaşları ile karşılaştığında onları görmezlikten gelmiştir.

Bu örnek, algının üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisini vurgulamaktadır?

A) Uyarıcı kaynaklı faktörlerin
B) Duyguların
C) Fizyolojik etkilerin
D) Kişiliğin
E) Beklentilerin

4. Davranış, organizmanın içsel ve dışsal uyarıcılara karşı gösterdiği tepkidir.

Verilen şema uyarıcı-tepki ilişkisi bağlamında değerlendirildiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

A) Aynı uyarıcı farklı organizmalarda farklı tepkilerin ortaya çıkmasına sebep olur.
B) Aynı organizma aynı uyarıcıya farklı durumlarda farklı tepkiler gösterebilir.
C) Farklı uyarıcılar aynı organizmada farklı tepkilere neden olabilir.
D) Farklı uyarıcılar aynı organizmada aynı tepkiyi oluşturabilir.
E) Aynı organizma aynı uyarıcılara belli bir süre maruz kaldığında tepki vermeyebilir.

5.

Gelişim Görevleri	Gelişim Dönemleri
Kişisel değerlerine uygun bir yaşam felsefesi kurar.	....
Anne babadan bağımsız hareket etmeye başlar.	....
Azalmış olan bilişsel ve fiziki gücünü anlar ve kabullenir.	....
Toplumsal olaylara, değerlere ve politikaya ilgisi artar.	....

Tablodaki gelişim görevleri değerlendirildiğinde, aşağıdaki gelişim dönemlerinden hangisine bir örnek <u>bulunmamaktadır</u>?

A) Yaşlılık dönemi
B) Yetişkinlik dönemi
C) Ergenlik dönemi
D) Çocukluk dönemi
E) Yenidoğan dönemi

6. Organizma, uyumunu değişen durumlara karşı koruma eğilimindedir. Bu nedenle aşırı ve yetersiz uyarılma sonucu ortaya çıkan dengesizlik durumunu otomatik olarak ortadan kaldırır ve bu şekilde varlığını sürdürür.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisinin yönü diğerlerinden farklıdır?

A) Uzun gemi yolculukları yapan kişinin durumu
B) Yüksek sesli müzik dinlenen ortamda bulunan kişinin durumu
C) Yüksek güneş ışığına maruz kalan kişinin durumu
D) Sürekli dişi ağrıyan birinin durumu
E) Çok kalabalık bir ortamda uzun süre bulunmak zorunda olan kişinin durumu

7. Üniversite eğitimi almayı ihtiyaç olarak gören öğrenci, amacına uygun davranışta bulunmazsa gerilim yaşar. Televizyon izlerken ders çalışması gerektiğini düşünüp rahatsız olur. Bu isteğini gidermek için çalışmaya istekli ve hazır hâle gelir. Hedefine ulaşmak için düzenli çalışıp istediği üniversiteye yerleşirse rahatlar.

Buna göre güdülenmiş davranış hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Güdülenmiş davranış daha etkindir.
B) Güdülenmiş davranış daha seçicidir.
C) Güdülenmiş davranış daha yorucudur.
D) Güdülenmiş davranış organizmada isteksizlik yaratır.
E) Güdülenmiş davranış bir hedefe yöneliktir ve organizmaya enerji verir.

8. Aşırı uyarılma, dış ya da iç uyarıcının organizmayı normal şiddet ve sürenin üzerinde etkilemesidir. Yetersiz uyarılma ise organizmanın normalin altında uyarılmasıdır.

ÖRNEK OLAY
İstanbul'da yaşayan Emir; trafik, gürültü, hava kirliliği ve kalabalıktan şikâyet etmektedir. Üniversiteyi bitirince küçük bir kasabada göreve başladığında ise sessizlikten, hareketsizlikten sıkılmaya başlar ve alıştığı kalabalık şehir hayatına dönmek ister.

Buna göre örnek olay ve kavramlar çerçevesinde aşağıdaki yorumlardan hangisi kesinlikle yapılamaz?

A) Emir, İstanbul'da aşırı uyarılmaya maruz kalmıştır.
B) Uzun süre aşırı uyarılmaya maruz kalmak bireyin istediği bir durum değildir.
C) Bireyde hem aşırı hem yetersiz uyarılma uyumu bozar.
D) Yetersiz uyarılma ve aşırı uyarılmanın psikolojik etkileri vardır.
E) Gürültü ve kalabalık bir ortamda yaşayan bireyler zamanla duyarsızlaşırlar.

9. Algılamadaki örgütleyici eğilimlerden biri, uyarıcıların bir örüntüyle gruplanmasıdır. Gruplamada ilgili ortamdaki çeşitli ipuçlarından yararlanılır. Örneğin T.C. kimlik numaramızı oluşturan "28517151624" şeklindeki sayı dizisi, "285 171 516 24" şeklinde olduğu zaman daha kolay anlamlandırılmaktadır.

Parçaya göre aşağıdaki etmenlerden hangisi algıda gruplamayı etkilemiştir?

A) Şekil-zemin ilişkisi
B) Yakınlık
C) Benzerlik
D) Devamlılık
E) Tamamlama

10. Ergenlik dönemindeki en önemli olaylardan biri kimlik oluşumudur. Kimlik oluşumu;

- Bireyin kendine örnek oluşturabilecek uygun seçeneği henüz belirlemediği,
- Bireyin anne ve babasının görüş ve değerlerini kayıtsız şartsız benimsediği,
- Bireyin henüz hiçbir görüş ve değere bağlanmadığı için kendini kötü hissettiği,
- Bireyin çeşitli görüş ve değerleri gözden geçirerek kendisine en uygun bulduğu örneği model aldığı aşamalardan geçer.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kimlik oluşum aşamalarından değildir?

A) Körü körüne bağlılık
B) Askıya almak
C) Dağınıklık
D) Toparlanma
E) Özdeşleşmenin başarılması

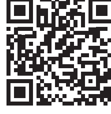
11. Pasif dikkat sürecindeki birey, kendisine yönelen uyarana yönelik ekstra bir çaba göstermez. Çok parlak bir ışık, ani bir gürültü durumunda kişi istemsiz olarak uyarana dikkat eder. Diğer dikkat türü olan aktif dikkatte ise kişi istemli bir şekilde uyarana odaklanmakta, psikolojik ve fiziksel ekstra bir çaba harcamaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir dikkat türüne örnektir?

A) Ambulans sireni duyan kişinin dikkat kesilmesi
B) Kapının zili üç kez çalmasına rağmen kitap okumaya devam edilmesi
C) Yerde parlayan bozuk paranın gözümüzü kamaştırması
D) Yüksek bir ses duyulduğunda dikkatin o tarafa yöneltilmesi
E) Karanlıkta gördüğümüz küçük bir ışığın dikkatimizi çekmesi

12. **Aşağıdakilerden hangisi J. Piaget'nin ortaya koyduğu bilişsel gelişim dönemlerinden biri değildir?**

A) İşlem sonrası
B) Somut işlemler
C) Duyusal motor
D) İşlem öncesi
E) Soyut işlemler

1. Davranış organizmanın, iç ve dış etkilere karşı gösterdiği tepkidir. Davranışı hareketten ayıran temel faktör, belli bir etkiye karşı "bilinçli tepki" olma özelliğidir. Bilinçli davranış esas itibarıyla iradeli, bir nedene dayalı ve bir amaca dönüktür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilinçli davranıştan çok, harekete örnek olarak gösterilir?

A) Eli sobadan yanan öğrencinin, acil servise gitmesi

B) Dersine iyi çalışan öğrencinin, sınav öncesi dua etmesi

C) Kariyer planlaması yapan birinin, yabancı dil öğrenmesi

D) Araba kullanan kişinin, aynı anda navigasyonu takip etmesi

E) Başka şeyler düşünen kişinin, kapı zili çalınca irkilmesi

2. Ergenlik döneminde salgılanan hormonlar, hayatımızın âdeta düzenleyicisidir. Östrojen hormonu normal miktarda salgılandığında, kadınların bağışıklık sistemini güçlendirdiği ve onları mikrobik hastalıklara karşı daha dirençli kıldığı saptanmıştır. Fazla salgılandığında ise kanser riskini arttırdığı görülmüştür.

Parçada anlatılmak istenen temel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hormonlar, sağlığımızı etkileyen temel unsurlardandır.

B) Östrojen miktarının fazla olması az olmasından daha sağlıklıdır.

C) Erkeklerde hormonlara bağlı sorunlar görülmemektedir.

D) Kadınlar erkeklere göre sağlık sorunları karşısında daha dirençlidir.

E) Hastalıkların temel sebebi hormonal etkilerdir.

3. Her duyunun duyarlı bir alıcı hücresi, her alıcının da bir duyusal şifresi bulunmaktadır. Bu şifreler alıcının uyarılması ile başlayıp, sonunda doğacak yaşantının niteliğini belirlemektedir. Bilimsel gelişmeler şu ana kadar bu süreci böyle açıklamaktadır. Ancak bilim gelecekte nasıl duyumsadığımız konusunda daha ayrıntılı açıklama yapacaktır.

Bu parçadan yola çıkarak duyular ve işleyişi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz?</u>

A) Duyumu, içinde bulunduğumuz ruh hâli etkiler.

B) Alıcı hücreler duyum için önemlidir.

C) Duyum oldukça karmaşık bir süreçtir.

D) Duyum hakkındaki açıklamalar zamanla değişebilir.

E) Oluşacak yaşantının niteliğini duyular belirler.

4. Duyusal uyumun organizmanın kendisine hayati açıdan pek çok yararı olmaktadır. Ancak bazı duyumlarda organizma, uyarıcıya uzun süre maruz kaldığı hâlde uyum gösterememektedir. Bu durum aslında organizmanın sağlığını korumada önemlidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi açıklamayı destekleyen bir örnektir?

A) Ahmet'in giydiği pantolonun ağırlığı gün boyu hissetmemesi

B) Uzun süre şiddetli baş ağrısı yaşayan Sibel'in ağrıya dayanamayıp doktora gitmesi

C) Antalya'da yaşamaya başlayan Emre'nin sıcak iklime alışması

D) Meltem'in gömleğine sıktığı parfümün kokusunu bir süre sonra almaması

E) Denize ilk girdiğinde üşüyen Filiz'in bir süre sonra suyu ılık bulması

5. Dış dünyada olanların yalnızca bir kısmını algılayabiliyoruz. Çünkü beynimiz kendini korumak ve daha verimli çalışabilmek için sınırlı kalmayı tercih ediyor. Bu da beynimizin bazı uyarıcılara yönelirken bazılarını görmezden gelmesine sebep oluyor.

Bu açıklamada aşağıdaki kavramların hangisinden söz edilmektedir?

A) Algıda derinlik

B) Algıda değişmezlik

C) Algıda seçicilik

D) Algıda yakınlık

E) Algıda bütünlük

6. Yüz metre ilerideki bir ormanı görür görmez algımız hemen devreye girer. Bu süreçte öndeki ağaçları daha ayrıntılı algılayabilir, yapraklarından ne ağacı olduğunu çıkarabiliriz. Fakat ormandan uzaklaştıkça ayrıntılar kaybolmaktadır. Önde yer alanları; dalı, yaprağı, gövdeleriyle bir ağaç, uzaklaştıkça ağaçları ise orman diye nitelendiririz.

Gestaltçı yaklaşıma göre bu durum aşağıdaki kavram çiftlerinden hangisiyle ifade edilir?

A) Algıda derinlik – Algıda bütünlük

B) Algıda yakınlık – Algıda bütünlük

C) Algıda seçicilik – Algıda tamamlama

D) Algıda derinlik – Algıda gruplama

E) Algıda yakınlık – Algıda seçicilik

7. Fizyolojik güdülere birincil, sosyal güdülere ise ikincil güdüler adı verilir. Birincil güdüler hayati olmalarına karşın, her zaman birincil önceliğe sahip olmayabilir.

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisi sosyal güdülerin daha öncelikli olduğu bir duruma örnek gösterilebilir?

A) Aç olan birinin pis olsa da çöpten yiyecek alması
B) Susayan birinin arkadaşının yarım şişe suyunu içmesi
C) Uykusuz olan birinin ısrarla sınavına çalışması
D) Yorgun olan annenin çocuğunu sırtından indirmesi
E) Aç olan birinin marketten yiyecek satın alması

8. İnsanların yaşadıkları olaylara göre değişen haz, korku, kaygı, öfke gibi duyguları bulunmaktadır. Bu duygular her şeyden önce farkında olunan ve hissedilen bireysel yaşantılardır. Bunlar olumlu ya da olumsuz nitelikte olabilir. Duyguların davranışlarımıza yön verdiği zamanlarda, insan akıl ve mantık yetilerini ikinci plana itebilmektedir.

Parçadan yola çıkarak duygularla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

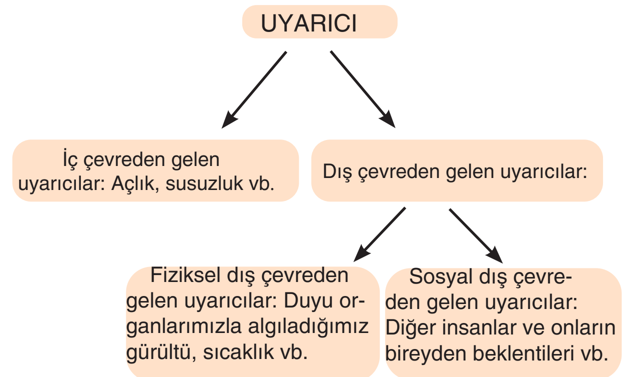
A) Duygular değişebilir.
B) İnsan duygularının farkındadır.
C) Fizyolojik süreçler duyguların nedenidir.
D) Duygular, kişinin içinde bulunduğu koşullardan etkilenebilir.
E) Duygularımız akıl ve mantık ilkeleriyle uyum hâlinde olmayabilir.

9. Dikkat çeşitlerinden birisi olan aktif dikkat durumunda birey, dikkatini dağıtan çevresel uyaranlara rağmen belli bir uyarıcıya odaklanabilir. Bu konuda sorun yaşayan bireylerin dikkat düzeyleri, hedef uyarıcı dışındaki uyaranlar tarafından olumsuz etkilenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi aktif dikkate ilişkin bir örnek <u>olamaz</u>?

A) Müzik dinlerken öğrencinin test çözmesi
B) Bireyin gürültülü bir ortamda kitap okuması
C) Ani fren sesiyle irkilen öğrencinin, dersi bırakıp o bölgeye yönelmesi
D) Öğrencinin sınav esnasında dışarıdaki inşaat sesine rağmen soru çözmesi
E) Bireyin televizyon açıkken arkadaşıyla telefonda konuşması

10.

Verilen kavram sınıflandırmasına göre aşağıdaki uyarıcı örneklerinden hangisinin kaynağı diğerlerinden farklıdır?

A) Işık B) Uykusuzluk C) Basınç
D) Toplumsal roller E) Koyulan kurallar

11. Gelişim görevi, belli bir dönem için beklenen beceri ve davranışlardır.

Buna göre aşağıdaki gelişim görevlerinden hangisi diğerlerinden farklı bir döneme aittir?

A) Cinsiyet farklılıkları ile mahremiyeti öğrenme
B) Anne-babadan bağımsız hareket edebilme
C) Kendi davranışları üzerinde otokontrol kurabilme
D) Kişisel değerlerine uygun bir yaşam felsefesi geliştirme
E) Cinsiyet rolleri ile özdeşim kurabilme

12. Müzik sesi yüksek olan mekânlarda "İçerideki sese uzun süre maruz kalınması işitme kaybına neden olabilir." uyarısını görürsünüz. Bu ortamdaki iletişim ancak insanların kulaklarına eğilip birbirine bağırarak konuşmasıyla gerçekleşebilmektedir. Dışarı çıkıldığındaysa hâlâ aynı davranışa maruz kalan kişi artık rahatsız olmaya başlayabilir.

Bireyin rahatsız olmasında etkili olan psikolojik süreç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Duyum eşiği
B) Aşırı uyarılma
C) Duyusal uyum
D) Duyarsızlaşma
E) Yetersiz uyarılma

2019 AYT

1. Sosyal psikolojide, insan davranışlarının nedenlerini anlamaya çalışma sürecine yükleme adı verilir. Sosyal psikologlar bu süreci "içsel" ve "dışsal" olmak üzere ikiye ayırır. Bir kişinin herhangi bir davranışının, o kişiye ait özelliklerden kaynaklandığını düşünme "içsel yükleme" olarak adlandırılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisi "içsel yükleme" **ye örnektir.**

A) O kadar cimri ki garsona bahşiş bırakmadan masadan ayrıldı.

B) Karnı ağrıdığı için bugün yemek yemedi.

C) Sınavda şansı yaver gittiği için tıp fakültesini kazandı.

D) Bugünkü buluşmamızı hava koşullarından dolayı iptal etti.

E) Sorular çok zor olduğu için sınavdan yüksek puan alamadı.

2021 AYT

2. **Psikolojide tanımlanan** "güdü" **ve** "dürtü" **kavramlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi** **<u>yanlıştır</u>?**

A) Açlık, susuzluk gibi fizyolojik kökenli güdülere dürtü denir.

B) Sosyal güdüler, yaşantılar sonucunda öğrenilir.

C) Dürtüler, organizmanın yapısında doğuştan bulunur.

D) Sevgi görme ve başarılı olma birer sosyal güdüdür.

E) Her güdü aynı zamanda bir dürtüdür.

2020 AYT

3. **Duygularla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Bireyin engellendiği durumlar onda çoğu zaman öfke duygusuna yol açar. Öfke ise saldırgan davranışa neden olabilir.

B) Kaygının aksine korkunun nesnesi yoktur. Birey kendisini korkutanın ne olduğunu somut olarak hiçbir zaman bilemez.

C) Korkuların bir kısmı doğuştan var olsalar da bazı korkular bireyin deneyimleri sonucunda sonradan edinilir.

D) Bireyin duyduğu hazzın kaynağı farklı gelişim dönemleri boyunca değişkenlik gösterebilir.

E) Bazı fizyolojik tepkiler birden çok duygu türünde ortak olarak görülür. Örneğin kalp atım hızı artan bireyin öfkelendiğinden emin olamayız.

2020 AYT

4. Sosyal psikologların ilgilendikleri alanlar arasında şemalar, tutumlar, ön yargılar, yüklemeler gibi insanların sosyal bilişlerine yönelik çeşitli konular bulunmaktadır.

Yüklemeler konusunda çalışmalar yürüten bir psikolog, temel olarak aşağıdakilerden hangisine odaklanmaktadır?

A) İnsanların, davranışların nedenlerine yönelik düşüncelerine

B) İnsanların başkalarına hangi koşullarda yardım edeceğine

C) Sosyal uyarıcıların ne olduğuna yönelik kalıplaşmış bilişlere

D) Bir grubun tüm üyeleri tarafından paylaşıldığı düşünülen özelliklerine

E) Kişilere veya gruplara yönelik olumlu ve olumsuz duygulara

5. Derste öğrencinin başını sıraya yaslayıp, dışarıya dalgın dalgın baktığını gören öğretmen, ses tonunu yükselterek öğrenciyi uyarmıştır. Beklediği tepkiyi alamayınca, öğrenciye yüksek sesle "kalk ayağa bakalım" deyip, bilemeyeceğinden emin bir tarzda; en son anlattığı konuyla ilgili bir soru sormuştur. Fakat öğrenci sanki en başından beri konuyu dinlemiş gibi duraksamaksızın cevap vermiştir.

Buna göre öğrencinin o anki durumu aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Bilinç ve bilinçsizlik durumu kategorik olmayıp ani geçişler olabilir.

B) Bilinçaltı geçmiş yaşantılardan oluşan bir yapıdır.

C) Meditasyon süresince birey bedenine hakim olabilir.

D) Dalgınlık durumunda bilinçaltı süreçler yaşanmaktadır.

E) Uyku süresince bilinç farkındalığa sahip değildir.

6. Dikkat arttıkça öğrenme hem daha kolay gerçekleşmekte hemde bilginin kalıcılığı artmaktadır. Eğitim sürecinde dikkat geliştirme adına çeşitli oyunlar üretilmiştir. Örneğin 3 yaşındaki çocuklara bir resim gösterilerek gözleri kapalı bir şekilde o resmi anlatması istenebilirken; 5 yaşındaki çocuklara ise bir geometrik şekil gösterilerek, gözü kapalı olarak parmağıyla havaya o şekli çizmesi istenebilir.

Bu egzersizlerin yaş gruplarına göre farklı seçilmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dikkat geliştirilirken zihinsel gelişim yaşına uygun uygulamaların seçilmesi

B) Bireylerin hoşuna giden örneklerin tercih edilmesi

C) Cinsiyete uygun farklı örneklerin kullanılması

D) Dikkat seviyesinin kültüre göre değişmesi

E) Öğrenmeye hazırlık için örnekler kullanılması

7. Duyarsızlaşma karşılaşılan uyarıcıya gösterilen duygusal tepkinin zamanla azalmasıdır. Duyarlılaşma ise organizmanın bir uyarıcıya karşı verdiği tepkinin miktarında ve şiddetinde artışa denir.

Buna göre;

I. Tecrübeli bir avukatın kaybettiği davalarda artık yeteri kadar üzülmemesi,

II. Akşamın sessizliğinde saatin tik taklarının bir süre sonra kişiyi huzursuz etmesi,

III. Birkaç defa trafik kazası geçiren bir kişinin en ufak bir korna sesinde korku yaşaması,

IV. Dersleri kötü olan bir öğrencinin, matematik dersinden aldığı düşük nota üzülmemesi

durumlarından hangileri yalnızca duyarsızlaşmaya örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) II ve IV E) III ve IV

8. Gelişim çeşitli dönemlerden geçer. Her dönemde bireyden beklenen belli bir beceri ve davranışı kazanmasıdır. İçinde bulunduğu gelişim dönemine uygun davranışları kazanan birey başarılıdır, mutlu ve çevreye uyumludur. Dolayısıyla gelişimde belli davranışların kazanılabilmesi için belli dönemlere ihtiyaç vardır. Bu davranışlar belli dönemlerde kazanılmadığı takdirde başka dönemlerde kazanılamaz veya çok zor kazanılır. Bu dönemin en belirleyici özelliği zamandır.

Bu açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine ilişkin olarak yapılmıştır?

A) Gelişimde kalıtım mı çevre mi etkilidir?

B) Gelişimde kritik dönem ne demektir?

C) Gelişim tek etmenle açıklanabilir mi?

D) Birey kendi gelişimi ile ilgili bilgi sahibi olabilir mi?

E) Yaşam boyu gelişim ne demektir?

9. E. Erikson ergenlik dönemini "kimlik bunalımını çözme dönemi" olarak adlandırır ve psiko-sosyal gelişimin önemli bir dönemi olarak değerlendirir. Kimlik çatışmasını çözerken ergen farklı kimlikleri deneyebilir, bunlar üzerinde yeni düzenlemeler yapabilir, onlardan vazgeçip başka kimlikler üzerinde durabilir. Kimliğin oluşumunda anne, baba, öğretmen ve akranların tutum ve davranışlarının birbirleriyle tutarlı olması, kimlik bunalımının çözülmesini kolaylaştırır.

Buna göre ergenlik döneminde bir kişinin cevap araması beklenen en kapsamlı soru aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hangi mesleği seçmeliyim?

B) Hangi şehirde yaşamalıyım?

C) Ben kimim?

D) Hangi spor branşını seçmeliyim?

E) Kişisel ihtiyaçlarımı tek başıma karşılayabilir miyim?

10.

Doğuştan gelen güdüler öğrenilmemiştir. Ömür boyu etkisi devam eden ve yaşamın ilk yıllarında daha etkili olan bu güdüler, hem insanlarda hem de hayvanlarda görülür.

Sosyal güdüler yaşantılar sonucu ortaya çıkar ve sonradan öğrenilir. Sevgi, değer görme, başarılı olma gibi sosyal ihtiyaçlardan kaynaklanan güdülerdir. Kişiden kişiye ve kültüre göre değişen bu güdüler zamanla ortadan kalkabilir. İleri yaşlarda daha etkili olan sosyal güdüler sadece insanlarda görülür. Üstün değerler söz konusu olduğunda sosyal güdüler doğuştan gelen güdülere baskın gelebilir.

Buna göre aşağıda verilen örnek ve güdü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Vatan söz konusu olduğunda insanın günlerce aç, susuz cephede savaşabilmesi - Sosyal güdü

B) Sanat tarihine ilgi duyan Hüseyin'in İslami geometrik desenleri merak edip araştırması - Sosyal güdü

C) Uzun süre hareketsiz kalmaktan rahatsız olan Fikret'in dışarı çıkıp yürüyüş yapması - Doğuştan gelen güdü

D) Susamış bir insanın gece uykusundan uyanıp susuzluğunu gidermesi - Doğuştan gelen güdü

E) Toplum içinde saygın bir yer edinmek isteyen Canan'ın çalışıp bürokrat olması - Sosyal güdü

11. Algısal seçimi etkileyen değişkenler uyarıcıyla ilgili olduğu gibi, algılayan kişi ile ilgili de olabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi uyarıcı veya algılayan kişi ile ilgili değişkenler arasında olamaz?

A) Hareketin tekrar etmesi

B) Nesnenin parlaklığının kademeli olarak artması

C) Durumla ilgili bireyin bir beklentisinin olması

D) Sesin bireyin duyum eşiğinin dışında kalması

E) Bireyin uyarıcıyla ilgili olması

12. Sürekli kulaklık kullanarak yüksek sesli müzik dinleyen, telefonla konuşan ve film izleyen birey bir süre sonra baş ağrısı çekmeye başlar ve etrafındaki seslere karşı tepkileri değişir.

Parçada bahsedilen duruma yol açan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alışma

B) Yetersiz uyarılma

C) Farklılaşma eşiği

D) Duyum eşiği

E) Aşırı uyarılma

1. • Üzerimize sıktığımız parfümün kokusunu bir süre sonra almamak
   • Stajda kan alırken heyecanlanan hemşirenin mesleğe başlayınca heyecan duymaması
   • İnsanın ayağını acıtan bir ayakkabıyla uzun süre yürümek zorunda kalması

Verilen örnekler sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangisini karşılar?

A) Aşırı uyarılma - alışma - duyarsızlaşma

B) Duyarsızlaşma - alışma - aşırı uyarılma

C) Alışma - aşırı uyarılma- duyarsızlaşma

D) Alışma - duyarsızlaşma - aşırı uyarılma

E) Duyarsızlaşma - aşırı uyarılma - alışma

2. **Arkadaş grubundan dışlanmamak için grubun normlarına uygun davranan bir öğrenci Kohlberg'in ahlaki gelişim dönemlerinden hangisinde yer almaktadır?**

A) Kanun ve düzen eğilimi

B) İyi çocuk eğilimi

C) Saf çıkarcı eğilim

D) İtaat ve ceza eğilimi

E) Sosyal sözleşme eğilimi

3. Bir nesnenin çevresindeki uyaranlara, yapısındaki değişikliklere karşın algısal niteliğini koruması, aynı nesne olarak algılanmasıdır. Nesne daha önce algılanmışsa onun ışıkta, gölgede, yukarıda, aşağıda görünmesi insanın algısını değiştirmez. Örneğin madenî bir paraya hangi açıdan bakarsak bakalım yine onu yuvarlak olarak algılarız.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan kavram aşağıdakilerin hangisidir?

A) Algı yanılsaması

B) Derinlik algısı

C) Algıda organizasyon

D) Algıda bütünlük

E) Algıda değişmezlik

4. Kalıtım ve çevre; psikolojik süreçler ve insan davranışları üzerinde etkili olan iki önemli faktördür. İnsanın sahip olduğu bazı özelliklerin ortaya çıkmasında çevrenin hiçbir etkisi bulunmazken bazı özellikler hem kalıtım hem çevre tarafından şekillenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasında hem kalıtımın hem de çevrenin etkisi söz konusudur?

A) Boy uzunluğu

B) Göz rengi

C) Dil yuvarlama

D) Kan grubu

E) Saç rengi

5. Sosyal güdüler bireyin toplumsal statülerini ve sosyal ilişkilerini sürdüren güdülerdir.

Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisi sosyal güdü olarak kabul <u>edilemez</u>?

A) Prestijli bir iş sahibi olmayı istemek

B) Mesleğinde başarılı olmayı hedeflemek

C) Ses yarışmasına katılarak ünlü olmaya çalışmak

D) Yorgunluğun ardından uyumayı istemek

E) Takımı içinde değerli biri olmayı istemek

6. Bebeklerin dil gelişimi olgunlaşma ve büyümeye bağlı olarak düzenli bir sıra izler. İlk iki ay bebekler ağlama, öksürme ve esneme gibi sesler çıkarırlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bebeklerin dil gelişimi ile ilgili <u>değildir</u>?

A) 4 - 8 aylık arasında agulamaya başlaması

B) 18 aylık iken sözcükleri tek tek söylemesi

C) 2 - 5 aylık arasında gıgıldama sesini çıkarması

D) 9 - 12 aylık arasında davranışları taklit etmesi

E) 4 buçuk yaşındayken düzgün cümle kurması

7. • Şiddetli baş ağrısı
• Yoğun sıcak havalar
• Uzun süreli susuzluk
• Aşırı trafik sesi

Bu uyarıcıların etkisi ile bireyde aşağıdaki durumlardan hangisinin ortaya çıkması beklenir?

A) Duyarsızlaşma
B) Yetersiz uyarılma
C) Dengelenme
D) Alışma
E) Aşırı uyarılma

8. Dolmuş şoförü, inmek üzere olan yolcu için arka kapıyı açarken bir taraftan yolcunun para üstünü veriyor. Bir taraftan durakta bekleyen yolcular için ön kapıyı açıyor bir taraftan da dikiz ayna ve yan aynalarla dolmuşun içini ve dışını kontrol ediyor.

Bu parçadaki dikkat türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bölünmüş dikkat
B) Odaklanmış dikkat
C) Seçici dikkat
D) Etkin dikkat
E) Edilgin dikkat

9. Japon kültüründe onurunu korumak önemlidir. Kişi onurunu korumak için gerekirse kendini feda edebilir.

Bu durumdan yola çıkılarak güdüler hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Fizyolojik güdüler her zaman önceliklidir.
B) Sosyal güdüler bazı durumlarda fizyolojik güdülerden üstün gelir.
C) Güdülerin doğuştan gelenleri daha baskındır.
D) Güdüler zamanla değişikliğe uğrar.
E) Fizyolojik güdüler yok edilemezler.

10. • Büyük kas gruplarının kullanıldığı yürümek, tırmanmak, atlamak, koşmak gibi kaba motor becerileri hızla gelişir.
• Fiziksel ve bilişsel olarak gelişirken aynı zamanda sosyal olarak da gelişir.
• Anne babaya bağımlılık azalır, anne babadan farklı rol model arama çabaları başlar.
• Sağlık sorunları, görme işitme kayıpları, fiziksel güçsüzlük, geleceğe yönelik beklentilerin azalması, yalnızlık duygusu yaşamı olumsuz etkiler.

Yukarıda hangi gelişim dönemiyle ilgili bilgi <u>verilmemiştir</u>?

A) Yeni Doğan ve Bebeklik Dönemi (0-2 yaş)
B) Çocukluk Dönemi (2-12 yaş)
C) Ergenlik Dönemi (12-18 yaş)
D) Yetişkinlik Dönemi (18-65 yaş)
E) Yaşlılık Dönemi (65 yaş ve üstü)

11. **Popüler müzik dinlemekten hoşlanan bir gencin, arkadaşlarıyla birlikte gittiği bir piyano resitali sonrası, aslında çok keyif almadığı hâlde arkadaşlarının dinletiyi övmeleri neticesinde kendisinin de resitali çok beğendiğini belirtmesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilgilidir?**

A) Duyarlılaşma
B) Güdülenme
C) Yükleme
D) Empati
E) Sosyal etki

12. Dikkat, insan zihninin herhangi bir olay ya da nesne üzerinde odaklanmasına denir. Edilgen dikkat, bazı uyarıcıların kendilerine ait çeşitli özellikleriyle bizim dikkatimizi çekmesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi edilgen dikkate örnek <u>verilemez</u>?

A) Bir kişinin ağlayan bir çocuğun sesini duyunca çocuğa yönelmesi
B) Bir matematik problemini çözmeye çalışan öğrencinin probleme yönelmesi
C) Çevrede meydana gelen şiddetli patlama sesinin bizi etkilemesi
D) Kırtasiyeye giren bir öğrencinin renkli defterlere yönelmesi
E) Normal şiddetin üzerindeki zil sesinin öğrenciyi etkilemesi

1. **Merve:** Bütün organizmanın ve özellikle sinir sisteminin dinlenmeye geçmesini sağlar. Karşılanmaması bilişsel ve motor becerilerin performansında düşüş, dikkat ve konsantrasyon eksikliği gibi sorunlara yol açabilir.

Koray: Bireyin dikkatini bir duruma veya nesneye odaklayarak, bedenine ve çevresine olan dikkatini azaltıp bireyi telkine açık hâle getirme işlemidir. Bu esnada kişi farklı bir bilinç durumu yaşar ancak telkinin etkisi kişiden kişiye değişir.

Sinan: Amacı zihin sakinliğine ve ruhsal dinlenmeye ulaşmaktır. Bu sayede birey kendisi ve çevresiyle barışık olmayı öğrenir. Bedeni üzerinde ruhsal denetim sağlayarak gerginlikten ve kaygıdan kurtulmaya çalışır.

Yukarıdaki öğrenciler farklı bilinç durumları ile ilgili bilgilerini paylaşmaktadırlar.

Buna göre ilgili kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru biçimde sıralanmıştır?

	Merve	Koray	Sinan
A)	Uyku	Hipnoz	Meditasyon
B)	Hipnoz	Uyku	Meditasyon
C)	Uyku	Meditasyon	Hipnoz
D)	Hipnoz	Meditasyon	Uyku
E)	Meditasyon	Uyku	Hipnoz

2. Jean Piaget gelişim süreçlerini bilişsel temelli ele almıştır. Piaget, doğumu izleyen ay ve yıllarda meydana gelen bilişsel gelişimi kapsamlı bir biçimde incelemiş ve dönemler hâlinde düzenlemiştir. Bu dönemde bireyde döngüsel hareketler ve nesne devamlılığı kazanılır. Taklit başlar. Etrafına tepki verir. Duyu organları ile öğrenir.

Açıklaması verilen bilişsel gelişim kuramı dönemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Duyusal motor

B) İşlem öncesi

C) İşlem sonrası

D) Somut işlemler

E) Soyut işlemler

3.
- Şiddetinde ve özelliğinde bir değişiklik olmadığı hâlde uyarıcının etkisinin azalmasıdır.
- Sık karşılaşılan uyarıcıya gösterilen duygusal tepkinin azalmasıdır.
- Organizmanın bir uyarıcıya karşı verdiği tepkinin şiddetindeki artıştır.
- Organizmanın normalin altında uyarılmasıdır.

Verilen tanımlar ile aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Duyarlılaşma

B) Yetersiz uyarılma

C) Duyarsızlaşma

D) Alışma

E) Aşırı uyarılma

4. Mizaç eğitimi almaya başlayan Pınar, başta aile içindeki kişilerden başlayarak sosyal ilişkilerinde karşısındaki insanların yüz hatlarına ve biçimlerine, ten renklerine, jest ve mimiklerine dikkat etmeye başlar.

Parçada Pınar'ın sosyal ilişkilerdeki tepkileri aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Algıda seçicilik

B) Algıda organizasyon

C) Gruplama

D) Derinlik algısı

E) Uzay ve zaman algısı

5. Duyum, uyarıcının duyu organları aracılığı ile duyumsanmasıdır. Algı ise alıcı hücrelerin, dış çevredeki fiziksel enerjiyi, zihinde sinirsel enerjiye dönüştürmesiyle gerçekleşir. Zihin içinde bulunduğu durumda, beklentilerini, geçmiş yaşantılarını, diğer duyu organlarından gelen başka duyumları, toplumsal ve kültürel etkenleri de hesaba katabilir.

Aşağıdakilerden hangisi duyum ile algı arasındaki bu farklılığı ifade eder?

A) Duyum bilinçte, algı bilinç öncesinde gerçekleşir.

B) Duyum beyin merkezli, algı duyu organı temellidir.

C) Algı duyuma göre daha basit düzeylidir.

D) Geçmiş yaşantılar algının temel belirleyicisidir.

E) Duyumda uyarıcı birebir alınır, algıda ise anlam verme vardır.

6. Günümüzde medyanın gittikçe egemen olduğu kültürel ortamda reklamlar, bir ürünün satışını artırmakta ve markanın değerini yükseltmektedir. Reklamlar önce rakiplerinin olumsuz yönlerini anlatırlar, onların ürünlerinin yanlışlarını sıraladıktan sonra kendi ürünlerini etkileyici biçimde sunarlar. Bundan dolayı da bazen daha pahalı olmasına ya da hiç denenmemiş olmasına rağmen reklamı yapılan ürün tercih edilir.

Buna göre reklamların en önemli amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halkı yeterince aydınlatma

B) Gerçekleri dile getirme

C) Güvenirliği artırma

D) Kültürel gelişimi sağlama

E) Tutum ve davranışları değiştirme

7. Maslow'a göre bireyin ihtiyaçları piramit şeklinde bir hiyerarşiye göre sıralanmıştır. Alt basamaklarda yer alan ihtiyaçlar diğerlerinden daha temel ve yaşamsaldır. Bu ihtiyaçlar, belirli düzeyde giderilmezse insanlar daha üst basamaklarda bulunan ihtiyaçları karşılamak için güdülenmez.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada anlatılan duruma zıt bir örnektir?

A) Yoksulluktan kurtulup zengin olan birinin golf kulübüne üye olması

B) Kendini ekonomik olarak güvende hisseden bireyin evlenmeye karar vermesi

C) Eda'nın kahvaltıdan sonra kitap okumak için odasına gitmesi

D) Hukuk fakültesini isteyen Ahmet'in günde üç saat uyuyarak ders çalışması

E) Çocuklarıyla verimli zaman geçiren babanın sinemaya gitmesi

8. Organizmanın bir eksiklik hissetmesi ile başlar. Hissedilen bu eksiklik organizmada rahatsızlık ve gerilime neden olur. Gerilimden kurtulmak ve eksikliği gidermek için güçlü bir istek duyan organizma, amacına uygun davranışta bulunarak rahatlar.

Bu açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?

A) Algılama

B) Alışma

C) Duyum

D) Güdülenme

E) Öğrenme

9. Bir kış günü yanan sobanın yanında oynayan İbrahim, elindeki balonu patlatınca koltukta uyuyan babaannesi birden irkilerek "O neydi oğlum, çok korktum." demiştir. Sobanın üstünde kaynayan güğümden gelen ses muhabbet kuşunun sesine karışırken dışarıda lapa lapa yağan kar muhteşem bir manzara oluşturmaktadır. Karnı acıkan İbrahim "Anne bana sobanın üstünde ekmek kızartır mısın?" diye annesine seslenir. Bu sırada odaya gelen anne "Of oda çok sıcak olmuş, nasıl duruyorsunuz burada." derken İbrahim cevap verir: "Ama anne babaannemle bana sıcak gelmiyor."

Bu parçada;

I. Duyarlılaşma

II. Refleks

III. İçgüdü

IV. Alışma

V. Fizyolojik güdü

kavramlarından hangisine yönelik bir örneğe yer verilmemiştir?

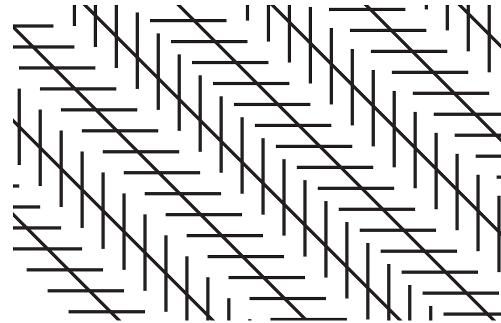
A) I ve III

B) I ve V

C) II ve III

D) II ve IV

E) IV ve V

10.

Yukarıdaki şekilde yer alan dikey-uzun çizgiler birbirine paralel olmasına rağmen, yamuk çizgiler olarak algılanmaktadır.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanabilir?

A) Farklılaşma eşiği

B) Duyum eşiği

C) Halüsinasyon

D) İllüzyon

E) Duyarsızlaşma

1. Büyüme ve olgunlaşma birbirinden farklı olan iki kavramdır. Büyüme bedensel yani fiziksel bir gelişmeyle ilgiliyken, olgunlaşma hem bedensel hem zihinsel gelişmeleri içine alır. Örneğin sadece parmakların uzaması büyüme iken, parmakların çatalı tutabilecek işleve sahip olması olgunlaşmadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi olgunlaşmaya örnek olarak <u>verilemez</u>?

A) Ali'nin bisiklet sürmesi

B) Ayşe'nin ayakkabı bağcığını bağlayabilmesi

C) Mehmet'in bardaktan su içebilmesi

D) Bade'nin süt dişlerinin çıkması

E) Zeynep'in resim yapabilmesi

2. Zeynep 13 yaşındadır ve ergenlik dönemine girmiştir. Bu dönemde Zeynep; fiziksel, bilişsel ve sosyal olarak gelişim sürecini yaşamaya başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Zeynep'in ergenlik döneminde yaşadığı bilişsel gelişim özellikleri arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Soyut işlemlerin yapıldığı dönemdir.

B) Değerler sistemi oluşturulur.

C) Akıl yürütme, hedef koyma rahatlığının yaşandığı dönemdir.

D) Geleceğe yönelik planlar yapılır.

E) Boy ve kiloda hızlı artış yaşanır.

3. I. Evde tek kalmaktan korkan Ahmet'in duvardaki gölgeyi insan zannetmesi

II. Tren raylarının ileride birleşiyormuş gibi görünmesi

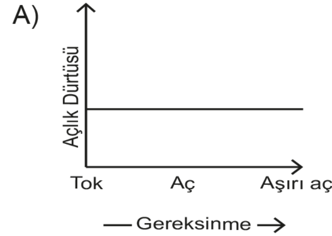
III. Ateşli hastalık geçiren Ayşe'nin gerçekte olmayan varlıklardan bahsetmesi

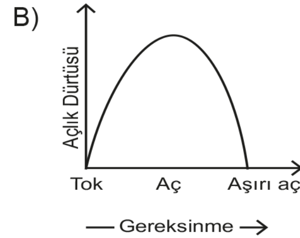
Verilen algı yanılmaları ile ilgili örneklerin kavramsal karşılığı aşağıdakilerden hangisinde doğru şekilde sıralanmıştır?

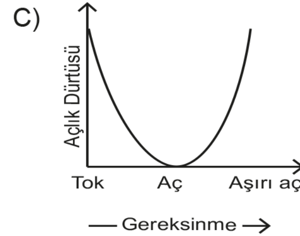
	I	II	III
A)	Halüsinasyon	Fiziki illüzyon	Psikolojik illüzyon
B)	Fiziki illüzyon	Halüsinasyon	Psikolojik illüzyon
C)	Fiziki illüzyon	Psikolojik illüzyon	Halüsinasyon
D)	Psikolojik illüzyon	Fiziki illüzyon	Halüsinasyon
E)	Psikolojik illüzyon	Halüsinasyon	Fiziki illüzyon

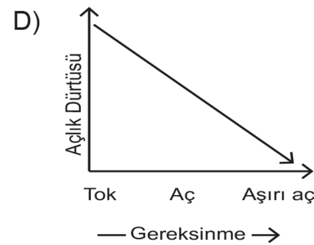
4. Açlık gereksinmesi ile açlık dürtüsü arasındaki ilişki doğrusal bir ilişki değildir. Belirli bir açlık süresinden sonra gereksinme hâlen artarken açlık dürtüsü azalır; hatta bir süre sonra tamamen ortadan kalkar.

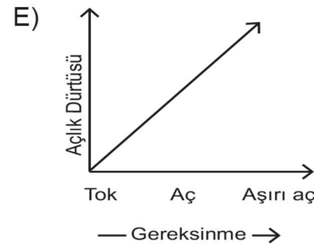
Buna göre gereksinme ile açlık dürtüsü arasındaki ilişkinin grafiği aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

D)

E)

5. Bir filmi izledikten sonra beğenmediği hâlde arkadaşları tarafından dışlanmamak ve kabul edilmek amacıyla olumlu yorumlar yapan bir genç, sosyal etkiye maruz kalmaktadır.

Parçada ifade edilen durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanabilir?

A) Benimseme

B) Empati

C) İtaat

D) Özdeşleşme

E) Yükleme

6. Algı duyusal olarak gelen uyarıcıların birey tarafından zihinsel düzeyde yorumlanması ve anlamlandırılması sonucu oluşan üründür. Algıyı uyarıcının şiddeti, zıtlık, hareketlilik, süreklilik, tekrar, alışılmışın dışındaki uyarıcılar ile organizmayı etkileyen beklenti, ilgi, gereksinim vb. faktörler şekillendirmektedir. Birey gereksinimlerine ya da dış uyarıcılara göre algıda seçim yoluna gidebilir.

Buna göre algı ile ilgili olarak;

I. Duyum olmadan algı gerçekleşmez.

II. İhtiyaçlar ve güdüler algıya yön verir.

III. Algılamada bireysel faktörler çevresel faktörlerden daha belirleyicidir.

IV. Algı bilişsel bir süreçtir.

verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve IV

E) I, II ve IV

7. Organizmanın normal şiddet ve sürenin altında uyarılmasına, yani normal etkinlikte bulunmasına yetmeyecek kadar az uyarıcı almasına yetersiz uyarılma denir. Bunun aksine organizmanın normal şiddet ve sürenin üzerinde uyarılmasına da aşırı uyarılma denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir uyarılma durumudur?

A) Sürekli karanlık bir odada bulunmak

B) Uzun süre yüksek sesle müzik dinlemek

C) Emeklilik ile birlikte artan yalnızlık

D) Mahkûmlara verilen hücre cezası

E) Uzun süreli açlık çekmek

8. Parfüm satıcılığı yapan Ali bir gün bir deney yapmaya karar verir, güzel bir şişeye kokusuz bir sıvı doldurarak gelen müşterilere bu sıvıyı denetir. Deneme esnasında bu kokunun bilimin son icadı olduğunu, en meşhur kişilerin bu kokuyu almak için sıraya girdiğini ve kokunun yılın en güzel kokusu ödülünü aldığını söyler. Sonuçta Ali sıvıyı deneyen müşterilerin önemli bir kesiminin kokuyu beğenip aldığını gözlemler.

Bu deneyde bazı müşterilerin sıvının güzel koktuğunu düşünüp almaları aşağıdakilerden hangisini temellendirir?

A) Aşırı güdülenme yanlış algılamalara neden olur.

B) Duyarlılaşma uyarıcının tekrarlanması sonucu gelişir.

C) Yetersiz uyarılma duyusal karışıklıklara yol açabilir.

D) Bir fikrin aşılanması kişilerin algısını etkiler.

E) İllüzyon kişilerde algı yanılmasına yol açar.

9. Bir şirket yöneticisi çok yoğun ve uzun mesailerle dolu bir çalışma dönemi sonunda personeline beş günlük bir tatil paketi hediye etmiştir. Tatil dönüşü personelin daha istekli ve mutlu çalıştığı yönetici tarafından gözlenmiştir.

Bu parçada örneklendirilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güdülenme

B) Duyarlılaşma

C) Algıda seçicilik

D) Yükleme

E) Benimseme

10. Duyduğumuz bir ses, gördüğümüz bir ışık, aldığımız bir tat aslında bizi davranışa iten temel birer uyarıcıdır. İçsel ve dışsal uyarıcılar, davranışın ortaya çıkmasının biricik sağlayıcılarıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir uyarıcıdan kaynaklanmaktadır?

A) Şiddetli ses sonrası irkilme

B) Aniden soğuk bir ortama girince titreme

C) Açlık hissi duyunca yemek yeme

D) Diz kapağına vurulunca ayağını hareket ettirme

E) Kuvvetli ışık sebebiyle göz bebeklerinde küçülme

1. Yüzmeyi öğrenmek isteyen birey denize girdiğinde yüzmeye yönelik çeşitli hareketler yapar. Suda batmasına sebep olan hareketleri yineleme eğilimi göstermezken suyun üzerinde durmasını sağlayan hareketleri tekrarlayarak gösterdiği çaba sonrasında yüzmeyi öğrenir.

Parçada anlatılan öğrenme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gizil öğrenme
B) Bilişsel öğrenme
C) Kavrayış yoluyla öğrenme
D) Model alarak öğrenme
E) Deneme - yanılma yoluyla öğrenme

2. **Aşağıdakilerden hangisi öğrenmede sonuçların bilinmesi ilkesinin uygulanmasına yöneliktir?**

A) Bir konuyu öğrendikten sonra belli aralıklarla tekrar yapmak
B) Konuyu, öğrenilmesi kolay parçalardan başlayarak zora doğru öğrenmek
C) Kişilere ilgi alanlarına giren konuları öğretmek
D) Yanlış yapılan her sorudan sonra kişiye hatalı cevaplarını bildirmek
E) Yeni öğrenilecek kavramları önceden öğrenilen kavramlarla ilişkilendirerek öğrenmek

3. Bilişsel kuramcılara göre öğrenme, dünyayı anlama ve algılama girişimidir. Öğrenme uyarıcılara verilen basit bir tepki değildir. Bilişsel öğrenmenin temelinde bireyin düşünmesi, hatırlaması, yeni bilgileri zihninde depolaması ve eski bilgilerle bağlar kurması yatar. İnsan öğrenmelerinin çoğunda bilişsel öğrenme ön plandadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilişsel öğrenme türlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Koşullanma yoluyla öğrenme
B) Model alarak öğrenme
C) Kavrayarak öğrenme
D) Gizil öğrenme
E) Motor öğrenme

4. W. Köhler bir şempanzeyi kafese koymuş ve kafesin hemen dışına fakat hayvanın elinin ulaşamayacağı bir mesafeye muz bırakmıştır. Kafesin içinde önceden konulmuş bir sopa da bulunmaktadır. Şempanze kafese girdikten sonra muzu görünce kolu ile uzanmayı deneyerek bir müddet uğraşmış; ulaşamayınca bağırma, sızlanma gibi engellenme tepkileri göstermiştir. Daha sonra kafesin içine bakmaya başlamış ve aniden yerdeki sopayı alarak dışarıdaki muzu kendine doğru çekmiştir.

Bu parça aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisini örneklendirmektedir?

A) Gizil öğrenme
B) Kavrayış yoluyla öğrenme
C) Model alma yoluyla öğrenme
D) Klasik koşullanma yoluyla öğrenme
E) Edimsel koşullanma yoluyla öğrenme

5. Uzun süreli bellek sadece doğrudan depolanmış olan bilgilerden oluşmaz, uzun süreli belleğin daha büyük bir kısmı çıkarsanan bilgidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi uzun süreli bellekte çıkarsamaya dayanan bilgiye örnektir?

A) Sınıftaki öğrenci sayısı
B) İstanbul’un fethinin tarihi
C) En çok beğenilen filmin adı
D) Dişçiden alınan randevunun gün ve saati
E) Diş fırçasıyla oyuncak bebek saçının taranabilmesi

6. “Hayatım gözümün önünden bir film şeridi gibi geçti.” **diyen bir kişinin aşağıda verilen bellek türlerinden hangisini işlettiği söylenebilir?**

A) Anlamsal Bellek
B) Anısal Bellek
C) İşlem Belleği
D) Duyusal Bellek
E) Kısa Süreli Bellek

7. Bir soruna kabul edilebilir tek çözüm üreten düşünme türü yakınsak düşünmedir. Ancak bir soruna uzun vadeyi de kapsayan birçok çözüm bulup bunlar arasında seçim yapabilmek ıraksak düşünmeyi gerektirir.

Buna göre ıraksak düşünmeyi yakınsak düşünmeden ayıran fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tek bir doğru cevaba yönlendirmesi
B) Belirsizliğe yer bırakmaması
C) Bilgileri alışıldık formlar üzerinden açıklaması
D) Kişiden kişiye değişmemesi
E) Alternatif görüşler ortaya çıkarması

8. **Aşağıdakilerden hangisi düşünmenin yapı taşlarından biri olan kategorilere ilişkin yanlış bir bilgidir?**

A) Benzer özelliklere sahip varlıklar kümesidir.
B) Özellikler kümesi olarak da tanımlanabilir.
C) Genelden özele doğru sıralanabilir.
D) Nesne ve olayların zihindeki kopyalarıdır.
E) Özellikleri bakımından benzer öğeleri bir araya toplar.

9. Birey, yaşı ve eğitim seviyesi ne olursa olsun hayat boyu öğrenmenin bir parçasıdır. Eğitim ve öğretimi, okul yaşı ve okul binaları ile sınırlamak doğru değildir. Bilgi çağı olarak nitelendirilen 21. yüzyılın bireylerden beklentileri giderek artmaktadır. Sürekli ve hızla değişen koşullara uyum sağlamak için öğrenmeyi öğrenme becerisinin kazanılmış olması çok önemlidir. Birey sadece okul hayatında başarılı olmak için değil “beşikten mezara kadar” yaşamın her alanında kendisini geliştirmelidir.

Buna göre hayat boyu öğrenmenin aşağıdakilerden hangisi için önemli olduğu söylenebilir?

A) Bireyin değişen koşullara uyum sağlaması ve kendini geliştirmesi
B) Bireyin istediği üniversitede okuması ve bir meslek edinmesi
C) 21. yüzyıl becerilerinin öğrenilmesi ve uygulanması
D) Bireylerin farklı birçok mesleği öğrenmesi
E) Zorunlu eğitim çağında olmayan bireylerin de akademik başarıyı elde etmesi

10. I. Telefonlarda bulunan dokunmatik ekran tuşlarını hızlı kullanma

II. Bir filmde geçen bazı sahnelerdeki konuşmaları fark etmeden ezberleme

III. Ders anlatma şekli çok beğenilen bir öğretmen gibi konuşma

IV. Mantık dersindeki bir çözümleyici çizelgenin sonucunu aniden bulma

Verilen örnekler arasında aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisi yoktur?

A) Örtük öğrenme
B) Motor öğrenme
C) Deneyerek öğrenme
D) Kavrayarak öğrenme
E) Model alarak öğrenme

11. **Koşullanma yoluyla öğrenme ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Klasik koşullanmada pekiştireç, yapılan davranıştan önce verilirken edimsel koşullanmada pekiştireç tepkiden sonra verilir.
B) Klasik koşullanmada davranış ödül ve cezaya, edimsel koşullanmada ise ödül ve ceza davranışa götürür.
C) Klasik koşullanmada organizma pasif, edimsel koşullanmada aktiftir.
D) Klasik koşullanmada davranış bellidir, edimsel koşullanmada rastlantısaldır.
E) Klasik koşullanma, daha düşük düzeydeki istemsiz öğrenme biçimi iken edimsel koşullanma daha üst düzeydeki istemli öğrenme biçimidir.

12. Bağlama kursuna giden Yasemin’e öğretmeni uzun bir bozlak türkünün notalarını verir. Yasemin şarkıyı giriş, gelişme ve sonuç olmak üzere üç bölüme ayırır. Giriş bölümünü iyice öğrendikten sonra sırasıyla gelişme ve sonuç bölümlerini öğrenir. En sonunda da bu bölümleri bir bütün olarak çalar.

Yasemin’in bağlama çalmayı öğrenirken kullandığı öğrenme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Model alarak öğrenme
B) Kavramsal gruplandırma
C) Aralıklı öğrenme
D) Toplu öğrenme
E) Parçalara bölerek öğrenme

1. Fobi, herhangi bir şeyden duyulan yoğun ve mantık dışı korkudur. Temelde korkutucu olmayan bir uyaran aynı anda başka bir korkutucu uyaranla birleştiğinde kişide aşırı bir tepkiye yol açabilir.

Buna göre fobilerin aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisi ile kazanıldığı söylenebilir?

A) Model alarak öğrenme

B) Koşullanma yoluyla öğrenme

C) Bilişsel öğrenme

D) Deneme yanılma yoluyla öğrenme

E) Kavrayış yoluyla öğrenme

2, 3 ve 4. soruları parçaya göre cevaplayınız.

Bir yaşındaki Albert beyaz bir fareye her baktığında Watson, çekiçle metale vurarak yüksek bir ses çıkarmış ve bu şekilde bebeğin korkmasına neden olmuştur. Belli bir süre sonra çocuk artık yalnız beyaz fareden değil, oyuncak tavşan gibi sakalı ve tüyü olan her şeyden korkmaya başlamıştır.

2. **Albert'in beyaz fare dışında diğer şeylerden de korkmaya başlaması aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?**

A) Koşullu tepki

B) Sönme

C) Genelleme

D) Kendiliğinden geri gelme

E) Ayırt etme

3. **Bu deneyde** "koşulsuz tepki" **aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yüksek sesten korkma

B) Beyaz fareden korkma

C) Tüylü oyuncaklardan korkma

D) Fareye benzediği için tavşandan korkma

E) Her şeyden korkma

4. **Albert'in bir süre sonra fareye benzeyen diğer hayvanlardan ya da tüylü oyuncaklardan artık korkmadığı düşünüldüğünde bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?**

A) Koşullu tepki

B) Sönme

C) Genelleme

D) Kendiliğinden geri gelme

E) Ayırt etme

5. Flaş bellek, üzerinden çok uzun bir zaman geçmiş olsa bile belli bir olayın ve o olayla birlikte yer alan rastlantısal olayların canlı bir şekilde hatırlanmasıdır. İnsanlar kişisel veya ortak toplumsal geçmişe ait bazı önemli olaylara ilişkin son derece net anılara sahip olabilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilen tanıma uygun bir örnektir?

A) Ders çalışırken dışarıdan gelen müzik sesinin farkına varan Gülhan'ın öğrenmeye çalıştığı bilgileri müziğin ritmi ile zihninden daha kolay çağırması

B) Yıllar önce bir yakınının kaza haberini alan Esra'nın o sırada ne yapıyor olduğunu anbean hatırlaması

C) Can'ın çocukluk döneminde annesi ile geçirdiği güzel anılarını birdenbire hatırlaması

D) Bir konuyu belli parçalara ayırarak ve düzenli tekrarlar yaparak çalışan Mehmet'in sınav anında soruları kolaylıkla cevaplaması

E) 50 yaşlarındaki Şencan'ın gençlik ve yetişkinlik yıllarına ait anılarını kolaylıkla hatırlaması

6. 9. sınıfa henüz başlayan Akif, öğrenci numarasını yeni edinmiş olmasına rağmen kişisel bilgilerini yazdığı form ve evraklara ortaokul öğrenci numarasını yazmaya devam etmektedir.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Bir alandaki öğrenmenin başka bir alandaki öğrenmeyi olumlu etkilemesi

B) Bir alandaki öğrenmenin başka bir alana aktarılması

C) Önceki öğrenmenin yeni öğrenmeyi unutturması

D) Yeni öğrenmenin eski öğrenmeyi unutturması

E) Sonradan öğrenilen bilgilerin önceden öğrenilenlere göre daha kolay hatırlanması

7. Bir lisede 11. sınıfa devam eden Ali, meslek seçimi konusunda tereddüt yaşamaktadır. Annesi ve babası hukukçu olduğundan onun da bu alana yönelmesini istemektedirler. Fakat Ali yalnız çalışmayı seven, topluluk içerisinde uzun süre bulunmaktan hoşlanmayan bir yapıya sahiptir. Okul rehber öğretmeni Ali'ye sosyal zekâya sahip olma gerekliliği daha az olan bir meslek seçmesini tavsiye etmiştir.

Buna göre aşağıdaki mesleklerden hangisi rehber öğretmenin Ali'ye önerebileceği mesleklerden biri olabilir?

A) Avukatlık

B) Tiyatro oyunculuğu

C) Turizm rehberliği

D) Gemi makinistliği

E) Pazarlamacılık

8. Pekiştireç, bir davranışın tekrarlanma olasılığını arttıran uyarıcılardır. Motivasyonun kaynağı da pekiştireçlerdir. Olumlu pekiştireç, organizmaya verildiğinde davranışın ortaya çıkma sıklığını arttıran uyarıcıdır. Olumsuz pekiştireç ise ortadan kaldırıldığı zaman davranışın görülme sıklığını arttıran uyarıcıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi olumsuz pekiştirece örnektir?

A) Derse katılan öğrencinin öğretmeni tarafından takdir edildiğinde derse katılımının artması

B) Çocuğunun ders çalışırken dışarıdan gelen gürültüden rahatsız olduğunu fark eden annenin pencereyi kapatması

C) Satrançta başarı gösteren öğrenciye madalya verilince başarısını devam ettirmesi

D) Derse hep zamanında gelen öğrencinin, öğretmenden aldığı onur belgesi sonrası bu davranışını sürdürmesi

E) Derslerine çalışmadığı için oyun oynaması yasaklanan bir çocuğun, ödevini yaptıktan sonra oyun oynamasına izin verilmesi

9. 7 yaşındaki Özgür'e ailesi dişlerinin daha estetik gözükmesi için diş teli taktırır. Diş teli taktırdıktan sonra da kontrol için ayda bir kere dişçiye gitmesi gerekmektedir. Dişçiye her gittiğinde gerildiği için kalbi hızlı atmaktadır. Dişçinin muayenehanesine giderken her seferinde 7-A numaralı tramvayı kullanmaktadırlar. Özgür bir süre sonra herhangi bir zamanda 7-A numaralı tramvayı her gördüğünde kalbinin hızlı attığını fark eder.

Verilen örnekte, Özgür'ün dişçiye gittikten sonra tramvaya verdiği tepki hangi kavramla açıklanabilir?

A) Koşulsuz uyarıcı B) Koşullu tepki C) Nötr uyarıcı
D) Koşullu uyarıcı E) Koşulsuz tepki

10. I. Mehmet ne kadar çabalarsa çabalasın balık tutamadığı için artık başaramayacağını düşünerek balık tutmaya çalışmaktan vazgeçmiştir.
II. Eğitime çok önem verdiğinden Ayşe'nin bir an evvel okula yazılmasını isteyen annesi, doktorunun Ayşe'nin parmak, kas ve zihin gelişiminin henüz okula başlaması için yeterli olmadığını söylemesi üzerine, bunu ertesi seneye ertelemek durumunda kalmıştır.
Verilen maddeler sırasıyla öğrenmeyi etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisinin kapsamında ele alınabilir?

	I	II
A)	Olgunlaşma	Güdülenme
B)	Güdülenme	Olgunlaşma
C)	Olgunlaşma	Öğrenilmişlik çaresizlik
D)	Öğrenilmiş çaresizlik	Olgunlaşma
E)	Öğrenilmiş çaresizlik	Türe özgü hazır olma

11. Newton, Einstein, Kekule veya Oberth gibi üstün başarılı kişileri nispeten daha az yaratıcı bilim insanı veya teknisyenden ayıran şey nedir? Bu sadece ilgi alanları, görevlerine bağlılıkları, başarı odaklı çalışmaları, sabırlı ve kararlı olma gibi karakter farklılıkları mıdır? Edison bir keresinde "Bir buluş, %1 ilham %99 alın teridir." demiştir. Ünlü Alman yazar Goethe de dâhiliğin çalışmak demek olduğunu iddia etmiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi bu açıklamayı desteklemektedir?

A) Yaratıcılık çalışarak elde edilen bir yetenektir.

B) Dâhilerin ortak özelliği kalıtsal donanımlarının güçlü olmasıdır.

C) İlham gelmeden yaratıcı zekâ devreye giremez.

D) Yetenek yoksa çalışmak başarılı sonuç doğurmaz.

E) Başarılı kişiler üstün akademik zekâya sahiptirler.

12. Dil insanların duygu, düşünce ve isteklerini sadece ses ya da yazı ile değil; davranışlar, jestler, mimikler, işaretler vb. aracılığı ile yansıtan iletişim ve anlaşma aracıdır. İletişim ve anlaşma aracı olan dil aynı zamanda düşünceleri biçimlendirme işlevine de sahiptir. Dil üst düzey bir bilişsel süreçtir. Düşünmek, akıl yürütmek, problem çözmek, yeni şeyler üretmek için dil kullanılır. Bellek geliştirmede kullanılan gruplama, hikâye oluşturma, bağlantı kurma vb. teknikler dil aracılığı ile gerçekleşir. Dil aracılığı ile bellekte depolanan bilgiler, düşünceye ve davranışa temel olur. Özel olarak dil, politikada hitabet ve yazı sanatı olarak da çok önemlidir. Meydanda, salonda, radyoda, ekranda konuşulan ve konuşmacının kitleyi etkileyen dili, sonuca ulaşmakta büyük rol oynar, başarı sağlar. Bir konuşma ile yükselen, bir tek nutukla yıkılıp giden politikacılar vardır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Dilin düşünme ve akıl yürütmede önemli bir rolü vardır.

B) Dil, düşünebilmenin zeminini açar.

C) Siyasette dili kullanma biçimi oldukça önemlidir.

D) İnsanın ne düşündüğü onu ifade etme biçiminden çok daha önemlidir.

E) Bir hikâyenin içeriği kadar üslubu da büyük bir öneme sahiptir.

2018 AYT

1. Birinci sınıf öğrencisi Ceyhun, yazı yazmaktan hoşlanmadığı için öğretmeninin verdiği yazma ödevlerini yaparken çok sıkılıyor ve çoğu zaman ödevlerini tamamlayamıyordu. Bunu fark eden öğretmen, Ceyhun'un eksiksiz tamamladığı her ödevi için defterine bir mutlu yüz çıkartması, tamamlayamadığı her ödev için ise bir üzgün yüz çıkartması yapıştırır. Ailesi;

I. Ceyhun beş mutlu yüz çıkartması topladığında, hafta sonu bilgisayarda oyun oynama süresini otuz dakika uzatır.

II. Ceyhun'un defterinde beş üzgün yüz çıkartması olduğunda, hafta sonu bilgisayarda oyun oynama süresini otuz dakika kısaltır.

Ceyhun'un ödev yapma davranışını artırmak için yapılan bu uygulamalar, aşağıdaki kavramlardan sırasıyla hangisine örnektir?

	I		II
A)	Olumsuz pekiştirme	-	Ceza
B)	Olumlu pekiştirme	-	Ceza
C)	Olumlu pekiştirme	-	Olumsuz pekiştirme
D)	Söndürme	-	Olumsuz pekiştirme
E)	Olumlu pekiştirme	-	Söndürme

2018 AYT

2. Bir bilgiyi hatırlamak istediğimizde, bilgiyle ilgili ne kadar çok ipucu varsa bilgiyi hatırlamamız o kadar kolay olur.

Buna göre bir sınavda yer alan,

I. Bilimsel psikolojinin kurucusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) W. Wundt B) W. James C) J. B. Watson

II. Bilimsel psikolojinin kurucusu ..... olarak kabul edilir.

III. Bilimsel psikolojinin kurucusu kimdir? Yazınız.

soru tiplerinden hangilerinde, istenen bilgi bellekten daha kolay çağrılır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2019 AYT

3. Lise öğrencisi Özgür,

I. Beş aylık küçük kardeşi uykusundan uyanıp ağlamaya başladığında annesinin yaptığı gibi kardeşinin başını okşayarak yeniden uyumasını sağlar.

II. Çözmekte zorlandığı bir fizik problemiyle bir süre uğraştıktan sonra çözüm yolunu aniden bulur.

Özgür'ün birinci ve ikinci durumdaki öğrenme biçimi, aşağıdaki öğrenme türlerinden sırasıyla hangisine örnektir?

	I	II
A)	Kavrayarak (Sezgisel)	Örtük (Gizil)
B)	Model alarak	Kavrayarak (Sezgisel)
C)	Model alarak	Örtük (Gizil)
D)	Kavrayarak (Sezgisel)	Model alarak
E)	Örtük (Gizil)	Kavrayarak (Sezgisel)

2021 AYT

4. Şiddetli bir baş ağrısı yaşayan Yonca, ağrı kesici alır ve baş ağrısı kısa sürede hafifler. Yonca, o günden sonra şiddetli baş ağrısı çektiği her zaman ağrı kesici alarak baş ağrısından kurtulmaya çalışır.

Yonca'nın ağrı kesici alarak baş ağrısından kurtulması, aşağıdaki öğrenme kavramlarından hangisine örnektir?

A) Sönme
B) Genelleme
C) Ayırt etme
D) Olumsuz pekiştirme
E) Kendiliğinden geri gelme

5. Edimsel koşullanma yoluyla öğrenmede etki kanunu basit görünür ama önemlidir. Belirli bir durumda, organizmayı doyuma ulaştıran, hoş etkileri olan tepkilerin tekrarlanma sıklığı artar; organizmayı tatmin etmeyen veya nahoş etki bırakan tepkilerin tekrarlanma sıklığı azalır. Yani organizma davranışının sonucunda olumlu bir tepki ile karşılaşırsa davranışı yapma sıklığını artıracaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi edimsel koşullanma yoluyla öğrenmede etki kanununu örneklendirir?

A) Uzun süren gemi yolculuğu nedeniyle yetersiz uyarılmaya maruz kalan bir kişinin aşırı derecede rahatsız olması üzerine uyarıcıya ihtiyaç duyması

B) Dişçiden korkan bir çocuğun çocukken gittiği dişçinin olduğu binaya girerken ıspanak yemeği kokusu alması nedeniyle ıspanak yemeğinden nefret etmesi

C) Uzun süre yazı yazdığında çok yorulan bir çocuğun yazı yazma işi her seferinde yorulma ile bittiği için davranışı tekrar etmek istememesi üzerine her seferinde yorgunluk hissetmeyecek kadar az yazması ve çevresindekilerin bundan hoşnutluklarını dile getirmesi ile yazma davranışını zaman içinde artırması

D) Annesinin çocukken hazırladığı mavi desenli yemek tabağında yemek yerken yaşadığı doygunluk ve keyif hissi nedeniyle bir bireyin, ileride mavi desenli yemek tabakları satın almayı tercih etmesi

E) Tavşanlardan korkan bir çocuğun önce tavşan resmi gösterilerek, ardından tavşan sesi dinletilerek ve kademeli olarak tavşanın çocuğa yaklaştırılması yoluyla çocuğun artık tavşandan korkmamaya başlaması

6. Yapılan bir çalışmada daha önce oldukça sorunlu bir aile yaşantısı geçirmiş ve bir süre psikiyatri kliniğinde kalmış çocuklarla 30 yıl sonra görüşülmüş, daha durağan ve geleneksel bir yaşam kurmuş olanların, çocukluklarını "daha normal" hatırladıkları tespit edilmiştir.

Bu parçadan bellekle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bellek yeniden yapılandırma özelliğine sahiptir.

B) Bellek hatırlama sürecinde belli stratejiler geliştirebilir.

C) Tekrar sayısı arttıkça bilgiler bellekten daha kolay çağrılabilir.

D) Bilgiler gruplandırılırsa bellekten daha kolay geri getirilebilir.

E) Bellek yaşama özgü anıların saklandığı bir alandır.

7. **Aşağıdaki seçeneklerden hangisindeki örnek tanımına uygun <u>değildir</u>?**

A) Duyusal bellek: Duyu organlarına çevreden gelen bilgileri alan ve çok kısa bir süre saklayan ilk bellektir.

Örnek: Yoldaki çınar ağacını görmek

B) Kısa süreli bellek: Duyusal bilgilerin üzerine eklemeler yaparak uzun süreli belleğe gönderen aktif bir bellektir.

Örnek: Bir telefon numarasını çevirirken numaraları akılda tutmak

C) Uzun süreli bellek: Yeni gelen bilgileri eskilerle ilişkilendirerek saklayan pasif bir bellektir.

Örnek: Çocukluk arkadaşının adını hatırlamak

D) İşlemsel bellek: Bir işlemin nasıl yapıldığıyla ilgili bilgilerin saklandığı uzun süreli bir bellektir.

Örnek: Bir müzik aletini çalmak

E) Semantik bellek: Bilginin anlamlı hâle gelmesini sağlayan uzun süreli bir bellektir.

Örnek: Çocukluk dönemi ile ilgili bir anıyı hatırlamak

8. Doğrudan gözlenemeyen ve karmaşık bir yapı olan zekâ, farklı bakış açılarını savunan kuramlar tarafından farklı şekillerde tanımlanır. Tek etmen kuramına göre zekâ; soyut düşünme, problem çözme, çevreye uyma yeteneği gibi genel bir zihin gücüdür. Çift etmen kuramına göre zekâ, genel bir zihin gücü yanında çeşitli alanlardaki özel yeteneklerin oluşturduğu güçtür. Çok etmen kuramına göre ise zekâ, birçok özel yeteneğin bir araya gelmesinden oluşan genel bir zihin seviyesidir. Zekânın bugün için belirlenmiş kesin bir tanımı yoktur. Belirlenmiş bir tanımı olmadığı gibi yapılan tanımlarda da eksik yanlar görülmektedir. Bunun için zekânın ne olduğuna ilişkin tartışmalar geçmişte olduğu gibi bugün de hâlâ yapılmaktadır. Buna rağmen zekâya ilişkin tüm kuramlar zekânın kalıtımla kuşaktan kuşağa aktarılan; deneyim, öğrenme ve çevresel etkenlerle de belli ölçüde şekillenebilen bir yapı olduğunu kabul eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Zekânın genetik bir yönü de vardır.

B) Zekânın farklı tanımları vardır.

C) Çift etmen kuramı zekânın farklı yeteneklerle ilişkili olduğu üzerinde durur.

D) Tek etmen kuramı zekâyı genel bir zihin gücü olarak kabul eder.

E) Zekâ kavramının eksik olmayan bir tanımı yapılabilir.

1. Görülenleri hafızaya alma, resimlerle ve şekillerle düşünebilme, boyutlandırma ve görsel tasarımlar kurgulama bir zekâ göstergesidir.

Bu açıklamada ifade edilen zekâ türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bedensel - kinestetik zekâ
B) Kişiler arası - sosyal zekâ
C) Sözel - dilsel zekâ
D) Müzik - ritim zekâsı
E) Görsel - mekânsal zekâ

2. Öğrenme, tekrar ve yaşantılar sonucunda davranışlarda meydana gelen kalıcı değişikliklerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi öğrenme değildir?

A) Köpeklerin insanlara kendini sevdirmesi
B) Örümceklerin ağ örmesi
C) Araba kullanmak
D) Yazı yazmak
E) Konuşmak

3. Keman çalmayı öğrenen biri piyanoyu ya da gitarı, hiç müzik aleti çalmayı bilmeyen birine göre çok daha kısa sürede öğrenir.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Önceki öğrenmeler sonraki öğrenmeleri olumlu etkiler.
B) Birden fazla duyu organıyla yapılan öğrenme etkilidir.
C) İlgi öğrenme üzerinde olumlu etkiye sahiptir.
D) Yetenek öğrenme üzerinde olumlu etki eder.
E) Güdülenme öğrenmeyi olumlu etkiler.

4. Ayşe okul sınavlarına haftalar öncesinden çalışmaya başlayarak sınavda yüksek not alacağına inanmaktadır. Ancak sınav günü heyecanla bildiği soruları unutup sınavlarından düşük not almıştır. Bu olayın sonucunda Ayşe, ikinci sınavlara ne kadar çalışırsa çalışsın düşük not alacağını düşünerek çalışmayı bırakmıştır.

Ayşe'nin içinde bulunduğu bu durumu anlatan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenilmiş çaresizlik
B) Koşullanma yoluyla öğrenme
C) İleriye ket vurma
D) Geriye ket vurma
E) Olumsuz transfer

5. Anıların kalıbının çıkarıldığı balmumu tabletleri gibi bugün tabletler çok sayıda kitabın içeriğini saklayıp anında geri çağırabilmektedir. Ayrıca kütüphanelerde ve bilgisayarlarda depolama işlemi belli bir sisteme göre yapıldığı için istenen şeyi bulmak oldukça kolay olmaktadır. Ad, adres, okulda öğrenilenler hatta bilgisayarın nasıl kullanılacağı onun sayesinde hatırlanmakta ve insan bilgi işleme sürecinde çeşitli türlerini kullanmaktadır.

Parçada hakkında açıklama yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bellek
B) Dikkat
C) İmge
D) Öğrenme
E) Zekâ

6. Organizmanın bir davranış veya beceriyi öğrenebilmesi için fiziksel ve biyolojik donanıma sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle her türün öğreneceği ya da öğrenemeyeceği şeyler bulunur.

Parçada aşağıdaki kavramların hangisinden sözedilmektedir?

A) Türe özgü hazır olma
B) Olgunlaşma
C) Zekâ
D) Genel uyarılmışlık hâli
E) Güdülenme

7. İçgüdü, bir türün tüm bireylerinde ortak bir şekilde görülen, öğrenme ile değişmeyen ve doğuştan gelen davranışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi içgüdüsel bir davranış değildir?

A) İpek böceğinin koza örmesi

B) Arıların altıgen şeklinde petek yapması

C) Göçmen kuşların göç etmesi

D) Deniz kaplumbağalarının yumurtalarını kıyıya bırakması

E) Fillerin sirklerde gösteri yapması

8. Covid-19 salgını nedeniyle evde kaldığımız süreçte ailecek eski zamanları yâd ettik.

I. Çocukken anneannemden gördüğüm usulle ekşi maya hazırlayıp evde ekmek yaptık.

II. İlkokulda öğretmenimin sorduğu “Bir adam kurt, kuzu ve otu birbirine yedirtmeden ve tek tek olmak koşuluyla tekneyle karşı kıyıya nasıl geçirir?” sorusunun cevabını tartıştık.

III. Beş yıl önceki hayvanat bahçesi ziyaretimizde kafesteki maymunun tavana asılı duran muzu almak için nasıl hoplayıp zıpladığını, çırpındığını alamayınca da nasıl vazgeçtiğine üzülerek baktık. Sonra maymunun birden yerdeki kasaları üst üste koyup muza ulaşma yolunu buluşuna şahit oluşumuzu hatırladık.

Verilen öğrenme türleri aşağıdakilerden hangisinde doğru biçimde sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	Model alarak	Kavrayış yoluyla	Bilişsel
B)	Bilişsel	Sezgisel	Model alarak
C)	Kavrayış yoluyla	Sezgisel	Model alarak
D)	Model alarak	Sezgisel	Kavrayış yoluyla
E)	Model alarak	Bilişsel	Kavrayış yoluyla

9. Öğrenme yaşantı ve deneyimler yoluyla davranışlarda meydana gelen uzun süreli değişikliklerdir.

Bu tanıma göre aşağıdakilerden hangisi öğrenilmiş bir davranış değildir?

A) Bir kadının örgü örmesi

B) Öğrencinin ders yaparken bilgisayar kullanması

C) Ergenliğe giren bireyin sesinin kalınlaşması

D) Farenin manivelaya basarak yiyecek düşürmesi

E) Av köpeğinin vurulan bir hayvanı sahibine getirmesi

10. **Aşağıdakilerden hangisi çocuklara okuma yazma öğretiminin ortalama altı yaşında verilmeye başlanmasının sebebi olabilir?**

A) Genel uyarılmışlık düzeyi

B) Türe özgü hazır oluş

C) Öğrenmeye ayrılan zaman

D) Olgunlaşma

E) Öğrencinin aktif katılımı

11. **Öğrenmeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?**

A) Aşırı kaygı öğrenmeyi olumlu yönde etkiler.

B) Öğrenmede ceza ödülden daha etkilidir.

C) Pekiştirme öğrenmeyi olumlu etkilemez.

D) Öğrenme ile zekânın korelasyonu sıfırdır.

E) Güdülenme öğrenmeyi kolaylaştırır.

12.
- Refleks dıştan gelen bir uyarım sonucunda, bu uyarı beyne iletilmeden verilen ani yanıtlardır.
- İçgüdü doğuştan gelen, niçin yapıldığı organizmanın kendisi tarafından da bilinmeyen ve türün tüm bireylerinde aynı şekilde görülen kalıtsal davranışlardır.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilen öncüllere uygun bir örnek yoktur?

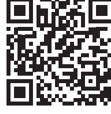
A) Bisiklete binme

B) Örümceklerin ağ örmesi

C) Ani gürültüyle irkilme

D) Kuşların yuva yapması

E) Göz kapaklarının kırpılması

1. Sınıfta doğru cevaplayamadığı sorudan sonra öğretmeni tarafından düşük not verilen Atlas, aynı öğretmenin derslerindeki etkinliklerde gönüllü katılımcı olmaktan ve cevabını bildiği sorularda bile söz almaktan çekinmeye başlamıştır.

Bu olayda Atlas'ın çekingenliğine neden olan öğrenme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Edimsel koşullanma

B) Klasik koşullanma

C) Örtük öğrenme

D) Kavrayarak öğrenme

E) Model alarak öğrenme

2. Çocuğuna kitap okuma alışkanlığı kazandırmaya çalışan Ayşe Hanım, çocuğu ile birlikte kitapçıya giderek onun ilgi duyduğu kitapları satın almıştır. Ancak çocuk annesine "Sen sevdiğin filmleri izlerken ben kitap okumak istemiyorum." diyerek yakınmıştır.

Buna göre Ayşe Hanım'ın çocuğuna kitap okuma alışkanlığını kazandırması için öncelikle aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisini uygulaması önerilebilir?

A) Bilişsel öğrenme

B) Deneme yanılma yoluyla öğrenme

C) Klasik koşullanma yoluyla öğrenme

D) Edimsel koşullanma yoluyla öğrenme

E) Model alarak öğrenme

3. Düşünme, karar vermenin ve problem çözmenin vazgeçilemez zihinsel bir etkinliğidir. Düşünmenin gerçekleşebilmesi için bazı ön koşullara ihtiyaç vardır. Bunlar; nesnel dünyadaki gerçekliklerin zihindeki tasarımları, bu tasarımları temsil eden işaretler, somut ve tekil olan bu işaretlerin soyut ve genel hâle dönüştürülmesi ve belirli bir biçimde sınıflandırılması gerekmektedir. Bu bilişsel süreçleri gerçekleştirebilen bireyler herhangi bir problemle karşılaştıklarında problemi daha doğru irdeleme yetisini kazanırlar.

Bu parçadan düşünme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İmgenin düşünmenin yapı taşlarından biri olduğu

B) Zihinde düşünceleri temsil eden sembollere ihtiyaç duyulduğu

C) İnsan zihninin ürünü olarak kavramlar aracılığıyla gerçekleştiği

D) Zihindeki hayal,simge ve kavramları kategorize ettiği

E) Olgulardan sıyrılarak oluşabildiği

4. Ehliyet almak için başvuran Taşkın, yazılı sınava üç kere girmesine rağmen her defasında sınavdan yeterli not alamamıştır. Ehliyet almayı çok istemesine rağmen ne kadar çalışırsa çalışsın başarılı olamayacağını düşünerek bir sonraki sınava hazırlanmaktan vazgeçmiştir.

Taşkın'ın bu durumu aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Olumsuz transfer

B) Öğrenilmiş çaresizlik

C) Ket vurma

D) Davranışın engellenmesi

E) Genelleme

5. Akın Bey, toplumun normlarına karşı sergilediği davranışları onlardan aldıkları dönütlere göre değil de ailesinde ve yakınlarında gördüğü davranışlara göre sergilediğini ifade etmektedir.

Akın Bey'in öğrenme şekli aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanır?

A) Psikomotor öğrenme

B) Deneme-yanılma yoluyla öğrenme

C) Kavrayış yoluyla öğrenme

D) Örtük öğrenme

E) Model alma yoluyla öğrenme

6. **Yeni taşındığımız sokağın adını öğrendiğimizde eskiden oturduğumuz sokağın adını hatırlamakta zorlanmamız aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?**

A) İleriye ket vurma

B) Hatırlama

C) Geriye ket vurma

D) Negatif transfer

E) Pozitif transfer

7. Ahmet yeni aldığı faturalı hattın pin kodunu 1453 yapmıştır. İlerleyen zamanlarda pin kodu değiştirme gereği duyup yeni şifreyi 1071 olarak belirlemiştir. Ancak bir süre telefona pin kodu girerken 1453 olarak giriş yapmaya devam etmiş, yeni şifreyi girmeyi unutmuştur.

Ahmet'in içinde bulunduğu bu durumu ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Olumsuz transfer

B) Geriye ket vurma

C) İleriye ket vurma

D) Algıda seçicilik

E) Öğrenilmiş çaresizlik

8. Elif ilkokul birinci sınıfta şiir okuma yarışmasına katılmış fakat elleri heyecandan çok titrediği için şiiri bitirmekte zorlanmıştır. Sonraki yıllarda Elif'in okuldaki öğretmenlerinin tüm ısrarlarına rağmen şiir yarışmalarına katılmaması sonucu artık hiçbir öğretmen Elif'e böyle bir istekte bulunmamıştır. Okul bitince üniversiteye girmeyi çok isteyen Elif, üniversite sınavına girmek zorunda olduğunun farkındadır. Fakat yarışmalar ve bu tarz önemli sınavlarda her zaman elinin titrediğine şahit olmuştur. Sınav günü ise vücudu yine aynı tepkileri verince üzülmüştür.

Elif'in "yarışmalar ve önemli sınavlarda elinin titremesi" **aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisi ile ilgilidir?**

A) Edimsel koşullanma yoluyla öğrenme

B) Klasik koşullanma yoluyla öğrenme

C) Örtük öğrenme

D) Model alarak öğrenme

E) Gizil öğrenme

9. Öğrenmenin başka konulara aktarılması, organizmanın en temel işlevlerinden biridir. Gündelik hayatta da organizmalar, birbirlerine yakın buldukları uyarıcılara benzer tepkileri verme eğilimindedirler. Bu duruma zil sesine karşı salya salgılamayı öğrenmiş bir köpeğin metronom sesine de aynı tepkiyi vermesi ya da beyaz bir önlük giyen diş doktorunun canını acıtmasından dolayı bir çocuğun beyaz önlüklü birini her gördüğünde korkması, tedirgin olması örnek verilebilir.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sönme

B) Pekiştireç

C) Ayırt etme

D) Genelleme

E) Duyarsızlaşma

10. Ateşlenmesi ve öksürmesinden dolayı her gün sağlık ocağında iğne olan Alican, ona iğne yapan ve ağzında maske olan hemşireye karşı koşullanmıştır. Ağzında maske olan ve beyaz önlük giyen hemşirenin henüz iğneyi hazırlama aşamasında ağlamaya başlamaktadır.

(I)Salgından dolayı sokakta maske takan insanları gören Alican onları hemşire zannetmekte ve yine ağlamaktadır.

(II)Belli bir süre sonra Alican, hemşirelerin aynı zamanda beyaz önlük giydiğini fark edip sadece beyaz önlüklüleri görünce ağlamaya başlamıştır.

Buna göre öncüllerde verilen durumlar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

	I	II
A)	Genelleme	Sönme
B)	Olumlu Pekiştirme	Ayırt Etme
C)	Olumlu Pekiştirme	Kendiliğinden Geri Gelme
D)	Genelleme	Ayırt Etme
E)	Koşulsuz Tepki	Sönme

11. I. Yeni bir evde yaşamaya başlayan Ahmet'in, evi temizlerken annesinin yaptığı gibi temizlik suyunun içine bir bardak sirke dökmesi

II. 11. sınıf öğrencisi Serhat'ın ders çalışırken bir geometri sorusu üzerinde uzun süre durması ve soruyu yine de çözemeyip film izlerken aniden sorunun çözümünün aklına gelmesi

III. Her zaman babasının kullandığı arabayla İstanbul'a gelen Arda'nın, ilk defa kendi kullandığı arabayla İstanbul'a gelmesi, yolları bilmediğini düşünse de hiç zorlanmadan gideceği adresi bulması

Verilen örneklerin öğrenme türlerine göre doğru sıralanmış hâli aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Klasik koşullanma yoluyla öğrenme	Kavrayarak öğrenme	Motor öğrenme
B)	Edimsel koşullanma yoluyla öğrenme	Gizil öğrenme	Sezgisel öğrenme
C)	Klasik koşullanma yoluyla öğrenme	Gizil öğrenme	Sosyal öğrenme
D)	Model alarak öğrenme	Kavrayarak öğrenme	Gizil öğrenme
E)	Model alarak öğrenme	Klasik koşullanma yoluyla öğrenme	Motor öğrenme

1. **Aşağıdaki ifadelerin hangisinde olumsuz pekiştirme örneklendirilmiştir?**

A) At terbiyecisinin istediği davranışları gösteren ata ara sıra elindeki şekerden vermesi

B) Ev içinde boya kalemleriyle her yeri boyayan çocuğun boya kalemlerinin elinden alınması

C) Bazı bebeklerin anlaşılmayan nedenlerle ağladığı durumlarda annesi kucağına alınca susması

D) Sınıf içinde çekingen duran öğrencinin derse katılım gösterdiğinde övülmesi

E) Deslerine düzenli çalışan bir öğrenciye yüksek performans notu verilmesi

2. Tekrar ve yaşantılar sonucunda davranışta meydana gelen kalıcı değişikliğe öğrenme denir. Öğrenmeyi etkileyen bazı faktörler vardır. Bunlar; öğrenenle, öğrenme yöntemiyle, öğrenme malzemesiyle ve öğrenme ortamıyla ilgilidir.

Verilen faktörlerden hangisi öğrenme yöntemiyle ilgili <u>değildir</u>?

A) Tekrar yapmak

B) Konuları parçalara bölmek

C) Ara vererek çalışmak

D) İstekli olmak

E) Geri bildirim

3. Ezbercilik bir öğrenme stratejisidir. Tekrarlana tekrarlana alışkanlık hâline gelir, kişi bilgileri kolayca ezberler. Önde yer alan bir bilgi malzemesi bir sonrakini hatırlatacak uyarıcı işlevi görür. Hatırlanan bu bilgi de bir sonrakinin uyarıcısı olacak şekilde uyarıcı-davranış zinciri oluşturulur. Bu tür zincirler bir şarkının ya da psikomotor bir davranışın öğrenilmesinde yararlı olabilir. Ancak ezber stratejisinde, aradaki bir halkanın kopması, bir aşamanın hatırlanamaması durumunda tüm öğrenilen malzemenin heba olması ihtimali bulunmaktadır. Ezbere dayalı öğrenmede bilgi uzun süreli belleğe aktarılmış olsa bile çok zayıf izler hâlinde temsil edilir, bu nedenle de çok çabuk unutulabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ezbere dayalı öğrenme stratejisine yönelik güvensizliğin bir nedeni <u>olamaz</u>?

A) Anlamlı öğrenmeye dayanmaması

B) Bilgileri özümseyecek bağlamı kurmaması

C) Bilgileri pekiştirecek düzeyde tekrar ve alıştırma yapılması

D) Ara geçişlerde unutma riskinin bulunması

E) Var olan bilgi ile yeni bilgiler arasında bağlantı kurulmaması

4. Araştırmacı, market içerisinde dinletilen müziğin müşterilerin alışveriş eğilimleri üzerinde yapacağı etkiyi belirlemek için benzer semtlerde bulunan aynı nitelikteki iki market müşterileri üzerinde bir deney gerçekleştiriyor. Bir markette müşterilere seçilmiş müzikler dinletilirken diğer markette müzik dinletilmemiştir.

Buna göre araştırmacının yaptığı deneydeki bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müşterilerin aynı markete gelme oranı

B) Müşterilerin alışveriş yapma eğilimi

C) Müşterilerin ekonomik durumu

D) Müşterilerin sosyal durumu

E) Müziğin müşterilere dinletilmesi

5. Orta yetişkinlik döneminde olan Aynur Hanım başarılı bir işletmecidir. Kendine ait marketi olan Aynur Hanım on yıl önce atıldığı bu meslekte kendini geliştirmiş ve zamanla dükkânını oldukça büyütmüştür. Yoğun bir çalışma temposu sürerken bir gün bu yoğunluktan bunalmış ve arkadaşıyla sohbetine de bu bunaltı yansımış, iç çekerek uzun uzun babasıyla küçüklüğünde top oynadığı günlere özlem duyduğunu ifade etmiştir.

Aynur Hanım'ın küçüklüğüne dair sahip olduğu hatıraları aşağıdaki bellek türlerinden hangisiyle ilgilidir?

A) İşlemsel bellek

B) Semantik bellek

C) Epizodik bellek

D) Duyumsal bellek

E) Kısa süreli bellek

6. Gündelik yaşamda hatırlayamadığımız, hatırlamakta güçlük çektiğimiz ya da bellekten çağıramadığımız bilgilerin olduğu durumlarla karşılaşırız. Hatta bir soru sorulduğunda "dilimin ucunda" deyimini de çoğu zaman kullanırız. Soru yeterli ipucuna sahipse o bilgiyi hatırlamak daha da kolaylaşır.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı diğerlerinden daha kolay bellekten çağırılır?

A) Bugünkü derse hangi öğrenciler katılmadı?

B) Aşağıdakilerden hangisi bellek türlerinden biri değildir?

C) Hermeneutik akımının kurucu filozofu kimdir?

D) Öğrenmeyi etkileyen faktörler nelerdir?

E) Osmanlı İmparatorluğu ne zaman kuruldu?

7. İnsanların belleği olmasaydı, bir insan belirli bir deneyimden öğrendiği davranış ve görüşleri saklayamaz, her defasında aynı davranışları yeni baştan öğrenmek zorunda kalırdı. Belleğin olmadığı yerde öğrenimden ve öğrenilen şeylerin birikiminden söz edilemez. Bellek sayesinde insanoğlu dil ve kültürü geliştirebilmiş ve böylece son derece karmaşık modern toplumlar oluşturabilmiştir. Sinir sistemimiz 10 bin yıl öncesine göre aynı potansiyele sahiptir, ne var ki kültürümüz ve toplumsal hayatımız 10 bin yıl öncesinden binlerce defa daha karmaşıktır. Bellek yeteneğini hesaba katmadan insanın bu günkü ulaştığı aşamayı anlamaya olanak yoktur.

Doğan Cüceloğlu'nun *İnsan ve Davranışı* adlı eserinden alınan bu parçada bellek ile ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

A) Bilginin kalıcı deposu olduğu

B) Süreç içerisinde kapasitesinin geliştiği

C) Her insanda aynı yeterlilikte olmadığı

D) Sosyalleşmeden bağımsız olduğu

E) Salt biyolojik kökene sahip olduğu

8. Bir davranışın öğrenilmiş olması demek; o davranışın yaşantı yoluyla edinilmesi, davranışta kalıcı bir değişiklik oluşturması, belli bir süreklilik içermesi demektir. Fakat bazı davranışlar öğrenme sonucu ortaya çıkmamaktadır.

Buna göre;

I. Karettakaretta türü kaplumbağaların kumdan çıkıp denize doğru gitmesi

II. Diz kapağına hafifçe çekiçle dokunulması sonucu bacağın öne doğru atılma hareketi

III. Market alışverişine giden birinin çok susadığı için içecek reyonuna yönelmesi

verilen öncüller sırasıyla aşağıdaki öğrenilmemiş davranışlardan hangilerine örnek oluşturur?

A) refleks, içgüdü, dürtü

B) dürtü, refleks, içgüdü

C) içgüdü, refleks, dürtü

D) refleks, dürtü, içgüdü

E) içgüdü, dürtü, refleks

9. I. Bireyler bazen etraflarında olup biten bazı durumları dikkat etmeseler de öğrenebilirler. Örneğin bireyin kendisini gün içinde sevmediği bir reklam müziğini tekrar ederken bulması.

II. Çoğu zaman yaşam içinde bazı sorunlarla karşılaşan bireyler o anda o sorunlara çözüm bulamazlar. Sonrasında aniden sorunun çözümü zihinde canlanabilir. Örneğin bir fizik sorusunu çok uğraşsa da çözemeyen bir öğrencinin soruyu çözmekten vazgeçip arkadaşları ile buluştuğu sırada bir anda doğru çözümü bulması.

Verilen öncüllerde örneklendirilen öğrenme türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kavrayış yoluyla öğrenme - Gizil öğrenme

B) Gizil öğrenme - Koşullanma yoluyla öğrenme

C) Koşullanma yoluyla öğrenme - Kavrayış yoluyla öğrenme

D) Gizil öğrenme - Kavrayış yoluyla öğrenme

E) Kavrayış yoluyla öğrenme- Koşullanma yoluyla öğrenme

10. Zekânın, öğrenme üzerinde etkili olduğu düşünülen etmenlerden biri olduğu söylenebilir. Konunun uzmanları tarafından farklı tanımları yapılsa da hem kalıtımın hem de çevrenin zekâ üzerinde etkili olduğu kabul edilmektedir. Doğrudan gözlenemeyen zekâ, psikoloji biliminin konusu olması bakımından yine de ölçülebilir bir niteliğe sahiptir. Zekâyı ölçmek için psikologlar tarafından farklı zekâ testleri geliştirilmiştir. Bu testlerin uygulanması uzmanlar tarafından yapılmalı ve sonuçları yine uzmanlar tarafından değerlendirilmelidir. Yapılan testlerden elde edilen sonuçlar bireyin doğru şekilde eğitilmesi ya da tedavi edilmesi amacıyla kullanılır. Bununla beraber psikologlar farklı zekâ türlerinin varlığından da söz ederler. Örneğin Thorndike zekâyı soyut zekâ, sosyal zekâ ve mekanik zekâ olmak üzere üçe ayırır. Gardner ise birbirinden bağımsız ve her biri beyindeki ayrı bir sistem tarafından kendi kurallarına göre işleyen 9 zekâ çeşidi olduğunu savunur.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Zekânın psikolojinin konusu olmasında pratik bir kaygı belirleyici olmuştur.

B) Zekâ testleri, hangi bireylerin daha başarılı olduğunu belirlemek amacıyla kullanılır.

C) Bütün insanlarda baskın tek bir zekâ türü vardır.

D) Zekâ puanı düşük olan bireylerin öğrenme davranışı göstermesi beklenemez.

E) Zekânın belirleyicisi genler olduğundan sonradan geliştirilmesi mümkün değildir.

1. Kişilik; psikolojik, sosyolojik, fizyolojik pek çok unsur tarafından şekillenen, oldukça karmaşık ve uzun bir sürecin yansımasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kişiliği oluşturan faktörler arasında diğerlerinden farklı bir niteliğe sahiptir?

A) Ailedeki yetiştirilme tarzı

B) Çevrenin kişiden beklentilerinin etkisi

C) Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi

D) Bireyin kas ve sinir sisteminin işleyişi

E) Bireyin içinde yaşadığı toplumun etkisi

2. S. Freud kişiliği üç bölüme ayırmıştır. Bu bölümlerden birisi arzu, istek ve dürtülerin egemen olduğu davranışı tetikleyen kısmıdır. S. Freud'un kişilik kuramına göre insan doğası gereği bencildir ve davranışı belirleyen temel ölçüt haz ilkesidir. Fakat davranışı tetikleyen bu dürtü ve arzular, toplumsal değer yargıları tarafından kontrol edilmektedir.

S. Freud kişiliğin bu bölümünü aşağıdakilerden hangisi ile nitelendirir?

A) Bilinç B) İd C) Ego

D) Süper ego E) Bilinç dışı

3. Her birey aslına bakılırsa ayrı bir dünyadır. Çünkü aynı anne babadan dünyaya gelen, aynı sosyal çevrede büyüyen kişiler bile farklı özelliklere sahiptir. Farklılıklarımız aslında en büyük zenginliğimizdir. Her birimiz aynı olsaydık, hayata aynı açıdan bakıp aynı şeylerden keyif alıp aynı şeylere üzülseydik hayatın tadı olmazdı. Psikoloji bu farklılıkları ortaya koyan bazı bilimsel kriterler geliştirmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi psikolojide bireysel farklılık ölçütü olarak <u>kullanılamaz</u>?

A) Irk B) Mizaç C) Benlik

D) Zekâ E) Karakter

4. **Kişilik ile ilgili söylenmiş olan aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Bireyin içinde yaşadığı kültür kişiliğini etkiler.

B) Kalıtım, kişiliğin oluşumunda temel bir etkendir.

C) Bireyin doğuştan getirdiği genetik hastalıklar kişiliğini oluşturur.

D) Bireyin kalıtımla getirdiği özellikler kişiliğin bir bölümünü oluşturur.

E) Bireyin çevreyle etkileşimi kişiliğin karakter yönünün oluşumunda etkilidir.

5. Cemre parası yetmediği için çok istediği bir elbiseyi alamamıştır. Ancak alamama nedeni olarak elbisenin renginin modaya uygun olmadığını göstermiştir.

Cemre'nin bu davranışı aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisine uygun bir örnektir?

A) Bilinçaltına itme

B) Özdeşim kurma

C) Bahane bulma

D) Yön değiştirme

E) Karşıt tepki geliştirme

6. **Kendisini yeterince yakışıklı bulmayan bireyin yakışıklı bulduğu medyatik kişiyi taklit edip onun gibi giyinmesi ve davranması aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisine örnektir?**

A) Yansıtma

B) Gerileme

C) Ödünleme

D) Karşıt tepki geliştirme

E) Özdeşim kurma

7. **Aşağıdakilerden hangisi ruh sağlığı yerinde olan insanın özelliği olamaz?**

A) Başka insanlarla yakın ilişki kurar.
B) Kendini başkalarının önünde eleştirebilir.
C) Yeni ortama kolaylıkla uyum sağlayabilir.
D) Sağlıklı benlik bütünlüğüne sahiptir.
E) Saldırganlık ve öfke krizleri geçirir.

8. Obsesyon; düşüncede ortaya çıkan, kişinin istek ve iradesi dışında sık sık yinelenen, tedirginlik yaratan ve kaygı düzeyini yükselten düşüncelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi obsesyona örnek olabilir?

A) Yüksek yerlerden korkulması
B) Kara kedi görünce bireyin saçını çekmesi
C) Konuşmada düzensizlik yaşanması
D) Asansöre binmekten korkan birinin altıncı kata merdivenden çıkması
E) Paraya ya da herhangi bir eşyaya her dokunduğunda elinin kirlendiğini düşünmesi

9. **Aşağıdakilerden hangisi sınav esnasında stresle başa çıkmaya dönük önerilen tekniklere örnek olamaz?**

I. İçinizden: "Bu sadece bir test, mükemmel olmak zorunda değilim." şeklinde tekrarlayın.

II. Sandalyede dik oturun. Derin nefes alıp üçe kadar sayın ve sonra yavaşça nefesinizi verin.

III. Saate sürekli bakıp, kalan süreyi göz önünde bulundurmadan, sınava yoğunlaşmaya devam edin.

IV. Gözünüzü kapatıp, huzurlu bir yer canlandırıp, kısa bir süre kendinizi sakin bir yerde hayal edin.

V. Ellerinizle sandalyenin altından tutup önce ellerinizi sıkıp beşe kadar sayarak vücudunuzu serbest bırakın.

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. "Ruh sağlığı ile beden sağlığı arasında sıkı bir ilişki vardır."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu açıklamaya uygun bir örnek değildir?

A) Trafik kazası sonucu felç olan bireyin konuşma yetisini yitirmesi
B) Sınav kaygısını aşırı düzeyde yaşayan öğrencinin saçkıran olması
C) Evliliğinde sorunlar yaşayan bir bireyin ellerinin üzerinde lekeler oluşması
D) İflas eden birinin gerginlikten kolunda sinir kaybı oluşması
E) Uzun süren depresyon nedeniyle bireyin mide spazmı geçirmesi

11. **Aşağıdakilerden hangisi ruhsal açıdan sağlıklı olmanın ölçütleri arasında gösterilmez?**

A) Toplumda bir yeri ve görevi olduğu duygusunu edinmiş olma
B) Kendisiyle uyumlu olma
C) Girişimlerinde genellikle çevresine bağımlı hareket etme
D) Mesleği dışında eğlendirici ve kendini geliştirici uğraşılara sahip olma
E) Yaşadığı yakın ve uzak çevre ile ilişki kurma

12. **Savunma mekanizmaları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Kaygıyı ve gerginliği arttırır.
B) Bireyin çevreye uyumunu zorlaştırır.
C) Ruh sağlığını düzenlemek için kullanılır.
D) Bireye faydası olan tek savunma mekanizması yüceltmedir.
E) Gerçeğin olduğu gibi algılanmasını sağlar.

1. K. Rogers insanın iyi bir varlık olduğunu, içinde iyi bir potansiyel bulundurduğunu ve gelişmekte olduğunu savunur. İnsan; yapmış olduğu her hareketten, kişisel özelliklerinden kendisi sorumludur ve herkes kendi kaderini belirler. Kişiye istediğini yapma imkânı ve desteği verildiği takdirde kişi, insan olmanın gereklerini yerine getirebilmektedir. Ona göre insan, kendisini kendisi yapan özelliklerine ve kişiliğine göre hareket eder, çevresi ve kendi biyolojik yapısına göre de gelişir ve değişir.

Bu parçadan,

I. K. Rogers, hümanistik yaklaşımın savunucularındandır.

II. İnsan davranışlarını şekillendiren benliktir.

III. İnsanın mutluluğu için temel ihtiyaçlarının karşılanması yeterlidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2. Bir araştırmada kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet algıları incelenmiştir. Bu kapsamda, aynı mahallede yaşayan, 15 - 64 yaş aralığında 100 kadın ve erkek seçilmiş, kendilerini ifade eden çok sayıda özellik verilmiş; eğitim, sosyo-ekonomik düzey ve inançlar bakımından kendilerini konumlandırmaları istenmiştir. Araştırmanın sonucunda bireylerin cinsiyet farklılığına dayalı kimlik algıları ortaya çıkmıştır.

Buna göre deneyin temel problem cümlesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Benlik algısının toplumsal statülere etkisi nedir?
B) Kişiliğin oluşumunda kalıtımın etkisi var mıdır?
C) Benlik algısına etki eden faktörler nelerdir?
D) Cinsiyet eşitsizliğini engellemenin yolları nelerdir?
E) Benlik algısı zamana bağlı olarak değişebilir mi?

3. İnsanlar aynı yöne baksa bile aynı yönden bakamazlar. Farklı olmak doğal bir süreçken tek doğruyu savunmak ve bunu diğerine dayatmak insanın doğasına aykırıdır.

Bu düşünceye sahip olan kişinin aşağıdaki tutumlardan hangisine sahip olması <u>beklenmez</u>?

A) Kişilerin yaşam tarzı hakkında ön yargılı olma
B) İnsanların inançlarına saygılı olma
C) Dış görünüşüyle insanları yargılamama
D) Kişiyi ailesinden bağımsız değerlendirme
E) İlgi ve beğenilerine göre kişiyi etiketlememe

4. A. Adler, S. Freud'un, kişiliğin bencillik ve haz ilkesine dayandığı, insanın davranışlarını doğuştan var olan dürtülerle gerçekleştiği düşüncesine karşı çıkmaktadır. Adler'e göre birey toplum varlığıdır. Toplumsal ilginin bireylerde doğuştan olduğunu, bencilliğin yerini toplumsal beklenti ve isteklere doğal olarak bıraktığını düşünmektedir. Her insan, kendi kişiliğinin yaratıcısıdır. İnsan yaratıcı benliği ile kişiliğini toplum içinde kendisi inşa etmektedir.

Buna göre aşağıdaki düşüncelerden hangisi A. Adler'e ait <u>olamaz</u>?

A) Toplumsal ilgiler davranışı etkilemektedir.
B) Toplumsal yatkınlık doğuştan gelmektedir.
C) Bencillik insan doğasına aykırı bir davranıştır.
D) İnsan kendi kimliğini inşa eden bir ustadır.
E) Dürtülerimiz davranışın yönünü belirlemektedir.

5. Zaman zaman her insan hayatında olumsuzluklarla karşılaşabilir, çatışmalar, engellenmeler, hayal kırıklıkları yaşayabilir. Böyle durumlarda savunma mekanizmalarına başvurmak bireyi geçici de olsa rahatlatır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi savunma mekanizmaları için <u>söylenemez</u>?

A) Savunma mekanizmaları sorunları gerçek anlamda çözmez.
B) Her insan savunma mekanizmalarından yararlanabilir.
C) Savunma mekanizmaları sorun yaşandığında başvurulabilir türden davranışlardır.
D) Bireylerin sorunlar karşısında güçlü hissetmesini sağlar.
E) Normal insanlar savunma mekanizmalarına başvurmazlar.

6. İş seçiminde, eş seçiminde, hatta hayatının birçok önemli konularında kararsız olan, verdiği kararların sonucundan hiç memnun olmayan biri, etrafındaki herkesin yanlış karar verdiğini ya da kararsız olduğunu savunur.

Parçadaki bireyin davranışı aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisine uygundur?

A) Yer - yön değiştirme
B) Bastırma
C) Yansıtma
D) Gerileme
E) Ödünleme

7. Psikoterapide davranışı anlamanın tek yolu, kişiyi bir bütün olarak tanımaktan geçmektedir. Bunun gerçekleşmesi için, öncelikle temel güven ortamı sağlanır ve sürekli bilgi akışının gerçekleştiği iletişim sürecine geçilir. Hasta, terapist tarafından yargılanma korkusu olmaksızın, duygularını ifadeye teşvik edilir. Terapist ise hastaya empati duygusu hissettirerek olumlu davranışlar sergiler.

Parçadan hareketle psikoterapi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Hastalığın tam olarak anlaşılması imkânsızdır.
B) Hastanın cinsiyeti ve statüsü iletişimde önemlidir.
C) Kişiye hataları söylenerek doğru davranış geliştirilir.
D) İletişim ve güven, hastalığın tanı ve tedavisinde oldukça önemlidir.
E) Fiziksel süreçlerin tedavisinde ilaç kullanılmaktadır.

8. İnsan; bu duygu durumunda karamsar, isteksiz, üzgün, umutsuz ve mutsuzdur. Hayata karşı motivasyonu düşüktür, hiçbir şeyden zevk almaz, kendisini değersiz ve yetersiz görür.

Bu açıklamada özellikleri verilen davranış bozukluğu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mani
B) Kaygı
C) Şizofreni
D) Depresyon
E) Bipolar bozukluk

9. Şevket Bey anne - babasının ve yakın çevresinin destek ve öğütlerini almadan hiçbir kararı verememekte ve iş yapamamaktadır. Hatta öyle zamanlar olur ki bu yakınlarının destek ve onayını yitirme korkusuyla kendi isteklerini dile getirmekte güçlük çekmekte ve kolay kolay onlara hayır diyememektedir.

Buna göre Şevket Bey'in durumu aşağıdaki kişilik bozukluklarından hangisi ile tanımlanabilir?

A) Narsist
B) Bağımlı
C) Şizoid
D) Obsesif - kompulsif
E) Paranoid

10. Pek çok insan sürekli olarak, işlerinin yoğunluğundan ve zamanın kendisine yetmediğinden şikâyet ediyor. Olanca hızıyla ve zamana inat hareket eden insanların koşuşturmasına şahit olurken bu durumdan şikâyet etmeleri ironik değil mi? Nihayet stres tahammül edilemez noktaya ulaştığında ise bu kez psikolog için zaman ayırmak zorunda kalıyorlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak <u>verilemez</u>?

A) Bir öğrencinin bitirmesi gereken proje nedeniyle annesinin çay içme teklifini reddetmesi
B) Yıl sonu gireceği sınava hazırlanan öğrencinin arkadaşının düğününe gitmemesi
C) Kişinin hafta sonu iş arkadaşlarıyla eğlenmeyip ailesiyle zaman geçirmesi
D) Bir öğrencinin çok sevdiği takımın maçını izlemek yerine dönem ödevini yapmaya devam etmesi
E) Kariyer planlarını gerçekleştirmek isteyen bir kişinin ailesiyle tatil yapmak yerine işte mesaiye kalması

11. Türkiye'de 26 üniversitede 2 bin 806 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada sosyal medyanın günlük yaşam üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmada, sosyal medya kullanımının artmasıyla başkalarının yaşamlarını daha çok merak etme, her şeyden haberdar olma arzusu, günlük kısır tartışmalardan ruhen olumsuz etkilenme gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. İnsanlar başkalarının hayatlarına takılı yaşamakta, kendilerini farklı biçimde tanıtmaya çalışmaktadır.

Parçada anlatılan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyal medya bağımlılığı, bireyin psikolojisini olumsuz etkilemektedir.
B) Üniversite öğrencileri sosyal medya kullanmamalıdır.
C) Sosyal medya kullanımı ders başarısını olumsuz etkilememektedir.
D) Başkalarının hayatını merak etmek, insan doğasında vardır.
E) Sosyal medyadaki tartışmalar düzeyli ve seviyelidir.

12. Savunma mekanizmaları, organizmanın ruhsal bütünlüğünü korumak için kullandığı bir sigortaya benzer. Organizma ruhsal gerginlik, aşırı stres ve baskı altındayken, savunma mekanizmalarını kullanarak geçici de olsa rahatlar. Yeter ki bu sigorta, yüksek elektrik voltajı geçtikten sonra tekrar kaldırılmış olsun.

Bu metinde savunma mekanizmalarının aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Bilinçsiz olarak ortaya çıkar.
B) Aşırı kullanılması bireye zarar verir.
C) Kullanan insanların ruh sağlığını bozar.
D) Bireyi hayal kırıklığına uğratır.
E) Aşırı öfke ve gerginlik yaratır.

2021 AYT

1. Kişiler bazen rahatsız edici buldukları, hoşa gitmeyen veya tehdit edici içerikli duygu ve düşüncelerini başkalarına yöneltirler. Bu durum, kişinin benliğini kaygıdan koruyan savunma mekanizmaları içinde yer alır ve yansıtma olarak adlandırılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "yansıtma"**ya örnektir?**

A) Bir kişinin eşine yalan söylediği için yoğun suçluluk ve utanç duygusu yaşaması

B) Arkadaşına karşı sevgi dolu hisler besleyen birinin arkadaşının kendisinden hoşlanmadığını düşünmesi

C) İş yerinde çalışma arkadaşıyla tartışma yaşayan bir kişinin evde çocuğunu nedensiz yere azarlaması

D) Komşusunun yeni aldığı arabayı çekemeyen bir kişinin komşusunun sürekli onu kıskandığını söylemesi

E) Hangi işi seçeceğine bir türlü karar veremeyen birinin psikolojik destek almaya karar vermesi

2019 AYT

2. Aşağıdakilerin hangisinde yaklaşma-yaklaşma çatışması yaşanmıştır?

A) Canı dondurma isteyen Merve'nin kilo almaktan çekindiği için dondurma yemekten vazgeçmesi

B) Yeni bir televizyon almak isteyen Banu'nun istediği ürünün mağazada indirimde olmasına sevinmesi

C) Beğendiği iki araba arasında kararsız kalan Gülşah'ın bir süre düşündükten sonra ucuz olanı alması

D) Engin'in merakla beklediği konsere eski nişanlısıyla karşılaşma korkusuyla gitmekten vazgeçmesi

E) Riskli bir ameliyat ile ciddi yan etkileri olan ilaç tedavisi arasında kalan bir hastanın ameliyatı tercih etmesi

2018 AYT

3. Bir profesör üniversitede geçmişten günümüze popüler kişilik kuramları konusunda ders vermektedir. Öğrencilerinden; Freud'un psikanalitik kuramı bağlamında, kişilik konusunun temel kavramlarını anlatan karakterlere bürünerek kısa bir canlandırma yapmalarını ister. Bu canlandırma için gönüllü olup olmadığını sınıftakilere sorduğunda bir öğrenci "Beni seçin, beni seçin!" diye bağırarak sırasından kalkar. Bunun üzerine profesör "Hadi gel, karakterlerden biri belli oldu." der.

Buna göre profesörün, öğrencisinin canlandırması için uygun gördüğü karakter aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Çatışma

B) Ego

C) Süperego

D) İd

E) Savunma mekanizmaları

4. Kişilik testlerinden sadece birisi olan Rorschach Testi'nde üzerinde resim olan kartlar bireye gösterilir ve yorumlaması istenir. Bu testlerle yaşamın çeşitli döneminde yaşanan krizlerin gidişatı görülerek tedavi sürecinin düzenlenmesi amaçlanır. Bu nedenle kişilik testlerinin toplumsal yaşamın düzenlenmesinde önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Buna göre kişilik testlerinin toplumsal yaşamdaki işlevi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kişinin fiziksel özelliklerini keşfetmeyi sağlama

B) Kişiyi; tanıma, teşhis, tedavi etme ve yönlendirme

C) Kişiliği etkileyen sosyal etmenleri keşfetme

D) Kişiliği etkileyen bilinçdışı süreçleri anlama

E) Saldırganlığı engelleyen unsurlar barındırma

5. Erik Erikson'un psiko-sosyal kişilik kuramına göre ergenlik sonrası dönem, "Yakınlığa Karşı Yalıtılmışlık" dönemidir. Bu dönemde kimliği şekillenen genç için hayatı birlikte sürdüreceği hayat arkadaşının seçimi âdeta dönemin temel problemidir. Bu süreçte birey kişiliğinin zayıf yönlerini ve sınırlarını daha iyi öğrenmeye başlamıştır. Ayrıca kaliteli dostluklar kurmak bu dönemde çok önemlidir. Başka bireylerle yakınlık kuran kişi kendi benlik bütünlüğünü koruyarak bir başkasının kimliği içinde kendini bulur.

Bu dönemde olan biri için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Derinliği olan ilişkiler kurar.

B) Kapasitesini ve yeterliliklerini bilir.

C) Sevgi ilişkisi ön plandadır.

D) İletişim, ben merkezli ve yüzeyseldir.

E) Ergenlik krizlerini atlatmıştır.

6. Ünlü bir futbolcunun:

"Futbol oynayacak ayakkabım olmadığı için çok ağlamıştım. Ta ki bir gün ayağını kaybeden birinin benim attığım gole sevindiği ana şahit olana kadar."

sözü psikolojide hangi savunma mekanizmasına örnek olarak verilebilir?

A) Ödünleme

B) Karşıt tepki geliştirme

C) Gerileme

D) Polyannacılık

E) Bahane Bulma

7. Hayata olumlu bakmak, iyimser olmak yaşam enerjisini yükseltir. Hayat enerjisi azalan kişi üşenen, keyifsiz, tembel bir insana dönüşür. En basit olaylar, eylemler bile bu kişiler için aşılamaz dertler olarak algılanır ve kişi hayattan zevk alamayıp depresyona girer. Uzun yıllar üretkenlik içinde yaşayan kişinin birden emekliye ayrılması ile bu durum kendini gösterebilir.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bireyin bu sıkıntısını aşmak için yapması gereken bir davranış örneği olamaz?

A) Ailesiyle birlikte yıllardır hayalini kurdukları yurt dışı tatiline çıkmak
B) Bahçedeki alanın düzenlenmesine dönük girişimde bulunmak
C) Arkadaşlarıyla bir dernek kurarak yardım faaliyetlerine katılmak
D) Sosyal sorumluluk projelerine katılmak
E) Tüm gün hiçbir iş yapmadan televizyon karşısında vakit geçirmek

8. I. Apartmanda yaşayan bir kişinin, komşularını her gördüğünde gülümseyip selam vermesi
II. Bireyin taraftarı olduğu takımın maçında her gol atıldığında, tanımadığı insanlara sarılıp onları öpmesi
III. İşleri kötü giden birinin iflas ettikten sonra, uzun süre kimseyle konuşmaması
IV. Sınavda ilk kez düşük puan alan bir öğrencinin sinir nöbeti geçirmesi
V. Arkadaşı ile bir konuda anlaşamayan bireyin aniden arkadaşına saldırması

Yukarıdakilerden hangisi ruh sağlığı yerinde olan bireyin sergileyeceği davranışlara örnek gösterilebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Bundan elli yıl öncesinde psikolojik terapi pek bilinir olmamakla birlikte, destek aldığını söyleyene de toplumda iyi gözle bakılmazdı. Ruh sağlığı kavramı zamanla anlaşılmaya başlandı. Artık kendini iyi hissetmeyen biri, psikolojik destek almakta bir mahzur görmemektedir. Ancak biz bu durumu sanki biraz abarttık. Son zamanlarda küçük yaştaki çocuklarının psikolojisinin bozuk olduğundan şikâyet eden ve yardım alan pek çok aileye rastladım. Belki durum ciddi bilemem. Ama bunun toplumsal bir alışkanlığa dönüşmesinden duyduğum korku gün geçtikçe artıyor.

Parçada psikolojik terapi ile ilgili anlatılan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikolojik terapi sürecinde hasta hekim ilişkisi çok önemlidir.
B) Zaman geçse de toplumdaki psikolojik terapi algısı değişmemektedir.
C) İnsanlar gün geçtikçe yalnızlaşmakta ve mutsuzlaşmaktadır.
D) Psikolojik destek, sağlıklı bir ruh hâline sahip olmak için amaç değil, araç olmalıdır.
E) Çocuk psikolojisini anlamak, yetişkinleri anlamaktan daha zordur.

10. Psikoterapinin farklı türlerinden biri olan davranış terapisi, kişideki olumsuz davranışları yok etme temeline dayanır. Örneğin kişi mikroptan korkuyor ve sürekli elini yıkıyorsa davranış terapisiyle kişinin bu davranışı yapma sıklığı azaltılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi davranış terapisinin amacıdır?

A) İnsanların sorunlarını yaratıcı yöntemlerle aşmalarına yardımcı olur.
B) Stres ve madde bağımlılığı gibi sorunlarla baş etmeyi hedefler.
C) Görünen sorunların bilinçaltı nedenlerini bularak ortadan kaldırmayı hedefler.
D) Kişilerin insan ilişkilerinde yaşadıkları sorunları aşmaları için strateji geliştirmeyi hedefler.
E) Sağlıksız ve istenilmeyen davranışları azaltarak olumlu davranışları pekiştirmeyi hedefler.

11. "Fiziksel bir temeli olmadığı hâlde kaygı ve korku gibi nedenlerle baş, sırt ya da eklem ağrıları çeken insanlara rastladığımız zamanlar fazlası ile oluyor. Hatta bazı danışanlarımızda kol ve bacaklarında kısmi felç ya da kısmi körlük gibi ciddi boyutlarda durumlarla da karşı karşıya gelebiliyoruz."

Danışmanın açıklamasında ifade ettiği normal dışı davranış aşağıdakilerden hangisine karşılık gelir?

A) Mizaç - duygudurum bozukluğu
B) Kişilik bozukluğu
C) Psikomotor bozukluk
D) Anksiyete - kaygı bozukluğu
E) Bipolar bozukluk

12. Bu tür bir bozukluk durumunda kişinin duygu durumu, maniden (taşkınlık) depresyona (çökkünlük) aşırı "iki uç" arasında değişir. Manik durumda kişi aşırı mutlu, konuşkan, umursamaz, enerjik ve hareketlidir. Sonrasında ise kişi birdenbire çöküntü, üzüntü ve umutsuzluk dönemi olan depresif döneme geçer.

Bu parçada ifade edilen bozukluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bipolar bozukluk
B) Şizoid kişilik bozukluğu
C) Antisosyal kişilik bozukluğu
D) Narsist kişilik bozukluğu
E) Bağımlı kişilik bozukluğu

1. Hasta kötü bir şey olacağı endişesiyle beraber kalp çarpıntısı, nefes alamama, kaslarda gerginlik gibi fiziksel beklentilerin de eklendiği yoğun korku hâli içerisindedir. Bu durum üzerinde genetik faktörler, kişilik özellikleri ve stres yaratan olaylar etkili olur.

Parçada özellikleri açıklanan psikolojik bozukluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikosomatik bozukluk

B) Depresyon

C) Kaygı bozukluğu

D) Şizofreni

E) Taşkınlık (mani)

2. Ruh sağlığı bireyin kendisi ve çevresi ile sürekli uyum içerisinde olmasıdır.

Buna göre ruhsal açıdan sağlıklı olan bir kişide aşağıdaki davranışlardan hangisi görülmez?

A) Çevresi ile iletişim hâlinde olma

B) Kendisine güvenme

C) Geleceğe yönelik tasarılarına ulaşmak için çabalama

D) Mesleği dışında eğlendirici, kendini geliştirici uğraşları olma

E) Karşılaştığı güç durumlardan kaçma

3. Yetişkin birinin karşılaştığı probleme uygun çözümler bulamayınca çocukken sergilediği davranışlara yönelmesi, örneğin küsmesi veya bir köşeye çekilmesi aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisine örnektir?

A) Karşıt tepki oluşturma

B) Özdeşim kurma

C) Yön değiştirme

D) Bastırma

E) Gerileme

4. İnsan bilinci bir buz dağına benzer, bu dağın görünen ucu bizim farkında olduğumuz, bilinçli olduğumuz yönüdür. Kişiliğin bölümleri olan idin tümü, üst benliğin büyük kısmı ve egonun oldukça büyük bölümü bilinçaltındadır.

Bu görüşü savunan psikoloji yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilişsel

B) Biyolojik

C) Davranışsal

D) Hümanist

E) Psikanalitik

5. Engellenme, bireyin belli bir hedefe yönelen davranışının önlenmesi durumudur. Bireyde öfke, kaygı, yılgınlık ve üzüntülere neden olur. İç ve dış etkenlerden kaynaklı olabilir. Dış etkenlerden kaynaklı engellenme fiziksel ve sosyal çevreden kaynaklı oluşur. İç etkenlerden kaynaklı engellenme bireyin kendisinden kaynaklanan fiziksel, psikolojik sebeplere dayalı olarak ortaya çıkar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iç etkenlerden kaynaklı bir engellenmedir?

A) Sinemaya gitmek isteyen kişinin istediği filmin biletini bulamaması

B) Şeker hastalığı olan birinin çok sevdiği hâlde tatlı yiyememesi

C) Pikniğe gitmek isteyen kişinin yağmur yağdığı için pikniğe gidememesi

D) Ayşe'nin annesi izin vermediği için arkadaşlarıyla gezmeye gidememesi

E) Başarılı bir öğrencinin ekonomik nedenlerden okula devam edememesi

6. Bazı davranış tiplerine ait örnekler şu şekildedir:

- Herhangi bir şeye duyulan mantık dışı ve yoğun korkudur.
- Bireyin kirlenme korkusu, düzenli ve simetrik olma düşüncelerini takıntı hâline getirmesidir.
- İlgi ve istek kaybı gibi ruhsal ve bedensel belirtinin eşlik ettiği ruhsal bozukluktur.

Bu davranışlar sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

A) Paranoya - Obsesyon - Depresyon

B) Nevrasteni - Psikasteni - Depresyon

C) Fobi - Obsesyon - Depresyon

D) Hayal kırıklığı - Fobi - Nevroz

E) Obsesyon - Mani - Psikoz

7. **Bireyin dişçi korkusu nedeniyle gitmek istemediği randevunun saatini unutması aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisi ile ilişkilendirilir?**

A) Yansıtma

B) Gerileme

C) Ödünleme

D) Bastırma

E) Karşıt tepki geliştirme

8. Ruh sağlığının korunmasında etkili bir kavramdır. Bireyin kendini, etrafındaki nesne ve insanları anlamlandırması ve özellikle diğer bireylerin duygu, düşünce ve iç dünyalarını tanımasına imkân sağlayan; hem bilişsel hem duygusal boyutu olan bir kavramdır.

Parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Empati

B) Dikkat

C) Yürütücü biliş

D) Alışma

E) Benlik

9. Kişiliğin doğuştan gelen ve sonradan değişmeyen yanına "mizaç" denir. Kişiliğin sonradan eğitim ile şekillenen yanına ise "karakter" denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi kişinin mizacı ile ilgili bir özelliktir?

A) Öz güvenli olmak

B) Dürüst olmak

C) Yardımsever olmak

D) Tez canlı olmak

E) Cimri olmak

10.

SAVUNMA MEKANİZMASI	AÇIKLAMA	ÖRNEK CÜMLE
İnkâr	Baş edilemeyen bir tehlike veya sıkıntıyı yok saymak	Eşimi kaybettim ama hâlâ eşimin elbiselerini yıkayıp, saklıyorum.
Yansıtma	Kabul edilemeyen davranışı başkasına yükleme	Benim başarısız olduğumu sadece öğretmenler söylüyor.
Özdeşim	İdealleştirilen bir kişinin, grubun davranışlarına bürünme	Aynı onun gibi şarkı söylüyorum, hatta onun gibi giyiniyorum.
Yön değiştirme	Tepkiyi kaynağından saptırarak incinebilen birine yöneltme	Ben kaybetmedim, hakem hatalı karar verdi.
Karşıt tepki geliştirme	Düşündüğü ve hissettiğinin tersi ahlaki davranışlar sergileme	Daha iyi notlar almak için başkaları ile yarışıp kendimi alçaltamam.

Tabloda açıklamaları yer alan savunma mekanizmalarından hangisine verilen örnek yanlıştır?

A) İnkâr

B) Yansıtma

C) Özdeşim

D) Yön değiştirme

E) Karşıt tepki geliştirme

11. Uzun yıllardır şirkette çalışan bir mimar kendi mimarlık ofisini açmayı çok istemektedir. Çalıştığı süre boyunca bu hayali için para biriktirmiştir. Fakat tek başına kuracağı yeni bir ofisin getireceği sorumluluktan ve alıştığı bir durumun değişiminden de korkmaktadır.

Mimarın yaşadığı bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

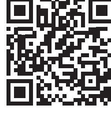
A) Yaklaşma-yaklaşma çatışması

B) Kaçınma-kaçınma çatışması

C) Yaklaşma-kaçınma çatışması

D) Engellenme

E) Yön değiştirme

1. Tembel olduğunu düşündüğümüz bir öğrenci ilgisini çeken bir konuda ve birlikte çalışmaktan zevk aldığı arkadaşıyla beraber bizi hayrete düşürecek bir performans sergileyebilir.

Buna göre kişilik ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Kişilik özellikleri, bireyin içinde bulunduğu ortamdan, ilgi ve merakından bağımsız tespit edilmemelidir.

B) Kişilik özellikleri zekâ ile doğru orantılıdır.

C) Kişilik özellikleri, bireyin toplum beklentilerine uygun davranması şeklinde yorumlanmamalıdır.

D) Kişilik tespiti yapmak, bireyin yaşamına müdahale etmek anlamına gelmez.

E) Kişiliğin kaynağı sadece doğuştan getirilen biyolojik etkenler olamaz.

2. Kişiliğin yönlerinden biri olan mizaç, doğuştan gelen özellikleri içermektedir. Şekillenmesinde ise hormonlar, iç salgı bezleri ve vücuttaki kimyasal değişiklikler etkili olmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mizaç özelliklerinden biri değildir?

A) Asabilik

B) Cimrilik

C) Duygusallık

D) Hareketlilik

E) Sakinlik

3. Fizyolojik ve psikolojik özellikler ile yaşadığımız toplumsal çevre, ruh sağlığını derinden etkileyebilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ruhsal bozukluğa yol açan farklı türden bir etmene örnektir?

A) Ekonomik yetersizlikler nedeniyle istekleri karşılanamayan kişinin, ergenlik sonrası psikolojik sıkıntı yaşaması

B) Ailesinin üzerinde aşırı baskı kurduğu çocuğun, duygu durum bozukluğu yaşaması

C) Trafik kazası geçiren bireyin uzun süreli beyin travması yaşaması

D) Karşı cinsle iletişim kurmakta sıkıntı yaşayan bireyin, evlilik kararında sürekli ikilemlere düşmesi

E) Sel, deprem gibi doğal afetlere maruz kalan bireyin uyku bozukluğu yaşaması

4. “Güzellik algımız hakkında ne yazık ki vahim bir tabloyla karşı karşıyayız. Gençlerimiz sıfır beden olmak için abartılı diyetlere veya cerrahi operasyonlara kalkışıyor. İnsana değer vermek için temel ölçütümüz bunlar olmamalı. İlgilerimiz, zevklerimiz, mizacımız ve fiziksel özelliklerimizle gökkuşağının bir rengini tamamlamak için farklı yaratılmış olamaz mıyız? Neden popüler kültürün dayatmasıyla, tek tipleşmek için yarışıyoruz anlamadım gitti.” **diyen bir yazarın temel düşüncesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) Kişiliği oluşturan en temel unsur toplumsal değer yargılarıdır.

B) Güzellik algısı özneldir; topluma ve zamana göre değişmektedir.

C) Birbirine benzemek değil, farklılıkları yaşatabilmek en büyük zenginliktir.

D) Kişilik toplumsal yapıdan çok bireyin kendini değerlendirmesine bağlıdır.

E) Bireyler arası farklılıkları azaltmanın tek yolu eğitimden geçmektedir.

5. Freud’a göre kişilik üç bölümden oluşur. İd, ilkel dürtüleri içerir. Süper ego, toplumun ahlak anlayışı gibi etkenlerle yargılayıcı ses olur. Ego ise idin istekleri ve süper ego arasında denge kurmaya çalışır.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisinde süper egonun baskın olduğu söylenebilir?

A) Kafede garsona seslenirse etraftakilerin rahatsız olacağını düşünen Yiğit’in, sipariş vermek için beklemesi

B) Evde parti veren Ayşe’nin, yalnızca kendi sevdiği müzikleri arkadaşlarına dinleterek partiye devam etmesi

C) Elindeki çikolatayı kardeşine vermek istemeyen Ahmet’in, tüm çikolatayı ağzına atması

D) Zeynep’in en sevdiği bebeğini isteyen arkadaşına sadece oynaması için izin vermesi

E) Akşam yemeği için çok acıkan Mehmet’in, yemek saatini beklemeden bir şeyler yemek istemesi

6. Leyla, daha önce girdiği TYT sınavında yaşadığı stres nedeniyle başarısız olmuştur. Tekrar hazırlandığı sınavda yine başarısız olacağını düşünerek bir rehber öğretmene başvurmaya karar vermiştir.

Buna göre rehber öğretmenin Leyla'ya stresle başa çıkması için vereceği öneri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Daha fazla ders çalışmasını söylemesi

B) Ailesinin ve çevresinin beklentisini yüksek tutması gerektiğini belirtmesi

C) Sınavı ciddi bir varoluş meselesi olarak görmesi gerektiğini söylemesi

D) Sınavdan önce birçok kez deneme sınavına girerek stresi azaltmaya çalışmasını önermesi

E) Sınavı kazanamadığı takdirde mahcubiyet yaşama riski olduğunu söylemesi

7. Kişiliğin ölçülmesinde kullanılan ve bireyin kendi hayat hikâyesinin, yine kendisi tarafından yazıldığı bir tekniktir. Kişi, hem geçmiş hem şimdiki hem de gelecekte planladığı yaşantısı hakkında yazılı olarak bilgiler verir.

Açıklaması verilen teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anket

B) Biyografi

C) Görüşme

D) Gözlem

E) Otobiyografi

8. Belirli bir uyaranın harekete geçirdiği tepkinin açığa vurulması sakıncalı olduğunda, tepkiyi uyarandan başkalarına yöneltmeye yön değiştirme denir. Bu mekanizma "öfkesini başkasından alma" anlamına gelir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yön değiştirmeye örnektir?

A) 3 aylık kardeşini kıskanan çocuğun kardeşi gibi agulaması

B) Sınavda başarılı olmayan bir öğrencinin kitaplarını yırtması

C) Kişinin azar işitmemek için hoşlanmadığı arkadaşını seviyor gibi yapması

D) Ders notları düşük olan bir öğrencinin aşırı yaramazlıkları ile ilgi çekmeye çalışması

E) Arabası çalınmış birinin "Cana geleceğine mala gelsin." demesi

9. Çoğu insan zaman zaman utanç, acı, kaygı, suçluluk vb. duygu durumları ile başa çıkmak ve benlik bütünlüğünü korumak amacıyla savunma mekanizmalarını kullanır fakat kullanılan bu mekanizmalar kişilerin önceden tasarlanmış davranışlarını değil, farkında olmadan gerçekleştirdikleri davranışlarını gösterir. Savunma mekanizmaları sorunu çözmekten çok kaygı durumunu azaltarak bireyin adaptasyonunu sağlamaya yardımcı olur.

Bu parçadan savunma mekanizmaları ile ilgili olarak aşağıdaki yargıların hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bilinç dışında gerçekleştirilir.

B) Sağladığı fayda geçicidir.

C) Duygu odaklı bir stratejidir.

D) Çatışmayı azaltıcı etkiye sahiptir.

E) Sosyal yaşantıya uyumu zorlaştırır.

10. **Psikososyal kuramın temsilcisi Erik Erikson'a göre, kişilik gelişimi sürecinde her gelişim döneminin kendine özgü birtakım görevleri vardır. Bu noktada, bir davranışın ya da becerinin belli dönemlerde kazanılabilmesi ve o dönemde öğrenilmesini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bilinçaltı

B) Süper Ego

C) Olgunlaşma

D) Kritik dönem

E) Hazırbulunuşluk

11.
- İzlemek istediği filmin gösterim saatiyle iş toplantı saatinin çakışması
- Tatlı yemekten hoşlandığı hâlde diyet yapmak zorunda olması
- Sınavdan kötü not almak istememesine rağmen ders çalışmak da istememesi

Verilen örnekler aşağıdaki kavramlardan hangisini karşılamaktadır?

A) Çatışma

B) Engellenme

C) Kaygı

D) Korku

E) Öfke

1. İç görü tedavisi olarak da bilinen yaklaşıma göre travma yaşayan bireyin çocukluğunda yaşamış olduğu id, ego ve süper ego çatışmaları sonucu bastırılan dürtüler ve duygular açığa çıkarılır. Yaşanan travmanın geçmişin derinliklerinden sökülerek hastanın bilincinde kabul edilmesi ve onun tarafından fark edilmesi sağlanır.

Bu parçada ifade edilen psikolojik destek yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikanalitik yaklaşım

B) Davranışçı yaklaşım

C) Bilişsel yaklaşım

D) Biyomedikal yaklaşım

E) Hümanistik yaklaşım

2. I. Bireyin kendi yeteneklerinin farkına varması sağlanarak sorunların giderilmesi hedeflenir.

II. Bireyin kendisini ya da çevresini rahatsız eden hatalı düşünce ve duyguları üzerine yoğunlaşarak bilgi işleme basamaklarındaki bozukluklar giderilir.

Verilenler sırası ile aşağıdaki psikolojik destek yaklaşımlarından hangisine karşılık gelir?

A) Psikanalitik – Hümanistik

B) Bilişsel – Psikoanalitik

C) Hümanistik – Bilişsel

D) Hümanistik – Davranışçı

E) Davranışçı – Bilişsel

3.
- Başkasının doğrusunu kabul etmeyi güçsüzlük sayarlar.
- Kendisini diğer insanlardan daha üstün algılarlar.
- Aşırı bencil ve benmerkezcidirler.

Verilenler aşağıdaki kişilik bozukluklarından hangisi ile ilgilidir?

A) Narsist kişilik bozukluğu

B) Bağımlı kişilik bozukluğu

C) Paranoid kişilik bozukluğu

D) Antisosyal kişilik bozukluğu

E) Şizoid kişilik bozukluğu

4. **Aşağıdakilerden hangisi bireyin ruh sağlığını korumak için yapması önerilen bir davranış <u>olamaz</u>?**

A) Kapasite ve yeterliliklerini keşfederek kendisini olduğu gibi kabul etmelidir.

B) Objektif bakarak olumlu davranışlarını artırmalı, olumsuz davranışlarını azaltmalıdır.

C) Toplumsal bir varlık olduğunun bilinciyle hareket ederek çevresiyle ilişkilerini artırmalıdır.

D) Farklı görüşlere karşı anlayışlı ve hoşgörülü yaklaşılmalı, saygılı olunmalıdır.

E) Başkalarının yaşam felsefesini içselleştirip kendi yaşam felsefesine dönüştürmelidir.

5. “Can çıkmadan huy çıkmaz.”

“Arlı arından, huylu huyundan vazgeçmez.”

Verilen atasözleri aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?

A) Benlik

B) Bilinçaltı

C) Mizaç

D) İçgüdü

E) Karakter

6. **Ruh sağlığı yerinde olan bireyde aşağıdaki davranışlardan hangisinin görülmesi <u>beklenmez</u>?**

A) Kendini diğer insanlarla eşit algılama

B) Hataları olduğu gibi kabul etme

C) Gerçeği olduğundan farklı algılamaya çalışma

D) Sorunlarına mantıksal yollardan çözüm arama

E) Zaman zaman savunma mekanizmalarını kullanma

7. Vücudun rahatsız ya da hasta olmaksızın işlevselliğini koruması hâlidir. Bu durum bozulduğunda fiziksel hastalıklardan ruhsal hastalıklara kadar varan olumsuzluklarla karşılaşılır.

Bu açıklama ruh sağlığının korunması için gerekli olan aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?

A) Anlayış

B) Denge

C) Empati

D) Hobi

E) Paylaşım

8. Bu yaklaşıma göre her birey biricik ve değerlidir. Koşulsuz sevgiyi ve saygıyı hak eder. Bireyin kendi kişiliğine dair değerlendirmeleri önemlidir. Benlik saygısı gelişmiş bireyler kendilerini geliştirmeye açık, toplumsal ilişkilerinde başarılıdırlar.

Bu parçada açıklanan kişilik kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikanalitik kuram

B) Psikososyal kuram

C) Fenomenolojik kuram

D) Davranışsal kuram

E) Gestaltcı kuram

9. Üniversite giriş sınavına hazırlanan bir genç, elektronik mühendisliği bölümünde okumayı hedeflemekte ancak yaşadığı şehirde bu bölüm bulunmamaktadır. Başka bir şehirdeki elektronik mühendisliği bölümünü tercih ederse çok sevdiği ailesinden ayrı kalmak zorunda kalacaktır. Genç, hedeflediği bölümde okumak ile ailesinden ayrı kalmak arasında seçim yapmakta zorlanmıştır.

Parçada anlatılan durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Yaklaşma - kaçınma çatışması

B) Yaklaşma - yaklaşma çatışması

C) Kaçınma - kaçınma çatışması

D) Bahane bulma

E) Engellenme

10. Stres kavramı, genelde bazı şeylerden memnuniyetsizliği ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu memnuniyetsizlik iki faktörle ilgilidir. Bunlardan ilki trafik sıkışıklığı veya gelecek sabaha yetişmesi gereken bir proje gibi çevresel faktörlerdir. İkincisi ise endişe, korku, hayal kırıklığı gibi duygusal faktörlerdir. Stres, bir eyleme, duruma ya da bireyin üzerindeki psikolojik ve/ veya fiziksel zorlamaya karşı doğan tepkinin sonucudur. Bu tepkinin süreç bazında belirli bir eşiği geçmesiyle buna maruz kalan kişi üzerinde birtakım psikolojik ve fiziksel belirtilerin görülmesi son derece olağandır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Stresin meydana gelmesi için bir uyaranın varlığı gereklidir.

B) Uzun süreli stres durumu, kişide fiziksel sorunlar da yaratabilir.

C) Belirli ölçüdeki stres başarı için gerekli dinamizmin kaynağı olabilir.

D) Stres, insanın yaşam kalitesinde ve çalışma hayatında etkilidir.

E) Yoğun stres altındaki organizma, bu duruma karşı fiziksel tepki verir.

11. Yedi yaşındaki rekabetçi bir çocuğun yaşadığı hayal kırıklıklarına karşı verdiği tepkiler anlaşılabilir tepkilerdir. Bu özelliklere sahip çocuklar kendilerine hâkim olamadıklarında, kolayca öfkelendiklerinde zor günler geçirebilir.

Bu durumu yaşayan bir çocuğun aşağıdakilerden hangisine ihtiyacı olduğu söylenebilir?

A) Yakınlarının çocuğun öfkesini her hâlükârda görmezden gelmesi

B) Ebeveynlerinden birinin çocuğu sakinleştirmek için istediği bir şeyi alacağını söylemesi

C) Bir daha hayal kırıklığı yaşamamak için rekabet etmeyi bitirmesi

D) Rekabet yaşadığı durumla ilgili başarı arttırıcı tavsiyeler verilmesi

E) Kendisini ve bedenini dengeleyebilme becerisine sahip olması

SOSYOLOJİ

1. Tabloda toplumsal olgu ve toplumsal olay kavramlarına örnekler verilmiştir.

Toplumsal Olgu	Toplumsal Olay
Evlenme	2017 yılında Türkiye'de evlenme sayısı bir önceki yıla göre %4,2 azalmıştır.
Göç	TÜİK'in uluslararası göç istatistiklerine göre 2018 yılında Türkiye'de İstanbul ili en çok göç alan il olmuştur.
İstihdam	2018 yılı iş gücü istatistiklerine göre en yüksek istihdam oranı TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) bölgesinde olmuştur.

Bu örneklerden hareketle toplumsal olgu kavramı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kendine özgü özelliklere sahiptir ve tekrarlanamaz.

B) Somut bilgiler içerir.

C) Uzun sürede meydana gelir, süreklilik gösterir.

D) Yeri ve zamanı bellidir.

E) Başlangıç ve bitiş süresi bellidir.

2. Bir araştırmacı piyasaya yeni sürülen bir araba hakkında tüketici düşüncelerini öğrenmek amacıyla bir soru formu hazırlamış ve bu soru formunu arabayı kullanan tüketicilere göndererek formu okuyup cevaplamalarını istemiştir.

Bu araştırmacı aşağıdaki veri toplama tekniklerinden hangisini kullanmıştır?

A) Monografi
B) Sosyometri
C) Olay incelemesi
D) Görüşme
E) Anket

3. Toplumsal yapı her zaman sağlam bir mozaik görüntüsüne sahip olmayabilir. Çatışmalar; acılara ve güvensizliklere sebep olan toplumsal sorunları ortaya çıkarabilir. Hızlı bir toplumsal değişim sonrası bireyler, günlük ilişkiler düzeyinde en iyi sonuca ulaşmak için nasıl davranmaları gerektiğini bilmeyebilir. Sosyologlar ise tüm bu sıkıntıları ortadan kaldırmayabilir ama hiç değilse sağladığı daha iyi bir enformasyon ile toplumu anlamada bütüncül bir anlayış kazandırabilirler.

Yalnızca bu parçadan hareketle sosyologlar ile ilgili çıkarılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumdaki çatışma ve sorunları çözen kişidir.

B) Doğru davranış biçimini ortaya koyarak bilinmeyenleri bilinir kılar.

C) Toplumsal incelemelerde olandan çok olması gerekeni bildirir.

D) Toplumsal yapıda meydana gelen değişmeleri öngören bilim insanıdır.

E) Toplumsal yapıyı açıklayarak betimleyen kişidir.

4. Sosyoloji bölümü 2. sınıf öğrencisi Aslı, antropoloji dersi kapsamında Ankara'nın bir köyünde araştırma yapmaya başlamıştır. Elindeki soru listesine bağlı olarak verileri kayıt altına almakta, fotoğraf makinesi ve video kamerası gibi araç ve gereçlerden yararlanmaktadır. Ayrıca Aslı neyi, nasıl gözlemleyeceğine ve kaydedeceğine kendisi karar vermektedir.

Buna göre Aslı'nın aşağıdaki veri toplama tekniklerinden hangisini kullandığı söylenebilir?

A) Katılımlı gözlem

B) Basit gözlem

C) Sistematik gözlem

D) Örnek olay incelemesi

E) Anket

5. Toplumsal ilişkiler; kişisel, kültürel, ekonomik ya da siyasal nitelikte olabilir. Her gün evde, iş yerinde, alışveriş merkezlerinde, yolculuklarda, dernekte, lokantada, sendikada farklı ilişkiler kurarız. Çok sayıda ve farklı türdeki bu toplumsal ilişkiler esnasında, karşılıklı etkileşimlerle ortaklaşa yapılan davranış kalıpları oluşur. Bu davranış kalıpları bireylerin üzerinde baskı kurarak onları ortak davranışlara yöneltir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Toplumsal ilişkiler farklı alanlarda ve sayıda olabilir.

B) Bireyler nerede ve nasıl davranacaklarını toplumsal ilişkiler sonucu öğrenir.

C) Toplumsal ilişkiler belirli davranış kalıpları ortaya çıkarır.

D) Toplumsal ilişkiler gerçekleştiği gruptaki üyelerin karşılıklı etkileşimine dayanır.

E) Birey katıldığı grupların davranış kalıplarına uygun hareket etmediğinde dışlanabilir.

6. Sosyolojinin bağımsız bir bilim dalı olmasında etkili olan toplum bilimcilerden biri olan A. Comte, tarihi bir ilerleme süreci olarak görür. Onun "Üç Hâl Kanunu" denilen kuramına göre toplumlar üç aşamadan geçer. Birinci aşama olan teolojik aşamada insanlar, olayların nedenini doğaüstü birtakım varlıklarda aramışlardır. İkinci aşama olan metafizik aşamada doğaüstü etmenlerin yerini soyut birtakım kuvvetler alır. Son aşama olan pozitif aşamada ise olaylar bilimsel yasalarla ifade edilmeye çalışılır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi "pozitif aşama" **için yanlış bir yargıdır?**

A) İşin örgütlenmesi ve işe bağlılık ön plandadır.

B) Sanayiciler, girişimciler etkin rol alır.

C) Bilim insanlarının düşünce biçimidir.

D) Dinin bilimsel alanda yol göstericiliği ön plandadır.

E) İnsanlar doğal kaynakları daha akılcı kullanmaya çalışır.

7. Sosyoloji; hayatımızda var olan sosyal gerçekleri, sosyal olay ve olguları, insanların meydana getirdiği grupları, grupların davranışlarını ve sosyal kurumları olduğu gibi inceleyen pozitif bir bilim dalıdır. Bir başka ifadeyle sosyoloji birtakım varsayımlardan çok, var olan gerçekleri ortaya koymaya çalışan sosyal gerçeğe eğilen bir ilimdir.

Bu parçada öncelikle sosyolojinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Toplumu bir bütün olarak inceler.

B) Toplumda meydana gelen değişim ve gelişim süreçlerini inceler.

C) Benzer sosyal olayları inceleyerek ortak noktaları tespit eder.

D) Olması gerekeni değil var olanı inceler.

E) Bilimsel araştırma ve inceleme teknikleri kullanır.

8. Bu çalışma, Çanakkale merkez ilçesine bağlı Serçiler köyünde aile kurumunun geçirmekte olduğu yapısal ve işlevsel değişimleri saptamayı amaçlamaktadır. Aile kurumu ise evlenme biçimleri ve sözleşmeleri, aile büyüklüğü, çocuk sayısı, aile içindeki otorite dağılımı değişkenleri altında incelenmiştir. Sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan büyük ticaret merkezleriyle bağlantısı zayıf düzeyde bulunan ve şehir merkezine göç veren Serçiler köyünde, aile kurumuna ilişkin değişim sürecinin yavaş olarak gerçekleşmekte olduğu görülmüştür.

Metinde verilen örnek monografi çalışması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sınırları belirlenmiş bir grup belli bir yönü ile derinlemesine incelenmiştir.

B) Grubun özel bir yönü çeşitli açılardan etkileşimi ile ele alınmıştır.

C) Grup bireylerinin birbirleriyle olan ilişkileri ve duygusal yönleri incelenmiştir.

D) Grup, içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik çevre ile birlikte incelenmiştir.

E) Aile kurumundaki değişim, çeşitli faktörlerin etkisi açısından araştırılmıştır.

9. Metin Öğretmen sosyal bilgiler dersine girdiği 8-A sınıfı öğrencileri arasındaki ilişkiyi ve etkileşimi anlamak için bir form dağıtır. **Formdaki bazı sorular şöyledir:**

- Sınıftaki hangi arkadaşınız/arkadaşlarınızla birlikte ders çalışmak istersiniz?
- Sinemaya gidecek olsanız hangi arkadaşınızı/arkadaşlarınızı tercih edersiniz?

Buna göre Metin Öğretmen öğrencileri arasındaki ilişkiyi anlamak için aşağıdaki veri toplama tekniklerinden hangisini kullanmıştır?

A) Monografi B) Olay incelemesi C) İstatistik
D) Sosyometri E) Anket

10. Ona göre sosyoloji, toplumların işleyiş ve etkileşim kanunlarını ortaya koyacak ve böylece gelecekte topluma istenilen yön verilebilecektir. "Hars ve Medeniyet" adlı kitabında ana eksenini çizdiği düşüncelerine göre, topluma yön verecek olanlar ise dâhiler ve sosyologlardır. Dâhiler sezerek, sosyologlar da sosyal realitenin kanunlarını bilerek ve uygulayarak toplumun evrimi konusunda etkili olurlar. Ona göre uygarlık ulusların ortak malıdır ve her ulus tarafından taklit edilebilir. Oysa kültürü oluşturan duygular, değerler ve inançlar taklit edilemez. Bu sebeple kültürü oluşturan unsurlar, o ulusa aittir.

Parçada sözü edilen Türk sosyolog aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mümtaz Turhan

B) Mübeccel Belik Kıray

C) Ziya Gökalp

D) Prens Sabahattin

E) Cahit Tanyol

11. Ülkemizde Güneydoğu'da yaşanan aşiret düğününü incelemek isteyen bir araştırmacı burada gördüklerinin Marmara Bölgesi'nde katıldığı düğünlerden çok farklı olduğuna şahit olmuştur.

Parçaya göre araştırmacının kullandığı bilgi toplama tekniği hangisidir?

A) Gözlem

B) Anket

C) Sosyometri

D) Vaka incelemesi

E) Mülakat

12. Ülkemizde yapılan müzik nerdeyse her on yılda bir büyük değişimlere uğramıştır. Hatta bunlara müzik dünyasında altmışlar, yetmişler, seksenler gibi isimler verilmiştir. Bu isimlerin önemi o yılların müziklerinin birbirlerinden ayırt edilebilir derecede farklı olmasıdır. Örneğin; altmışlarda yapılan müzikte şarkı söyleyen kişinin sesine günümüzdeki gibi efekt uygulaması eklenemezdi ya da doksanlı yıllarda çalınan müzikle arasında, ritimsel anlamda bile büyük değişiklikler vardı.

Bu parçadan hareketle ülkemizde yaşanan bu süreci sosyolojik anlamda hangisiyle değerlendirmek mümkün olur?

A) Müzik sosyologların uğraş alanlarından biridir.

B) Toplumumuzda müzik eskisi gibi önemli görülmemektedir.

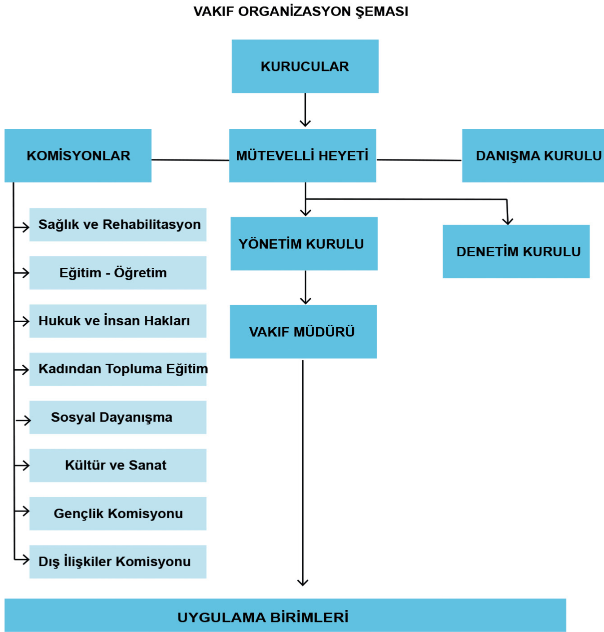
C) Eskiden müzisyenlerin kullandıkları müzik aletleri daha gelişmiştir.

D) Yıllar geçtikçe toplumla beraber müzik de değişmiştir.

E) Eski zamanların toplumu müziksel anlamda daha bilinçlidir.

1. Vakıf, bir hizmetin gelecekte de yapılması için belli şartlarla ve resmî bir yolla ayrılarak bir topluluk veya bir kimse tarafından bırakılan mülk ve paradır. Aşağıda bir vakıf şeması verilmiştir:

Buna göre bir toplumsal grup olarak vakıflarla ilgili,

I. Her grup üyesinin rol ve statüsü vardır.

II. Grup içinde işleyiş belirli normlara bağlıdır.

III. Grup üyelerinin ilişkileri birincil niteliklidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2. Toplumsal olay yeri ve zamanı belli olan, toplumsal ilişkiler sonucunda ortaya çıkan tek tek değişmelerdir. Toplumsal olgu ise aynı türden olayların sürekliliğinden yola çıkarak elde edilen soyut bir kavramdır. Belirli bir yeri ve zamanı yoktur.

Buna göre toplumsal olay ve olgu kavramlarına;

I. Sanayileşme

II. 1915 Çanakkale Savaşı

III. Yerel seçimler

IV. 1999 Marmara Depremi

V. Kenan ile Ebru'nun 26 Mart 2020'de evlenmesi

hangileri sırasıyla uygun örnektir?

A) I ve III B) II ve III C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

3. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde bir grup lise öğrencisi işitme, ortopedik ve görme engelli gibi davranarak çay bahçelerinde insanlara engelli olmakla ilgili sorular sorup sohbet etmişlerdir. Bu etkinlik sonunda hazırladıkları video ile toplumun engellilere bakış açısını gözler önüne sermeye çalışmışlardır.

Bu sosyal deneyde aşağıdaki yöntem ve tekniklerden hangisi kullanılmıştır?

A) Vaka incelemesi B) İç gözlem C) Sosyometri D) Monografi E) Katılımlı gözlem

4. Benzer olaylar, benzer ilişki ve nesneler ortak kavramlarla ifade edilir. Zamana ve mekâna bağlı kalmadan kullandığımız bu tür genellemeler, benzerlikler kadar farklılıkları görmemizi de sağlar. Örneğin; aile kavramı üzerinden kendi aile yapımızı analiz edebilmek veya belli bir aile yapısından genel bir aile açıklamasına ulaşabilmek gibi.

Paragrafta ifade edilen benzerliklerden yola çıkılarak üretilen genel kavramların sosyolojideki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyal gerçeklik B) Sosyal benzerlik C) Sosyal olgu D) Sosyal olay E) Sosyal ilişki

5. "Sanayileşme" toplumsal bir olgu, Eskişehir'de 1927 yılında kiremit fabrikalarının kurulması toplumsal bir olaydır.

Buna göre toplumsal olay ve olgu arasındaki ilişkiyi aşağıdaki yargılardan hangisi en iyi açıklar?

A) Toplumsal olay toplumdan topluma değişir, olgu ise değişmez.

B) Toplumsal olgu, toplumda belirli bir zaman diliminde meydana gelen değişmeler, olay ise bunların genel adıdır.

C) Toplumsal olay zamandan bağımsız somut kavramlar, olgu ise toplumsal oluşumlardır.

D) Toplumsal olgu toplumsal yaşamda aynı türden birçok değişimin genel ifadesi, olay ise bu tek tek değişimlerin kendisidir.

E) Toplumsal olgu diğer bilimlerin konusu olabilirken, olay sadece sosyolojinin konusuna girer.

6. Sosyoloji disiplininin üniversitede yer almasını sağlamış, araştırma enstitüsü kurmuş, çeşitli süreli yayınlar çıkararak sosyolojinin ülkemizde gelişmesini sağlamış öncü bir isimdir. “Hars ve Medeniyet” adlı kitabında üzerinde durduğu kültür (hars) ve uygarlık (medeniyet) kavramları onun sosyolojisinin ana eksenini oluşturur. Türkiye sosyolojisinde kültür kavramına ilk defa karşılık araması ve bu karşılığı “hars” olarak belirtmesi önemlidir.

Parçada anlatılan Türk sosyolog aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ziya Gökalp

B) Cahit Tanyol

C) Hilmi Ziya Ülken

D) Prens Sabahattin

E) Mübeccel Belik Kıray

7. “Toplumsal gruplar” sosyolojinin önemli bir konusudur. Toplumsal gruplar, toplumsal yığınlardan farklı olarak ortak bir amaç taşır ve bu amaca ulaşmak için de iş bölümü yapar. Ayrıca toplumsal grupta yer alan bireyler, grup normlarına göre hareket etmek zorundadır. Çünkü toplumsal grupların fertlerini birbirine bağlayan değerleri vardır. Bu değerler olmazsa toplumsal grupların yığınlara dönüşmesi kaçınılmaz olur.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal grupların işlevleri arasında yer almaz?

A) Fertleri sosyalleştirme

B) Fertlerin davranışlarını denetleme

C) Fertlerin izleyecekleri yolu gösterme

D) Fertlerde sosyal ilişkiler oluşturma

E) Grup üyeleri arasında ben bilinci oluşturma

8. E. Durkheim “İntihar” adlı çalışmasında, intiharla ilgili olayları tek tek incelemiş, hangi şartlarda intiharların arttığını ya da azaldığını araştırmıştır. Sonuçta intihar olgusu ile ilgili genel bir yargıya ulaşmıştır.

E. Durkheim bu çalışmasında aşağıdaki yöntemlerden hangisini kullanmıştır?

A) Analiz

B) Monografi

C) Sosyometri

D) Tümdengelim

E) Tümevarım

9. Bir gruptaki bireylerin birbirleriyle ilişkilerini, eğilimlerini ve üyelerin ilişki örüntüsünü ortaya çıkaran; grup içindeki alt grupları, lideri veya izole edilmiş kişileri belirlemeye yarayan objektif ve güvenilir bir tekniktir. Küçük gruplarda, grup üyeleri arasındaki duygusal yakınlaşma derecesini (sevme, kıskanma, nefret etme vb.) belirlemeye yarayan bir araştırma tekniğidir.

Sosyolojide kullanılan bu araştırma tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Örnek olay incelemesi

B) Sosyometri

C) Monografi

D) Görüşme

E) Anket

10. Herkes sosyolog olamaz çünkü sosyolog olmak, yaşadığın topluma başka bir gözle bakabilmeyi gösterir. Fakat bunu yaparken aynı zamanda, başka bir göz kadar o toplumun bir gözü olmak gerekir. Dolayısıyla terazinin iki tarafını iyi ayarlamak gerektiği bilinir. Bunu yapamazsan hangi ülkeye gidersen git orada yaşayanlar kendi toplumlarını nasıl öve öve anlatırlarsa sen de aynı şekilde gerçekleri değil de yalnızca övgüler düzüyor olursun.

Parçadan hareketle sosyolog olmak isteyen biri hangi özelliği kazanmak zorunda olduğunu bilmelidir?

A) Sorgulayıcı olmak

B) Öznel olabilmek

C) Somut konulara değinmek

D) Adaletli olmak

E) Objektif olmak

11. Sosyoloji toplumu genel olarak ele alan bir yapıdadır. Buna göre toplumsal hayatın ekonomik, bilişsel, kültürel boyutları olmasından dolayı toplumu bir bütün olarak inceler. Yine de toplumsal hayatı bilimsel inceleme nesnesi yapma iddiasındaki sosyolojinin ekonomi, psikoloji, siyaset bilimi, hukuk gibi akademik disiplinlerden hangi noktalarda farklılaştığının belirginleştirilmesi başlangıcından günümüze önemli bir tartışma konusu olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin inceleme alanlarının konusu olamaz?

A) Bir öğrencinin duygusal sorunları

B) Bir annenin yaşadığı kreş bulma sorunu

C) Bir ailenin şehirden kaçıp köy hayatına atılması

D) Bir taraftar grubunun yapmış olduğu saldırgan tutum

E) Bir okulun ülke dışına çıkan başarıları

2019 AYT

1. Sosyolog, üyeleri tarafından hâlihazırda anlaşıldığı varsayılan bir dünyayı yeniden anlamaya çalışan kişidir. Fakat o sadece bir gözlemci ya da öznel bakışına göre yorum yapan herhangi bir kişi de değildir. Sosyolog, görünenin, aşikâr olanın altında yatan nedenleri bilimsel dayanaklarıyla araştırır. Sosyoloğun rolü, sosyal yaşama ilişkin gerçeklikleri, hiçbir olguyu mutlaklaştırmadan, bilimsel kuşkuculuk ve değerlendirme ölçütleri çerçevesinde ortaya koymaya çalışmaktır. Sosyolog, düşünsel temeller ve bilimsel pratikler kapsamında tanımlamaya çalıştığı sosyal gerçekliği, onun çok boyutlu yapısını ve değişkenliğini dikkate alarak analiz etme çabasındadır.

Bu parçadan sosyologla ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Bilimsel ölçütleri esas alarak hareket etmelidir.

B) Görünene değil, görünenin arkasındaki gerçekliğe odaklanmalıdır.

C) Sosyal yaşamı bireylerin anladığı şekilde anlamaya çalışmalıdır.

D) Sosyal gerçekliği tüm boyutlarıyla ortaya koymalıdır.

E) Olguları mutlaklaştırmadan sorgulayıcı bir biçimde incelemelidir.

2. Bir sosyolog demografik yapıdaki değişimleri incelerken bu olguyu bireylerin tercihlerine göre açıklamaz. Bireylere nasıl davranmaları gerektiğine ilişkin normlar koymaz. Sosyolog, toplumsal olayları kendi değer ve beğenilerinin etkisi altında kalmadan araştırır. Örneğin; köyden kente göç, gecekondulaşma gibi toplumsal durumları tarıma yeni teknolojilerin girişi, işsizlik, kırsalda alt yapı yetersizlikleri gibi diğer toplumsal sebeplere dayandırır.

Bu parçadan aşağıda verilen sosyolojinin özelliklerinden hangisine ulaşılamaz?

A) Sosyal olguların nedenlerini yine sosyal olgularda aramak

B) Toplumsal olayları objektif bir biçimde ele almak

C) Toplumsal nitelikteki sorunlarla ilgilenmek

D) Olması gerekeni değil olanı incelemek

E) Toplumsal kurumların tarihsel evrim sürecini araştırmak

3. Orta Çağ Avrupası'nda geleneksel toplum yapısında yaşanan ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal değişmeler bir kaos ortamı yarattı. Değişen üretim ilişkileri ve düşünce sistemi ile birlikte yaşam tarzları, siyasal yapı, değerler ve inanç sistemleri sarsıldı ve dağıldı. Sosyoloji hem bu karmaşayı çözebilmek hem de sarsılan düzeni, geliştirilen yeni olgularla yeniden kurmak göreviyle ortaya çıktı.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin ortaya çıkışında etkili olan faktörlerden biri olamaz?

A) Aydınlanma Felsefesi

B) Fransız İhtilali

C) Sanayi Devrimi

D) Skolastik Felsefe

E) Coğrafi Keşifler

4. Toplumsal kurum ve davranışın kökenlerini, evrimini, değişimini, insan topluluklarının çeşitliliğini, farklılığını inceleyen bu bilim alanı sosyoloji ile ortak entelektüel köklere sahiptir.

Bu parçada anlatılan sosyoloji ile ortak kökleri olan bilim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Antropoloji

B) Ekonomi

C) Psikoloji

D) Siyaset

E) Tarih

5. A. Comte'un üç hâl yasasına göre; insanlığın tecrübesi olayları açıklamak için birbirini takip eden üç farklı bakış açısı kullanmıştır. Bu bakış açıları: Teolojik, Metafizik ve Pozitif aşamalardır. Günümüzde, bazı toplumlarda en son aşama olan pozitif aşama egemendir. Bilimselliğin de özünü oluşturan pozitivizm; nedenselliğin kaynağını doğa dışında değil, fizik dünyanın kendisinde arar. Bu durum sosyolojinin de bilim olma çabalarına katkı sağlamıştır.

Buna göre teolojik ve metafizik aşamaların bilim dışı sayılmalarının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Gözlemsel verilere dayanmamaları

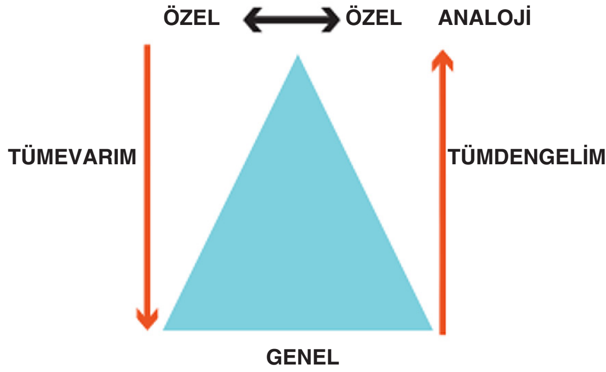
B) Ruhsal objelerin sosyal karşılıkları olmaları

C) Evrensel bir yaklaşım için yeterli olmamaları

D) Belli bir dinsel inanca dayalı olmaları

E) Toplumların farklı teolojik ve metafizik anlayışlara sahip olmaları

6. Aşağıda akıl yürütme yollarını ifade eden bir görsele yer verilmiştir:

I. Gözlemlediğim sulu tarımın yapıldığı Elden köyünde, köyden kente göç oranı azdır. Gözlemlediğim sulu tarımın yapıldığı Kaya Köprü köyünde, köyden kente göç oranı azdır. O hâlde sulu tarımın yapıldığı köylerde, köyden kente göç azdır.

II. Toplumsal değişmenin çok hızlı olduğu illerde suç oranı artar. İstanbul'da toplumsal değişme hızı yüksektir. O hâlde İstanbul'da suç oranı da yüksektir.

Verilen örnekler sırasıyla aşağıdaki akıl yürütme yollardan hangisine karşılık gelir?

	I.	II.
A)	Tümevarım	Tümdengelim
B)	Tümdengelim	Tümevarım
C)	Tümevarım	Analoji
D)	Analoji	Tümdengelim
E)	Tümdengelim	Analoji

7. Bir öğretmen sınıfındaki öğrenciler arasında var olan ilişki ağını merak etmektedir çünkü bunun sınıf motivasyonu açısından önemli olduğunu düşünmektedir. Hangi öğrenciler birbirine yakın ya da hangi öğrenci sınıfın en sevileni bunu ortaya çıkarmak istemektedir. Bu amaçla da küçük bir uygulama yapmıştır.

Öğretmenin sınıf içi uygulayacağı bu çalışma sosyolojide aşağıdaki yöntemlerden hangisiyle adlandırılır?

A) Anket
B) Gözlem
C) Korelasyon
D) Monografi
E) Sosyometri

8. İlk sosyolojik analizler, nelerin neden değiştiğini ortaya koymaya ve gelecekte toplum yapısının nasıl olacağını tahmin etmeye çalışan analizlerdir. Bir yandan yaşanan bu değişimler karşısında insanların toplumsal yaşamla ilişkili sordukları ve yanıtlayamadıkları sorular, diğer yandan bilimsel devrimle birlikte doğa bilimlerindeki gelişmeler ve bilimsel yöntemin yaygınlaşması, bu sorulara bilimsel yöntemle cevap bulunabileceği düşüncesini doğurmuştur. Doğa bilimleri, sorduğu sorulara tekrarlı gözlemlerle, dikkatli tanımlamalarla, muhtemel açıklamalar içeren teorilerin geliştirilmesi ve bu teorilerin sınanması yoluyla cevaplar bulmakta, doğal olguları açıklamakta ve geleceğe yönelik tahminlerde bulunmaktadır. Yaşanan kaos ortamında sosyolojinin öncüleri toplumun bütünüyle ilgili sorulara cevap bulmak için doğa bilimlerinin kullandığı yöntemlerin kullanılabileceğini düşünmüşler, böylece yaşanan bu büyük toplumsal dönüşümlerin oluşturduğu soruların bilimsel yöntem kullanılarak cevaplanması çabası, bilim olarak sosyolojiyi doğurmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin ortaya çıkışına dayanak <u>oluşturmaz</u>?

A) Toplumsal sorunlara bilimsel yollardan çözüm aranması
B) Toplumsal yapının bütünsel olarak incelenmesi
C) Toplumsal olayların analizi ve toplumu istikrara kavuşturma arzusu
D) Toplumsal sorunların çözümünde doğa bilimlerinin yetersiz kalması
E) Toplumsal değişimin nedenlerinin açıklanmasının gereklilik oluşturması

9. İnsanoğlu var olduğu ilk andan itibaren kendini sosyal, kültürel ve ahlaki bir toplumun içinde bulmuştur. İnsanın bir toplumsal hayat içinde yaşaması toplumun bilimsel olarak incelenmesinin en önemli sebebi olmuştur. Ancak toplumu ele alan bilim dalı olarak sosyolojinin temelleri 19. yüzyılda A. Comte tarafından atılmıştır. A. Comte'un ele aldığı ilk konu Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi'nin Avrupa'da oluşturduğu kaos ve karmaşanın nedenlerini incelemek olmuştur.

Bu parçadan hareketle sosyolojinin özelliklerinden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Toplumsal olay ve olgu ile ilgilenir.
B) Olması gereken toplumsal yapıyı inceler.
C) Gözlenebilen verilerden hareket eder.
D) Olaylar arasında neden sonuç bağı kurar.
E) Toplumsal sorunlara yönelik incelemeler yapar.

1. Toplum bilimi anlamına gelen sosyoloji; toplumun meydana gelişini, toplumsal kurumların ortaya çıkışını ve gelişmesini, toplumun zamanla uğradığı değişmeleri, toplumu meydana getiren unsurları, sosyal ilişkiler sonucu meydana gelen sosyal olay ve olguları inceleyen pozitif bir bilim dalıdır. Sosyoloji farklı toplumlar üzerinde araştırma yaparak elde ettiği bilgilerle genellemeler yapar, toplumların gelişim aşamalarını araştırır, toplumsal değişmelerde insan rolünü ortaya koyar, toplumu nesnel bir tavırla inceler.

Bu parçadan hareketle sosyoloji ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Olması gerekeni değil, olanı inceler.

B) Değerlerden ve ön yargılardan arınık araştırma yapar.

C) Tüm toplumlar için geçerli olan evrensel ilkeler ortaya koyar.

D) Aile, ekonomi, hukuk gibi toplumsal kurumları inceler.

E) Olayları neden sonuç ilişkisi çerçevesinde ele alır.

2. "Çiçek ile Uğur'un araba alışverişi" toplumsal olay, alışveriş toplumsal olgudur. "Çanakkale Savaşı" toplumsal olay, "savaş" toplumsal olgudur.

Buna göre "toplumsal olay" **için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Aynı türden olaylardan oluşur.

B) Zamanı ve mekânı belli değildir.

C) Özel ve somut bir durumu ifade eder.

D) Soyut ve kapsamlı kavramlardır.

E) Sürekliliği olan aynı türden oluşumlardır.

3. **Aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin amaçlarından biri değildir?**

A) Kendine özgü araştırma yöntemleri ile yordamada bulunmak

B) Toplumsal olay ve olguları kavramak ve sınıflandırmak

C) Farklı toplumlar arasındaki benzerlikleri bulup genelleme yapmak

D) Toplumların değişim yönünü ve gelişimini araştırmak

E) Farklı toplumlarda seçim yöntemlerini belirlemek

4. **Aşağıdakilerin hangisi sosyolojinin özelliklerinden biri değildir?**

A) Olması gerekeni değil olanı inceler.

B) Toplumları yere, zamana, tarihsel gelişimlerine göre inceler.

C) Toplumsal olayları değil, bireysel olayları inceler.

D) Olay ve olguları bilimsel yöntem ve teknikleri kullanarak inceler.

E) İnsan davranışlarındaki toplumsallığı ele alır.

5. Toplumsal olgu, tek tek meydana gelen toplumsal olayların genel ifadesidir. Başlangıç ve bitiş noktaları belli olmayan, bir süreç içinde meydana gelen toplumsal oluşum ve değişimdir. Aynı türden olayların sürekliliğinden yola çıkarak elde edilen soyut bir kavramdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "sosyal olgu" **örneğidir?**

A) 1999 Depremi

B) Kavimler Göçü

C) Covid-19 Salgını

D) Malazgirt Savaşı

E) Barış Antlaşması

6. Sosyologlar bilim insanlarıdır. Araştırmalarında duygusallıktan ve istediği şeylerin olmasından yana tavır sergilemez. Olanı olduğu gibi ortaya koyar. Bir nevi fotoğrafı çeker, görülmesi için ortaya koyar.

Bu parçada sosyoloğun hangi özelliğinden söz edilmiştir?

A) Genellemeler yapması

B) Öngörülerde bulunması

C) Araştırmalarını neden sonuç bağlamında ele alması

D) Olanları objektif yansıtması

E) Bütüncül bakış açısına sahip olması

7. Sınıf öğretmeni Akif Bey, sınıf içerisindeki duygusal yakınlaşma-uzaklaşmaları ve sınıftaki bireyler arasındaki ilişki biçimlerini, ilgi odaklarını öğrenmek istiyor.

Buna göre Akif Bey'in hangi araştırma tekniğini kullanması uygundur?

A) Anket
B) Gözlem
C) Monografi
D) Mülakat
E) Sosyometri

8. Geçmişten günümüze kadar toplumdan soyutlanmış bir üretim tüketim ilişkisinden söz etmek mümkün olmamıştır. İnsanların üretim süreçleri, tüketim alışkanlıkları her zaman sosyolojinin konusu içine girmiştir. Üretim ve tüketime dayalı faaliyetler toplumsal yapıyı, değer ve normları etkilerken; toplumsal yapıdaki değişiklikler de bu faaliyetleri etkilemiştir.

Parçada sözü edilen sosyolojinin ilişkili olduğu bilim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Antropoloji
B) Coğrafya
C) Ekonomi
D) Siyaset
E) Tarih

9. Bir toplumda yapılagelen örf ve adetlerin doğru ya da yanlış olduğunu belirtmek bir sosyoloğun görevi değildir.

Buna göre sosyoloğun araştırmalarında temele aldığı ilke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nedensellik
B) Somutluk
C) Konunun sınırlanması
D) Toplumsal olguların değişebilirliği
E) Nesnellik

10. En az iki kişiden oluşan, belli bir amaç doğrultusunda bir arada bulunan, aralarında etkileşimin bulunduğu bireyler topluluğuna toplumsal grup denir.

Buna göre hangisi toplumsal grup olarak <u>nitelenemez</u>?

A) Yardım dernekleri
B) Otobüs durağında bekleyen insanlar
C) Mevsimlik kayısı işçileri
D) Altın günü arkadaşları
E) Aile

11. Bir toplumda görülen kurumlar arası uyum ve iş birliğinin bireylerin huzur ve refahını artırdığı gözlenmiştir. Benzer şekilde kurumları arasındaki uyumun ve işbirliğinin artırıldığı başka bir toplumun da bireylerinin daha huzurlu olacağı ve refah seviyesinin artacağı söylenebilir.

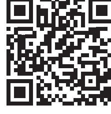
Bu parça sosyolojideki genel araştırma yöntemlerinden hangisine örnek olabilir?

A) Analoji
B) İstatistik
C) Sosyometri
D) Tümdengelim
E) Tümevarım

12.
I. Kişisel girişim ve âdem-i merkeziyetçiliğe (merkezî olmayan bir yönetim) dayanan bir üretim ve yönetim biçimini savunmuştur.
II. "Hars ve Medeniyet" adlı kitabında üzerinde durduğu kültür (hars) ve uygarlık (medeniyet) kavramları, sosyolojisinin ana eksenini oluşturur.
III. Tampon kurumlar kavramını sosyolojiye kazandırmıştır.
IV. Kapitalist üretim sürecinin yarattığı yabancılaşma üzerinde durmuştur.

Buna göre hangileri sosyoloji alanında çalışma yapan ilk Türk aydınlarından olan Prens Sabahattin'in görüşlerindendir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I, II ve III
D) II ve IV
E) I, II, III ve IV

1. İnsan ilişkilerinden doğan, tek seferde olup biten, yeri ve zamanı belli vakalara toplumsal olay denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal olay değildir?

A) Ali ile Ayşe'nin evlenmesi

B) Sakarya Meydan Muharebesi

C) Fransız İhtilali

D) Ahmet'in yeni bir araba alması

E) Kırdan kente göç yaşanması

2. Bir basketbol maçındaki seyirciler, karşıdan karşıya geçmeyi bekleyen yayalar, üniversitenin yaz şenliklerinde konsere katılan öğrenciler grup değildir. Öte yandan okuldaki öğretmenler, enkaz çalışmasını kaldırmaya çalışan AFAD ekibi birer sosyal gruptur.

Bu parçada sosyal grupların aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde durulmaktadır?

A) Her bir üyenin bir statüsü ve rolü vardır.

B) Sosyal grupların amaçları farklı olabilir.

C) Etkileşim hâlinde ortak bir amaçları vardır.

D) Grup üyeleri arasında ben duygusu hâkimdir.

E) Grup bireylerin beklentilerine cevap verir.

3. Semiha Öğretmen, sabah evden okula giderken birçok insanla birlikte otobüs durağında beklemiştir. Okul çıkışında kalabalık bir insan grubu ile futbol maçı izlemiştir. Geri dönüşte ise banliyö trenini kullanmıştır.

Semiha Öğretmen'in sabahtan akşama kadar içinde bulunduğu sosyal gruplar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) Toplumsal yığın

B) Toplumsal grup

C) Toplumsal prestij

D) Toplumsal kategori

E) Toplumsal sınıf

4. Bir çiftlikte çalışan kişilerin sosyal ilişkileri incelenir. Bu çiftlikteki kişilerin sevilen, beğenilmeyen, önem verilen ya da ilgi gösterilmeyen kişiler olarak belirlenmesinde kullanılır. Bu teknik 1930'larda J. L. Moreno tarafından temelleri atılarak geliştirilmiştir.

Bu parçada aşağıdaki araştırma tekniklerinden hangisi anlatılmıştır?

A) Sosyometri

B) İstatistik

C) Katılımsız gözlem

D) Anket

E) Monografi

5. Sosyoloji, insanın toplum yaşamının, insan grupları ile toplumların incelenmesidir. Sosyoloji konusu bizim kendi davranışımız olduğundan, baş döndürücü ve zorlayıcı bir girişimdir. Sosyolojik incelemenin kapsamı sokakta bireyler arasında geçen karşılaşmalardan küresel toplumsal süreçlere yayılacak kadar son derece geniştir. Bireysel yaşamlarımızın, toplumsal yaşantılarımızın bağlamlarını yansıttığını bilmek sosyolojik bakış açısı için temeldir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyoloji alanında yapılan açıklamalardan olamaz?

A) Bir fincan kahve içen biri dünyanın bütününe yayılan karmaşık bir toplumsal ve ekonomik ilişkiler kümesi içinde yer almaktadır.

B) Tüm toplumlarda yeme-içme alışkanları toplumsal etkileşim ve törenlerin gerçekleştirilmesi için ortamlar yaratır.

C) Farklı kültürlerde, farklı coğrafyalarda yaşayan Türk topluluklarının farklı beslenme alışkanlıkları ve geniş bir yemek kültürleri vardır.

D) Yeme bozuklukları ruhsal kaynaklıdır ve bedensel belirtiler ön planda görülse de klinik tedavi yöntemleriyle düzeltilebilir.

E) Dışarıda yemek yeme olgusu endüstrileşme ve kentleşme süreçleriyle yakından ilgilidir.

6. Çok çocuklu bir aile üzerinde inceleme yapan bir araştırmacı, bu aile içindeki çocukların kendi aralarında oynadıkları oyunlardaki yakınlaşma ve uzaklaşma derecelerini tespit etmeye çalışmaktadır.

Bu araştırmacının kullandığı araştırma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anket
B) Tümevarım
C) Görüşme
D) Sosyometri
E) Katılımlı Gözlem

7. Sosyoloji kelime anlamı olarak "toplum bilimi" demektir. Ancak kelime anlamının çok daha ötesidir. Toplumsal grupları, kurumları, kurumlar arası ilişkileri, toplumsal yapıdaki değişim ve gelişim süreçlerini, toplumsal olay ve olguları sebep sonuç ilişkisi içerisinde bilimsel yöntem ve teknikleri kullanarak inceleyen sosyal bir bilimdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin konusu değildir?

A) Aile kurumu ile ekonomi kurumu arasındaki ilişki
B) Bireyler arasındaki toplumsal etkileşim
C) Aydın Bey'in kişilik problemleri
D) Toplumun sosyal değerleri
E) Toplumdaki sosyal hareketler

8. A. Comte'a göre "Bilmek, önceden görmek içindir; önceden görebilmek de düzenlemek içindir." Böylece konusu toplum olan sosyoloji de insanoğluna toplum yaşamını akılcı ve gerçekçi biçimde düzenleme olanağı verecektir.

Bu parçada sosyolojinin özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Sosyal olaylarla ilgili öngörüde bulunma
B) Sosyal olaylarla ilgili kurallar koyma
C) Sosyal olayları olması gereken boyutu ile değerlendirme
D) Sosyal olayları benzerlikler aracılığıyla açıklama
E) Sosyal olayları bütüncül açıdan ele alma

9. Bayramda geçit törenine katılan bando takımı grup oluştururken töreni izleyenler bir grup oluşturmazlar.

Buna göre bir topluluğun grup olması için gerekli olan ilke aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Ortak özellikler taşımaları
B) Aynı davranışları yapmaları
C) Ortak bir amaç için bir arada olmaları
D) Birbirlerinden farklı özellikler taşımaları
E) Birbirlerine fiziksel olarak yakın olmaları

10. "Birincil gruplar yüz yüze ilişkilere dayalı, üye sayısı az, dostluk ve sevgi bağlarının yüksek olduğu gruplardır ve resmiyetten uzaktır."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi birincil gruplardan değildir?

A) Aile
B) Akraba
C) Köy
D) Siyasi parti
E) Oyun grupları

11. Her toplumsal olay, ortaya çıktığı yerin ve zamanın özellikleri içinde biçimlenir. Sosyoloğun araştırma laboratuvarı toplumdur. Sosyolog ele aldığı bir konunun tarihsel gelişim süreci içindeki durumunu da dikkate almalıdır.

Bu parçadan hareketle sosyoloğun araştırma yaparken hangi bilimsel ön kabulü dikkate alması gerekir?

A) Konuların sınırlandırılması
B) Olguların değişebilirliği
C) Bilmediğini varsaymak
D) Nedensellik
E) Nesnellik

1. Sosyoloji; toplumsal gruplar, toplumsal örgütlenmeler, toplumsal kurumlar, kurumlar arası ilişkiler, toplumsal yapıda meydana gelen değişim ve gelişim süreçleri ve toplumsal olgularla ilgilenir. Sosyoloji ilgi alanını oluşturan her konu ile alakalı bilimsel sonuç üretmek üzere kurulmuş bir bilim dalıdır. Bir bilim dalı olarak sosyoloji hem somut toplumsal sorunlar üzerinde çalışmalar hem de genel teorik araştırma ve kavramlaştırmalar yapmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin konu alanı içinde yer almaz?

A) Kültürün toplumsal hayat üzerindeki etkisi

B) Toplumsal kurumların sosyal ilişki üzerindeki etkisi

C) Ruhsal sorunların birey hayatı üzerindeki etkisi

D) Aile yapısının toplumsal hayat üzerindeki etkisi

E) Ekonomik sorunların toplumsal hayat üzerindeki etkisi

2. Sosyoloji en iyi toplum şeklinin hangisi olduğunu araştırmaz. Bir toplumdaki inanç, tutum ve davranışlarla ilgili olarak iyi ya da kötü gibi değer yargılarında bulunmaz. Sosyoloji; ahlak, hukuk ya da estetik gibi özünü değer yargılarının oluşturduğu normatif bir bilgi dalı değildir; var olanı olduğu gibi inceleyen olgusal bir bilimdir.

Bu parçadan hareketle sosyolojiyi en doğru açıklayan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplum içindeki ilişkilerden oluşan toplumsal yapıyı inceler.

B) Kurumların doğuşunu, gelişimini ve işlevlerini inceler.

C) Toplumun oluşum, işleyiş ve gelişim yasalarını ortaya koyar.

D) Bireyin davranışlarındaki toplumsal olanı ortaya koyar.

E) Olması gerekenin değil, olanın bilimidir.

3. Ortak bir toprak parçası üzerinde birlikte yaşayan, temel toplumsal gereksinimlerini karşılamak için çeşitli gruplar içinde iş birliği yapan, ortak bir kültüre bağlı olan ve belli bir toplumsal birim olarak işlevde bulunan kişilerin örgütlenmiş birlikteliğidir. İkincil ilişkilerin ve "biz" duygusunun hâkim olduğu, iş bölümünün geliştiği, sosyal ilişkilerin "sözleşmelere" göre düzenlendiği bir sosyal düzendir.

Buna göre bir insan topluluğunun toplum durumuna gelebilmesi için aşağıdakilerden hangisi gerekli değildir?

A) Belirli bir toprak parçasına yerleşmiş olması

B) Merkezi bir otoritenin varlığı

C) Birlikte yaşama isteği taşıması

D) Örgütlenmiş olması

E) Ortak bir kültürü paylaşması

4. Akdeniz'e kıyısı olan ülke toplumlarının kültürel yapılarını ve benzerliklerini inceleyen bir sosyolog, çalışması doğrultusunda İspanya ve İtalya'daki insanların birbirleriyle ilişkilerini, toplumsal kurumlarını ele almıştır. Yaptığı belli başlı gözlemlere göre İspanya'da sosyalleşmenin, geniş alanda ve kalabalık bir biçimde yaşamanın insanların karakteristik bir özelliği olduğunu görmüştür. Aynı gözlemlerine İtalya üzerinde başlamadan önce burada da İspanya'daki verilere ulaşacağını düşünmüştür ve çalışmasının sonucunda elde ettiği bulgular onu haklı çıkarmıştır.

Parçadaki sosyoloğun araştırmasında kullandığı yöntem aşağıdakilerin hangisidir?

A) Analoji

B) Anket

C) Görüşme

D) Tümdengelim

E) Tümevarım

5. Fiziksel olarak bir arada olmayan ancak birtakım ortak özelliklere sahip kişilerden oluşan bütüne toplumsal kategori denir. Toplumsal kategori içinde ifade edilen kişiler arasında hiçbir etkileşim olmayabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir kategori örneğidir?

A) Stadyumda maç izleyenler

B) Beşiktaş takımını tutanlar

C) Markette alışveriş yapanlar

D) Aynı salonda sınava girenler

E) Hamlet oyunundaki kadın oyuncular

6.
- Toplumsal olay kendine has olup yeri ve zamanı belli olan değişmelerdir.
- Toplumsal olgu ise genel olup yeri ve zamanı belirsiz olan değişimlerdir.

Bu açıklamalara göre aşağıdakilerden hangisi bir toplumsal olgu örneği değildir?

A) Şehirleşme

B) Bayramlaşma

C) Barış

D) Şu an çözmeye çalıştığınız bu test

E) Ticari antlaşmalar

7. Sosyoloji toplumsal hayatı nesnel olarak inceleyen, toplumsal yapıyı ve toplumsal ilişkileri oluşturan ögeleri anlamaya çalışan; toplumsal çevrenin oluşumunda, işleyişinde ve değişimindeki düzenlilikleri açıklamayı amaçlayan bir bilimdir. Her bilimde olduğu gibi sosyoloji de inceleme alanını oluşturan olgular konusunda genellemelere, önermelere, yasalara ulaşmaya çalışır.

Aşağıdakilerden hangisi verilen açıklamaya uygun değildir?

A) Sosyoloji bir toplum bilimidir.

B) Sosyoloji toplumsal yapıyı anlamaya çalışır.

C) Sosyoloji aynı türden sosyal olayları genel bir kavram altında birleştirir.

D) Sosyoloji pozitif bir bilimdir.

E) Sosyoloji toplumdan etkilenen bireyin davranışlarını inceler.

8. Karadeniz Bölgesinin en önemli tarım ürünlerinden olan fındığı toplamaya Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgesinden mevsimlik işçiler gelir. Göç eden işçilerin amacı, maddi bir çıkar elde etmek olsa da gerektiği zaman birbirlerine yardımcı olmak amacıyla da bir araya geldikleri görülmektedir.

Parçada anlatılan mevsimlik işçiler aşağıdaki toplumsal gruplardan hangisine örnek olabilir?

A) Aralarındaki ilişki türüne göre ikincil toplumsal grup-resmî olup olmamasına göre resmî grup

B) Aralarındaki ilişki türüne göre birincil toplumsal grup-resmî olup olmamasına göre resmî grup

C) Resmî olup olmamasına göre resmî olmayan toplumsal grup-sürelerine göre devirli toplumsal grup

D) Resmî olup olmamasına göre resmî olan toplumsal grup-sürelerine göre süreksiz toplumsal grup

E) Büyüklüklerine göre büyük toplumsal grup-aralarındaki ilişki türüne göre birincil toplumsal grup

9. Sosyologlar toplumun özellikleriyle ilgilenir. Sosyolojik bir araştırmada toplumu oluşturan her bir bireyi doğrudan incelemek her zaman mümkün değildir. Bu nedenle araştırmacılar büyük bir grubun küçük bir kısmını inceleyerek genel sonuçlara ulaşırlar. Bu yönteme örneklem denir.

Buna göre örneklemle ilgili hangisi doğrudur?

A) Doğru seçildiği müddetçe genelleme yapılabilir.

B) Temsil edici olmasına gerek yoktur.

C) Seçiminde planlamaya gerek yoktur.

D) Seçimi nüfusun tamamını incelemeyi gerektirir.

E) Seçimi basit bir süreçtir.

10. 1985'te Türk işçisi "Ali Levent" adıyla yaşadıklarını "En Alttakiler" adlı kitabında anlatmış olan ünlü gazeteci ve yazar G. Wallraff, yurt dışında yaşayan Türk işçilerinin dramını kamuoyuna duyurmak için yaşamının iki yılını en kötü koşullar altında, en tehlikeli işlerde çalışan Türk işçileriyle birlikte geçirdi. Böylece onların çalışma ve yaşama koşullarını daha yakından tanıdı.

Bu parçada söz edilen yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyometri

B) Monografi

C) İstatistik

D) Katılımsız gözlem

E) Katılımlı gözlem

11. 20. yüzyılın önde gelen sosyologlarından M. Weber, bu yüzyılın başlarında hızla gelişmekte olan kapitalizm ile toplumsal değişme üzerinde araştırmalarda bulunmuştur. Bu araştırmalar onu sınıf temelli toplum görüşünü reddetmeye götürmüştür. Ona göre bu görüş sınıflar arası savaşımı gereğinden çok önemsemiştir. Ekonomik etkenleri, tarihsel ve toplumsal olayların belirleyici nedeni olarak nitelerken büyük ölçüde yanılmıştır. Ne var ki düşünce ve inançlar da toplumsal değişme üzerinde aynı derecede etkilidir.

M. Weber'e ait görüşler aşağıdaki sosyologların görüşlerinden hangisine eleştiri niteliğindedir?

A) İbni Haldun'a göre üretim, üretime yetecek kişilerin bir araya toplanmasıyla olur; korunmak da öyle. Toplumsal yaşayış insanlar için zorunludur.

B) Saint Simon insanlık için "altın çağ"ın gelecekte olduğunu savunur. Ona göre bu çağı teknokrat ve işçilerden oluşan sanayici topluluğu yaratacaktır.

C) Karl Marx'a göre üretim ilişkileri toplumun gerçek temelini (alt yapı) oluşturur; bu temel üzerinde hukuksal ve siyasal bir yapı (üst yapı) yükselir. Alt yapıdaki bir değişim üst yapı kurumlarını etkileyecektir.

D) Auguste Comte geliştirdiği üç hâl yasasında toplumların teolojik, metafizik ve pozitif olmak üzere üç aşamalı bir evrimden geçtiklerini savunur. İnsanlığın pozitif aşamaya ulaştığını, bu aşamada toplumsal olgulara özgü yasaların konulacağını öne sürer.

E) Emile Durkheim'e göre toplumu bir arada tutan ana unsur dayanışmadır. Tarım toplumundaki mekanik dayanışmadan sanayi toplumundaki organik dayanışmaya geçerken kolektif bilincin zayıflaması ile "anomi" ortaya çıkmıştır.

1. Sosyalleşme bireyin sosyal değer ve davranış şekillerini öğrenmesi ve onlara uygun biçimde diğer insanlarla ilişki kurup bir arada yaşama alışkanlığı kazanmasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "sosyalleşme"**ye örnek olarak gösterilebilir?**

A) Çocuğun arkadaş grubunun davranışlarını edinmesi

B) Altını ıslatan bebeğin huysuzlanması

C) Aç olan insanın yiyeceğe yönelmesi

D) Uykusuz bir kişinin uyuyakalması

E) Ani ve şiddetli bir sesle kişinin irkilmesi

2. Köyden kente ya da bir ülkeden başka bir ülkeye göç eden insanlar, tamamıyla farklı bir kültüre girdikleri için zaman zaman yeni girdikleri kültüre uyum sağlamakta zorlanır. Yeni girdikleri ortam onlardan birtakım davranışlarda bulunmasını isteyebilir; bireylerin değerleri o davranışları yapmaya uygun değilse aşırı zorlanabilirler ve toplumsal sapma yaşanabilir.

Bu parçadan hareketle toplumsal sapmanın nedenleri arasında,

I. Kültürel çatışmaların yaşanması

II. Toplumsal yaptırımların yetersiz olması

III. Çevrenin, kişinin gücünü aşan toplumsal isteklerinin olması

ifadelerinden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) I ve III

E) II ve III

3. Bir polis memuru çıkan baskın sırasında suçlular arasında kendi çocuğunu gördüğünde iyi bir baba gibi davranmakla iyi bir polis gibi davranmak arasında gidip gelebilir. Çocuğunun öğretmeni olan bir anne okulda anne gibi davranmak ile öğretmen gibi davranmak arasında gelgit yaşayabilir.

Parçada verilen durumlar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

A) Rol çatışması

B) Kazanılmış statü

C) Statü aktarımı

D) Rol pekişmesi

E) Anahtar statü

4. Tıp öğrencisi olan Seçil, final sınavlarının yaklaşması ve yoğun bir eğitim alması sebebiyle bayramda memleketine gidemeyeceğini ailesine bildirir. Anne babası da duruma en çok dedesinin üzüleceğini, yıllardır anne babalarından öğrendikleri şekli ile bayramlarda büyükleri ile birlik ve beraberlik içinde olduklarını iletirler. Ama yine de Seçil'in kararını eğitiminden geri kalmaması için uygun karşılarlar.

Bu örnek olaydan hareketle değerler ile ilgili,

I. Değişime açıktırlar.

II. Süreklidirler.

III. Toplumsaldır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

5. Bir bireye ya da kümeye başka birey ya da kümelerle ilişkilerinde üstünlük sağlayan duruma sosyal saygınlık denir. Birey bu saygınlığı ya statüsü nedeniyle elde eder ya da kişisel özellikleriyle kazanır. İlkine statüsel saygınlık, ikincisine kişisel saygınlık adı verilir. Statüsel saygınlık, statü bittiği zaman biter. Oysa kişisel saygınlık süreklidir.

Parçada ifade edilen her iki kavramla aşağıdaki örneklerden hangisi <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Doktor olan bir bireyin başarılı çalışmalarından dolayı diğer meslektaşlarına oranla daha aranılır olması

B) Bir belediye başkanının sadece başkanlık görevinden dolayı değil aynı zamanda iyi bir insan olduğundan da saygı görmesi

C) Bir öğrencinin sınıfın en başarılısı olduğu için tüm öğretmenler ve arkadaşları tarafından takdir edilmesi

D) Bir gencin ailenin yükseköğrenim gören tek çocuğu olduğu için akrabalar arasında örnek gösterilmesi

E) Bir doktorun kendi çocuğunu ameliyat etmek durumunda kalması

6. *Truman Show* filminde Truman adlı kişinin yaşantısı ve etrafında gerçekleşen olayların tümü televizyonda 24 saat kesintisiz olarak izleyicilere sunulmaktadır. Truman'ın hayatı doğduğundan beri bir adada geçmektedir ve ne zaman adanın dışına gitmek için bir plan yapmak istese gerek iş arkadaşları, gerek eşi tarafından gizli mesajlar altında televizyonda engellenmeye çalışılmakta ve yaşadığı yerin en güzel yer olduğu, başka bir yere gitmesine gerek olmadığı ifade edilmektedir. Kurgulanmış olan bir televizyon programında sürekli olarak adayı terk etmenin tehlikeleri anlatılmaktadır. Truman hayatı boyunca yönlendirilmekte ve sosyalleşme süreci yönetilmektedir. Çünkü Truman fark etmeden bir televizyon programının realite şovu hâline gelmiştir. Senaryo dışında yapmak istediği her davranış, programın yapımcısı Christof'a zarar vereceğinden Truman'ın bütün yaşantısı yapay bir adada kontrol altına alınmıştır.

Bu parçada Truman'ın sosyalleşmesine etki eden unsurların başında aşağıdakilerden hangisi gelir?

A) Aile B) Arkadaş C) Medya D) Meslek E) Seyirciler

7. Dürüstlük bir değerdir. "Öğrenciler sınavlarda kopya çekmemelidir." kuralı ise dürüstlük değerini korumak için ortaya çıkmış normlardan biridir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Normlar, değerlerin belirleyicisidir.
B) Kopya çekmek ceza gerektiren bir normdur.
C) Normlar değerleri hayatın içinde var eder.
D) Değerler normların belirleyicisi olabilir.
E) Normlar değerlerin somutlaşmış biçimidir.

8. I. Toplumlara ve zamana göre değişir.
II. Bireylerin davranışlarını kontrol etmesini sağlar.
III. Yazılı ve yazısız biçimde yer alırlar.

Verilenlerden hangileri sosyal norm ve sosyal değerlerin ortak özellikleri arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

9. Bir anaokulu öğretmeni, evine geldiğinde 4 yaşındaki kızıyla okulda yaptığı etkinlikleri yapıyor ve okulda çocuklara oynattığı oyunları kızıyla birlikte oynuyordu.

Anaokulu öğretmeninin bu durumunu anlatan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kazanılmış statü
B) Rol pekişmesi
C) Rol çatışması
D) Anahtar rol
E) Anahtar statü

10. Tüm toplumların benimsediği ve değer verdiği ilkeler vardır. Örneğin demokrasi ya da dürüstlük günümüzde önemli kabul edilen değerlerdir. Bu değerleri benimseyen toplumlar yasalar yaparken mutlaka bu değerlere göre hareket ederler. Demokrasi değerini benimsemiş toplumların demokrasiye aykırı kanunlar çıkarmaları çelişki olacaktır ve her toplum yaptığı kanunları gözlemlemek ve uygulamak zorundadır. Aksi durumda suçlar ve anomiler ortaya çıkacaktır.

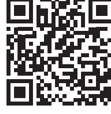
Bu parçada aşağıdaki kavramların hangisinden söz <u>edilmemektedir</u>?

A) Sosyal norm
B) Sosyal kontrol
C) Sosyal sapma
D) Sosyal değer
E) Sosyal statü

11. Toplumsal yaşamın sanat eserine benzediğini düşünüyorum. Her ikisi de yaşamın kendisidir. Renklerin, şekillerin, sınırların birbirini dikkate alışı; uzak, yakın mesafeler; ışık, gölge duyarlılığı; mantık dizgesi üzerine kurulu estetik duyarlılık; kısacası farklılıkların birbirini tamamlayan bütünlüğü. İhtimal ki bir çizginin ya da bir rengin oyunbozan bir görüntüsü olsa o güzelim eser ihtişamını kaybedebilir; bizim günlük ilişkilerimizdeki uyumsuzluklar gibi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Sanat faaliyetleri de toplumsal ilişki alanlarıdır.
B) Toplumsal ilişkiler sanat faaliyetlerini etkiler.
C) Sosyal ilişkiler toplumun bütününü etkiler.
D) Her toplumsal ilişki güzellik değeri taşır.
E) Sanat insan ilişkilerini toplumsallaştırır.

1. Ülkemizde çocukların anne ve babalarına isimleri ile hitap etmesi toplumun çoğunluğu tarafından pek hoş karşılanmaz. Hatta saygısızlık olarak da görülebilir. Fakat bazı ülkelerde bu, yadırganması gereken bir durum değildir.

Bu parçada toplumsal değerlerin hangi özelliği anlatılmıştır?

A) Toplumsal kontrolü sağlama

B) Toplumdan topluma değişiklik gösterme

C) Toplumsal sapmayı önleme

D) Zaman içinde değişme

E) Yaptırım gücüne sahip olma

2. Statü, toplumun kendi üyelerini konumlandırması, onlara anlam ve değer yüklemesidir. Statü, statü sahibinin kendi hakkındaki düşüncelerini değil, içinde yaşadığı toplumun onun hakkındaki düşüncelerini dile getirir. Aynı zamanda bazı statüler, toplumun diğer üyeleri tarafından bireye ya da gruba onur ya da saygınlık da kazandırabilir. Statünün istediği rol ve performansı gerçekleştiremeyen insanların sırf statüye bağlı bir prestije yönelmeleri hâlinde hayal kırıklığına uğramaları ve bekledikleri saygınlığa ulaşamamaları kaçınılmazdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Her statü bireylere aynı oranda prestij sağlar.

B) Statü toplumun fertlerine verdiği bir mevkidir.

C) Statüsünün hakkını veremeyen bireyler hüsrana uğrarlar.

D) Statü toplumun birey hakkındaki fikirlerini ifade eder.

E) Statünün gerektirdiği roller pratik yaşama aktarılmalıdır.

3. Sosyalleşmek belirli bir toplumun sahip olduğu yaşama desenini, değerleri ve hedefleri bireylerin yavaş yavaş benimsemesi özellikle de bireylerin toplumda yerine getirmek zorunda oldukları sosyal rolleri öğrenmeleri için, bireylerin gereksindiği hüner ve kuralları geliştirmektir. Bireyin çevresindeki kişilere uyarlanması sırasında bireyde cereyan eden bir öğrenme sürecidir. Kişi içinde yaşadığı toplumun alışkanlıklarını alır. Bu süreç çocukluktan başlayarak adım adım devam eder.

Bu parçada sosyalleşme ile ilgili öncelikle aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

A) Toplumsal çözülmeyi engelleyici bir niteliğe sahiptir.

B) Sosyal sapmanın bozucu etkisini zayıflatır.

C) Yaşam boyu devam eden bir süreçtir.

D) Kültürün kuşaktan kuşağa aktarımını sağlar.

E) Toplumdan topluma değişiklik gösterir.

4. Geleneksel toplumlarda var olan onur ve aileye saygı, çalışma ahlakı, iş hayatındaki dürüstlük, insanların aralarındaki dayanışma, misafirperverlik gibi motifleri yeniden yapılandırmayı son yıllarda oldukça sık duymaya başladık, özellikle medyada yayınlanan reklamlarda ve yapılan kampanyalarda.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

A) Toplumsal Değer

B) Toplumsal Rol

C) Toplumsal Statü

D) Toplumsal Kontrol

E) Toplumsal Norm

5. İtalyan bir aşçı olan Danilo çok leziz yemekler yapmakta ve dünya çapında kendini tanıtmak istemektedir. Bu amaçla İstanbul'a gelir ve hünerlerini çeşitli yerlerde sergilemeye başlar. Restoran ve otellerde yemekler yapar, televizyon programlarına katılır. Zamanla güzel bir Türk kızına aşık olur ve onunla hayatını birleştirmeye karar verir. İşte Danilo'nun hayatı bu noktadan itibaren çok değişir. Artık o, toplumun tüm kurallarını sıfırdan öğrenmesi gereken bir çocuk gibidir. Eşi Danilo'ya toplum içinde nasıl davranması gerektiğini, toplum ritüellerini, yeme içme alışkanlıklarını anlatır ve Danilo Türk toplumunun genel özelliklerini yaşaya yaşaya öğrenme sürecine girer.

Buna göre Danilo'nun yaşadıkları, sosyolojide aşağıdaki süreçlerden hangisi ile ifade edilir?

A) Sosyalleşme

B) Bireyselleşme

C) Değer oluşturma

D) Rol edinme

E) Öğrenme

6. Geleneksel toplumlarda yaşlıların gücü aileden başlayarak tüm toplumsal düzeni etkileyebilmektedir. Bu tür toplumlarda birey yaşlandıkça bir saygınlık ve iktidar gücü kazanmaktadır.

Bu açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturmaktadır?

A) Kazanılmış statü

B) Verilmiş statü

C) Rol pekişmesi

D) Rol çatışması

E) Sosyal prestij

7. Seyahatlerimizde sıkça denetleme yapan trafik polisleri ile karşılaşırız. Şunu herkes iyi bilir ki denetleme yapılmadığı takdirde, sadece trafik kurallarının konulması yol güvenliğini sağlamak için yeterli olmayabilir. Aynı şekilde benzer durum, toplumun diğer alanları için de söylenebilir.

Paragrafta vurgulanmak istenen düşünce aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

A) Trafik kuralları da birer toplumsal normdur.
B) Toplumun her alanında toplumsal normlar vardır.
C) Trafik polisleri her alanda denetleme yapmalıdır.
D) Her tür denetleme, aynı zamanda toplumsal kontroldür.
E) Normların etkinliği kontrol mekanizmalarının varlığına bağlıdır.

8. -Toplumsal statülerin saygınlığının bireyin yakınlarına da geçmesi

-Toplumda statüleri gereği bireylere gösterilen saygı, sevgi, itibar

-Bireyin çabaları sonucunda elde edilen statüler

-Bireyin çabası olmadan kendi dışındaki etkenler tarafından elde edilen statüler

Verilen tanımlar aşağıdaki kavramlarla eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

A) Toplumsal prestij
B) Kazanılmış statü
C) Anahtar statü
D) Verilmiş statü
E) Statü aktarımı

9. Sosyolojik çalışmalar yapan bir akademisyen, lise öğrencilerine uygulanmak üzere bir anket hazırlamış ve öğrencilerden anketi samimiyetle cevaplamalarını rica etmiştir.

Madde Numarası	Sevgili öğrenciler; aşağıdaki maddeleri toplumda onaylanmayan davranışları ortaya çıkarma derecesi bakımından puanlayınız. Araştırmamıza olan katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Uygun olmayan veya başarısız sosyalleşme					
2	Yaptırımların uygulanmaması					
3	Gruba aidiyet duygusunun azalması					
4	Olumsuz davranışları mantığa bürüme					
5	Normların yeteri kadar açık olmaması					
6	Yetersiz ve caydırıcılıktan uzak kurallar					

Anket maddelerine bakıldığında akademisyenin temel probleminin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Sosyal sapmanın nedenleri nelerdir?
B) Toplumda yaşanan rol çatışmalarının nedenleri nelerdir?
C) Toplumun onaylamadığı davranışlar nasıl engellenir?
D) Sosyal sapmayı engellemek için ne tür yaptırımlar uygulanmalıdır?
E) Lise öğrencilerinin sosyalleşme ile ilgili tutumları nedir?

10. **Resmî normlar:** Yasa, tüzük ve yönetmelik gibi yazılı kurallardır. Bu normlara hukuk kuralları da denir. Bu normlara uyulmadığında devletin resmî kurumları müdahale eder.
Resmî olmayan normlar: Bu normlar yazılı değildir. Dinsel ve ahlaki kurallar, gelenek - görenekler, âdetler, resmî olmayan toplumsal normlardır. Bu normlara uyulmadığı zaman birey toplum tarafından kınanır veya dışlanır.

Bu bilgiler doğrultusunda,

I. bayramlarda büyüklerin ellerini öpmek
II. çevreyi kirletmek
III. kavga etmek
IV. cenaze töreninde gülmek

hangilerinin kontrolünün her iki norm tarafından yapıldığı söylenebilir?

A) Yalnız III
B) Yalnız IV
C) I ve IV
D) II ve III
E) II, III ve IV

11. Bireyin topluma kazandırılması sürecindeki unsurların önem sırasının son yirmi yılda ciddi anlamda değiştiğini görebilirsiniz. Toplumun bireye kazandırması gereken pratik, ideal ve egemen değerlerin; kent kültürü ve sosyal medya sitelerinden, diğer kültürlerin toplumsal değer ve normlarının kültürlenme ile kazanılması, bu unsurların zirvede duran aile ve eğitim kurumuna ortak olmaya başladıklarının göstergesidir.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisi tartışmaya açılmıştır?

A) Statü
B) Tabakalaşma
C) Sosyalleşme
D) Demokratikleşme
E) Toplumsal saygınlık

12. Osmanlı Devleti'nde padişahlar toplumda var olan sorunları yerinde görmek için tebdil-i kıyafet halkın arasına karışırlarmış. Artık bir padişah değil bazen bir çiftçi, bazen bir tüccar, bazen de esnaf olur ya da bazen sıradan bir müşteriye dönüşürlermiş. Hangi mesleği seçmişse padişah, o gün ona göre davranmak zorundaymış. Bazen de içinde bulundukları vaziyeti unutup yanlışlar karşısında hemen esip gürlerlermiş. Her şeye rağmen işini bitirip saraya döndüklerinde tekrar padişah olurlarmış.

Bu parçadan aşağıdaki hangi iki kavrama ulaşılabilir?

A) Statü - Sosyalleşme
B) Statü - Rol Çatışması
C) Norm - Değer
D) Küreselleşme - Toplumsal Prestij
E) Toplumsa Rol - Sapma

2018 AYT

1. Grupların veya toplumların yararlı, cazip, istenilen ve beğenilen olarak benimsedikleri ve kullandıkları kültürel olarak belirlenmiş standartları vardır. Bu standartlar adeta sosyal yaşamın anahtarlarıdır. Kültürel olarak belirlenen kolektif fikirler, toplum olmaktan kaynaklı paylaşılan ortak bazı amaçları kapsar. Buna göre toplumdan topluma farklılık gösteren ve bir kültürü diğerinden ayıran en önemli özellik kültürde nelerin istenilir ve uygun olduğu hakkındaki kolektif onaylamalardır. Örneğin ataerkil sistemde; gençlerin aile rızası olmadan evlenmeleri ya da gencin aile büyüklerinin yanında bacak bacak üstüne atarak oturması hoş karşılanmazken eve gelen konukların ağırlanması ve memnun edilmesi beklenen bir durumdur.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

A) Toplumsal sapma

B) Toplumsal değer

C) Toplumsal statü

D) Toplumsal etkileşim

E) Toplumsal farklılaşma

2020 AYT

2. Benim engelim konuşamamam, engelliliğim ise benimle nasıl iletişim kuracağını öğrenmek için insanların zaman ayıramaması ya da buna zahmet etmemesi gerçeğidir. Benim engelim yürüyememem, engelliliğim ise belediyenin engelliye uygun kaldırım ve yol yapmaması, toplu taşıma araçlarını engellilerin biniş ve inişine uygun hâle getirmemesidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Engellilere her alanda pozitif ayrımcılık uygulanmalıdır.

B) Engellilerin temel sorunu sosyal engellemelerdir.

C) Sadece engellilerin faydalanabileceği özel otobüsler üretilmelidir.

D) Engelliler arasında işaret dili yaygınlaştırılmalıdır.

E) Engellilerin sağlık hizmetleri ücretsiz olmalıdır.

2020 AYT

3. Toplumsal kurallar üzerine temellenen hukuk kurallarının, ahlak kurallarının nesnel boyutunu oluşturduğu söylenebilir. Hırsızlık ve yalan söyleme gibi davranışlar hukuk açısından olduğu gibi ahlak, din ve gelenekler açısından da yaptırımla karşılanır. Hukuk kurallarının ayırt edici özelliği ise yaptırımlarının niteliğidir. Ahlak kurallarından farklı olarak, hukuk içinde tanımlanmış kuralların ihlali durumunda, ihlal eden kişiye yönelik hak yoksunluğu, hapis cezası veya tazminat ödeme gibi yine hukuk içinde tanımlanmış maddi yaptırımlar uygulanır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Değerler ve normlar toplumsal yaşamın vazgeçilmez unsurlarıdır.

B) Hukuk kuralları evrensel ilkelere uygun olduğunda varlığını sürdürebilir.

C) Ahlak ve hukuk kurallarının içerikleri, süreç içinde birbirinden farklılaşmıştır.

D) Hukuk kuralları değerler ve normlardan bağımsız değildir ancak resmî yaptırımlara sahiptir.

E) Toplumsal ilişkilerde ahlak kurallarının etkisi hukuk kurallarının önüne geçmiştir.

2021 AYT

4. Sosyal davranış belirli bir yer ve zamandaki bireyler arasında gerçekleşir ve somut olarak gözlemlenebilir. Ancak sosyologlar bu davranışı analiz edebilmek için nerede gerçekleşmiş olursa olsun davranış biçimlerindeki benzerliği belirginleştiren kavramları formlaştırmak zorundadır. Örneğin Kanada'da veya Çin'de eğitime dair pratikler farklılaşsa da eğitim sistemi kavramıyla ne demek istendiği bilinir. Fransız köylülerinin aile içi davranışları, Amerikan gettolarında oturan ailelerin davranışlarından farklı olsa da ailenin ne olduğu ana hatlarıyla bellidir.

Bu parçadan sosyologlarla ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Kişisel düzeydeki davranışları geleneksel farklılıklara göre yorumlar.

B) Sosyal davranışları çözümleyerek toplumsal ilişkilerin oluşumunu inceler.

C) İnsanların özel ve farklı etkinlikleri üzerinden soyutlama ve genellemeler yapar.

D) Sosyal davranışı oluşturan bireysel unsurların toplumsal yapıya etkilerini araştırır.

E) Farklı kültürel verilerin yardımıyla ideal toplumsal davranışları tanımlar.

2021 AYT

5. Suç ve sapma bütün toplumlarda kaçınılmaz olarak görülen sosyal gerçekliklerdir. Pek çok durumda birbiriyle örtüşseler de suç, kanunları ihlal edenleri tanımlamakla sınırlıdır. Sapma ise bir topluluk veya toplumdaki insanların çoğu tarafından kabul edilen yerleşik kurallara uymama olarak tanımlanabilir. Çocukluk dönemindeki sosyalleşmenin bir sonucu olarak sosyal kurallara genellikle uymamıza rağmen bazen genel kabul görmüş kuralları ihlal ederiz.

Bu parçadan toplumsal sapma ile ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Sıra dışı değerleri içselleştirmekle ilgilidir.

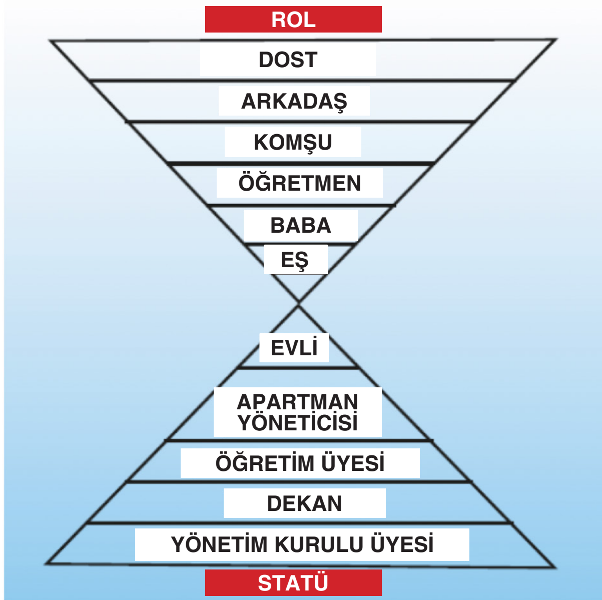
B) Sağlıklı sosyalleşememiş bireyin edimidir.

C) Suç kavramına göre çok daha kapsayıcıdır.

D) Yetersiz toplumsal denetimin bir sonucudur.

E) Suç oranının yüksek olduğu gruplarda işlevsizdir.

6. Statü ve rol kavramları üst üste kapanan ve örtüşen kavramlar olarak düşünülebilir. Örneğin evli olmak eş rolünü yerine getirmeyi gerektiren bir statüdür.

Buna göre rol ve statü kavramları ile ilgili;

I. Bireyin statüsüne uygun davranışlara "rol" denir.

II. Roller statüye sahip bireyin tutum ve davranışları üzerinde etkilidir.

III. Aynı anda birden çok statüye sahip olunabilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2019 AYT

7. Sosyalleşme aracılığıyla öğrenilen değerler ve normlar, insanların toplum hâlinde ve bir düzen içinde nasıl yaşayacaklarını bilmelerini sağlayan sosyal kuralları oluştururlar. Ancak değerlerin ve normların bilinmesi insanların onlara zorunlu olarak uyacağı anlamına gelmez. Bu nedenle resmî ve resmî olmayan kurumlar, bireylerin bu kurallara uymalarını sağlamak adına bir takım yaptırımlar uygular. Böylece toplumsal düzen için tehdit olarak görülen sapmanın ve suçun önlenmesi amaçlanır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Norm ve değerlerin etkisinin zayıflaması toplumsal çözülmeye neden olur.

B) Toplumsal kontrol, toplumdaki norm ve değerlere uyulmasını sağlar.

C) Sosyalleşme insan yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir.

D) Toplumsal normlar, hukuka uygun olduğunda yaptırım gücü kazanır.

E) Toplumsal değerlere uymayan davranışlar suç olarak değerlendirilir.

8. Bir yetişkinin çocuk gibi, bir çocuğunda yetişkin gibi davranması tuhaf karşılanır. Aynı şekilde köy ortamında insanlarla selamlaşmamak veya kent ortamında her önüne çıkan insanla sohbet etmek de garip karşılanabilir. Bu durumu farklı toplumların davranışları üzerinden de örnekleyerek çoğaltmak mümkün...

Sosyalleşme açısından paragraftan çıkarılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyalleşme özel bir eğitim gerektirir.

B) Her insan her yerde sosyal davranamaz.

C) Sosyal insanlar her yerde aynı davranırlar.

D) Sosyalleşme kişiye, ortama ve toplumlara göre değişir.

E) Farklılıklar yeni bir sosyalleşme süreci oluşturur.

9. Toplumsal değerler üzerinden her dönemin, her kuşağın ve hatta her mesleğin kendine özgü davranış biçimi ve dili oluşur. Bireylerin topluma katılımı, sözü edilen davranışları kazanma süreci ile gerçekleşir. Bu süreçte bir çatışma, uyumsuzluk görüldüğünde kişisel tercihlerin toplumsal olanla değişime zorlandığını görmek mümkündür.

Parçadan çıkarılacak yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her değişimin gerçekliği farklıdır.

B) Toplumsal değerler sürekli değişir.

C) İfade eksikliği çatışma oranını artırır.

D) Değişime uygun yeni değerler oluşur.

E) Sosyalleşme toplumsal değerlere dayanır.

1. Bir toplumda mevcut normların işlevselliğinin gücünü yitirip yeni normların oluşturulamamasına anomi denir. Anomi durumu yaşanan toplumlarda ciddi olumsuzluklar meydana gelir.

Buna göre anominin yaşandığı bir toplumda aşağıdaki durumlardan hangisi görülmez?

A) Toplumsal kontrol ortadan kalkar.

B) Güvensizlik ortamı artar.

C) Bireyselcilik ön plandadır.

D) Yönetime olan itaat sorunsuzdur.

E) Normlara olan uyum yitirilir.

2. **Sosyal kontrol mekanizmalarının zayıflaması, aşağıdakilerden hangi durumu doğrudan etkiler?**

A) Toplumsal sapma oranlarının artışı

B) İnsanların birbirine güven duyması

C) Toplumda demokratik değerlerin güçlenmesi

D) Bireyler arası iletişimin güçlenmesi

E) Bireylerin çalışma hayatına katılımının artması

3. Toplumsal ilişkiler kişisel, kültürel, ekonomik ya da siyasal nitelikte olabilir. Her gün evde, iş yerinde, alışveriş merkezlerinde, okulda, arkadaş grubunda değişik ilişkiler kurarız. Çok sayıda ve değişik türdeki bu toplumsal ilişkiler esnasında karşılıklı etkileşim sonucu ortaklaşa yapılan davranış kalıpları oluşur. Bu ilişkinin toplumsal nitelik taşıması için birtakım özelliklere sahip olması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal ilişkinin özelliklerden biri değildir?

A) Kişi ya da gruplar karşılıklı etkileşim içinde olmalıdır.

B) İlişkilerin belli bir süre devam etmesi gerekir.

C) Etkileşimde bulunanların birbirlerinden haberdar olması gerekir.

D) Bireyin sahip olduğu ilişki, toplumdan bağımsız olmalıdır.

E) En az iki kişi arasında olmalıdır.

4. Okul müdürü olan Murat Bey, eve geldiğinde çocuklarının top oynarken en sevdiği biblosunu kırdığını görmüştür. Bunun üzerine çocuklarına kızan baba “Sizi disipline mi vereyim?” diyerek tepki göstermiştir.

Murat Bey’in içinde bulunduğu bu durumu ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rol çatışması

B) Rol pekişmesi

C) Sosyal uyum

D) Sosyal sapma

E) Sosyal olay

5. Her toplumsal yapı bütünlüğünü ve düzenini korumak için normlara ihtiyaç duyar. Bu normlar toplum içinde bireylere nasıl davranması gerektiğini gösterir ve gerektiğinde bireyleri bu normlara uymaya zorlar. Bu kavram toplumun devamlılığını sürdürebilmesi için birey üzerinde oluşturduğu bir etki ve baskı sistemi olarak tanımlanabilir.

Bu parçada açıklanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyal değer

B) Sosyalleşme

C) Sosyal kontrol

D) Sosyal prestij

E) Sosyal sapma

6. Sosyalleşme, bireyin diğer bireylerle karşılıklı etkileşimi sonucunda belli bir toplumun yaşama, duyma ve düşünme biçimlerini kazanması ve içselleştirmesi sürecidir.

Buna göre sosyalleşme ile ilgili;

I. Toplumsal ilişkiler sonucunda oluşur.

II. Öğrenme ve benimseme sürecidir.

III. Çevreden bağımsız olarak gerçekleşir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) II ve III

7. • Öğretmen olmak
• Erkek olmak
• Baba olmak

Verilenlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Verilmiş statü örnekleri olmaları
B) Kazanılmış statü örnekleri olmaları
C) Toplumsal olgu ve olayın sonucu olmaları
D) Bireylerin toplumsal konumunu bildirmeleri
E) Toplumsal rolün sonucunda ortaya çıkmaları

8. Toplumsal normlar, bir toplumun uyumlu bir biçimde işlemesi için bireylerin uyması gereken kurallar ve standartlar anlamına gelir. Bu kurallar insanların sosyal yaşamdaki davranışlarını düzenler ve nelerin kabul edilebilir olduğunu belirler. Normlar genellikle yazılı olmayan, bireylere toplum tarafından doğrudan veya dolaylı olarak öğretilen kurallardır. Bu normlar ahlaki yargıları, toplumsal değerleri, beklentileri ve sosyal standartları içerir. Toplumsal normlara uymayan kişiler genellikle toplumca dışlanır veya cezalandırılır.

Aşağıdakilerden hangisi, toplumsal normların özelliklerinden biri değildir?

A) Toplum içinde düzeni ve istikrarı sağlar.
B) Toplum tarafından kabul görmüş kurallardır.
C) Bireylerin keyfi olarak belirleyebileceği kurallardır.
D) Bireylerin toplum içinde nasıl davranacaklarına dair yönergeler sunar.
E) Her toplumun kendi normları vardır ve bu normlar zamanla değişiklik gösterebilir.

9. Bireylerin doğuştan sahip oldukları statülere verilmiş statü; yeteneklerine,kişiliklerine, başarılarına bağlı olarak edindikleri statülere ise kazanılmış statü denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilmiş statüdür?

A) Kadın olmak
B) Öğrenci olmak
C) Avukat olmak
D) Anne olmak
E) Başbakan olmak

10. **Aşağıdakilerden hangisi resmî olmayan normlar kategorisinde değerlendirilemez?**

A) Gelenek
B) Görenek
C) Hukuk
D) Örf
E) Töre

11. Toplumsal sapma, bir toplumun kabul ettiği norm ve değerlerin dışına çıkan, toplum tarafından onaylanmayan veya kabul edilmeyen davranışları ifade eder. Bu sapmalar, yasa dışı eylemler, ahlaki olarak kabul edilmeyen davranışlar veya genel sosyal standartlardan farklılık gösteren hareketler şeklinde olabilir. Toplumsal sapma, genellikle dışlanma veya cezai yaptırımlara yol açabilir. Ancak, toplumsal sapma her zaman olumsuz görülmez, bazı durumlardaki sapmalar sosyal değişimleri hızlandırabilirler. Örneğin, geçmişte kadınların oy hakkı için mücadele etmesi gibi.

Aşağıdakilerden hangisi toplumsal sapmanın nedenlerinden biri olabilir?

A) Bireyin toplum tarafından kabul görmesi
B) Toplumsal kuralların net ve anlaşılır olması
C) Bireysel özgürlüklere saygı gösterilmesi
D) Toplumda yaşanan ekonomik veya sosyal sorunlar
E) Toplumsal örf ve adetlerin benimsenmesi

12. Küresel alanda yaşanan değişim ve gelişmeler bireylerin hayata bakışını da etkilemektedir. Örneğin 2019 yılında tüm dünyayı etkileyen bir salgın başlamış, bu salgınla mücadele edilebilmesinde etkili olacağı umulan aşı geliştirmeye çalışılmıştır. Tüm bu süreçte sağlık çalışanlarına duyulan ihtiyaç ve dolayısıyla saygı da artmıştır.

Bu parçada örneklendirilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anahtar statü
B) Rol pekişmesi
C) Verilmiş statü
D) Rol çatışması
E) Sosyal prestij

1. MOBESE (Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu) ve güvenlik kameralarının artmasıyla azalan kapkaç yeniden hortlamaya başladı. Son iki günde kapkaç çeteleriyle ilgili haberler dikkat çekti. X'te bugün yakayı ele veren çetenin 2 üyesinin 65 kapkaç olayına karıştığı belirlendi. Y'de dün ortaya çıkan kapkaç görüntüleri üzerine esnafın sözleri de durumun vahametini ortaya koydu: "Hemen hemen 2-3 günde bir oluyor, burası artık böyle!"

Bir haber metninden alınan bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

A) Toplumsal hareketlilik

B) Toplumsal prestij

C) Toplumsal kontrol

D) Toplumsal norm

E) Toplumsal sapma

2. Bireyin statülerinin gerektirdiği rolleri ile davranış şekilleri arasında sıkı bir ilişki vardır. Her toplum bireyden rolünün gerektirdiği şekilde davranması bekler. Bu roller bazen birbirini kolaylaştırıp desteklerken bazen de birey rolleri arasında çatışmalar yaşar. Bireyin yerine getirdiği rollerin birbirini kolaylaştırıp desteklemesi durumuna rol pekişmesi denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi rol pekişmesi örneğidir?

A) Psikoloğun çocuğunun davranışlarını analiz etmesi

B) Hayvanlardan korkan birinin veteriner olması

C) Bir komutanın evde asker gibi davranması

D) Öğretmenin oğlunun dersine girmesi

E) Eşlerin aile işletmesinde ortak olması

3. 1800'de Güney Fransa'daki Saint-Sernin köyünün yakınlarındaki ormanda on bir on iki yaşlarında bir erkek çocuğu olduğu belirlendi. Çocuk, tiz ve garip çığlıklarla konuşmaktaydı. Çocuğun bir temizlik duygusundan yoksun olduğu görülüyordu. Çocuk daha sonra Paris'e götürüldü, insani ve toplumsal davranışları öğrenmesi için sistematik bir çaba gösterildi. İnsan gibi konuşmada tam ustalık kazanmakla ya ilgilenmiyor ya da bunu beceremiyordu. Çocuk çok az bir ilerleme gösterdi.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisinin önemine vurgu yapılmıştır?

A) Sosyal Statü

B) Sosyal Rol

C) Sosyal Norm

D) Sosyalleşme

E) Sosyal Kontrol

4. Bireylerin toplumda birçok statüsü olabilir. Bu statülerden bir tanesi toplumda daha çok göze çarpar. Örneğin Zehra hem anne hem doktor hem eş hem de teyzedir. Ama en çok doktor olarak tanınmaktadır.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisine yönelik bir açıklama yapılmıştır?

A) Verilmiş statü

B) Rol pekiştirmesi

C) Kazanılmış statü

D) Anahtar statü

E) Rol çatışması

5. Statülere verilen değer toplumdan topluma değişebildiği gibi aynı toplumda da zaman içinde değişime uğrayabilir. Bu değer bazen bireye bazen de bireyin mesleğine yöneliktir. Günümüzde bilişim ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı dönüşüm ve değişimler ile birlikte bireylerin meslek eğilimlerinin değiştiği görülmektedir. Bu durum toplumsal yapıda bazı statülere verilen değerlerin farklılaştığını ve değiştiğini göstermektedir. Aynı zamanda bireylerin statüleri dışında kendi bireysel nitelikleri, çabaları ve eylemleriyle toplumda oluşturdukları izlenimler kişisel saygınlıklarını oluşturacaktır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Her toplumda statülerin saygınlığı birbirine benzer.

B) Statüsel saygınlık süreç içinde değişime uğrayabilir.

C) Bireyin kişisel özellikleri ve emeği saygınlığını etkiler.

D) Saygınlık statüsel ve kişisel olmak üzere iki türlü olabilir.

E) Saygınlık bireyin statüsüne toplumun verdiği değerdir.

6. Toplumsal sapma bir topluluk ya da toplumda, önemli sayıda insan tarafından kabul edilen normlar kümesine uyum göstermeme olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle sapma toplumsal kuralların ihlal edilmesidir. Sapma, toplumsal beklentileri alt üst eden bir şeydir, toplumsal kınamaya yol açar ve insanları sapma davranışı gösterenlere uyarıda bulunmaya zorlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal sapmaya neden olan bir durum değildir?

A) Bireysel ve toplumsal isteklerin dengede olması

B) Çevrenin, kişinin gücünü aşan toplumsal isteklerde bulunması

C) Toplumsal yaptırımların zayıf ya da yetersiz olması

D) Hızlı toplumsal değişme yaşanması

E) Kültürel çatışmaların var olması

7. Bir sokağın suç bölgesine dönüşme süreci önce tek bir pencere camının kırılmasıyla başlıyor. Çevreden tepki gelmez ve cam hemen tamir edilmezse oradan geçenler, o bölgede düzeni sağlayan bir otorite olmadığını düşünüyor, diğer camları da kırıyorlar. Ardından daha büyük suçlar geliyor; bir süre sonra o sokak, polisin giremediği bir mahalleye dönüşüyor.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisinin önemine vurgu yapılmıştır?

A) Sosyal statü
B) Sosyal rol
C) Sosyal norm
D) Sosyalleşme
E) Sosyal kontrol

8. Toplumdaki kişilerin içten bağlı oldukları ve kendilerini uymak zorunda hissettikleri ortak duygular, düşünceler, kurallar ve uygulamalara sosyal değer denir. Değerler, davranışlarımızı yargılarken ve hayattaki amacımızı seçerken başvurduğumuz, bize neyin doğru neyin yanlış olduğunu söyleyen standartları da belirler. Değerler, toplumların tarihsel gelişim sürecinde değişimlere uğrayarak oluşur ve bireyler, normların kaynağını oluşturan bu değerleri doğduğunda toplumda hazır bulurlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal değerlerin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Yaptırım gücüne sahiptir.
B) Toplumsal çeşitliliği güçlendirir.
C) Toplumda kuşaktan kuşağa aktarılır.
D) Toplumsal kurallara temel oluşturur.
E) Toplumdan topluma zaman içinde değişiklik gösterir.

9. Sosyalleşme, bireyin toplumun bir parçası hâline gelme sürecidir. Yaşadığı toplumun normları, değerleri, kültürü, davranış ve düşünüş biçimleri birey üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Bu parçada sosyalleşmenin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

A) Sosyalleşmede yaşanılan toplumun izleri vardır.
B) Her bireyin sosyalleşme süreci farklıdır.
C) Beşikten mezara bir süreci kapsar.
D) Toplumdan topluma farklılık gösterir.
E) Olgu olarak evrensel bir kavramdır.

10. I. Bir kişinin sahip olduğu statüler arasında en önde olanıdır.
II. Bir kişinin statüsünün çevresindeki kişiler tarafından da kullanılması durumudur.
III. Bir kişinin statüsüne uygun davranışlar sergilemesidir.

Açıklaması yapılan kavramlar sırasıyla hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) Rol – Anahtar statü – Statü aktarımı
B) Anahtar statü – Statü aktarımı – Rol
C) Statü aktarımı – Rol – Anahtar statü
D) Rol – Statü aktarımı – Anahtar statü
E) Anahtar statü – Rol – Statü aktarımı

11. Bireylerin gençlik döneminde aldıkları kararların bir kısmını hayata geçirip hedeflerini gerçekleştirdikleri, bir kısmını da terk ettikleri dönemdir. Bu dönemde bireyler yaşlarına göre değil toplumda işgal ettikleri toplumsal konumlara ve toplumsal ilişkilere göre tanımlanırlar. Dolayısıyla bu dönemdeki bireylerin sosyalleşmesi yeni toplumsal ilişkiler, toplumsal konumlar ve meslekler aracılığı ile gerçekleşir.

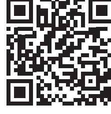
Parçada sosyalleşme dönemlerinin hangisinden söz edilmektedir?

A) Yaşlılık dönemi
B) Gençlik dönemi
C) Çocukluk dönemi
D) Yetişkinlik dönemi
E) Ergenlik dönemi

12. Sosyal değerlerin yaşamımızda çok önemli bir yeri vardır. Bir toplumda normların şekillendirilmesinde belirleyici etkenlerden biri de değerlerdir. Çünkü bir toplum neye değer veriyorsa normlarını da ona göre belirleyecektir.

Bu parçada vurgulanan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuralların oluşmasında değerlerin etkili olduğu
B) Normların toplumdan topluma değiştiği
C) Değerlerin tüm toplumlar için ortak olduğu
D) Kuralların bir toplumda değerlerden daha önemli olduğu
E) Kuralların toplumsal değerlerin temeli olduğu

1. E. Durkheim toplumu, bir bütünü oluşturmak amacıyla farklı işlevler üstlenmiş parçalardan oluşan biyolojik bir organizmaya benzetir. Toplumun, kendisini oluşturan bireylere indirgenemeyeceğini, bireylerin üzerinde bir gerçekliği olduğunu savunur.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi E. Durkheim'a göre birey toplum ilişkisini en doğru şekilde açıklar?

A) Toplumsal düzen yazılı kurallar bütününün bir ürünüdür.

B) Toplum, kendisini oluşturan bireylere bağlı olarak açıklanmalıdır.

C) Bireylerin davranışları toplumdan bağımsız bir şekilde ele alınamaz.

D) Toplumsal düzen açıklanırken bireyin eyleme atfettiği anlamı yorumlamak gerekir.

E) Toplumu oluşturan parçalar birbirinden bağımsız olarak ele alınmadan toplumsal yapı açıklanamaz.

2. Toplumsal normlarla toplumsal değerler arasında sıkı bir ilişki vardır. Toplumsal değerler, kişilerin davranışları hakkında neyin doğru neyin yanlış, neyin iyi neyin kötü olduğu konusunda taşıdıkları düşünceleri gösterir. Toplumsal değerler, toplumsal normlara göre daha genel ve kapsayıcı özelliklere sahiptir. Örneğin bir toplumsal değer olan özgürlük; kişinin neyi yapmak isteyip neyi yapmak istemediğine kendi istenciyle karar vermesi ve kararını yerine getirirken başkalarınca engellenmemesidir. Çağımız toplumlarında önde gelen toplumsal değerlerden biri olan özgürlük, hukuk kurallarınca korunmakta, özgürlüğü engelleyenler ise yaptırımlarla karşılaşmaktadır.

Bu parçayı en doğru açıklayan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumsal değerler toplumun ortak duygu ve düşüncelerini yansıtır.

B) Bütün toplumsal değerler toplum tarafından arzu edileni belirtir.

C) Toplumsal normlar hak, görev ve sorumluluklar konusunda kişiye yol gösterir.

D) Toplumsal normlar toplumsallaşma sürecinde öğrenilir.

E) Toplumsal değerler, toplumsal norm durumuna gelebilir.

3. Veteriner, kırsal bölgelerde insanlar tarafından sözü dinlenen biri iken kentlerde nispeten daha az danışılan biridir. Geçmiş yıllarda ülkemizde ziraat mühendisliği gözde mesleklerden biri iken günümüzde tercih edilen meslekler arasında değildir.

Parçadaki durumu açıklayan yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyal statü ve sosyal prestij aynı şey değildir.

B) Toplumsal roller zaman içerisinde değişikliğe uğrar.

C) Statülere verilen değer zamana ve yere göre farklılık gösterebilir.

D) Teknolojik gelişmeler bazı mesleklerin önemini azaltmıştır.

E) Sosyal statüler onlara sahip olan kişilerce saygınlık kazanır.

4. Verilmiş statü, bir bireye doğuştan veya başka bir şekilde atanmış olan toplum içindeki konumudur. Kişinin sahip olduğu bu statü, bireyin kontrolü dışında olan ve doğuştan gelen faktörlere dayanır. Ayrıca verilmiş statüler, kişisel çaba veya başarılarla değiştirilemez. Bu statüler, bireylerin toplum içindeki konumlarını belirlemede önemli bir rol oynar ve toplumsal kimliklerini etkiler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilmiş statülerden biri <u>değildir</u>?

A) Etnik köken
B) Cinsiyet
C) Irk
D) Meslek
E) Aile

5. Verilen siparişleri hiç dikkat etmeden özensiz bir şekilde paketleyen bir firma çalışanının, bu davranışı müşteriler tarafından fark edilip uyarılır. Yine aynı şekilde alıcısının verdiği masa ölçülerini hiçbir şekilde dikkate almayıp yanlış ölçülerde kesen marangoza da toplumun üyeleri tarafından bir tepki verilir. Bu örnekler toplumda belli bir yaptırımın olduğunun kanıtıdır.

Bu yaptırımlarla sağlanmaya çalışılan durum aşağıdaki sosyolojik kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

A) Toplumsal kontrol

B) Toplumsal sapma

C) Toplumsal rol

D) Toplumsal çözülme

E) Toplumsal değişme

6. Matematik öğretmeni olan komşumuz çok cana yakın ve yardımsever bir insandır. Tanıyan herkes onu çok sever. Apartmandaki çocuklar anlamadıkları bir konu ya da çözemedikleri bir problem olduğunda hiç çekinmeden onun yanına giderler. O da ne iş yapıyorsa hemen bırakır ve çocuklara yardım eder. O; sevilen ve tanınan bir matematik öğretmeni olmasının yanında, aynı zamanda iyi bir eş, sevecen bir anne, hayırlı bir evlat ve vefakâr bir arkadaştır.

Buna göre kişinin belli bir statüsünün ön plana çıkması durumu aşağıdaki kavramlardan hangisine örnektir?

A) Kişisel saygınlık

B) Anahtar rol

C) Toplumsal rol

D) Toplumsal statü

E) Anahtar statü

7. Toplumsal rol, bir dizi birbiriyle ilişkili davranış örüntüsünün bir toplumsal işlev çevresinde kümelendiğinde ortaya çıkan bileşimdir. Statünün davranış boyutu olan rol, belirli bir statünün gerektirdiği görevleri yapma ve onun ayrıcalıklarından ve haklarından yararlanma biçimidir. Bir toplumsal konum işgal eden kişiden beklenen o konuma özgü eylemi, davranış ve tutumları belirler. Roller statünün dinamik görünümünü belirler. Kısaca rol için günlük hayatta inşa ettiğimiz sosyal benlikler ifadesini kullanabiliriz. Günlük hayatta inşa ettiğimiz sosyal benliklerimizi de her zaman eksiksiz bir şekilde yerine getiremeyebiliriz.

Parçaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Birden fazla role bürünen birey zaman zaman bu rolleri arasında çatışma yaşayabilir.

B) Sosyal bir varlık olarak nitelenen insan, doğumundan itibaren kendine en az bir rol edinir.

C) Statü, bireyin toplumsal yerinin neresi olduğunu; toplumsal rol ise bireyin ne yaptığını anlatır.

D) Kişinin sahip olduğu konuma uygun hareket etmesi, o rolünü iyi oynadığı anlamına gelmektedir.

E) Bir insan farklı alanlarda sahip olduğu rolleri, genellikle sorunsuz bir şekilde yerine getirmektedir.

8. İnsan tek başına kendi potansiyelini gerçekleştirebilecek bir varlık değildir. Çünkü birey toplumdan ayrı düşünülemez ve toplum içindeki mevcudiyetini gösterir. Aristoteles'in deyişiyle insan sosyal bir canlı olmak mecburiyetindedir. Başka türlü ilkel bir canlıdan öteye geçemez. Fakat birey olmak sadece cismen bir toplumda var olmak anlamına da gelmemelidir. O fiziki yapısı kadar manevi unsurları da içinde barındıran bir varlıktır. İşte insanı diğer canlılardan ayıran en temel özellik buradaki manevi unsurlardır. Buna sahip olmak toplumun birey üzerindeki etkileşimiyle oluşur. Bu etkileşimler arttıkça toplumsallaşma da artar ve artık birey toplumsal yapbozun bir parçası hâline gelir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisine açıklama getirilmiştir?

A) Sosyal olgu nedir?

B) Toplum nedir?

C) Toplum nasıl oluşur?

D) Sosyalleşme nasıl oluşur?

E) Toplumsal değişme nedir?

9. Bir bireyin iki veya daha fazla rol arasında zihinsel veya duygusal olarak uyumsuzluk yaşadığı bir durumu ifade eder. Bu durum, bireyin sahip olduğu farklı rollerin gereklilikleri, beklentileri veya değerleri arasındaki tutarsızlık nedeniyle ortaya çıkar. Örneğin, bir kişi aynı anda hem anne hem de bir öğretmen olabilir. Bu farklı rollerin gereklilikleri çoğu zaman birbiriyle çelişebilir ve bireyin ruh sağlığını, iş performansını ve kişisel yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, iletişim, zaman yönetimi ve öncelik belirleme gibi becerilere sahip olmak bu durumun yaşanmaması için önemlidir.

Parçada açıklanan durum aşağıdakilerden hangisidir?

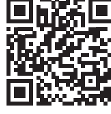
A) Anahtar statü

B) Rol pekişmesi

C) Toplumsal sapma

D) Rol çatışması

E) Anahtar rol

1. Fertlerin veya sosyal grupların tabakalar arası ya da aynı tabaka içerisinde yer değiştirmesine sosyal hareketlilik denir. Dikey ve yatay olmak üzere iki şekilde görülür. Bireylerin tabakalar arasında aşağıdan yukarıya ya da yukarıdan aşağıya doğru yaptığı hareket dikey, aynı tabaka içinde bir durumdan başka bir duruma geçiş yatay hareketliliktir.

Buna göre aşağıdaki örneklerin hangisinde dikey hareketlilik söz konusudur?

A) Fabrikadaki bir işçinin genel müdür olması

B) Bir bakkalın manavlık yapmaya başlaması

C) Ankara'daki bir memurun İstanbul'a tayininin çıkması

D) Basketbol takımının farklı bir şehre maç yapmaya gitmesi

E) Okuldaki müdür yardımcısının müdür olması

2. Nüfus potansiyeli, bir ülkenin varlığının ve kalkınmasının en önemli unsurudur. Ülkelerin ilk amacı, nüfusun en etkili şekilde eğitilerek toplumsal ihtiyaçları karşılayabilecek potansiyele getirilmesini sağlamaktır. Vasıflı insana ulaşmaktır. Nüfus sayısı içerisinde okuma yazma oranının yüksek olması tek başına yeterli değildir. Önemli olan nüfusun verimliliği ve toplumun her yönden kalkınmasıdır.

Verilen parçaya göre nüfusun en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Nüfus artış hızının düşük olması

B) Genç nüfus oranının fazla olması

C) Yüksek okuma yazma oranına sahip olması

D) Doğum ve ölüm oranının dengede olması

E) Bireylerin nitelikli eğitim alması ve üretici olması

3. I. Ortak hedefe ulaşmak için iki veya daha fazla insanın birlikte çalışmasıdır.

II. İki veya daha fazla insan arasında belirli bir ödüle ulaşmak için yapılan yarıştır.

III. Güç kullanarak bir kişiyi kontrol etme ya da bir kişiye zarar verme, karşı çıkma girişimidir.

Açıklamaları verilen toplumsal etkileşim tipleri aşağıdakilerden hangisinde doğru bir şekilde sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	İş birliği	Rekabet	Benzeştirme
B)	İş birliği	Rekabet	Çatışma
C)	Uyum	İş birliği	Çatışma
D)	Benzeştirme	Çatışma	Rekabet
E)	İş birliği	Çatışma	Rekabet

4. Tarihten günümüze, hiçbir toplumun homojen bir yapıda olduğu söylenemez. Üstten alta doğru, toplumsal işleyişi etkileyen belirli kesimler hep var olmuştur; Roma İmparatorluğu'nda soylular, Hint toplumunda Brahmanlar, Osmanlı İmparatorluğu'nda saray eşrafı gibi. Toplumsal tabaka adını verdiğimiz bu kesimler, aynı zamanda bulunduğu toplumun düzeni için de vazgeçilmezdirler.

Paragraftan hareketle aşağıdaki seçeneklerin hangisi çıkarılamaz?

A) Toplumsal yapı tabakalar üzerinden incelenebilir.

B) Her toplum aynı tabakalaşma yapısına sahiptir.

C) Tüm toplumlarda tabakalaşma görülür.

D) Tabakalar sosyal işleyişin bir parçasıdır.

E) Tabakalar üstten alta doğru etkilidir.

5. Dikey hareketlilik kişilerin bir statüden, sınıftan diğerine hareketi olarak tanımlanır. Bu hareketlilik yukarıya veya aşağıya doğru olabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi dikey hareketliliğe örnek olamaz?

A) İnşaat işçisinin açıktan üniversiteyi bitirip banka müfettişi olması

B) Büyük bir iş insanının iflas ederek pazarcılık yapmak durumunda kalması

C) Bir memurun memurluktan istifa edip siyasete atılıp milletvekili seçilmesi

D) Bir bakkalın işini değiştirerek yaşadığı şehirde kırtasiyecilik yapmaya başlaması

E) Tarımla uğraşan bir kişinin zamanla bu ürünleri ihraç eden bir firmanın sahibi konumuna gelmesi

6. Orta Çağ Batı toplumlarında asil olmak, Hindistan'da Brahman olmak, günümüz sanayi toplumlarında da zengin olmak üst tabakada olmanın ön koşullarından sayılır. Bu koşulların farklılığını alt tabakalar için de örneklemek mümkündür. Gelecekte tabakalaşmaların nasıl şekilleneceği ise ayrı bir değerlendirme konusu olabilir.

Paragrafa göre tabakalaşma için aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılabilir?

A) Tabakalaşmanın belli bir ölçütü vardır.

B) Tabakalaşma yapısı topluma ve zamana göre değişir.

C) Tabakalaşma toplumsal işleyişin temel niteliğidir.

D) Yöneten ve yönetilenler oldukça tabakalar varlığını sürdürür.

E) İnsan ihtiyaçları tabakalaşmanın temel dinamiğidir.

7 . Sanayi Devrimi sonrasında ekonomik yapının değişmesi ve siyasi yapının hukuki olarak insanları eşit görmesi açık toplumsal tabakalaşmaya yol açmıştır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisi bu tabakalaşmanın özelliklerinden biri değildir?

A) Sınıflar arası geçişte hukuki engellerin olması

B) Kişinin statüsünü ekonomik koşulların belirlemesi

C) Tabakalar arası geçiş serbestisi olması

D) Gelişmiş toplumlarda yaygınlık göstermesi

E) Kazanılmış statülerin egemen olması

8. Bir voleybol takımının maçı kazanabilmesi için yapması gerekenler bellidir. Ayrıca çocuklar oyun oynarken ortak bazı kurallar belirleyebilir, eşler ev işlerini aralarında paylaşabilir, öğrenciler de sosyal projelerde organize olup sorumluluk alabilirler.

Bu parçada örneklendirilen toplumsal etkileşim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mübadele

B) Baskı

C) İş birliği

D) Çatışma

E) Rekabet

9. Kentlerde yaşanan sorunlar hâlâ önemini korumaktadır. Kırsal alanın yetersizliğinin kentlere olan göçü tetiklemesi, iş bulma umuduyla yola düşenlerin olması, yeni gelenlerin kent ortamını olumsuz değişime zorlaması gibi unsurlardan söz edilebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal hareketliliğin kentlerde oluşturduğu sorunlar arasında sayılabilir?

A) Aşırı yağışlarda su taşkınlarının görülmesi

B) Gecekondulaşma ve çarpık kentleşmenin olması

C) Sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesinde zorluk yaşanması

D) Depreme uygun bina yapılmaması

E) Temizlik hizmetlerinin yeterli olmaması

10. İkincil grup ilişkileri, kişisel değildir. Etkileşimleri genellikle belli bir konu üzerine odaklanmıştır. Üyeler birbirlerini bütün yönleriyle tanımazlar. Üyelerin grupla özdeşleşmesi zayıftır. Genellikle geçici gruplardır. Bir iş yerinde, devlet kuruluşunda çalışanlar daha çok ikincil gruba örnek sayılır.

Buna göre ikincil gruplarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Rekabetin önemli oluşu

B) Genellikle kısa süreli olması

C) Kentlerde yaygın olarak görülmesi

D) Üyelerin birbirlerini yakından tanımaları

E) İlişkilerin resmî kurallara göre belirlenmesi

11.
- Birinci Dünya Savaşı'nda yaşanan şiddet olayları
- Bir arabanın üretilmesi için insanların yeteneklerini birleştirmesi
- Kızılderililerin Amerikan yaşam tarzına alıştırılmaya çalışılması
- Arkadaş grubu içerisinde başkalarında alınganlık yaratabilecek davranışlardan kaçınılması

Verilen etkileşim örnekleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde sırayla verilmiştir?

A) Uyarlama - Uyum - Benzeştirme - Çatışma

B) Rekabet - İş birliği - Uyum - Uyarlama

C) Benzeştirme - Uyarlama - Uyum - Çatışma

D) Çatışma - İş birliği - Uyarlama - Uyum

E) Çatışma - İş birliği - Uyarlama – Rekabet

12. Nüfus yoğunluğuna bakarak bir yerleşim birimini köy olarak değerlendirmek artık mümkün değil. Ya da şöyle diyelim: köyler az nüfuslu olmak zorunda değildir. Yaşam tarzlarının farklılaştığı, ekonomik faaliyetlerin çeşitlendiği yerleşim birimlerine artık köy denemez. Yerleşim birimlerini hukuki tanıma göre değil sosyolojik değerlendirmelere dayanarak açıklamak gerekir.

Buna göre köy yerleşim birimi için aşağıdaki ifadelerden hangisi kesinlikle söylenemez?

A) Sosyolojide köy olarak adlandırılan yerleşim birimleridir.

B) Yaşam şekilleri benzer olan yerleşim birimleridir.

C) Tarıma dayalı sanayi ürünlerinin üretildiği yerleşimlerdir.

D) Rekabete dayalı ilişkilerin söz konusu olduğu toplumsal gruptur.

E) Samimi ilişkilerin yaygın olarak yaşandığı toplumsal gruplardır.

1. I. Fiziksel çevre

II. Mimari

III. Teknoloji

IV. Toplumsal değerler

V. Toplumsal normlar

VI. Statü ve roller

Verilenlerden hangileri toplumsal yapıyı oluşturan manevi unsurlar arasında yer almaktadır?

A) I ve II
B) III ve IV
C) V ve VI
D) III, IV ve V
E) IV, V ve VI

2. Toplumu oluşturan ögeler insan yaşamının ürünü oldukları için çok çeşitlidir. Bu nedenle toplumsal yapı, toplumun hem maddi hem manevi yönünü içine alan bir kavramdır. Maddi yön fiziki yapıyı, manevi yön kültürel yapıyı oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre toplumsal yapının farklı bir yönüne örnek verilebilir?

A) Üzerinde yaşanan toprak parçasının özellikleri
B) Ülkenin coğrafî konumu
C) Yer altı ve yer üstü zenginlikleri
D) İnsanlar arası sosyal ilişkiler ağı
E) Nüfusun yerleşim biçimi

3. Metropoller sanayi ve ticaret başta olmak üzere birden fazla merkeze ayrılmıştır. Metropoller sadece kendilerine değil çevrelerine de üretim, ticaret, ulaşım, kültür, sanat, hizmet sektörü, eğitim gibi birçok alanda hitap edebilen çok merkezli kentlerdir. Bu tip kentlerin bir bölgesi sanayi merkezi iken başka bir bölgesi ticaret merkezi durumunda olabilmektedir.

Buna göre metropollerle ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi doğrudur?

A) Kişilere sağlamış oldukları iş imkânlarından dolayı oldukça kalabalık bir nüfusa sahip olduklarından sürekli göç almakta ve kapladıkları alanlar genişlemektedir.
B) İnsanlar arası birincil ilişkiler sonucunda ortaya çıkan statü, rol, değer ve anlamlar da ortak mahiyettedir.
C) Akrabalık bağları güçlü olduğundan geniş aile denen aile tipi görülmektedir.
D) Tarımda makineleşmenin artması ile üretim geçimlik olmaktan çıkmış pazar için üretime dönüşmüştür.
E) Dış toplumsal çevre ile ilişkileri sınırlı olduğundan içine kapalıdır, doğal çevreye bağlılık ise fazladır.

4. "Toplumsal Yapı" ünitesinde öğretmen kent ve köy toplumsal yapısının özellikleri ile ilgili aşağıdaki tabloyu öğrencilerinin doldurmasını istemektedir. Öğrenciler numaralandırılmış her bir madde ile ilgili " * " işaretini tabloda uygun yerlere yerleştirecektir.

	MADDELER	KÖY	KENT
1	Nüfus yoğunluğu daha fazladır.	...	...
2	Toplumsal ilişkiler ikincildir.	...	...
3	Ekonomik etkinlik daha çok tarımla sağlanır.	...	...
4	Toplumsal kontrol yazılı normlarla sağlanır.	...	...
5	Uzmanlaşmamış bir iş bölümü hâkimdir.	...	...

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde maddelerin tamamı doğru cevaplanmıştır?

A)

KÖY	KENT
	*
*	
*	
	*
*	

B)

KÖY	KENT
*	
	*
*	
*	

C)

KÖY	KENT
	*
	*
*	
	*
*	

D)

KÖY	KENT
	*
	*
*	
	*
	*

E)

KÖY	KENT
	*
*	
	*
	*
*	

5. Uyarlama, sosyokültürel değerleri birbirinden farklı birey ya da grupların karşılıklı ödünler vererek uzlaşmalarını sağlayan bir etkileşim türüdür. Uyarlama etkileşiminde, grupları yönlendirme gücüne sahip hükûmet gibi otoriteler ya da sivil toplum kuruluşları çatışan grupları uzlaştırmak için özel programlar geliştirir ve çatışmayı en aza indirecek şekilde bütün toplumsal grupların kültürel taleplerini karşılamaya çalışır. Bu anlamda uyarlama, birey ya da grupları içinde yaşadıkları topluma uyumlu hâle getirme süreci ve bu yönde uygulanan politikalardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal etkileşim tiplerinden uyarlamaya örnektir?

A) Ailelerin çocuklarını sokağa çıkma yasağı ile baskı altına alması
B) Savaş esirlerinin düşmana bilgi vermeye zorlanması
C) Göçle memleketlerinden İstanbul'a gelen ailelerin kent toplumsal yaşamına uygun davranmaya zorlanması
D) Maçta rakip takımı yenerek oyuncuların kupayı kazanmaya çalışması
E) Almanya'da yaşayan Türk göçmenlerin Alman toplumuyla yaşadıkları uyum sorunlarını gidermek için Alman hükûmetinin ücretsiz dil kursu açması

6. Toplumsal etkileşim tiplerinden rekabet, çatışma ve uyum birbirleriyle bağlantılı olan kavramlardır. Rekabet, iki veya daha fazla birey yani gruplar arasında belirli bir ödüle ulaşmak için yapılan yarıştır. Temel amaç rakibe üstün gelmektir, kişiler birbirlerine değil de hedeflerine yönelir. Rekabet bir zıtlaşmaya (düşmanlığa) dönüştüğünde çatışma ortaya çıkar. Taraflar birbirlerine yönelirler, her iki grubunda diğerini ortadan kaldırma çabası vardır. Uyum ise birlik ve beraberliği korumaya, çatışmaları önlemeye yönelik davranışlardır.

Buna göre,

I. Bir ilimizdeki iki otobüs firması İstanbul'a yolcu taşımaktadır. A firması sahibi B firmasına "Bilet fiyatlarımız yüksek, fiyatlarımızı aşağı çekelim." şeklinde teklifte bulunur. B firması kabul etmez, A firması sahibi de daha fazla yolcu taşıyabilmek ve müşteri memnuniyetini sağlamak için fiyatlarını indirir. Buna bakarak B firması da fiyat indirir.

II. Müşteriler fiyatlardan memnundur ama gerekenden fazla indirim olduğu için kalite düşmüştür. Neticede iki firma anlaşarak bilet fiyatlarında ayarlamaya giderler ve bu durumdan hem firma sahipleri hem de müşteriler memnun olurlar.

örnekler sırasıyla aşağıdaki toplumsal etkileşim tiplerinden hangisine karşılık gelir?

	I.		II.
A)	Rekabet	-	Uyum
B)	Çatışma	-	Uyum
C)	Çatışma	-	Rekabet
D)	Uyum	-	Rekabet
E)	Rekabet	-	Çatışma

7. Türk toplumu, cumhuriyetin ilk yıllarında uzun süren savaşların ve belli dönemde uğradığı işgallerin etkisiyle büyük yoksulluk içinde bulunmuştur. Bu durum tabakalar arasında sosyal mesafenin mevcut olmadığını da gösterir. 1950 sonrası meydana gelen sanayileşme ve ekonomik büyüme şehirlerin büyümesine neden olmuş ve yeni sınıflar ortaya çıkmıştır. 1980'den günümüze ise Türk toplumu gelişmeye devam etmiş ve orta tabakayı geniş tutma hedefi taşımıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi kesinlikle <u>yapılamaz</u>?

A) Günümüzde tabakalaşma piramidinde üst tabaka geniş yer tutar.
B) Cumhuriyetin ilk yıllarında alt tabakadaki nüfusun sayısı fazladır.
C) Savaş sonrasında tabakalar arasındaki farklılık büyük oranda ortadan kalkmıştır.
D) 1950'lerden sonra köylerden şehirlere hızlı göç yaşanmıştır.
E) Türkiye tarım toplumundan sanayi toplumuna doğru ilerlemiştir.

8. Toplumsal yapının maddi ve manevi olmak üzere iki ögesi vardır. Toplumsal yapının maddi ögesi, o toplumun yerleşim tarzı, mimari yapısı hakkında fikir sahibi olmamızı sağlarken manevi ögesi ise grupları, statü ve rolleri, değerleri, normları ve ilişki biçimleri ile ilgili bilgi verir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi toplumsal yapıyı oluşturan maddi ögelerden birisi <u>değildir</u>?

A) Coğrafi konum
B) Nüfus
C) İklim
D) Kurumlar
E) Yeraltı ve üstü kaynaklar

9. Toplumsal tabakalar arasındaki ilişki, toplumlara göre farklılık arz eder. Sosyal hareketliliğe göre şekillenen tabakalaşma sistemi; açık, kapalı ve yarı kapalı sınıf tabakalaşması olmak üzere üç grupta toplanır.

Buna göre açıklamada dikkat çekilen tabakalaşma sistemi sosyal hareketliliğin aşağıdaki özelliklerinden hangisine göre gruplandırılır?

A) Sosyal ilişkilerdeki yapılanmaya göre
B) İnsan ilişkilerindeki ekonomik unsurlara göre
C) Sorunların çözümüne göre
D) Sosyal kesimler arası geçiş koşullarına göre
E) Kişisel tercihlerin yaptırım gücüne göre

10. Feodal Dönemdeki Avrupa'da sosyal sınıflar senyörler, ruhban sınıfı ve avam tabakası olarak ayrılmıştı. Bu tabakalardan bazıları zamanla soylu olabiliyordu. Kral toplumsal tabakalaşma sisteminin belirleyicisi durumundaydı. İstediklerini soylu, istediklerini ayrıcalıksız insanlar yapabiliyor ve sıradan kimselere de toprak verebiliyordu.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisini örneklendirmektedir?

A) Açık sınıf tabakalaşması
B) Kapalı tabakalaşma
C) Yatay hareketlilik
D) Yarı kapalı tabakalaşma
E) Dikey hareketlilik

2019 AYT

1. Bir yetişkin mi, yoksa bir ergen misiniz? Reşit olmak sizi yetişkin yapar mı? ABD'de yapılan bir araştırma, bir genci yetişkin statüsünde tanımlamanın birçok etkene bağlı olduğunu göstermektedir. Bu araştırmaya göre Amerikan toplumunda yetişkin kabul edilmek için en önemli etkenler, lise dengi bir okuldan mezun olmak, tam zamanlı işte çalışmak, aileyi ekonomik yönden desteklemek ve evlenip yuva kurmaktır. Aynı araştırma, görece düşük gelirli ailelere mensup ve üniversiteye gitmeyen gençlerin, 20'li yaşların başında yetişkinlik ölçütlerini karşıladığını, daha yüksek gelir gruplarındaki gençlerden eğitimlerine üniversiteden sonra devam edenlerin ise, ancak 30'lu yaşlarda "yetişkin" olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Gelişim evrelerinin değişimini belirleyen ölçütler toplumdan topluma farklılık gösterir.
B) Yetişkin olarak kabul edilmek için yasal açıdan reşit olmak yeterlidir.
C) Yetişkinlik için bir işe sahip olunması, eğitime devam etmekten daha önemlidir.
D) Toplumsal sınıf ergenlikten yetişkinliğe geçiş yaşını belirlemede etkilidir.
E) Bireylerin eğitim sürelerinin uzaması yetişkinlik yaşlarını etkilememektedir.

2019 AYT

2. Son yıllarda İngiltere'de oy kullananların sayısı azalmakta, daha az insan seçimlerde aday olmakta ve siyasi partilere katılmaktadır. Çoğu insan yaşadığı bölgede veya genel olarak ülkede karar mekanizması üzerinde etkisi olduğuna inanmamakta ve seçilmiş temsilcilerle çok az iletişime geçmektedir. İçinde yaşadıkları topluluklarda gönüllü işlere katılanların sayısında da ciddi bir düşüş yaşanmaktadır. Örneğin, 2009'da İngiltere'de yapılan bir araştırmada, nüfusun yarısından fazlasının, bir milletvekiliyle ya da belediye meclis üyesiyle iletişime geçmek veya siyasi bir mitinge gitmek gibi hiçbir siyasi aktiviteye katılmadığı tespit edilmiştir.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisinin eksikliğinden bahsedilmektedir?

A) Katılımcı demokrasi
B) Hümanizm
C) Kuvvetler ayrılığı
D) Doğrudan demokrasi
E) Temsilî demokrasi

2020 AYT

3. Bazı etkileşim tiplerine ait örnekler şu şekildedir,

- Fizik dersinde Eylül ve arkadaşlarının birlikte bir proje üzerinde çalışması
- Derslerine gerekli özeni göstermeyen Ela'ya ailesinin bilgisayar kullanmasını yasaklaması
- En çok kitap okuyana hediye verileceğini öğrenen Ada'nın her fırsatta kitap okuması
- Köyden kente göç eden bir ailenin kent yaşamına adapte olmaya çalışması

Buna göre aşağıdaki etkileşim tiplerinden hangisine örnek <u>verilmemiştir</u>?

A) Rekabet B) Mübadele C) İş birliği
D) Uyum E) Baskı

2020 AYT

4. Kast sistemi, bireylerin toplumsal konumunun yaşam boyu belirli olduğu bir toplumsal düzendir. Bu sistemde her birey ailesinin ait olduğu kastın içinde doğar ve yaşamı boyunca da bu kastta kalır. Bundan dolayı kast toplumlarında, kesin olarak belirlenmiş olan farklı toplumsal seviyeler birbirine kapalıdır.

Bu parçadan kast sistemiyle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kastlar arasındaki ayrımları belirleyen unsurlar değişken değildir.
B) Bireylerin kastlar arasında toplumsal hareketliliği mümkün değildir.
C) Bireylerin toplumsal konumları değişmeden devam eder.
D) Bireylerin farklı kastlarda yer alması toplumsal etkileşimi güçlendirir.
E) Bireylerin statü ve rollerini ait oldukları kast belirler.

5. Günümüzdeki anlamıyla ilk kentlerin ortaya çıkışı, Sanayi Devrimi ile olmuştur. Sanayi Devrimi ile birlikte kentlerin ekonomik yapısı tamamıyla değişmiş, makineye dayalı üretimin yapılması geleneksel köy yapılarını etkilemiştir. Fabrikaların yakınında kurulan ve kente göç eden insanların oluşturduğu sanayi kentleri doğmuştur.

- Kentler; çeşitli etnik grupları, kültür ve meslek grupları, toplumsal sınıf ve tabakaları içine alan heterojen bir yapıdadır.
- Belirleyici olan ekonomik etkinlikler sanayi, ticaret ve hizmet sektörüdür.
- Sağlık hizmetleri, altyapı, haberleşme; kültürel, siyasal alan ve eğitim alanındaki yenileşme ve ilerlemeler kentlerin cazibesini artırmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kentlere ait bir özellik değildir?

A) Ürünlerin taşınmasında teknoloji ve ulaşım araçlarının gelişmesi
B) Köylerde üretim fazlalığının değişimi için pazar görevi yapacak büyükçe bir yerleşim alanı olarak işlev görmesi
C) Makineye dayalı seri üretim ile ihtiyaç fazlası malların üretilmesi
D) Belirleyici olan ekonomik etkinliklerin ve tüketimin homojen yapıda olması
E) İş imkânlarının fazlalığı nedeniyle yoğun göç alması

6. Kelebek etkisi, bir sistemin başlangıç verilerindeki küçük değişikliklerin büyük ve öngörülemez sonuçlar doğurabilmesine verilen addır. Aşağıda bir makalenin özet kısmından alıntı yapılmıştır:

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; modernleşme ekseninde hızla değişen toplumsal yapı ile birlikte çözülen aile yapılarını incelemek ve bu çözülmelerin nedenini belirlemektir. Aile yapısı toplumsal yapının devamı ve istikrarı için önemli bir tampon kurum niteliğindedir. Aile, yapısı gereği ne kadar sağlıklı bir özellik arz ederse toplumsal yapı da o ölçüde sağlıklı bir karakter arz etmektedir. Birey, toplumsal norm ve değerleri aile içerisinde içselleştirerek sosyalleşir. Bu durum toplumda kelebek etkisi yaratır.

Buna göre makale yazarının "kelebek etkisi" ile anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumsal yapının değişiminin çok kolay olduğu
B) Toplumsal yapının önemli bir unsuru olan aile kurumunun diğer ögelerde de değişime sebep olduğu
C) Toplumsal yapının en önemli değişimi, modernite ekseninde gerçekleşen hızlı değişimler ile yaşamış olduğu
D) Aile yapısının değişime diğer toplumsal ögelere göre daha dirençli olduğu
E) Aile kurumunun toplumsal yapının temel yapı taşı olduğu

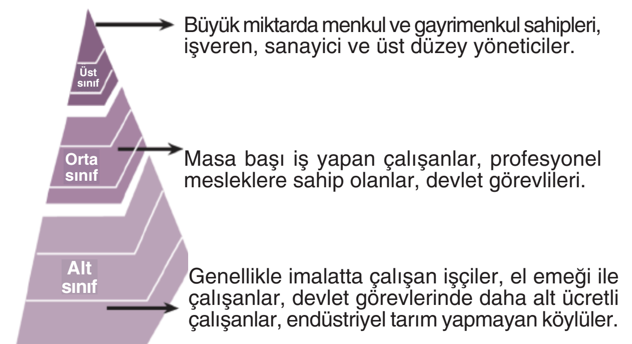
7. Bir toplumda alt tabakada yer alan bir ailenin üyesi olarak dünyaya gelen bireyin ne ölçüde üst tabakalara geçme imkânı bulduğu çeşitli sosyoekonomik koşullara bağlıdır. Bu koşulların belki de en önemlileri fırsat eşitliğinin sağlanması, rekabet etme önündeki engellerin kaldırılması ve eğitim imkânlarıdır. Tüm gelişmiş çağdaş toplumlar bu bakımlardan her çeşit toplumsal hareketliliği olanaklı kılan bir yapıya sahiptir.

Buna göre toplumsal hareketlilik için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Fırsat eşitliği tabakalar arası geçişe imkân tanıyan önemli bir faktördür.
B) Çağdaş toplumlarda tabakalar arası geçiş mümkündür.
C) Çağdaş toplumların bireye her türlü fırsat eşitliğini sağlamaları beklenir.
D) Bireylerin gelir düzeyinde ve saygınlıklarındaki farklılığa toplumsal hareketlilik denir.
E) Çağdaş toplumlarda bireylerin tabakadaki yerleri doğuştan edinilen statülerle belirlenmez.

8.
- Sosyal sınıflar herhangi bir kanunla veya dinsel bir açıklama ile belirlenmez. Sosyal bir sınıfa ait olma durumu aileden miras alınan, kanuni ve geleneksel bir temele oturmaz.
- Bir kişinin sosyal sınıfının belirlenmesinde sahip olduğu statü önemlidir ve bu statüler çoğunlukla "kazanılmış statü"lerdir. Tabakalar arası hareketlilik mümkündür ve sıkça görülen bir durumdur.
- Sosyal sınıf kişiler arasında özellikle maddi kaynakların mülkiyeti ve kontrolü gibi ekonomik temelli farklılıklara dayanır. Unvan, prestij, geleneksel ve kültürel değerler gibi ekonomik temele dayanmayan farklılıklar önemini kısmen yitirmiştir.
- Sanayileşmiş ve ekonomik olarak gelişmiş toplumlarda çoğunlukla ekonomik ölçütler esas alınarak oluşturulan üç sınıftan söz etmek mümkündür.

Modern Toplumların Sınıf Temelli Tabakalaşma Piramidi

Buna göre modern toplumların tabakalaşma süreci ile ilgili aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) Kişiler iyi bir eğitim alarak toplumsal sınıf atlayabilirler.
B) Sosyal sınıfları belirleyen en etkili ölçüt ekonomik temellidir.
C) Gelirden ne kadar pay alındığı sosyal prestiji belirler.
D) Statüler verilmiş statüler olup doğumla belirlenir.
E) Üç sosyal sınıfın her birinin prestij ve unvanları farklıdır.

1. Yaklaşık iki yüz yıl önce başlayan Sanayi Devrimi gittikçe artan bir hızla dünyayı etkilemiş ve dünyanın görünümünün farklılaşmasına yol açmıştır. Bilimsel buluşlarla uygulamaya geçirilen teknolojik gelişmeler, toplumların yaşamını alt üst etmiştir. Buhar gücünün kullanılmaya başlanması ise makineleşmenin önemini arttırmıştır. Petrol ve elektriğin enerji sağlamak için kullanılması sanayide patlamaya yol açmıştır. Tüm bunlarla beraber, yollarında sadece atlı arabalar gezinen ülkeler, yarım yüzyılda fabrikalardan geçilmez olmuştur. Doğanın yeşil örtüsü, beton, asfalt, baca, yüksek binalar ve motorlu araçlardan oluşan örtüyle yer değiştirmiştir. Ulaşımda gerçekleştirilen devrimle yeryüzü adeta küçülmüştür. Telefon, telgraf, radyo, televizyon, hemen ardından gelişen bilgisayar ve internet teknolojileri ile dünyanın her bir köşesiyle aynı anda iletişim sağlanabilir hâle gelmiştir.

Bu parçada açıklaması yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumsal değer
B) Toplumsal etkileşim
C) Toplumsal değişim
D) Toplumsal hareketlilik
E) Toplumsal bütünleşme

2. İnsanoğlu aklı sayesinde doğayı kendi ihtiyaçları için kullanmayı öğrenmiştir. Önceleri gideceği yere yürüyerek giden insanlar kendinden daha güçlü ve hızlı koşan hayvanları evcilleştirmiş ve kullanmıştır. Zamanla tekerleği icat etmiş, otomobili, uçağı son olarak uzay araçlarını yapmıştır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumsal gelişmeler sorunlara çözüm getirdiği gibi yeni toplumsal sorunlar yaratabilir.
B) Toplumsal ilerlemeler uygun toplumsal koşullarda gerçekleşir.
C) Toplumsal gelişmeler toplumdan topluma farklılık gösterir.
D) Toplumsal ilerleme zamana yayılarak aşama aşama gerçekleşir.
E) Olumsuz tepkiler yeniliklerin yaygınlaşmasını engeller.

3. Çağımızda insan ve toplumsal yaşam tamamen teknolojik devrimin etkisi altındadır. Televizyon, bilgisayar, internet gibi teknolojik ürünler aile hayatından sanata, siyasi tutumlara kadar her alanda derin ve kökten değişimlere sebep olmaktadır.

Bu açıklamadan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teknolojik gelişmeler, toplumsal değişmeye neden olan önemli bir etkendir.
B) Teknoloji, bilimsel gelişmelerin sonucu ortaya çıkan ürünlerdir.
C) Teknolojik yaşam, insan hayatını kolaylaştırmaktadır.
D) Toplumsal kurumların gelişmesinde teknoloji etkilidir.
E) Toplumsal değişim, kültürel değişimin bir sonucudur.

4. Modernizmin demokratikleşme boyutunu tetikleyen en önemli etkenlerden biri, eleştirel düşüncenin ön plana çıkmasıdır. Geleneksel toplum yapısını dönüştürüp yenileşmenin önünün açılabilmesi için en iyi yöntem, elbette ki toplumun ikna edilmesidir.

Paragraftan modernleşme ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Modernizm süreci öncelikle insanların zihin dünyasında kabul görmelidir.
B) Modernizmin önünü açan unsurlardan biri de eleştirel düşüncedir.
C) Eleştirel düşünce olmadan yenileşme hareketleri topluma ait kılınamaz.
D) Modernleşme süreci her toplum için kaçınılmaz bir olgudur.
E) Geleneksel toplumun değişim süreci eleştirel düşünme ile sağlanmalıdır.

5. Küreselleşme, ulusal sınırları aşan ve dünya çapında değişimlere yol açan bir süreçtir. Bu durum teknolojide, ekonomide, siyasette, kültür ve çevre alanındaki gelişme ve değişimlerde zaman ve mekân sınırı tanımadan toplumları etkiler ve birbirine bağlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi küreselleşmeye bir örnek <u>olamaz</u>?

A) Karadeniz Bölgesindeki yayla turizmine ilginin artması
B) Dünya borsalarındaki düşüşlerin, ülkemizdeki borsayı da etkilenmesi
C) Yunanistan'daki ekonomik krizin Avrupa Birliği ülkelerini de etkilemesi
D) Uluslararası çevre örgütlerinin nükleer enerji karşıtı protestolar yapmaları
E) İnternet üzerinden dünyaca ünlü yıldızların konser programlarının takip edilmesi

6. I. Orta tabakanın genişlemesi
II. Toplumsal bütünleşme
III. Toplumsal çözülme
IV. Ekonomik büyüme

Verilenlerden hangileri toplumsal gelişmeyle birlikte <u>görülmez</u>?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) III ve IV

7. Roma sonrasında güvenlik eksikliğine bağlı olarak ticaretin azalması ile kıyı şehirleri kaybolmuş Avrupa'da küçük içe kapanık karasal kale şehirleri öne çıkmıştır. Böylece dışa ve değişime kapalı bir toplumsal yapı olan feodalizm ortaya çıkmıştır. Tersi bir biçimde 13. yüzyıldan itibaren Haçlı Seferleri neticesinde Akdeniz ticaretinin yeniden canlanması ile birlikte kıyı şehirlerinin yeniden doğduğunu ve toplumsal değişmenin daha dinamik bir biçimde Avrupa toplumunu etkisi altına alarak kapalı feodalizmi ortadan kaldıracak süreci başlattığını görmek mümkündür.

Bu parçada toplumsal değişmeyi etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisinden söz edilmektedir?

A) Demografik durum

B) Ekonomi

C) Bilimsel gelişmeler

D) Teknoloji

E) Eğitim

8. Bilgisayarlar, akıllı telefonlar ile 21. yüzyıl devrimi olarak kabul edilen nanoteknolojik ürünler çok hızlı bir şekilde hayatımıza girerken bu ürünleri üreten medeniyetlerin değer yargılarının ve yaşam kültürünün toplumlara yayılması o kadar hızlı olmamıştır.

Bu açıklamada aşağıdakilerden hangisi dile getirilmektedir?

A) Teknolojik buluşların toplumsal değişimi hızlandırdığı

B) Yeniliklerin benimsenmesinin uzun zaman aldığı

C) Kültürel öğelerin değişim hızının farklı olduğu

D) Yeniliklerin tek bir kaynaktan dünyaya yayıldığı

E) Değişimin kaçınılmaz olduğu

9. Toplumsal değişme, her toplumun kültüründe, yapısında ve toplumsal davranışlarında zaman içinde yaşanan farklılaşmalardır. Değişme toplumun iç dinamiklerinden kaynaklanabileceği gibi dünya genelindeki gelişmeler de değişime sebep olabilir.

Buna göre toplumsal değişme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Doğal bir sonuçtur.

B) Zorunlu bir süreçtir.

C) Her zaman ileriye yöneliktir.

D) Her toplumda görülür.

E) İç ve dış kaynaklı olabilir.

10. Bir zamanlar her mahallenin bir postacısı vardı ve o postacı mahalleli için çok önemliydi. Oysa bugün postacının varlığı pek bilinmiyor. Çünkü artık her şey bir telefon tuşu kadar yakın.

Bu açıklamada dile getirilen toplumsal değişimin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Siyasi yapı

B) Ekonomik gelişme

C) Teknolojik gelişme

D) Uluslararası ticaret

E) Toplumsal etkileşim

11. **Aşağıdakilerden hangisi kitle iletişim araçlarının olumsuz etkilerinden biri <u>olamaz</u>?**

A) İnsanların diğer ilgi alanlarına olan bağlarını azaltır.

B) Toplumsal sınıf farklılıklarının ortaya çıkmasına sebep olur.

C) İnsanların dinlenme süresini kısaltıp sosyal ilişkileri azaltabilir.

D) Aile üyelerinin kişisel ve duygusal ilişkilerini ortadan kaldırabilir.

E) Yayınlar iyi denetlenmediğinde çocuk ve gençler üzerinde ahlaki açıdan olumsuz etkiler yaratabilir.

12. Gelişmiş toplumların modernizm üzerinden elde ettiği zenginlik, diğer toplumlar üzerinde büyüleyici bir etki oluşturmuştur. Bundan dolayıdır ki toplumlar eksikliklerini ve sorunlarını ifade ederken ölçü olarak gelişmiş toplumları kullanır.

Verilen paragrafta modernizmin hangi tür etkisinden söz edilmektedir?

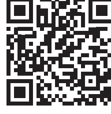
A) Hızlı değişimi

B) Uygulanabilirliği

C) İletişim olanakları

D) Faydacı özelliği

E) Maddi gücü

1. Bir farklılaşmanın değişim olabilmesi için kalıcı olması, toplumsal olabilmesi için de birden fazla kişiyi etkilemesi gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin sonucunda toplumsal bir değişim <u>beklenmez</u>?

A) Ülke nüfusunun önceki yıllara göre hızlı artması

B) Teknoloji kullanımının her alanda yaygınlaşması

C) Tekstil alanında güçlü girişimcilerin ortaya çıkması

D) Üretim artışından dolayı balık fiyatlarının düşmesi

E) Gelirlerde tüketimi etkileyen artışların oluşması

2. İnsanlar, doğuştan getirdikleri ırk, cinsiyet vb. bireysel biyolojik farklılıkların yanında, toplum olarak tarihsel gelişim sürecinde kazandıkları pek çok kültürel farklılıklara da sahiptirler. Bu farklılıklar bazı dönemlerde toplumlar arasında çatışma sebebi olarak görülmüştür. Oysa ulaştığımız uygarlık düzeyi çerçevesinden olaylara baktığımız zaman, farklılıkların birer ayrılık ve çatışma sebebi değil, aksine zenginlik, paylaşma ve bütünleşme vesilesi olabilecekleri kolayca görülebilmektedir. Günümüzde bilgiye kolay ulaşılabilir olması, kendini ifade edebilme imkânlarının ve bilgi paylaşımlarının kolaylaşması sebebiyle farklılıklar anlaşılabilir ve kabul edilebilir hâle gelmiştir.

Bu parçada vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumsal hareketlilik

B) Toplumsal değişme

C) Toplumsal sapma

D) Toplumsal statü

E) Toplumsal rol

3. Kişiselliğin herkesle paylaşıldığı internet ortamında yaşamak, örnek almak, ya da alınmak, yargılamak ve yargılanmak gibi birçok boyutu ile oluşan yeni bir sosyal dünyada olmak demektir. İnsan yaşamını ilgi pazarına taşıyan bu dünyanın iletişim mimarları, insanı kendi tercih hakkı ile nasıl avlayacaklarını doğrusu iyi bilmekteler.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Kitle iletişim araçları insanların hayatını kolaylaştırır.

B) Toplumsallaşmanın yeni unsurları kitle iletişim araçları ile oluşmaktadır.

C) Kitle iletişim araçları yalnızca bilinçli kişilerin kullanımına açılmalıdır.

D) İnsanoğlu zararlı yönleri olsa da kitle iletişim araçlarını kullanmak zorundadır.

E) İnsanların kitle iletişim araçlarını kullanma şekli, olumsuz durumlar oluşturabilir.

4. Geçmiş yıllarda genetik yapısı değiştirilmiş ve kimyasal gübrelerle gıda üretimine duyulan ilgi, bugün tam tersine dönmüş durumdadır. Özellikle “organik” nitelemesi ile kendini gösteren bu tepki; terk edilmek istenen geleneksel gıdaları ayrıcalıklı hâle getirmektedir. Çünkü modernleşmenin gıda ürünleri üzerinde oluşturduğu olumsuz etki, büyük oranda hastalık oluşturma riski taşımaktadır.

Parçadan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her bilimsel çalışma bir gelişmedir.

B) Her yeni oluşum kalıcılığa sahiptir.

C) Modernleşme süreci bazı sıkıntılarla birlikte yaşanır.

D) Yeni sorunlar, yeni bilimsel gelişmelerin önünü açar.

E) Organik ürün yetiştirmek oldukça zahmetli bir iştir.

5. Dil, sadece kullanılan kelimelerden oluşmaz; kelimelerle birlikte o kelimelerin insan yaşamındaki duygu ve davranış karşılığını da içerir. Eğer bir toplum, dil üzerinden kültürünü bir bütünlük içerisinde yapılandırmış ise geleceğe doğru aktarabilme gücünü de yakalamış demektir.

Bu parçadan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dilin yanlış kullanımı toplumsal çözülmeye neden olur.

B) Dil öğrenimi bir toplum için eğitimin esasıdır.

C) Toplum için kültür dilden önce gelir.

D) Toplumlar dillere göre farklılaşır.

E) Dil kültür aktarımı için gereklidir.

6. Toplumsal dayanışma, toplumun bir aradalığını sağlayan önemli bir unsurudur. Toplumsal bir varlık olarak insan neyin bilinip uygulanmaya değer olduğunu, sosyal ve bireysel yaşamın anlam ve amacını öğrenerek toplumsal dayanışma sürecine de katılmış olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal dayanışmaya en çok katkı sağlayan unsurlardan biridir?

A) Kentleşme oranının ivme kazanması

B) Alım gücü arasındaki farkın azalması

C) Ekonomik zenginliğin giderek artması

D) Teknik iş bölümünün gelişmesi

E) Ortak değer ve kültür unsurlarının korunması

7. Durkheim intiharlarla ilgili yapmış olduğu çalışmasında anomik hâl ve buna bağlı olarak artan intiharları, birey ile toplum arasındaki kopukluk ve toplumsal çözülmenin giderek artması olarak açıklar. Bu durum yeni çağdaş toplumun evrensel bunalımıdır.

Buna göre toplumsal çözülme kavramı;

I. Toplumun unsurları arasındaki bağ zayıflar.
II. Toplumsal kurumlar görevini yapamaz hâle gelir.
III. Toplumsal grupların geleneklere bağlılığı artar.

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

8. Teknoloji; ilk insanların, ilk basit aletleri yapımıyla başlar. İçinde bulunduğumuz çağın gelişmiş teknolojisi ise sosyal hayattaki işleri kolaylaştıran bir etkendir. Yaşanılan modern hayat teknolojisiz ve bilimsiz imkânsızdır. Ancak teknoloji beraberinde birçok sorunu da getirir. "Yeni teknoloji, her zaman eskisinden iyi midir?" veya "Yeni teknolojinin yol açtığı sosyal değişime ilişkin geçmişten ne öğrenilebilir?" sorularının cevapları teknolojik gelişmelerin ve sosyal hayata etkilerinin anlaşılmasında yatar.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumsal değişme; temelinde ekonomik değişmenin yattığı, insanlar arası ilişkilerin değişmesidir.
B) Tarımda, sanayide, bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler sonucu toplumsal çözülme kaçınılmaz hâle gelmiştir.
C) İlk uygarlıkların bilimsel ve teknolojik gelişmelere katkıları günümüz uygarlıklarından daha azdır.
D) Bilim ve teknolojinin toplumsal değişime hem olumlu hem de olumsuz etkileri vardır.
E) Tarih boyunca kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler toplumsal yapıda olumlu değişikliklere yol açmıştır.

9. Değişim tüm toplumlar için kaçınılmaz bir olgudur. Fakat değişimin hızı ve kaynakları toplumlara göre farklılık gösterebilir. Sosyologların yaptığı, toplumlara göre karşılaştırmalı toplumsal değişme ve modernleşme araştırmaları toplumsal değişmenin bütün toplumlarda aynı olmadığını göstermektedir. Bu araştırmalar, geleneksel değerlere daha sıkı bağlı olan toplumların değişime direnç gösterdiklerini, modern toplumların ise değişime daha açık olduklarını göstermektedir.

Buna göre toplumsal değişme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Geleneksel toplumlarda değişme daha yavaştır.
B) Değişim, toplumların gelişmesi ile her toplumda aynı şekilde gerçekleşir.
C) Toplumsal yapısı dış dünyaya kapalı toplumlarda sosyal değişimler güçtür.
D) Modern değerlere sahip toplumlar değişime daha az direnç gösterir.
E) Geleneksel ya da modern tüm toplumsal yapılar değişime uğrar.

10. Göçler insanlık tarihi kadar eskiye dayanan bir olgudur. İnsanoğlu bazen coğrafi nedenlerle, bazen yeni yerleşim yerleri keşfetme amacıyla ve bazen de yaşanılan topraklarda yaşama şansı kalmadığından yer değiştirmiştir. Göçler bir yandan toplumsal yapıda sorunların doğmasına yol açarken öte yandan yeni fırsatlara da kapı aralamakta, toplumsal yapıya dinamizm kazandırmaktadır.

Bu parçadan hareketle göçlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumsal değişmeler çoğu zaman plansız olarak ortaya çıkar.
B) Göçler toplumsal yapı unsurları arasındaki uyumu bozar.
C) Tarihin her döneminde göçler toplumsal yapıyı etkileyen en önemli unsur olmuştur.
D) Bazen toplumların iradeleri dışında gerçekleşen göçlerin toplumsal yapıya olumlu katkıları da mevcuttur.
E) Plansız gerçekleşen göçler sonucunda ortaya çıkan sorunların çoğunu çözebilmek mümkün değildir.

11. Toplumsal değişme tanımları bazı sosyologlar tarafından makro, bazıları tarafından ise mikro düzeyde yapılmıştır. Mine Tan, toplumsal değişmeyi makro düzeyde değişim olarak ele almakta ve "toplumsal ilişkilerde, kurumlarda ve yapıda belirli bir durumdan ya da varlık biçiminden başka bir durum ya da biçime geçiş" olarak nitelemektedir. Diğer taraftan değişimin mikro düzeyli bir tanımını veren Mahmut Tezcan'a göre toplumsal değişme "toplumsal yapının ve onu oluşturan toplumsal ilişkiler ağının ve bu ilişkileri belirleyen toplumsal kurumların değişmesi" olarak tanımlanabilir.

Buna göre toplumsal değişmenin makro ve mikro düzey tanımlarının ortak yanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir sosyal yapı içerisinde gerçekleşmesi
B) Bir yönünün olması
C) Boyutlarının benzer olması
D) Sosyokültürel içeriğe sahip olması
E) Hızlarının benzer olması

12. Japonya'nın siyasi ve ekonomik modernleşmede elde ettiği önemli başarının başlıca sebebi milletçe kesintisiz bir şekilde planlı ve disiplinli bir çaba sergilemiş olmasıdır. Bundan dolayı modernleşmeye verdiği kültürel tepki, diğer toplumların övgüsünü kazanmış durumdadır. Oysa diğer toplumların modernleşme karşısındaki tepkisi Japonlar gibi olmamıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçların hangisine ulaşılabilir?

A) Modernleşme toplumlar için yeni sorunlar üretir.
B) Kültürel yapısı güçlü toplumların tepkisi açık olur.
C) Japonların kültürel yapısı diğer toplumlarla aynıdır.
D) Modernleşme ile her toplum yüzleşmek zorundadır.
E) Aynı etkiye verilecek tepki, toplumlara göre değişir.

2019 AYT

1. Jean Baudrillard, medya egemenliğindeki bir çağda anlamın, TV programlarında olduğu gibi, imajların akışıyla yaratıldığını söyler. Bizim dünyamızın çoğu bir tür yap-inan evreni hâline gelmiştir; bu evren içinde bizler gerçek kişilere ve yerlere değil, medya imajlarına tepki vermekteyiz. Nitekim 1997'de Galler Prensesi Diana öldüğünde sadece Britanya'da değil, dünyanın her tarafında büyük bir üzüntü vardı. Ancak insanlar gerçek bir kişinin yasını mı tutuyorlardı? Baudrillard buna hayır, diyecekti. Çoğu insan için Diana medya yoluyla mevcuttu. Diana'nın ölümü insanların gerçek yaşamda gerçek birinin ölümünü tecrübe etmesi olayından çok, dizi veya filmde meydana gelen bir olay gibiydi. Baudrillard buna "yaşamın TV içine çözülmesi" demektedir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) Medya gerçekleri olduğu gibi yansıtan önemli bir kitle iletişim aracıdır.
B) Televizyon insan davranışı üzerinde en çok etkiye sahip olan kitle iletişim aracıdır.
C) Medya bireyler için farklı bir anlam ve gerçeklik dünyası yaratır.
D) Bireylerin davranışlarındaki tutarsızlık medyanın gücünün yansımasıdır.
E) Medyanın birey davranışlarındaki etkisi kalıcı olmamaktadır

2021 AYT

2. Sanayi öncesi toplumlarda ev ve çalışma hayatı iç içeydi. Üretim, zaten içinde yaşanılan çiftlik veya atölyelerde yapılıyordu. Ancak sanayileşmeyle birlikte büyük çaplı üretim alanları, fabrikalar ve ofisler yaygınlaştı; evde iş yapanların sayısı hızlı bir biçimde azaldı. Son dönemdeki teknolojik gelişmeler ise birçok iş alanının uzaktan yapılabilmesine olanak sağlayarak evden çalışma örneklerini yeniden çoğalttı. Covid-19 salgınının insanları evde kalmaya mecbur etmesi iş yaşamındaki bu dönüşümü hızlandırarak gelecekteki çalışma deneyimlerini de etkileyecek köklü değişimlere neden oldu.

Bu parçadan toplumsal değişimle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumsal gelişmeyi sağlayan, toplumların sahip olduğu kültürel değerlerdir.
B) Toplumsal yaşam ile ekonomik koşullar arasında karşılıklı etkileşim vardır.
C) Teknolojik gelişmeler her toplumda mesleki farklılaşmalara neden olur.
D) Modernleşme sürecinde çalışma hayatı daha konforlu hâle gelmiştir.
E) Sanayileşme sonrasında toplumlar gelişimlerini teknolojik bilgiye dayandırmıştır.

2021 AYT

3. **Bazı kavramlara örnek oluşturabilecek durumlar şu şekildedir:**

- Bir banka müdürünün eğitim amacıyla uzun süre yurtdışına çıkması
- Bir öğretmenin doktorasını tamamlayıp üniversitede öğretim üyesi olması
- Sanayileşmeyle birlikte şehirde yaşayan nüfusun artması
- Yeni uzmanlık alanlarının ortaya çıkmasıyla birlikte orta sınıfın güç kazanması

Bu parçada aşağıdaki kavramların hangisine örnek <u>verilmemiştir</u>?

A) Toplumsal tabakalaşma
B) Kentleşme
C) Dikey hareketlilik
D) Yatay hareketlilik
E) Toplumsal bütünleşme

2018 AYT

4. Toplumun devamı ve istikrarı onu oluşturan birey ve grupların bir arada yaşamasına ve ortak hedeflere yönelmesine bağlıdır. Örneğin bir ülkeden başka bir ülkeye göç eden halkların burada karşılıklı evlilik, komşuluk ve ticaret yapmaları ile hızlı bir şekilde göç ettikleri ülkenin dilini öğrenmeleri o ülkenin millî kimliğini benimsemelerine etki etmiştir.

Bu parçada vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumsal gelişme
B) Toplumsal ilişki
C) Toplumsal hareketlilik
D) Toplumsal bütünleşme
E) Toplumsal değişme

2018 AYT

5. 1950'lerde Türkiye'de başta İstanbul olmak üzere sanayileşen kentlere göçler başlamıştır. Göç edenler, çoğunlukla kamu arazilerine izinsiz ve düşük standartlı evler yaparak barınma ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmışlardır. Kentte tutunmaya çalıştıkları mekânlar genellikle akraba ve köylülerine yakın yerler olmuştur. Gecekondu olarak tanımlanan bu yerleşim yerlerine yol, su, elektrik gibi altyapı hizmetleriyle eğitim ve sağlık hizmetleri daha sonraları gelmiştir. Buralarda yaşayan insanlar düşük ücretli işlerde çalışmışlardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Gecekondulaşmayla birlikte kentlerde suç oranı artmıştır.
B) Hızlı kentleşme toplumsal çözülmeyi artırmıştır.
C) Göçlerle birlikte kentlerde eğitim önem kazanmıştır.
D) Kentleşme göç edenlerin uyum sorunlarını ortaya çıkarmıştır.
E) Hızlı ve plansız toplumsal değişme çarpık kentleşmeye neden olmuştur.

2020 AYT

6. Toplumsal değişmeyi anlamlı bir biçimde yorumlayabilmek için değişmenin gözlenebileceği çeşitli genel görünümleri anlamamız gerekir. Tüm değişmeler geçicidir. Toplumsal değişme, insanların biyolojik yaşlanma sürecine benzemez; toplum veya kültür ne yorulur ne de güçten düşer. Davranış örüntülerinin yenilenmesi veya terk edilmesi belirli bir sürece bağlıdır.

Bu parçada toplumsal değişmenin hangi unsurla olan ilişkisi vurgulanmaktadır?

A) Ekonomi B) Çevre C) Nüfus
D) Teknoloji E) Zaman

7. I. Dünyada ün kazanmış bilgisayar oyunlarının herkes tarafından kullanımı
II. Tıbbın bebek ölümlerini, doğum sırasında kapılan enfeksiyonları olağanüstü bir hızla azaltması
III. Çok partili sisteme geçilmesinin, demokrasinin gelişimine etkisi
IV. Kentleşmenin kadının iş hayatına atılmasında etkili olması

Verilen açıklamalardan hangisi aşağıdaki seçenekler arasında toplumsal değişmeyi etkileyen faktörlerden birine karşılık <u>gelmez</u>?

A) Bilim ve teknoloji
B) Demokratikleşme
C) Doğal çevre koşulları
D) Küreselleşme
E) Demografi

8. Sosyolog Merton'a göre anomi, yapısal bir gerilimin ürünüdür. Normlar ve değerler arasında yaşanan çelişkiler anomiyi doğuran en önemli nedendir. Toplumsal normlar gelişmelere bağlı olarak değişir. Böylece eski normlar yürürlükten kalkarken onların yerine yeni normlar getirilir. Bu durum toplumsal hayatta bazı boşlukların ortaya çıkmasına neden olur. Örneğin internetin küresel düzeyde bireylerin yaşamına girmesiyle toplumsal değişmenin insanlık tarihinde görülmemiş düzeyde çok hızlı yaşandığı bir dünyada, eski normlar gereksinimleri karşılayamaz hâle gelir ve geçerliliğini yitirir.

Buna göre normların geçerliliğini yitirmesi ve yaptırım gücünün azalması nedeniyle ortaya çıkan durumu aşağıdakilerden hangisi en doğru ifade eder?

A) Toplumsal bütünleşmenin sağlanamaması nedeniyle toplumsal çözülmenin ortaya çıkması
B) Toplumsal yapıyı düzenleyen yeni normatif yapının eskinin yerini alması
C) Sosyal dayanışmanın toplumda anlamını yitirerek bu işlevi devlet kurumlarının yerine getirmesi
D) Bireylerde gelecek endişesinin artmasıyla suça yönelimli birey sayısında artış yaşanması
E) Yaptırım gücü yüksek yeni bir normatif değer sisteminin üretilmesi

9. Küresel bir tehdit hâline gelen Kovid-19 salgını üretimden tüketime, uluslararası ilişkilerden eğitime, ulaşımdan eğlenceye, dinî ibadetlerden spor etkinliklerine kadar akla gelebilecek her alanda toplumsal yaşamı etkisi altına aldı. Dünyanın her yerinde uluslararası zirveler, kongreler, eğitim öğretim faaliyetleri, büyük spor müsabakaları, kültür ve turizm ziyaretleri, festivaller ve fuarlar ardı ardına iptal ediliyor veya sanal ortama aktarılıyor. Çok sayıda işletmenin WEB konferansı, anında mesajlaşma veya e-posta gibi örgütsel çalışma teknolojilerini kullanmasıyla birlikte sosyal anlamda sanal çalışma biçimini benimsemesi ihtimalini arttırabilir. Bu bağlamda, gittikçe artan sayıda işveren ve iş gören, tele çalışma alternatifini bir çalışma biçimi olarak tercih edecektir. Aslında "evden çalışma (home-office)" gibi mekânsal açıdan esnek çalışma sistemleri, mevcut krizle beraber pek çok çalışma alanında zorunlu olarak deneyimlenmektedir. Kimileri için yeni kimileri içinse yoğunluğu artan bu gibi deneyimler, zaman içinde yaygınlaşarak ve benimsenerek yeni bir çalışma hayatını beraberinde getirebilir. Sanal iş yeri sosyal izolasyon hissinin güçlenmesi ve dolayısıyla dünya genelinde "yalnızlık" duygusunun daha da artması ihtimalini güçlendirmektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Salgın hastalıklar toplumların pek çok kurumunda köklü değişimlere neden olabilir.
B) İnsanlar arası ilişkilerin biçimi toplumsal şartlardan bağımsız olarak ele alınamaz.
C) Yaşanan toplumsal değişmeler nedeniyle bireyler yeni şartlara alışma sürecinde psikolojik olarak zorlanabilirler.
D) Kovid-19 salgını dünyada yeni bir çalışma şeklinin yaygınlaşmasına yol açmıştır.
E) Mekânsal olarak esnek çalışma şeklinin kolaylığı bu çalışma şeklinin yaygınlaşacağı anlamına gelmemektedir.

10. Toplum nitelemesi çeşitli grup, kurum ve kuruluşların bütünselliğini ifade eder. Fakat söz konusu bütünselliğin sorunlar karşısındaki dayanıklılığı, ayrı bir değerlendirmeyi gerektirir. İnsanları bir arada tutan gerekçeler, birlikte yaşama arzusu, ortak değerler gibi yaşam unsurları, bir toplumun gerçekvarlık gücünü ve gelişmişlik seviyesini gösterir.

Bu parçada değerlendirilen konu aşağıdakilerden hangisinde doğru ifade edilmiştir?

A) Toplumsal değişme ve gelişme ilişkisi
B) Toplumsal bütünleşme ve gelişme ilişkisi
C) Toplumsal gelişmişliğin unsurları
D) Toplum olma ve toplumsal sorun ilişkisi
E) Toplumsal birlikteliğin sebepleri

1. “Kültür insan yaşamını anlamanın ve düzenlemenin bir yoludur.” **diyen bir kişi, kültürün aşağıdaki özelliklerinden hangisine dikkat çekmektedir?**

A) Deneyim yoluyla aktarıldığına

B) Dünyaya anlam vermek için gerekli kaynakları sağladığına

C) Değerler ile insana yaşamda rehberlik ettiğine

D) Toplumu diğer toplumlardan ayırdığına

E) Bireyleri toplumsallaştırdığına

2. Bayramlar, toplumların yaşamında yer alan anlamlı günlerdir. Ülkemizde bugünler sevinç ve neşe içinde kutlanır. Dinî bayramlarımızda eş, dost, akraba ziyaretleri yapılır. Yoksullar gözetilerek ihtiyaçları giderilmeye çalışılır. Millî bayramlarımız ise ulusça paylaştığımız kahramanlıkların ve başarıların anıldığı, coşku ve neşe içinde kutlanan önemli günlerdir.

Bu parçada bayramların kültür üzerindeki aşağıdaki etkilerinden hangisi açıklanmaktadır?

A) Tatil ve dinlenme için bir fırsat olduğu

B) Toplumsal yapıyı belirlediği

C) Kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasına katkı sağladığı

D) Toplumda birlik ve beraberliği sağlayarak toplumsal bütünleşmeyi güçlendirdiği

E) Başka toplumların bayramları ile kendi bayramlarımızı karşılaştırma fırsatı verdiği

3. I. Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması

II. Yeni ihtiyaçların ortaya çıkması

III. Uluslararası ticaretin yaygınlaşması

IV. Farklı kültürlerle iletişime girilmesi

Verilenlerden hangilerinin kültürel değişmeye neden olması beklenir?

A) I ve II

B) I ve III

C) I, II ve III

D) II, III ve IV

E) I, II, III ve IV

4. Kültürel ögelerin, kitle iletişim araçları, göçler, turizm ve sanat aracılığı ile bir toplumdan başka bir topluma geçmesine “kültürel yayılma” denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir kültürel yayılma örneği <u>değildir</u>?

A) Eski Roma geleneği olan Sevgililer Günü’nün pek çok ülkede kutlanması

B) Kravat kullanma alışkanlığını tüm dünyanın Hırvatlardan edinmesi

C) Tango dansının Arjantin’den tüm dünyaya yayılması

D) Yoğurdu tüm dünyanın Türklerden öğrenmesi

E) Bazı Afrika kabilelerinde kadının birden fazla erkekle evlenmesi

5. Bazen “kültürlü olmak” ya da “çok kültürlü bir insan” gibi ifadeler ile kültür kavramının sıfat olarak kullanıldığı görülmektedir. Ancak kültürün yüksek kültür ile özdeşleştirilmesi, onun dışında kalan diğer kültürel biçimler için oldukça yanlış bir ifadedir.

Bu görüşlere sahip bir kişinin aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) Kültür insanın sosyal çevresine uyum sürecidir.

B) Kültür bir toplumun yarattığı her türlü araç gereçtir.

C) Toplumların yaşam biçimi kültürdür.

D) Her kültür değerlidir.

E) Bireylerin devralıp devredebilecekleri şeyler kültürdür.

6. Japonya’da 1868 yılında İmparator Meiji idaresi altında *Meiji Reformları* yapılmış ve böylece Japon kültüründeki gelişmeye engel gelenekleri temizlemek üzere “saçma âdet ve uygulamaların terk edilmesini” buyuran bir hükûmet kararnamesi yayımlanmıştır.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

A) Gelenekler, toplum yaşamında istikrarı ve bu yolla da güven duygusunu sağlar.

B) Gelenekler, ahlak kuralları, töre ve âdetler ile bireyler nerede nasıl davranması gerektiğini öğrenirler.

C) Kimi durumda gelenekler gelişmeye engel teşkil edebilir.

D) Geleneklerine sahip çıkmayan toplumlar asimile olma durumu ile karşı karşıya kalabilir.

E) Geleneklerdeki değişme talepleri toplumlardan yasalar yoluyla istenmemelidir.

7. Bir toplumda bazı kültür unsurları herkes tarafından, bazıları ise bölgelere ve kesimlere göre kazanılır. Genel ve özel unsurlar olarak sınıflandıracağımız bu kazanımlar, bireylerin ihtiyaçlarına göre oluşur.

Buna göre aşağıdaki kültür unsurlarından hangisi genel kazanımlar arasında yer alır?

A) Giyim tarzı

B) Meslek ahlakı

C) Mutfak kültürü

D) Düğün adetleri

E) Hukuk kuralları

8. Manevi kültür öğeleri toplumda meydana gelen inançlar, fikirler, örf ve adetlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi manevi kültüre örnek olarak verilemez?

A) Bayramlaşmak

B) Arkadaşlarını sevmek

C) Konuklara ikramda bulunmak

D) Kına gecesi yapmak

E) Büyüklere saygı göstermek

9. Kültür şoku, bireyin başka bir kültürle karşılaştığında yaşadığı bir durumdur. Birey kendi toplumundan tamamen farklı olan bir ülkede, o ülkenin yemeklerine, diline, iklimine alışma döneminde kültür şoku yaşayabilir. Kültür emperyalizmi ise ülkeler arasında gerçekleşen bir kültür politikasıdır. Kültürleşme, farklı iki kültürün karşı karşıya gelmesidir. Kültür emperyalizmi ve kültürleşme sonucunda bir toplumun kültürel ögelerinde bozulma başlarsa kültürel yozlaşma ortaya çıkar.

Bu parçadan hareketle kültür ile ilgili;

I. Bireyseldir.

II. Toplumsaldır.

III. Olumludur.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

10. W. Ogburn'a göre kültürün bir kısmında meydana gelen hızlı değişimin kültürün diğer kısımlarına yansımaması bir olumsuzluğu ortaya çıkarabilmektedir. Toplumun yaşadığı teknolojik değişimler ile hukuki değişimler arasındaki hız farklı olabilmektedir. Örneğin; maddi kültür olan cep telefonu ve ona ait modeller hızla değiştiği hâlde toplu mekânlarda başkasını rahatsız edecek düzeyde konuşmamak gerektiğine dair manevi kültür olan gelenek aynı hızda değişmemektedir.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültürel etkileşim

B) Kültürel gecikme

C) Kültürel yozlaşma

D) Kültürlenme

E) Kültürleşme

11. Ancak hatırlamak gerekir ki millî sınırlar kültürel sınırları kesinlikle belirlemez. Kültürel sınırlarımız; dilde doğuya, dinde güneye, törede tarihin derinliklerine doğru, Osmanlı'ya, Selçuklu'ya, İyonya'ya, Frigya'ya ve Hititler'e doğru, siyaset ve ekonomide batıya doğru uzanmaktadır. Bugün Batı uygarlığı Aristoteles'i Türk-İslam filozofu Fârâbî sayesinde tanımıştır. Tüm insanlığın ortak ürünü olan uygarlıkta Türk milletinin bunun gibi birçok katkısı vardır.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Kültürün genel özelliklerine katılma

B) Kültürler arası etkileşim

C) Kültürün temel kavramları

D) Kültürel farklılıklar

E) Kültürlere karşı tutum

12. İskoçya'da düğünden önce gelinin yakınları yumurta, salça gibi gıdalar karıştırarak gelin adayının üzerine boca eder. Baştan aşağı bu karışımla kaplanan gelin, herkes görsün diye de şehirde dolaştırılır. Bu durum ülkede bulunan turistlere garip gelir, gelinin aşağılandığı düşünülür. Bu geleneğin amacı ise onu evlilikte yaşayabileceği tüm zor ve kötü koşullara karşı hazırlamaktır.

Bu parçada toplumları değerlendirirken aşağıdakilerden hangisinin yapılması gerektiği vurgulanmaktadır?

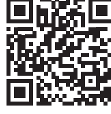
A) Toplumsal farklılıkları azaltmaya çalışmanın

B) İşlevini yitiren kültür ögelerinin değişmesinin

C) Toplumların kendi doğal durumlarında değerlendirilmesinin

D) Benzer kültürel davranışların benimsenmesinin

E) Kültürlerin evrenselleşmesi gerektiği inancını kuvvetlendirmenin

1. Öğretmenlik mesleğini seçen bir kimse alan bilgisini, formasyonunu, genel kültürünü geliştirmek ve içinde yaşadığı toplumun öğretmenler için gerekli gördüğü özel kültür ögelerini de öğrenmek zorundadır. Çünkü ancak bu yolla grup içinde varlığını ve saygınlığını sürdürebilir.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisine bir örnektir?

A) Kültüre katılma

B) Kültürel kimlik

C) Kültürel şok

D) Kültürleşme

E) Kültürel gecikme

2. Dil unsuru, diğer kültür unsurlarından ayrıcalıklı ve önceliklidir. Toplumların sözlü ve yazılı kültür ürünleri özellikle dil faktörünün kullanılmasıyla nesilden nesile aktarılmaktadır.

Buna göre dili önemli kılan unsur aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) İnsanlar arası etkileşim sağlaması

B) Tarihsel ve toplumsal sürekliliği oluşturması

C) İletişimin vazgeçilmez aracı olması

D) Toplumların gelişmesini sağlaması

E) Farklılıkların dil ile korunması

3. Örfler, âdetler, gelenek ve görenekler sosyal yaşamın omurgasıdır. Geçmişten günümüze yaşatılarak aktarılan bu tür unsurlar; saygının, sevginin ve dayanışmanın değer ölçütü olarak görülürler.

Bu parçada dile getirilen kültür unsurları aşağıdaki nitelemelerin hangisi ile ifade edilir?

A) Yaygın kültür unsurları

B) Kültürel alışkanlıklar

C) Toplumsal alışkanlıklar

D) Tarihsel alışkanlıklar

E) Kökleşmiş kültür unsurları

4. Kültürler farklılıklar barındırmaktadır. Bu nedenle kişiler tarafından yeniden değerlendirilebilir, dönüştürülebilir, ihraç edilebilir, sorgulanıp yeniden tanımlanabilir. Dolayısıyla daimi yeniden yazım ve dönüşüm süreçleri ile birlikte var olur.

Bu parçada kültürle ilgili asıl anlatılmak istenen özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Millî olma

B) Değişebilir olma

C) Bütünleştirici olma

D) İhtiyaç giderici olma

E) Öğrenilir olma

5. Kültürün insan davranışları, mimikler ve konuşma şekilleri üzerine büyük etkisi vardır. Farklı kültürlerden olan insanlar bunları anlayıp yorumlamakta zorlanacak, hatta bunun neticesi olarak yanlış anlaşılmalar ortaya çıkabileceği gibi gerekli olan iş birliği bile imkânsız hâle gelebilecektir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin yapılması gerektiği vurgulanmaktadır?

A) Küreselleşen dünyada evrensel jest mimik hareketleri oluşturmanın

B) Farklı toplumları kendi değerlerimize göre değerlendirmenin

C) Jest ve mimiklerin kullanımını minimal seviyeye indirgemenin

D) Jest ve mimiklerin evrenselliğine inanmanın

E) Toplumların kültürleri hakkında bilgi sahibi olmanın

6. Kültürün çok anlamlı bir yapısının olması onun pek çok boyutunun olduğunu gösterir. Kültürün bilişsel, davranışsal (normatif) ve maddi boyutu olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Kültürün insanı en fazla etkileyen boyutu ise bilişsel boyutudur. Bilişsel boyutun içeriğini fikirler, idealler, inançlar vb. oluşturur.

Parçadan yola çıkılarak kültürün bilişsel boyutu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İnsanlara nasıl yaşamaları gerektiğini bildiren kuralları verir.

B) İnsanın ürettiği maddi kültür unsurlarından oluşur.

C) İnsan hayatına dair niçin sorusunu sorar ve cevaplar verir.

D) Gelenekler, görenekler, örf ve âdetler bu boyutu oluşturur.

E) İçeriğini teknolojik araçlar oluşturur.

7. X hava yolu çalışanlarının çoğu disiplinli çalışma, işletmeye bağlılık ve müşteriye hizmet gibi değerleri onaylamakta ve benimsemektedirler. Belirtilen işletme çalışanlarınca benimsenen bu değerler, onların grup davranışını belirleyen bir kültür oluşturmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere, bir grubun kültüründen söz edildiğinde, aslında o grubun egemen kültürü ifade edilmektedir. Toplumda da bir büyük grup olarak, geniş kitleler arasında yaygın olarak benimsenen kültürel kalıplar bulunmaktadır.

Bu açıklamada üzerinde durulan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültür emperyalizmi
B) Baskın kültür
C) Kültürel görelilik
D) Kültürlenme
E) Kültür şoku

8. Bir toplumun kültürü tarih ve dil açısından değerlendirildiğinde "katışıksız tek bir coğrafyaya özgüdür." denilemez. Söz gelimi kültürel sınırlarımız dilde doğuya, dinde güneye, törede tarihin derinliklerine, siyaset ve ekonomide ise batıya doğru uzanmaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Her toplumu diğerlerinden ayıran belirli özellikler vardır.
B) Kültür bireyin topluma uyum sağlamasına yardımcı olur.
C) Kültür toplumların doğasını yansıtır.
D) Toplumsal kimlik kültür ile kazanılır.
E) Kültürler arası etkileşim kaçınılmazdır.

9. İstenilen konsere ya da bir sinema filmine gitme; istenilen derneğe, vakfa üye olma veya spor türlerinden voleybol ya da hentbolu seçme gibi yollarla da bireyler kültürü kazanabilir ve bu şekilde de sosyalleşebilirler.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan kültüre katılma şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültürün özel ögelerine katılma
B) Kültürün genel ögelerine katılma
C) Seçenekler yoluyla kültüre katılma
D) Zorla kültüre katılma
E) Kültürleşme

10. İnsanlar bayram kutlamalarında, düğün törenlerinde, cenaze merasimlerinde bir araya gelirler. Bir yandan acılarını ve sevinçlerini paylaşırlar, bir yandan da genç nesillere birlikteliğin önemini yaşatırlar.

Bu açıklamadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanları acıları ve sevinçleri sosyalleştirir.
B) Kültür toplumsal bütünleşmeye katkı sağlar.
C) Toplumsal değişme idealist bakış açısıyla gerçekleşir.
D) Kültür benzerliği dayanışmayı sağlar.
E) Her toplum kendi kültürünü yaşar.

11. Sosyolojik olarak kültürsüz bir toplumdan söz edilemeyeceği açık bir gerçektir. Zira her toplumun kendine özgü bir yaşam tarzına sahip olması, kültürün doğal bir sonucudur.

Bu açıklama kültürün aşağıdaki işlevlerinden hangisine dikkat çekmektedir?

A) Değerleri gelecek kuşaklara aktarması
B) Toplumsal dayanışmayı sağlaması
C) Sosyalleşmeyi sağlaması
D) Toplumları diğer toplumlardan ayırt etmesi
E) Kökleşmiş içeriği sayesinde toplumun devamını sağlaması

12. "Hamburger", "pizza" gibi yeme kültürlerine karşılık, "lahmacun", "pide", "döner kebap" gibi mutfak zenginliğimizin, dünyanın birçok yerinde kendini göstermesi, sıradan bir ticari faaliyet olarak görülemez.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Yayılan kültür ögeleri varlığını sürdürür.
B) Kültürel değişime direnmek gerekir.
C) Geleneksel toplumlar kültürünü korur.
D) Kültürün ekonomik alana taşınması gerekir.
E) Koşullara göre yenilenen kültür varlığını korur.

2021 AYT

1. Uzak coğrafyalarda farklı dinlere mensup, başka dilleri konuşan ve çok değişik yaşam biçimleri olan milyarlarca insan var. Yalnız başka ülkelerde değil, aynı şehirde hatta oturduğumuz apartmanda bile bizden farklı giyinen, konuşan ve bizimkinden farklı davranışlara sahip insanları görebiliriz. "Burada değil, orada doğmuş olsaydım." diye düşünmek, bizim kendi kültürümüzü anlamlı ve değerli bulduğumuz ölçüde başkalarının da kendi kültürlerini anlamlı ve değerli bulduklarını fark etmemizi sağlar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Başka kültürleri tanıma sürecinde kendi kültür ögelerini benimsemek doğaldır.

B) Çeşitli yaşam biçimleriyle empati kurmak, kültürel farklılıkları anlamayı kolaylaştırır.

C) Başka kültürleri değerlendirirken kültürün maddi ögelerine odaklanmak gerekir.

D) Nesnel bir bakış açısıyla kıyaslamak, kültürler hakkında hüküm vermeye yardımcıdır.

E) Farklı yaşam biçimlerine sahip bireyler, içinde yaşadıkları baskın kültüre uyum sağlar.

2018 AYT

2. I. Kuzey Avrupa ülkelerinde görülen kalıtsal Akdeniz anemisi vakalarının Akdeniz ülkelerindekinden az olması

II. Modern yaşamdan uzak bir kabilenin dilinde aynı sözcüğün "böcek", "uçak" ve "pilot" anlamlarına gelmesi

III. ABD'nin bazı eyaletlerinde erkeklerin selamlaşmak için yanaktan yanağa öpüşmelerinin yadırganması

Yukarıdakilerden hangileri kültür kavramı ile ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

3. Caddelerde ya da alışveriş merkezlerinde tanıtım, pazarlama, eve yemek getiren yemek şirketleri vb. pek çok dükkânın yabancı kelimelerle kurulduğunu görmüşsünüzdür. Her yüksek binayı ve alışveriş merkezini yabancı kelimelerle adlandırmanın basit bir özenti ya da ticari kaygılarla açıklamanın doğru olmadığını düşünüyorum. Sakinlerinin çoğunluğunu iki kuşak önce köyden şehre göçmüş Anadolu insanlarının oluşturduğu toplu konutlara falanca isimler koymanın, Türk kültürü ya da Türk dili ile ne ilgisi vardır? Bunları hiçbir şey olmamış gibi kabullenmek de herhâlde mümkün olmasa gerek. Sadece Türkçeyi değil, Türk kültürünü de derinden yaralayan bu kirliliğe izin vermemek gerekir.

Bu parçadan ulaşılamayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültürel yozlaşma

B) Popüler kültürün egemenliği

C) Kültür emperyalizmi

D) Yabancı kültür hayranlığı

E) Genel kültüre katılma

4. Vatan - millet ideallerini; şarkısına-halısına, sokağına-çarşısına ilmek ilmek işleyen bir toplumu, hangi zorluk esir alabilir, hangi düşman yenebilir? Kurtuluş Savaşı'nda destan yazanları anlayabilmek için aynı kültürel değerleri yaşıyor olmak gerekir.

Bu parçadan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her kültürel oluşumda toplumsal sorunlarla karşılaşılabilir.

B) Toplumsal yapı kültürü belirler.

C) Birlik ve bütünlük duygusu kültürü etkiler.

D) Ekonomik ilişkilerin değişmesi toplumsal yapıyı etkilemez.

E) Tarih ve kültür birbirinden ayrı düşünülemez.

5. Yabancı kültür hayranlığı kişinin içine doğduğu kültürü değersiz görmesi ve hiçbir analitik muhakemeye dayanmaksızın dışarıdan gelen her tür kültür unsurunu oluşturmaya dayalı bir ruh hâli ile davranması olarak tanımlanabilir. Özellikle toplumların sorunlarının çoğaldığı, gerileme dönemine girilen, şartlarını değiştirmek için başkalarının tecrübelerinden faydalanmak istediği ortamlar yabancı hayranlığı için elverişli bir iklim oluşturur.

Bu parçada anlatılan kavramın karşıtı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültür emperyalizmi

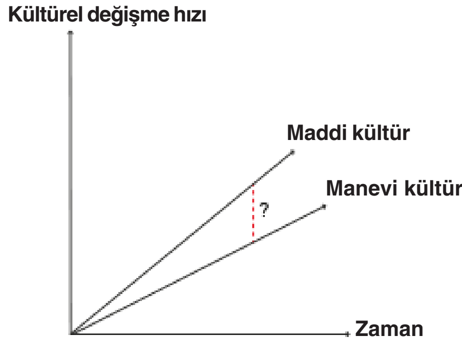
B) Kültürlenme

C) Kültür şoku

D) Kültür merkezciliği

E) Kültürel yozlaşma

6. Kültür zamanla değişim geçiren bir olgudur. Kültürün maddi (binalar, her türlü araç-gereçler, giysiler vb.) ve manevi (inançlar, değerler, semboller, normlar vb.) ögeleri vardır. Aşağıda kültürün maddi ve manevi yönleri ile değişim hızını gösteren bir grafiğe yer verilmiştir.

Bu grafikte soru işareti (?) ile gösterilen kısım aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilebilir?

A) Kültürel zenginlik
B) Millî kültür
C) Kültürel yozlaşma
D) Kültürel gecikme
E) Kültürel çeşitlilik

7. Kültürün toplumsal bütünleşmeye katkısı, insanların genel kültüre katılımında karşımıza çıkmaktadır. Bu katılım bireylerin toplum bütünü için geçerli olan dile, yazılı kurallara, aile tiplerine, evlenme biçimlerine, gelenek ve göreneklere, törelere, davranış kalıplarına katılması şeklinde olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kültürün toplumsal bütünleşmeye katkısına en az destek sağlar?

A) Hukuk kurallarına uygun davranma
B) Yazılı olmayan kurallara uyma
C) Popüler bir meslek edinme
D) Ortak bir dil kullanma
E) Toplumsal değerlere göre hareket etme

8. Yaşam biçimi bakımından toplumların gittikçe birbirine benzemesi durumu ortaya çıkmıştır. Dünya ticaret, kültür ve sanayisi görünüş, doku ve ses bakımından belli bir kültürün etkisini taşımaktadır. Yeni nesiller, ailelerinin bütçelerini zorlayarak yeni yaşam biçimini hayata geçirmekte ve bu yaşam biçimini simgeleyen kot pantolonlar, belli marka cep telefonları, bilgisayarlar vb. tüketim unsurlarını tercih etmektedirler. Düşünce şeklinde, münasebetlerde, eğlencede, giyim tarzında kısaca bir bütün olarak insanların hayata bakış açılarında özellikle genç nesil açısından benzeşme meydana gelmektedir.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Kültürel gecikme
B) Kültür şoku
C) Kültürel çözülme
D) Kültür emperyalizmi
E) Kültürel bütünleşme

9. Ziya Gökalp'e göre seçkinlerin çocukken aldıkları terbiyede millî kültür yoktu. Çünkü içinde okudukları mektepler halk mektebi değildi. Bu sebeple milletten uzaklaşarak yetiştiler. Ona göre eğitimde halka dönmek lazım. Halk kitaplarını okumak, Korkut Ata'dan başlayarak âşık kitaplarını, Yunus Emre'den başlayarak tekke ilahilerini, çocukluğumuzda seyrettiğimiz Karagöz ile orta oyununu aramak, bulmak lazım. Dante, Goethe, Schiller gibi millî şairler hep halktan aldıkları kuvvet sayesinde sanata dâhil oldular.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kültür seçkin insanların çabasının ürünüdür.
B) Millî kültürün aranıp bulunmasına hizmet edilmelidir.
C) Kendi kültürüyle kaynaşmayan seçkinler varlığını sürdüremez.
D) Kültür millî birliğin devamında etkin rol üstlenir.
E) Kültürel miras o kültüre dayanan eserlerle varlığını sürdürür.

10. Günümüzde egemen bir olgu olan küreselleşme, bütün kültürleri birbirine benzetse de kültürel farklılıklar hâlâ insanlığın en kıymetli değeridir. Farklı toplumlar ve beraberinde farklı kültürler olduğu için toplumların başka kültürlere karşı tutumları da gündeme gelmiştir. Toplumların başka kültürlere karşı olumsuz tutum geliştirmeleri savaşlara yol açmış ve bazı kültürler yok olmuştur. Ancak evrensel değerler geliştikçe farklı kültürlere karşı olumlu anlayışlar gelişmiştir. Günümüz dünyası artık Türk tatlısı ile Fransız tatlısının, Osmanlı çeşmeleri ile Batı çeşmelerinin, Moğol çadırı ile Eskimo çadırının ve daha birçok şeyin aynı olamayacağını kabul etmiştir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültürel çeşitlilik zenginliktir.
B) Farklı kültürler artmalıdır.
C) Tüm kültürler birbirine benzemelidir.
D) Kültürler arası etkileşim artmalıdır.
E) Kültürün sınırları çizilmelidir.

11. Kültürlenme sürecinde birey başka bir kültüre sahip birey ya da gruplarla bir araya gelerek birbirlerini etkilemekte ve yepyeni bir kültür ortaya koymaktadır. Birey bu süreçte kendi toplumsal kültürünün değerlerini korumaya devam etmektedir. Kültürleşme sürecinde ise birey yine farklı bir kültürle karşılaşmaktadır. Kültürleşmenin kültürleri birbirine tanıtıp kaynaştıran olumlu bir yönü olduğu gibi kültürel yozlaşmaya neden olabilecek olumsuz yönü de vardır. Avrupa'da yaşayan bir bireyin teknolojik gelişmelerden yararlanması olumlu iken, kendi dilini unutması olumsuz bir durum olarak nitelendirilebilir.

Bu bilgilere göre;

I. Kültürlenme kültürleşmeden farklıdır.
II. Kültürlenme kültürleşmeye göre olumludur.
III. Kültürlenme kültürleşmeden daha hızlı olarak gerçekleşir.

yargılarından hangisi doğrudur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

1. **Aşağıdakilerden hangisi ailenin temel işlevleri arasında yer almaz?**

A) Neslin devamını sağlamak

B) Devletin yönetim gücünü paylaşmak

C) Bireylerinin toplumsallaşmasını sağlamak

D) Bireylerinin ekonomik ihtiyaçlarını gidermek

E) Bireylerinin psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak

2. Bireyin karşılaştığı ilk insanlar aile fertleridir. Sevginin, paylaşımın ve yardımlaşmanın ilk yaşandığı yer olarak ailede, konuştuğumuz dili öğrenir ve ilk değer yargılarını ediniriz. İlk sorunları ve bu sorunların çözümünü aile içinde yaşarız. Yani toplum denen ortama girmek için bir nevi aile içinde staj yaparız.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Aile mesleki tercihlerimizin şekillendiği yerdir.

B) Dilin öğrenilmesinde ailenin rolü büyüktür.

C) Aile duygusal ihtiyaçların karşılandığı yerdir.

D) Sosyalleşmenin başladığı yer ailedir.

E) Aile toplumun küçük bir örneğidir.

3. Birey, üyesi olduğu toplumun tutum, davranış ve düşünce biçimlerini, değerlerini ilk olarak ailede öğrenir. Böylece toplumsal bir kişilik kazanmış olur.

Bu parçada ailenin aşağıdaki işlevlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Bireyin sosyalleşmesini sağlama

B) Neslin devamını sağlama

C) Toplumda birlik ve beraberliği sağlama

D) Bireylerinin barınma ihtiyaçlarını karşılama

E) Bireylerinin duygusal ihtiyaçlarını giderme

4. Evlenen erkeğin, kadının aile çevresine katılması ve onlarla aynı evde yaşaması anaerkil toplumlarda daha çok görülür.

Bu tür evlilikler aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

A) Endogami

B) Matrilokal

C) Neolokal

D) Poligami

E) Polijini

5. Bir ürünün elde edilmesi emek ve maliyet gerektiriyorsa bu tür mallara ekonomik mal denir.

Bu tanıma göre aşağıdakilerden hangisi ekonomik mal değildir?

A) Buğday B) Ekmek C) Ev D) Güneş E) Kalem

6 Bir gruptaki bireylerin aynı sosyal veya etnik gruptan olanlarla evlenmeyi tercih etmesi veya bunu zorunlu olarak yapmasını ifade eder. Bu tür evliliklerin temel nedenleri arasında kültürel bağların ve kimliklerin korunması, mirasın bölünmemesi, topluluk içindeki güç ve zenginliğin sürdürülmesi gibi faktörler yer alabilir.

Parçada açıklaması yapılan evlilik türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Egzogami B) Endogami C) Patrilokal D) Poligami E) Polijini

7. **Aşağıdakilerden hangisi siyaset kurumunun işlevlerinden biridir?**

A) Neslin devamını sağlar.

B) Bilinçli üretici ve tüketici yetiştirir.

C) Bireyin kendini gerçekleştirmesini sağlar.

D) Bireyin psikolojik ihtiyaçlarını karşılar.

E) Toplumsal düzeni sağlar.

8. Siyasal ve ekonomik gücün, devlet yönetiminin soyluların ve bilge kişilerin elinde bulunduğu yönetim biçimidir.

Verilen açıklama aşağıdaki siyasal yönetim şekillerinden hangisine karşılık gelir?

A) Aristokrasi

B) Demokrasi

C) Monarşi

D) Mutlakiyet

E) Teokrasi

9. Enflasyon, mal ve hizmet fiyatlarının artması, buna karşılık paranın alım gücünün düşmesidir. Enflasyon yaşanan ülkelerde ürün fiyatları artarken kullanılan paranın değeri azalır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi enflasyon yaşanan bir ülkede ortaya çıkabilecek bir durum değildir?

A) Kaynak yetersizliğinden dolayı yatırımlar azalır.

B) İşsiz nüfus oranı artar.

C) Üretim miktarı, tüketim miktarından az olur.

D) İthalatın artması ürün fiyatlarına yansır.

E) Sermaye miktarında artış görülür.

10. Aşağıdaki üretim-bölüşüm eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Emek – ücret

B) Girişimci – kâr

C) Sermaye – faiz

D) Doğa – rant

E) Yatırım – işbirliği

11. Aşağıdakilerden hangisi eğitim kurumunun işlevlerinden biri değildir?

A) Bilimsel gelişmelere katkıda bulunur.

B) Bireylerde rasyonel düşünmeyi geliştirir.

C) İnsanlara mesleki bilgi ve beceri kazandırır.

D) Bireylerde sabit düşüncelerin kalıcı olmasını sağlar.

E) Kültürel mirası kuşaklara aktararak insanların sosyalleşmesini sağlar.

12. Eğitimin bireylere kazandırdığı değerler toplumsal mirasın kuşaktan kuşağa aktarımını sağlar. Eğer ki genç nesillere toplumun ahlaki ve tarihî değerleri, inançları öğretilmezse kültürel yozlaşma kaçınılmazdır.

Bu parçada eğitimin aşağıdaki işlevlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Bilgi birikimi oluşturması

B) Bireysel gelişimi sağlaması

C) Nitelikli insan gücü yetiştirmesi

D) Genç nesilleri kontrol altına alması

E) Toplumsal bütünleşmeyi sağlaması

13. Kişi onun vasıtasıyla çoğunlukla içsel dünyasında kendine bir karşılık bulurken, tecrübe edilen derinliğin çeşitliliğine bağlı olarak farklı maneviyat tezahürleriyle de toplumda karşılık bulmaktadır.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan toplumsal kurum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aile B) Din C) Eğitim

D) Ekonomi E) Siyaset

1. Toplum olmanın temelinde insan ihtiyaçlarının karşılanması yatar. İhtiyaçlar doğrultusunda oluşan yapılanmalar üst yapıda birleşir. Üst yapı dediğimiz bütünlük ise toplum olmanın kendisidir. Sözü edilen ihtiyaç yapılanmaları ise toplumsal kurumları oluşturur. Bundan dolayıdır ki herhangi bir kurumda oluşabilecek aksaklık, toplumsal bütünlüğün tamamını etkileyebilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Toplum ihtiyaçların oluşturduğu bütünlükten, yani kurumlardan oluşur.
B) Kurumlar toplumsal ihtiyaçları karşılar.
C) Kurumlardan birinde yaşanan bir problem toplumun tamamını etkiler.
D) İhtiyaçlar toplumda birtakım yapılanmalar oluşturur.
E) Kurumlar birbirinden bağımsız işler.

2. **Aşağıdakilerden hangisi toplumsal kurumların işlevleri arasında yer <u>almaz</u>?**

A) Bireyin kontrolünü sağlar.
B) Bireyin kendini geliştirebileceği ortamları sunar.
C) Kültürün devamlılığını sağlar.
D) Bireyler arasında iş birliği ve bütünleşmeyi gerçekleştirir.
E) Bireyselliği ön plana çıkartarak kendilik duygusunu destekler.

3. Toplumlarda sanayileşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte kentsel yaşam yaygınlaşmış, geniş ailenin yerini çekirdek aile almış, kadın sosyal yaşamda daha fazla yer almaya başlamıştır. Teknoloji, insanların sanal ortamda da bir araya gelmesini sağlayarak sosyal ilişkilerin yapısını değiştirmiş, dolayısıyla sosyal kurumların işleyişlerinde farklılıklar olmuştur.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini <u>desteklemez</u>?

A) Kurumların işlevlerindeki değişme yeni kurumların doğmasına neden olabilir.
B) Kurumların birindeki değişme diğerlerini de etkiler.
C) Değişme sürecindeki bir kurumun görevleri de değişir.
D) Toplumsal kurumların hızlı değişmesi bunalımlara yol açar.
E) Toplumsal yapıdaki değişime bağlı olarak tek tek kurumlar da değişir.

4. “Toplumsal kurumlar evrensel olmalarına rağmen, somut yapılanmaları toplumlara göre değişim gösterir.”

Buna göre kurumsal yapılanma farklılıklarının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Kültür farklılığı
B) Coğrafi farklılık
C) Din farklılığı
D) Tarihsel farklılık
E) Beklenti farklılığı

5. Evlilik bağı ile karşı cinsle kurulan bağlar, bireylerde sorumluluk ve paylaşım duygularını geliştirir.

Verilen açıklama aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

A) Ailenin güçlü olması toplumu da güçlendirir.
B) Aile kurumu diğer kurumları da etkiler.
C) Aile bireyde bencillik duygularını azaltır.
D) Aile toplumun temel yapı taşını oluşturur.
E) Toplumsal ilişkiler aileleri birbirine bağlar.

6. Afrika’nın ilkel kabilelerinde ve Avrupa’nın en modern toplumlarında aile kurumu farklı özelliklere sahip olsa da tüm toplumlarda var olan bir kavramdır.

Burada anlatılan durum ailenin hangi özelliğiyle ilgilidir?

A) Bireye kimlik kazandırması
B) Sosyalleşmeyi sağlaması
C) Evrensel bir kurum olması
D) Anne, baba ve çocuklardan oluşması
E) Değerleri gelecek nesillere aktarması

7. Kadının ev ortamında yalnızca ev işleri ve çocuk bakımı ile ilgilenmesi erkeğe ev geçindirme rolünü yüklemiştir. Bu durum toplumsal ve siyasal yaşamda kadının karşısında erkeğin konumunu güçlendirmiştir.

Bu parçaya göre ailede ve toplumda otoritenin erkekte olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kadınların ev işlerine ilgi duyması

B) Ekonomik gücün erkeğin elinde olması

C) Erkeklerin eğitim düzeyinin daha yüksek olması

D) Toplumda gelenek ve göreneklerin baskın olması

E) Kadının erkekten bedensel olarak daha zayıf olması

8. Modern toplumlarda yaygın olarak görülen, evlenen çiftlerin anne babalarından ayrı bir yerde oturmaları ile oluşan evlilik türüdür.

Bu açıklamada sözü edilen evlilik türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Endogami

B) Matrilokal

C) Monogami

D) Neolokal

E) Polijini

9. Aile kurumu insanlık tarihi boyunca önemli değişiklikler geçirmiş, işlevlerinde farklılaşmalar olmuş, ancak hiçbir toplumda yerini, önemini ve değerini yitirmemiştir. Bu nedenle aile toplumsal yapının kurucu unsuru olarak kabul edilmektedir. Ailenin işlevleri, evlilik türleri, boşanma sebepleri ve bunların toplumlar arasındaki farklılıkları incelenmesi gereken önemli unsurlardandır.

Buna göre sosyolojinin aile kurumunu inceleme sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Sosyolojik bir soruna dönüşmesi

B) Ailenin toplumun yapı taşı olması

C) Toplumdan topluma farklılık göstermesi

D) Modern toplumlarda ailenin işlevini kaybetmesi

E) Ailenin insan ilişkilerinde önemli bir yer alması

10. Toplum insanların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için oluşan kurumlardan meydana gelen bir bütündür. İnsanların üretim süreçlerini ve ihtiyaçlarını karşılayan ekonomi; ülkenin ihtiyaç duyduğu vasıflara sahip bireyleri yetiştiren eğitim; toplumsal düzeni sağlamayı amaçlayan siyaset gibi. Ortak değerlere göre oluşan kurumlar, toplumun beklenti ve ihtiyaçlarının farklılaşması ile değişime uğrar.

Buna göre toplumsal kurumlarla ilgili aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru <u>olmaz</u>?

A) Farklı kurumlar, toplumdaki ortak değer ve normları benimseyebilir.

B) Kurumlar, bireylerin ihtiyaçlarını karşılar.

C) Kurumların tek başlarına varlıklarını sürdürmeleri mümkün değildir.

D) Toplumun sürekliliği kurumlar arası işbirliğinden bağımsızdır.

E) Toplumun beklentilerine uygun olarak kurumlar zamanla değişebilir.

11. Toplumsal kurumlar bir yönüyle somut, bir yönüyle soyuttur. İnsanlar arası ilişkiler sonucu ortaya çıkan toplumsal kurumlar, oluşturduğu kuruluşlar ile somut bir yapıya dönüşür.

Buna göre sırasıyla kurum ve kuruluş için aşağıda verilen örneklerden hangisi yanlıştır?

A) Din - İbadethane

B) Siyaset - Meclis

C) Ahlak - Örf ve âdetler

D) Ekonomi - Merkez Bankası

E) Eğitim - Okul

12. **Tarım toplumlarında hâkim olan geniş aile yapısının yerini gittikçe az kişiden oluşan çekirdek aileye bırakmasında en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bireysel tercihler

B) Ekonomik nedenler

C) Coğrafi koşullar

D) Kültürel nedenler

E) Tarihi nedenler

2018 AYT

1. İnsanlığın ilk dönemlerinden bu yana var olan aileyle ilgilenen birçok sosyolog, ailenin evrensel tek bir modeli olamayacağını belirtir. Aile kurumu zaman içinde ve kültürlere göre farklılık gösterir. Örneğin İngiltere'de Viktorya Dönemi'ndeki aile içi ilişkilerde günümüzde kabul edilemez katı kurallara dayalı fiziksel cezalandırmalar, kadının ev ortamına kapatılması ve çocukların çalıştırılması söz konusuyken bugün birçok toplumda aile içi ilişkiler daha demokratikleşmiştir. Günümüzde dünya genelinde farklı toplumlarda geniş aile, çekirdek aile, tek ebeveynli aile gibi çeşitli aile türleri tanımlanmaktadır.

Bu parçada "aile kurumu"**nun hangi özelliği vurgulanmaktadır?**

A) Yetişkin üyelerin çocuklarının bakımından sorumlu olduğu
B) Zaman içinde diğer toplumsal kurumlarla ilişkisinin zayıfladığı
C) Modernleşmeyle birlikte bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermediği
D) Ortaya çıktığı zamana göre daha çok işlev yüklendiği
E) Tarihsel süreç içinde değişim geçirse de varlığını koruduğu

2. Kurumlar bireylerin ihtiyaçlarını karşılama, toplumun sistemli ve düzenli işleyişini sağlama işlevini görür. Bireylerin nerede, nasıl davranması gerektiğini, ideal davranış kalıplarını sunduğu gibi sapma noktasındaki davranışları da baskı ve yaptırım mekanizmasıyla tasfiye eder.

Bu açıklama aşağıdaki yargılardan hangisi için dayanak noktası oluşturur?

A) Kurumlar, bireylerin ihtiyaçlarını karşılar.
B) Kurumlar, bireylerin doğal ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır.
C) Kurumlardan birinde yaşanan bir sorun toplumun tamamını etkileyebilir.
D) Kurumlar, bireylere baskı unsuru oluşturur.
E) Her kurumun kendine özgü işlevi vardır.

3. Birey toplumdaki belli rol ve ilişkileri, bunların nasıl yerine getirileceğini kurumlardan öğrenir. Kurumlar bireye toplumun düşünce ve eylemlerini önceden planlanmış ve düzenlenmiş şekilde sunar. Birey bunları hazır bir şekilde kurumlardan öğrenir.

Parçada toplumsal kurumlarla ilgili vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kendine özgü işlevleri vardır.
B) Toplumsal kontrolü sağlamayı amaçlar.
C) Bireylere baskı unsuru oluşturur.
D) Bireylerin davranışlarını belirler.
E) Bireylerin ihtiyaçlarını giderir.

4. Bireyler sosyalleşmenin ilk aşamasını aile içinde gerçekleştirirler. Konuşmayı, yemeyi, içmeyi aile içinde öğrenirler. Ailedeki konuşmaları dinler, davranışları gözlemler, nelere değer vermesi ve neleri yapmaması gerektiğini ailede öğrenirler.

Parçadaki açıklama aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

A) Aile bireylere özgüven kazandırır.
B) Bireyin psikolojik ihtiyaçları ailede giderilir.
C) Aile toplumun temelini oluşturan kurumdur.
D) Aile bireylerin fizyolojik ihtiyaçlarını giderir.
E) Aile toplumsal değerlerin bireye aktarılmasını sağlayan en önemli kurumdur.

5. Bir insanın doğumundan ölümüne kadar her yönünü, doğrudan ve dolaylı yönden etkileyen en önemli kurum ailedir. Biyolojik yapımızdan, duygusal yönümüze; dilimizden, dinimize kadar her zaman yanımızda ailemiz vardır. Bir yandan bizi topluma taşır, diğer yandan da toplumu bize taşıma görevini üstlenir.

Buna göre aile için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sosyalleşmenin en temel kaynağını oluşturur.
B) Duygusal, düşünsel ve bedensel ihtiyaçları karşılar.
C) Toplumsal kimlik ve kişilik oluşumunu sağlar.
D) Değiştirilemez ahlak anlayışı oluşturur.
E) Kültürün gelecek nesillere taşınmasını sağlar.

6. Modern toplumlarda eğitimin amacı insanları yeteneklerine göre donatmak ve toplumun sorumluluğunu alabilecek bireyler olmalarını sağlamaktır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için eğitim toplumun tüm kesimlerini içine alacak şekilde yaygınlaştırılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamadaki amacı gerçekleştirmek için alınan tedbirlerden biri olabilir?

A) Yükseköğretimi özelleştirerek paralı hâle getirmek
B) Mesleki ve teknik eğitimi yaygınlaştırmak
C) Ortaöğretim kurumlarını özelleştirmek
D) Eğitimde özel yeteneği olan çocukları göz ardı etmek
E) Eğitimde devlet denetimini kaldırmak

7. Ülkeler; gelişen ekonomik, siyasal şartları ve dünya konjonktürünü gözönünde bulundurarak bilimsel ve teknolojik ilerlemeleri planlamak zorundadır. Bilimsel ve teknolojik kalkınmanın ön koşullarından en önemlisi eğitim süreçlerinin biçimlendirilmesidir. Eğitim süreçleri toplumun kendini yeniden üretmesidir.

Parçadan çıkarılabilecek sonuç eğitim kurumunun işlevlerinden hangisidir?

A) Mesleki kazanım sürecini gerçekleştirme

B) Bilimsel ve teknolojik bilgi aktarımını sağlama

C) Ekonomik kalkınmayı sağlayacak insan yetiştirme

D) Toplumsal bütünlüğü sağlama

E) Kişisel gelişimi sağlama

8. İlk defa Thorstein Veblen tarafından öne sürülmüş ve Veblen malları olarak adlandırılmışlardır. Snop olarak nitelendirilen kimseler, kendilerinden üstün olarak kabul ettikleri kimselerin mallarını satın almak isterler ve böylece dikkat çekerek sosyal sınıf atlamayı amaçlarlar. Bu nedenle snoplara hitap eden mallara olan talep fiyat yükseldikçe artar.

Buna göre Veblen mallarının özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gösterişe yönelik talep olması

B) Fiyat yükseldikçe talebin azalması

C) Arz – talep kanununa uygun olması

D) Bu malların kalitesinin çok yüksek olması

E) Toplumun geneli tarafından talep edilmesi

9. Elma, meyve suyu yapmak için kullanıldığı zaman üretim malı, akşam soframızda meyve olarak kullanıldığında tüketim malıdır.

Yapılan bu açıklama dikkate alındığında aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Ekonomik mallar toplumun ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak üzere üretilirler.

B) Bir mal kullanım biçimine göre tüketim ya da üretim malı olabilir.

C) Ekonomik malların temel özelliği değişim değerine sahip olmalarıdır.

D) Ekonomik ihtiyaçlarımızı gideren nesnelere mal denir.

E) Ekonomik mallar birbirinin yerine kullanılabilirler.

10. Düzen ve yönetim ayrılmaz bir ikilidir, birbirini gerektirir. Toplumun ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için, siyaset kurumu kaçınılmazdır. Dolayısıyla yönetime ait ilişkilerin tümü, siyaset kurumunu oluşturur.

Paragraftan aşağıdaki sonuçlardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Toplumun idari yapılanması siyaseti oluşturur.

B) Siyaset toplumsal ihtiyaçların ürünüdür.

C) Siyasetin amacı toplumsal düzeni oluşturmaktır.

D) Siyaset, toplumsal ihtiyaçlara göre evrilir.

E) Siyaset, toplumun ihtiyaçlarından bağımsızdır.

11. Devlet yönetimini ve işleyişini inceleyen bilim dalına siyaset denir. Devlet olgusunun biçimini, hukuksal yapısını, tarihsel alt yapısını siyaset bilimi değerlendirir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi siyaset biliminin alanına <u>girmez</u>?

A) Yönetim biçimlerini karşılaştırmalı inceler.

B) Devlet olgusunu ve devletin temel unsurlarını açıklar.

C) Siyaset tarihini ve siyasi ilişkileri inceler.

D) Ütopyaları kurgular.

E) Bürokratik yapıları inceler.

12. İnsanlar arasındaki fikir ayrılıkları herkesin yararına, genel çıkarı ve ortak iyiliği sağlamaya yönelik bir yapılanmayı gerekli kılar. Bu yapılanma da birtakım ilişki kalıplarını ve kuralları ortaya çıkarır. Toplumda düzenin sağlanması ve yönetimin gerçekleştirilmesi için ortaya konan yerleşmiş ilişki kalıpları kurumsal bir yapıyı oluşturur.

Parçada ifade edilen toplumsal kurum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aile

B) Din

C) Eğitim

D) Ekonomi

E) Siyaset

MANTIK

1. “Bir sıvının kaynamaya başlaması için sıvı iç basıncının ortamın atmosfer basıncına eşit olması gerekir.” **önermesi aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisine örnektir?**

A) Özdeşlik
B) Çelişmezlik
C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
D) Eşitlik
E) Yeter-sebep

2. Bir akıl yürütmede önermeler arasında çelişkinin bulunmaması mantıkta aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

A) Yeter-sebep
B) Geçerlilik
C) Tutarlılık
D) Özdeşlik
E) Eşitlik

3. Özellikle doğa bilimleri ve sosyal bilimlerde eldeki verilerden hareketle sınırlı sayıda gözlem yapılarak genellemelere ulaşılmaktadır. Bu genellemeler belirli bir akıl yürütme biçimine dayanmaktadır.

Mantıkta bu akıl yürütme biçimine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Analoji
B) Çelişmezlik
C) Özdeşlik
D) Tümdengelim
E) Tümevarım

4. “Anladım ki hiç kimse sen değil.” dizesi;

I. Özdeşlik
II. Çelişmezlik
III. Üçüncü hâlin imkânsızlığı

ilkelerinden hangilerine örnek oluşturur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

5. Günlük yaşamda hangi akıl yürütme türüne başvuracağımız koşullara bağlı olarak değişmektedir. Söz gelimi, gözlemlenen tek tek olaylardan genel bir yargıya varılacaksa tümevarım, genel bir argümanın içeriğinden özel bir yargı üzerinde sonuç elde edilecekse tümdengelim kullanılmaktadır. İki şey arasındaki benzerliğe dayanarak bu iki şeyden birisi hakkında varılan hükmün ve ulaşılan yargının, diğeri hakkında geçerli olduğuna ise analoji ile varırken gözlemlenmiş olgular arasında bir ilişki kurup sentez oluşturulacaksa veya gözlem verilerinden hareketle bilimsel buluşa özgü teorik bir kavramsallaştırma yapılacaksa da abdüktif akıl yürütmeye başvurulmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi parçada geçen akıl yürütme türlerinden birine örnek olarak gösterilemez?

A) Evrende yaşamın olduğu bir gezegen arıyoruz. Dünyada yaşamın olmasını sağlayan su ve oksijen ise aradığımız şey su ve oksijen olan bir gezegen olacaktır.
B) Bütün insanlar ölümlüdür. Sokrates bir insandır. Öyleyse Sokrates ölümlüdür.
C) Zeytin, siyah bir köpektir. Zeytin kedileri sevmez. Öyleyse tüm siyah köpekler kedileri sevmez.
D) Birine ait bir şeyler varsa bir zamanlar o kişi yaşamıştır. Aristoteles’e ait pek çok yazı ve doküman vardır. Öyleyse Aristoteles bir zamanlar yaşamıştır.
E) Bazı balıklar çamurda yaşar. Bazı balıklar böceklerle beslenir. Öyleyse bütün balıklar suda yaşar.

6. Bütün çocuklar tatlıdır.
Bilge çocuktur.
Öyleyse Bilge de tatlıdır.

Bu akıl yürütmenin geçerli olması için “tatlı” teriminin ilk öncüldeki anlamıyla sonuç önermesindeki anlamının aynı olması zorunludur.

Bu durum akıl yürütme sürecinde aşağıdakilerden hangisinin önemini göstermektedir?

A) Olgusal tutarlılığın
B) Özdeşlik ilkesinin
C) Deney ve gözlemin
D) Bilimsel temellendirmenin
E) Üçüncü hâlin imkânsızlığının

7. Mantık sözcüğü Arapça konuşmak anlamına gelen nutuk sözcüğünden türetilmiştir.

Bu durum, mantığın aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doğrudan ilişkili olduğunu gösterir?

A) Bilim

B) Dil

C) Felsefe

D) Psikoloji

E) Tarih

8. **Aşağıdaki önermelerden hangisinin doğruluğu deney ve gözleme başvurmadan bilinebilir?**

A) Her balık solungaçlıdır.

B) Kıbrıs bir ada ülkesidir.

C) Dünya batıdan doğuya doğru döner.

D) Kargalar uzun yaşar.

E) Hiçbir bitki insan değildir.

9. I. Kitap kitaptır.

II. Televizyon ya açıktır ya da açık değildir.

III. Mahir Öğretmen aynı zamanda hem sınıfta hem de kantinde olamaz.

Bu ifadeler sırasıyla aşağıdaki mantık ilkelerinden hangilerine örnektir?

A) Özdeşlik - Çelişmezlik - Üçüncü hâlin imkânsızlığı

B) Üçüncü hâlin imkânsızlığı - Çelişmezlik - Özdeşlik

C) Çelişmezlik - Özdeşlik - Üçüncü hâlin imkânsızlığı

D) Özdeşlik - Üçüncü hâlin imkânsızlığı - Çelişmezlik

E) Çelişmezlik - Üçüncü hâlin imkânsızlığı - Özdeşlik

10. Esra sosyoloji dersinde gelişmiş tüm toplumlarda doğum oranının düşük olduğunu öğrenmiştir. Bu bilgiden yola çıkarak Kanada'nın da gelişmiş bir toplum olduğunu düşünmüş ve bu ülkede de doğum oranının düşük olduğu sonucuna varmıştır.

Esra'nın akıl yürütme biçimi aşağıdakilerden hangisini karşılar?

A) Özdeşlik

B) Analoji

C) Tümdengelim

D) Tam tümevarım

E) Eksik tümevarım

11. "Bilimsel bilginin nesnesi somut, olgusal olandır. Ancak bilimsel bilgi bu somut nesnesini deneysel koşullar içine yerleştirir. Deneysel koşullar altında incelenen bu tek bir örnek artık aynı deneysel koşullar içinde kendi türünün yani kendisiyle özdeş tüm somutların temsilcisi olur."

Bu parçaya göre bilimsel bilginin evrensel olmasını sağlayan etmen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nesnel olması

B) Akılla kavranıyor olması

C) Akla ve mantığa dayanıyor olması

D) Somut varlıkları inceliyor olması

E) Deneysel koşulların evrenin tamamını kapsıyor olması

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi doğru ya da yanlış bir yargı içermektedir?**

A) Deniz neden mavidir?

B) Her şeye rağmen çalışmalısın.

C) Keşke gökyüzü hep mavi olsa.

D) Gün ağarınca akşam olur.

E) Ey hayat, ne de güzelsin!

1. Mantık doğru düşünmenin ilke ve kurallarını araştıran bir disiplindir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mantığın inceleme alanına girmez?

A) Önermelerin yapısı

B) Akıl yürütme ilkeleri

C) Çıkarımların geçerliliği

D) Kavram türleri

E) Olgular arası ilişkiler

2. Yargıların doğru ya da yanlış bir değer alıyor olması mantıkta aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılır?

A) Doğru düşünme

B) Akıl yürütme

C) Doğruluk değeri

D) Geçerlilik

E) Bilgi doğrusu

3. Mantık doğrusu kanıtlayan durumundaki öncül önermelerden aklın zorunlu olarak belirli bir sonuç çıkarmasıdır. Yanlış bilgilerle biçim bakımından doğru akıl yürütmeler yapılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "mantık doğrusu" **için uygun bir örnektir?**

A) Bütün gezegenler yuvarlaktır ve Mars soğuktur.

B) Gül, kokulu bir bitkidir. O hâlde dikenleri vardır.

C) Fil, iki ayaklı olduğundan dolayı bir hayvandır.

D) Bütün sanatçılar duyguludur. Masa sanatçıdır. O hâlde masa da duyguludur.

E) Herkes spor yapmalıdır. Spor yapmak sağlıklıdır.

4. Bir bardak ya doludur ya da boş. Oysa gerçek dünyada yarısı dolu bir bardak da vardır ve bu bardak bir açıdan dolu bir açıdan boş iken; aynı zamanda hem dolu hem boş ve hatta ne dolu ne boş olarak da nitelenebilir. Klasik mantık ise bu bardak için illa ya boş ya dolu demek gerektiğini öne sürer ve bu hâliyle var olan gerçekliği keyfî ve yanlış bir sınırlamaya mahkûm eder.

Bu parçada eleştirilen mantık ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eşitlik

B) Özdeşlik

C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

D) Yeter-sebep

E) Çelişmezlik

5. 3 yaşındaki Canan, gece gökyüzündeki ışıkları gördüğünde babasına bu ışıkların nerden geldiğini sormuştur.

Canan'ın bu sorusu aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisi ile açıklanabilir?

A) Çelişmezlik

B) Yeter-sebep

C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

D) Özdeşlik

E) Eşitlik

6. Aşağıdakilerden hangisi üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesini örneklendirir?

A) Havanın karanlık olması Güneş'in batmasına bağlıdır.

B) Hava aynı anda hem aydınlık hem karanlık olamaz.

C) Hava ya aydınlıktır ya da karanlıktır.

D) Hava ne karanlıktır ne de aydınlıktır.

E) Hava aydınlık değildir.

7. İnsanlar alışveriş yaparken, işe giderken, tatile çıkarken ya da nerede nasıl hareket edeceklerini, ne kadar alışveriş yapacaklarını, günlerini nasıl planlayacaklarını düşünürken hep mantığa başvururlar.

Bu açıklama aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgilidir?

A) Mantığın gündelik yaşamdaki yeriyle

B) Mantığın bilim yapmadaki anahtar rolüyle

C) Teknolojinin mantıkla olan ilişkisiyle

D) Hayatın mantığa olan etkisiyle

E) Akıl yürütme ilkeleriyle

8. **Aşağıdakilerden hangisinde mantığın pratik yaşamdaki rolü en azdır?**

A) İki insan arasındaki akılcı bir tartışmada

B) Bir öğrencinin ders çalışma planı hazırlamasında

C) Bir öğretmenin ders anlatırken izlediği öğretim yönteminde

D) Bir görevlinin üstünün emirlerini sorgulamadan yerine getirmesinde

E) Yolunu kaybeden birinin doğru yolu bulmak için akıl yürütmesinde

9. Bilgisayar programları, akıllı cep telefonları, fotoğraf makineleri gibi dijital makinelerin tasarımlanmasında mantığın bulgularından yararlanılmaktadır.

Bu durum, mantığın aşağıdaki hangi alanla ilişkisini göstermektedir?

A) Felsefe

B) Fizik

C) Kimya

D) Matematik

E) Teknoloji

10. **Aşağıdakilerden hangisi mantık ve matematiğin ortak özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Zihinsel faaliyetlerdir.

B) İlgilendikleri objeler düşünseldir.

C) Formel (biçimsel) disiplinlerdir.

D) Doğal gerçekliği konu alır.

E) İspata dayanır.

11. “Dünyanın kendi ekseni çevresinde dönmesiyle günler oluşur.” **önermesi aşağıdaki ilkelerden hangisine örnektir?**

A) Özdeşlik

B) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

C) Yeter-sebep

D) Çelişmezlik

E) Eşitlik

12. Aristoteles mantığın kurucusudur.

Aristoteles mantığın kurucusu değildir.

Bu iki önermenin aynı anda doğru olamaması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Çelişmezlik ilkesiyle

B) Üçüncü hâlin imkânsızlığıyla

C) Yeter-sebep ilkesiyle

D) Nedensellikle

E) Özdeşlik ilkesiyle

2019 AYT

1. Hafta sonu Kuğulu Park'a gittim. Orada yedi kuğu dolaşıyordu ve yedisi de beyazdı. Parkta otururken çocukluğumda hayvanat bahçesinde gördüğüm kuğuları anımsadım. Onlar da beyazdı. Parktan kalkıp bir kitapçıya gittim. Orada hayvanlar üzerine bir kitap gördüm ve kitapta iki kuğunun resmi vardı. Bu resimdeki her iki kuğu da beyaz renkteydi.

Bu parçadan tümevarım yöntemi kullanılarak akıl yürütülürse aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılır?

A) Dünyada en az bir siyah kuğu vardır.
B) Bir şey beyaz ise o kuğudur.
C) Hiçbir kuğu beyaz değildir.
D) Bir şey kuğu ise o beyazdır.
E) Bazı kuğular beyaz değildir.

2018 AYT

2. Özdeşlik ilkesi: "Bir şey ne ise odur.", "Bir başka ifadeyle A, A'dır." anlatımıyla ortaya konulabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi özdeşlik ilkesine uygun bir ifadedir?

A) Aynı malzemeden aynı şartlarda aynı fabrikada üretilen ürünler özdeştir.
B) Aynı kaynaktan farklı şişelere doldurulmuş sular özdeştir.
C) Aynanın karşısında duran bir kişi ile onun aynadaki görüntüsü özdeştir.
D) Gazi Mustafa Kemal ile Atatürk özdeştir.
E) İnsan ve ağaç birbirinden farklı iki yapı olsa da bunları oluşturan atomlar özdeştir.

2020 AYT

3. Theseus'un Truvalılara karşı zafer kazandığı gemisi, zaferi onurlandırmak için limanda ziyarete açılır. Fakat zamanla geminin parçaları eskimeye başlar. Eskiyen her bir parça yenisiyle değiştirilir. Yıllar içinde görülür ki geminin tüm parçaları değiştirilmiştir. Bu duruma üzülen görevliler depoda saklanan eski parçaları birleştirerek Theseus'un gemisini tekrar oluştururlar. Limanda şimdi iki gemi vardır: Tümüyle yeni parçalardan oluşmuş gemi ve eski parçaların yeniden birleştirilmesinden oluşmuş gemi. Bu durumda Theseus'un Truvalılara karşı zafer kazanan gemisi hangi gemidir? Yeni parçalardan oluşmuş gemi mi, depodaki eski parçalardan oluşturulmuş gemi mi, her ikisi de mi yoksa hiçbiri mi?

Bu parçada aşağıdaki ilkelerden hangisi tartışılmaktadır?

A) Çelişmezlik
B) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
C) Yeter-sebep
D) Özdeşlik
E) Nedensellik

2020 AYT

4. **Mantık disipliniyle ilgili,**

I. Tartışılan konu üzerinde ortaya konan bilginin doğru olup olmadığını denetler.
II. Tartışılan konuya ilişkin kavramların tanımlarına uygun kullanılıp kullanılmadığını denetler.
III. Tartışılan konuyla ilgili ortaya konan önermeler arası çıkarım ilişkilerini denetler.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

2018 AYT

5. **Aşağıdakilerden hangisi tümdengelime dayalı bir akıl yürütme biçimi <u>değildir</u>?**

A) Tüm A'lar B'dir. X, bir A'dır. O hâlde X bir B'dir.
B) Şimdiye kadar çalıştığım tüm okul müdürleri erkekti. O hâlde bütün okul müdürleri erkektir.
C) Bütün insanlar ölümlüdür. Ahmet de bir insandır. O hâlde Ahmet de ölümlüdür.
D) Bir şey insan ise o şey kuştur. Ahmet bir insandır. O hâlde Ahmet de kuştur.
E) Başlangıcı olan her şeyin bir sonu vardır. Dünyanın da bir başlangıcı vardır. O hâlde dünyanın da bir sonu vardır.

2021 AYT

6. Elçin ile Yalçın çeşitli yönlerden birbirine benzemektedir: İkisi de solak ve resim yapmaya yeteneklidir. Elçin'in bir özelliği daha vardır: Renkler içinde en çok kırmızıyı sevmektedir. O hâlde Yalçın da kırmızıyı sevmektedir.

Bu parçada kullanılan akıl yürütme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tümevarım
B) Tümdengelim
C) Analoji
D) Kıyas
E) Karşı olum

7. Komşusu odun taşımak için Nasrettin Hoca'dan eşeğini istemiş. Hoca: "Evde yoktur." diyerek komşusunu savmış. Fakat o sırada ahırdan eşeğin sesi duyulmuş. Komşusu "Hoca efendi... Hani eşek yok diyordun. Bak içeriden sesi geliyor." deyince, Hoca hiddetlenmiş: "Allah Allah. Eşeğin sözüne inanıyorsun da aksakalımla benim sözüme mi inanmıyorsun?" demiş.

Verilen fıkrada Nasrettin Hoca'nın çelişkiye düşme nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Söyleyene bakarak söylenenin anlaşılması

B) Dil ile ifade edilenin gerçeklikle uyuşmaması

C) Düşüncelerindeki tutarlılığı savunması

D) Doğru düşünce tarzının kurallarını iyi bilmesi

E) Kullandığı ilkelerin zihin dışı olmaması

8. I. Bu turu ya geçeriz ya da geçemeyiz.

II. Bardak aynı anda hem dolu hem boş olamaz.

III. Arabada benzin vardır veya yoktur.

IV. Yağmurun oluşabilmesi için buharlaşma gerekir.

Verilen önermelerden hangileri üçüncü hâlin imkânsızlığı ilkesine örnek oluşturur?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

9. Mantıkta geçerlilik, akıl yürütmelerde sonucun öncüllerden zorunlu olarak çıkmasıdır. Öncüllerden sonuç zorunlu olarak çıkmıyorsa bu akıl yürütme geçersizdir. Geçerli bir akıl yürütmede öncüller doğru ise sonuç önermesi de kesinlikle doğrudur.

Buna göre aşağıdaki akıl yürütmelerden hangileri geçersizdir?

A) Bütün insanlar canlıdır. Ali insandır. O hâlde Ali de canlıdır.

B) Hasan hızlı koşarsa derse yetişir. Hasan hızlı koşmuyor. O hâlde Hasan derse yetişebilir.

C) Su ısıtılınca buharlaşır. Süt ısıtılınca buharlaşır. O hâlde bütün sıvılar ısıtılınca buharlaşır.

D) Bütün bitkiler fotosentez yapar. Çınar da bir bitkidir. O hâlde çınar da fotosentez yapar.

E) Ilıman iklime sahip Edirne'nin havası sıcaktır. Tekirdağ da ılıman iklime sahiptir. O hâlde Tekirdağ da sıcaktır.

10.

Örnek 1	**Örnek 2**
İtalya Akdeniz ülkesidir ve İtalya'da zeytin yetişir. Türkiye de Akdeniz ülkesidir. O hâlde Türkiye'de de zeytin yetişir.	Tüm gelişmiş toplumların eğitim düzeyi yüksektir. Japonya gelişmiş bir toplumdur. O hâlde Japonya'nın da eğitim düzeyi yüksektir.

Bu iki örnekteki akıl yürütme yöntemleri için,

I. İkinci örnekte özelden genele doğru akıl yürütme yapılmıştır.

II. Birinci örnekte özelden özele doğru akıl yürütme yapılmıştır.

III. İkinci örnekte bir bütünü oluşturan parçaların hepsi tek tek incelenerek genel bir sonuca varılmıştır.

yargılarından hangisi doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) II ve III

11. **Aşağıdakilerin hangisinde tümdengelimsel bir akıl yürütme söz konusudur?**

A) Pazartesi ve çarşamba günleri yirmi dört saattir. Demek ki haftanın tüm günleri yirmi dört saattir.

B) Bu takımın bazı oyuncuları yeteneklidir; çünkü kalecisi ve hücum oyuncusu yetenekli.

C) Bilge zeki ve disiplinlidir. Ege de zeki olduğuna göre o da disiplinlidir.

D) Bu lokantada yiyeceğimiz yemek güzeldir çünkü bugüne kadar yediğim tüm yemekleri güzeldi.

E) En yakın arkadaşlarım bile bana yalan söylediler. Herkes yalan söylüyor.

12. Bütün insanlar omurgalıdır.

Ahmet insandır.

O hâlde Ahmet omurgalıdır.

Bu akıl yürütmeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Bir tane öncül bulunmaktadır.

B) Önermelerden oluşmaktadır.

C) Tümdengelimsel bir akıl yürütmedir.

D) Bir sonuca ulaşılmaktadır.

E) Geçerli bir yapıdadır.

1. Bir kavramın sadece insan zihnindeki varlığına "nelik", o kavramın zihin dışında dış dünyada olmasına "gerçeklik", gerçekliği olan bir kavramın da belli bir nesnede somutlaşmasına da "kimlik" adı verilir.

Buna göre aşağıdaki kavramlardan hangisinin neliği, gerçekliği ve kimliği bir arada vardır?

A) Kedi

B) Bakır

C) İnsan

D) Deniz kızı

E) Ahmet ağabey

2. **Aşağıdakilerin hangisinde olumlu ve olumsuz kavramlar yanlış verilmiştir?**

	Olumlu	Olumsuz
A)	Sevimli	Sevimsiz
B)	Saygılı	Saygısız
C)	Kirli	Kirli olmayan
D)	Doğru	Yanlış
E)	Vicdanlı	Vicdansız

3. Beş tümel, tanımlamaların doğru yapılmasını sağlayan, insanın varlık hakkındaki düşünme sistemini ortaya çıkaran beş temel kavramdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "beş tümel" **den biri değildir?**

A) Ayrım

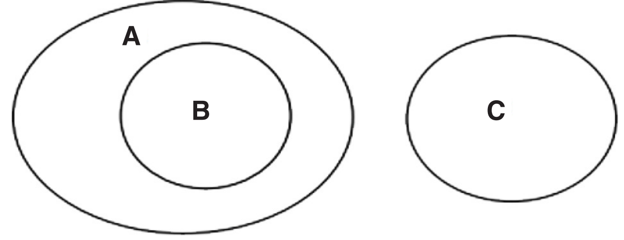
B) Cins

C) İlinti

D) Özgülük

E) Tanım

4.

Verilen şemadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

A) Bütün B'ler A'dır.

B) Bütün A'lar B'dir.

C) Bazı B'ler C'dir.

D) Bütün C'ler A'dır.

E) Bazı A'lar C'dır.

5. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi bir önerme değildir?**

A) Keşke yarın kar yağmasa.

B) Bütün balıklar yüzer.

C) Emir tembel değildir.

D) Türkiye'nin en kalabalık kenti İstanbul'dur.

E) İnsanlar konuşarak anlaşır.

6. Bir önermenin niteliğini değiştirmeden, öznenin karşıt hâlinin yüklem, yüklemin karşıt hâlinin özne yapılmasına ters döndürme denir.

Buna göre "Bütün oyuncaklar eğlencelidir." **önermesinin ters döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hiçbir oyuncak eğlenceli değildir.

B) Bütün eğlenceliler oyuncaktır.

C) Bütün oyuncak olmayanlar eğlenceli olmayan değildir.

D) Bütün eğlenceli olmayanlar oyuncak olmayandır.

E) Hiçbir oyuncak olmayan eğlenceli olmayan değildir.

7. Bazı ağaçlar yapraklarını döker.
Akasya bir ağaçtır.
O hâlde akasya da yapraklarını döker.

Bu geçersiz kıyasın, geçerli bir kıyas hâline gelebilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) İkinci öncül “bazı” ile başlamalıdır.

B) Birinci öncül “bütün” ile başlamalıdır.

C) Birinci öncül “hiçbir” ile başlamalıdır.

D) Sonuç önermesi “bütün” ile başlamalıdır.

E) Sonuç önermesi “hiçbir” ile başlamalıdır.

8. “Anka kuşu neliği olan efsanevi bir kuştur.” **cümlesinde tanımın koşullarından hangisine uyulmamıştır?**

A) Tanım açık olmalıdır.

B) Tanımda anlatılmak istenen çok uzun ya da kısa olmamalıdır.

C) Tanımda kısır döngü olmamalıdır.

D) Üstün cinslerin tanımı yapılamaz.

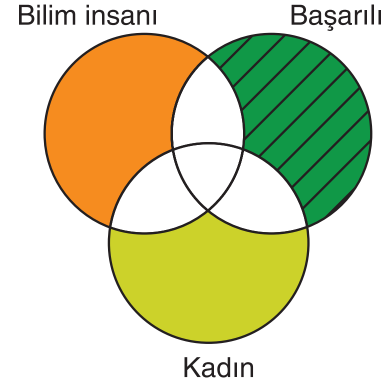
E) Tanımda özne ve yüklem bulunmalıdır.

9. Özgülük başka türlerde bulunmayan, sadece bir türe ait olan özelliklerdir.
İlinti ise bir türün varlığı için zorunluluk içermeyen ve birçok türde ortak olarak bulunan özelliklerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi insan kavramı için ilintiyi örneklendirir?

A) Okuyan
B) Duygulu
C) Tarih yazan
D) Kültür yaratan
E) Akıllı

10. İki kavramdan her birinin diğerinin bazı elemanlarını kapsadığı ilişki biçimi eksik girişimliktir.

Venn diyagramında taralı alanı ifade eden önerme aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bazı başarılılar ne kadındır ne de bilim insanıdır.

B) Bütün kadınlar başarılıdır.

C) Bazı başarılılar bilim insanıdır.

D) Bütün başarılılar hem kadındır hem bilim insanıdır.

E) Başarılı kadınlar bilim insanıdır.

11. **Aşağıdakilerin hangisinde kavram çeşitlerine uygun örnekler doğru olarak verilmiştir?**

	Kolektif	Distribütif
A)	Ordu	Asker
B)	Milletvekili	Sınıf
C)	Öğrenci	Meclis
D)	Futbolcu	Sendika
E)	Masa	İnsanlık

12. **Aşağıdakilerden hangisi “kedi” kavramının ilintisine örnek olamaz?**

A) Miyavlamak
B) Koşmak
C) Nefes almak
D) Hayvan türü olmak
E) Dört ayaklı olmak

1.

Nelik: Bir kavramın dış dünyada karşılığı yoksa, kavram sadece zihinde ise bu kavramın sadece neliği vardır.
Gerçeklik: Kavramın zihin dışında bireylerinin olmasıdır.
Kimlik: Kavramın karşılığını dış dünyada "şudur" diye gösterebiliyorsak o kavramın kimliği vardır.

Mantık dersi öğretmeni yukarıdaki açıklamaları yaptıktan sonra öğrencilerinden "saray, kuş, Topkapı, Anka kuşu, gönül sarayı, karga" kavramlarını nelik, gerçeklik ve kimliğine göre sınıflandırmasını istemiştir. (Değerlendirme 100 tam puan üzerinden yapılacaktır.)

Nelik	Gerçeklik	Kimlik
Dağ (a)	Kaf dağı (b)	Erciyes (c)
Gönül sarayı (1)	Topkapı (2)	Saray (3)

Öğrencinin Cevap Kağıdı

Buna göre öğrenci, cevap kâğıdından 100 tam puan alabilmesi için aşağıdaki değişikliklerden hangisini yapmalıdır?

A) 1 ve 3'ün yerini değiştirmelidir.

B) c ve 3'ün yerini değiştirmelidir.

C) a ve b'nin yerini değiştirmelidir.

D) a ve b'nin kendi aralarında, 2 ve 3'ün kendi aralarında yerini değiştirmelidir.

E) a ve c'nin kendi aralarında, 1 ve 3'ün kendi aralarında yerini değiştirmelidir.

2. Bir kavramın kapsadığı elemanlara onun kaplamı denir. İçlem ise bir kavramın kapsadığı bütün elemanların ortak özellikleridir. Bir kavramın kaplamı arttıkça içlemi azalır. Yani bir kavram daha fazla eleman kapsadıkça daha az ortak özellik barındırır. Genelden özele gidildikçe içlem, özelden genele gidildikçe de kaplam artar.

Örnek: Kardelen nergisgillerden, baharda çok erken çiçek açan ve eczacılıkta kullanılan soğansı bir bitkidir.

(Bitki → Soğansı bitki → Nergisgiller → Kardelen)

Buna göre örnekte verilen kavramların içlem ve kaplam durumları ile ilgili;

I. Bitki kavramı kaplamı en az olandır.

II. Kardelen kavramı içlemi en fazla olandır.

III. Nergisgillerin kaplamı bitkiden daha fazladır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

3. Bozkır olmayan, çam ormanlarıyla kaplı, akarsuyun serinliğinin hissedildiği, bazı evlerin ahşaptan bazı evlerin taştan yapıldığı, her insanın yaşamak için can attığı, insanı maddi yaşamın dışında düşünmeye iten Ege'nin bu şirin ilçesinde yaşayan hiçbir canlının buradan ayrılmayı düşünmesi mümkün değildir.

Bu parçada altı çizili kavramların çeşitleriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) "Bozkır olmayan" olumsuz bir kavramdır.

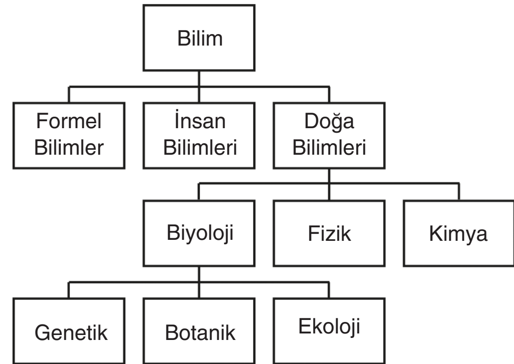
B) "Bazı evler" tümel bir kavramdır.

C) "Orman" kolektif bir kavramdır.

D) "Ege" tekil bir kavramdır.

E) "Hiçbir canlı" tümel olumsuz bir kavramdır.

4.

Yukarıdaki kavramlar beş tümele göre sıralanmıştır.

Bu şemaya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Fizik kavramı, doğa bilimleri kavramının türüdür.

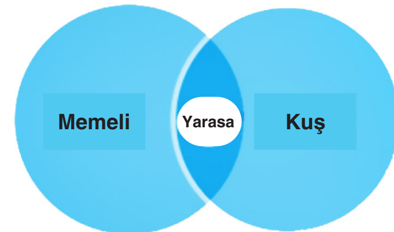
B) Biyoloji kavramının yakın cinsi doğa bilimleridir.

C) Ekoloji kavramının uzak cinsi insan bilimleridir.

D) Genetik kavramının uzak cinsi bilimdir.

E) Bilim kavramı, formel bilimlerin cinsidir.

5.

Verilen diyagramdan hareketle aşağıdaki önermelerden hangisi çıkarılamaz?

A) Her yarasa kuştur.

B) Bazı kuşlar memelidir.

C) Tüm yarasalar memelidir.

D) Hiçbir memeli kuş değildir.

E) Bazı memeliler kuş değildir.

6. Bir kavramın kapsadığı elemanlara onun kaplamı denir. İçlem ise bir kavramın kapsadığı bütün elemanların ortak özellikleridir. Genelden özele gidildikçe içlem, özelden genele gidildikçe de kaplam artar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) İçlemi en az olan kavram "varlık"tır.

B) Hayvan kavramı "varlık" ve "canlı" kavramlarının kaplamında yer alır.

C) "Koyun" kavramı içlemi en çok olan kavramdır.

D) "Varlık" kavramının içlemi "hayvan" kavramından çoktur.

E) "Canlı" kavramının kaplamı "otçul" kavramından daha fazladır.

7. I. Bazı metaller çinko değildir.(O)

II. Hiçbir bulut yeşil değildir.(E)

III. Bütün yıldızlar parlaktır.(A)

IV. Bazı futbolcular yıldızdır.(I)

Verilen önermelerden hangilerinin düz döndürmesi yapılamaz?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve IV

8. Bütün yarasalar memelidir. (1. Öncül)
Bütün memeliler canlıdır. (2. Öncül)
O hâlde……………………..? (Sonuç)

Bu kıyasın geçerli olması için sonuç önermesi aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Bazı canlılar yarasadır.
B) Bütün yarasalar canlıdır.
C) Hiçbir memeli canlı değildir.
D) Bazı yarasalar memeli değildir.
E) Bütün memeli yarasalar canlıdır.

9. **Karşı olum karesine göre aşağıdakilerden hangisi** "Her çocuk özeldir." **önermesiyle altıklık ilişkisi içindedir?**

A) Bazı çocuklar özeldir.
B) Hiçbir çocuk özel değildir.
C) Bazı çocuklar özel değildir.
D) Hiçbir özel olan çocuk değildir.
E) Bazı özel olanlar çocuk değildir.

10. - Bütün sporcular düzenli beslenir.
- Bazı ağaçlar iğne yapraklı değildir.
- Soma, Aydın'ın ilçesi değildir.
- Hiçbir baykuş kedi değildir.

Verilen önermeler arasında aşağıdakilerden hangisinin örneği bulunmamaktadır?

A) Tikel olumlu
B) Tekil olumsuz
C) Tikel olumsuz
D) Tümel olumlu
E) Tümel olumsuz

11. Düz döndürme, bir önermenin niteliğini ve doğruluk değerini değiştirmeden öznesini yüklem, yüklemini özne yapmaktır.

Buna göre "Bütün insanlar canlıdır." **önermesinin düz döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı canlılar insandır.
B) Bazı insanlar canlıdır.
C) Bütün canlılar insandır.
D) Hiçbir canlı insan değildir.
E) Bazı canlı olmayanlar insan olmayanlardır.

12. "Hiçbir fizikçi biyolog değildir." **önermesinin ters döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı biyolog olmayanlar fizikçi olmayan değildir.
B) Hiçbir biyolog olmayan fizikçi olmayan değildir.
C) Bütün biyolog olmayanlar fizikçi olmayandır.
D) Bazı biyolog olmayanlar fizikçi olmayandır.
E) Hiçbir biyolog fizikçi değildir.

2021 AYT

1. Aşağıdaki akıl yürütmelerden hangisi geçerli bir kıyas örneğidir?

A) Bazı insanlar mutludur. Bazı insanlar da neşelidir. O hâlde bazı insanlar hem neşeli hem mutludur.
B) Bazı meyveler tatlıdır. Bazı meyveler ekşidir. O hâlde hiçbir meyve acı değildir.
C) Hiçbir insan hayvan değildir. Hiçbir hayvan bitki değildir. O hâlde hiçbir insan bitki değildir.
D) Mantık dersi alanlar nitelikli düşünen insanlardır. Ali nitelikli düşünen bir insandır. O hâlde Ali, mantık dersi alandır.
E) Bazı çiçekler papatyadır. Bütün papatyalar beyazdır. O hâlde bazı çiçekler beyazdır.

2019 AYT

2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi bir önermedir?

A) Bugün hava sıcak olsa da balığa gitsek.
B) Bu çocuğu sevmemek mümkün mü?
C) Zor durumda olanlara yardım etmelisin!
D) Bugün umarım karnım ağrımaz.
E) Dünya dönmemektedir.

2020 AYT

3. Aşağıdakilerden hangisi klasik mantıkta bileşik önerme olarak kabul edilemez?

A) Ali gelirse tüm aile çok sevinir.
B) Ali ya bugün ya da yarın gelecek.
C) Ali pilotluk sınavını kazandı.
D) Ali hem hırslı bir insandır hem de çok çalışır.
E) Ali insanları sevdiği kadar onlara saygı da gösterir.

2020 AYT

4. Klasik mantıkta ters döndürme, bir önermenin niteliğini ve doğruluk değerini değiştirmeden öznesinin karşıt hâlini yüklem, yükleminin karşıt hâlini özne yapma işlemidir.

Buna göre "Bütün martılar kuştur." **önermesinin ters döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı kuş olmayanlar martı olmayandır.
B) Hiçbir kuş martı değildir.
C) Hiçbir martı olmayan kuş olmayan değildir.
D) Bütün kuş olmayanlar martı olmayandır.
E) Bütün kuşlar martıdır.

2018 AYT

5. Aşağıdakilerin hangisinde, kavram çeşitlerine uygun örnekler doğru verilmiştir?

	Kolektif	Olumsuz	Soyut
A)	Doğa	Yerli	Erdem
B)	Tenisçi	Güvensiz	Kitap
C)	Takım	Bulutlu	Toprak
D)	Üniversite	Kararsız	Bardak
E)	Sendika	Kaygısız	Kötülük

6.

Basit Önerme: İki terim ve bir bağdan oluşan önermelerdir. Bu tür önermeler tek bir yargı içerir.
Bileşik Önerme: En az iki basit önermenin bir önerme eklemi (ve, veya, ise, ancak ve ancak) ile birleşmesiyle oluşturulan yeni önermelerdir. Bu tür önermelerde birden çok yargı vardır.
Tümel Önerme: Bir önermenin yüklemini oluşturan kavram öznenin bütününü belirtiyorsa, kapsıyorsa bu önerme tümel önermedir.
Tikel Önerme: Bir önermenin yüklemini oluşturan kavram öznenin bir bölümünü belirtiyorsa, kapsıyorsa bu önerme tikel önermedir.
Olumlu Önerme: Bir önerme herhangi bir yargıda bulunurken bir özelliğin belirtilen varlıkta bulunduğunu gösteriyorsa bu önerme olumlu önermedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bileşik, tümel ve olumlu bir önermedir?

A) Bütün insan ve hayvanlar yaşamak için suya ihtiyaç duyar.
B) Hiçbir insan bencil ve kötü değildir.
C) Bazı insanların sorgulama ve eleştirme yeterliliği daha çok gelişmiştir.
D) Kimi bitkiler zararlıdır.
E) Hiçbir insan aklının sınırlarını zorlamadıkça bilgiye erişemez.

7. I. Bazı hayvanlar yırtıcıdır.
II. Bütün hayvanlar yırtıcıdır.
III. Hiçbir hayvan yırtıcı değildir.
IV. Bazı hayvanlar yırtıcı değildir.

Verilen önermelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I ve II altıktır.
B) I ve III çelişiktir.
C) II ve III üst karşıttır.
D) II ve IV çelişiktir.
E) III ve IV alt karşıttır.

8. Klasik mantıkta düz döndürme işlemi ile aynı zamanda önermenin eşdeğeri elde edilmektedir.

Buna göre "Bazı insanlar hoşgörülüdür." **önermesinin eşdeğeri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı hoşgörülüler insandır.
B) Bazı hoşgörülüler insan değildir.
C) Tüm insanlar hoşgörülüdür.
D) Tüm hoşgörülüler insandır.
E) Tüm insanlar hoşgörülü değildir.

9. Öğrencilerden kendilerine verilen kıyas kuralları ile ilgili birer örnek yazmaları istenmiştir:

	Kural
Seda	İki olumlu önermeden olumsuz sonuç çıkmaz.
Betül	İki olumsuz önermeden sonuç çıkmaz.
Eren	Sonuçta bulunan terimlerin kaplamı, öncüllerde bulunan terimlerin kaplamını aşmamalıdır.
Elif	Öncüllerden biri olumsuz ise sonuç da olumsuz olur.
Derya	Öncüllerden biri tikel ise sonuç da tikel olur.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisi kendisinden istenen kıyas kuralına uymamıştır?

A) Seda	B) Betül	C) Eren	D) Elif	E) Derya
Bütün mühendisler analitik düşünür.	Hiçbir papatya gül değildir.	Bütün insanlar mutlu olmak ister.	Hiçbir tutumlu israf etmez.	Bütün yaşlılar tecrübelidir.
Buse bir mühendistir.	Bazı bitkiler papatya değildir.	Begüm de bir insandır.	Bazı insanlar tutumludur.	Bazı insanlar yaşlı değildir.
O hâlde Buse de analitik düşünür.	O hâlde bazı bitkiler gül değildir.	O hâlde Begüm de mutlu olmak ister.	O hâlde bazı insanlar israf etmez.	O hâlde bazı insanlar tecrübeli değildir.

10. Düz döndürme; önermelerin niteliğini ve doğruluk değerini değiştirmeden yüklemini özne, öznesini yüklem yapmaktır.

	Önerme	Düz Döndürmesi
I.	Hiçbir papatya canlı değildir.	- Hiçbir canlı papatya değildir.
II.	Bazı insanlar cömerttir.	- Bazı cömertler insan değildir.
III.	Bütün hayvanlar beslenir.	- Bütün beslenenler hayvandır.

Yukarıda verilen önermelerden hangilerinin "düz döndürme" **si doğrudur?**

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

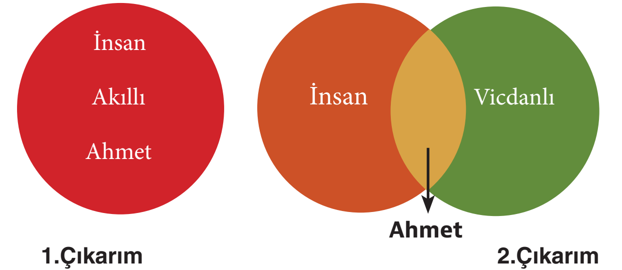
11. Bazı eşyalar uzun ömürlüdür. (1. Öncül)
Bazı nesneler eşyadır. (2. Öncül)
O hâlde ……………………? (Sonuç)

Verilen öncüller kıyas kurallarına uygun olmadığından sonuç önermesine ulaşılamamaktadır.

Verilen örnekten sonuca ulaşılabilen geçerli bir kıyas elde edebilmek için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) 1. öncül olumsuz yapılmalıdır.
B) 2. öncül olumsuz yapılmalıdır.
C) Orta terim sonuç önermesine de verilmelidir.
D) Öncüllerden en az biri tümel yapılmalıdır.
E) Öncüllerin özne ve yüklemleri yer değiştirilmelidir.

12.

1.Çıkarım **2.Çıkarım**

1.Çıkarım	2.Çıkarım
Bütün insanlar akıllıdır.	Bazı insanlar vicdanlıdır.
Ahmet de bir insandır.	Ahmet de bir insandır.
O hâlde Ahmet de akıllıdır.	O hâlde Ahmet de vicdanlıdır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kavramları gösteren diyagramlardan hareketle önermelerin nicelikleri belirlenebilir.
B) 1. çıkarımdaki insan ve akıllı kavramları birbirlerini bütünüyle kapsamaktadır.
C) 2. çıkarımdaki insan ve vicdanlı kavramlarının her biri diğerinin bazı elemanlarını kapsamaktadır.
D) 2. çıkarımda öncüllerin niteliğine uygun olmayan bir sonuca varılmıştır.
E) Her çıkarımda büyük, küçük ve orta terim bulunmaktadır.

1. Aşağıdakilerden hangisi klasik mantıkta basit bir önermedir?

A) Esra ve Hakan okuldadır.

B) Hakan hem akıllı hem de çalışkandır.

C) Esra sınıf başkanı ve okul meclisi başkanıdır.

D) Esra çalışkansa Hakan da çalışkandır.

E) Hakan sınıf başkanıdır.

2. I. Kafdağı

II. Ankara keçisi

III. Erik ağacı

IV. Keloğlan

V. Pi sayısı

Numaralandırılmış kavramlardan hem neliği hem gerçekliği bulunanlar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) I ve III

B) I ve IV

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve V

3. Bütün insanlar ölümlüdür.

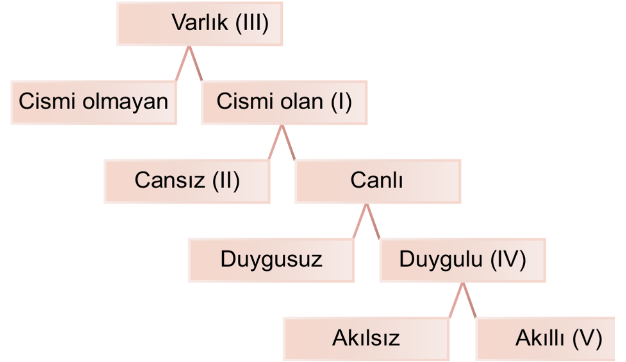
Özgür bir insandır.

O hâlde Özgür ölümlüdür.

Bu kıyas örneğinin terimleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru şekilde verilmiştir?

	Orta Terim	Küçük Terim	Büyük Terim
A)	insan	Özgür	ölümlü
B)	insan	ölümlü	Özgür
C)	ölümlü	insan	Özgür
D)	ölümlü	Özgür	insan
E)	Özgür	insan	ölümlü

4.

Verilen şemada numaralanmış kavramlardan canlı kavramının yakın cinsi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve IV

D) II ve V

E) IV ve V

5. Aşağıdakilerin hangisinde kavram çeşitlerine uygun örnekler doğru verilmiştir?

	Distribütif	Soyut	Olumsuz
A)	Sendika	İyilik	Kaygısız
B)	Şirket	Cesaret	Ölüm
C)	İşçi	Kötülük	Cansız
D)	Aile	Ağaç	Yabancı
E)	Öğrenci	İlgi	Yağmurlu

6. İki kavramdan her biri diğerinin tüm bireylerini kapsıyorsa aralarında eşitlik ilişkisi bulunur.

Buna göre aşağıdaki kavramlardan hangi ikisi arasında eşitlik ilişkisi bulunmaktadır?

A) Erkek - öğretmen

B) Miyavlayan - kedi

C) Beyaz - önlük

D) Canlı - insan

E) Taş - masa

7. "Sporcuyum o hâlde güçlüyüm." şeklindeki kıyas zihinde tam fakat anlatımda eksiktir.

Burada sözü edilen kıyas türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Entimem

B) Zincirleme kıyas

C) Delilli kıyas

D) Seçmeli kıyas

E) Koşullu kesin kıyas

8. "Bazı öğrenciler çalışkandır." **önermesinin kavramsal karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tümel olumlu

B) Tikel olumsuz

C) Tekil olumsuz

D) Tekil olumlu

E) Tikel olumlu

9. Öncül adı verilen önermelerden sonuç adı verilen önermeye ulaşılmasına "kıyas" denir. Kıyaslarda önermelere ait bazı kurallar vardır. Bu kurallara uyulmadan yapılan kıyaslar geçerli değildir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kıyas kurallarından değildir?

A) Öncüllerden biri tümel olmalıdır.

B) Sonuç önermesi öncüllerden zayıf olandan oluşturulur.

C) İki olumsuz öncülden sonuç çıkmaz.

D) İki olumlu öncülden olumsuz sonuç elde edilebilir.

E) Öncüllerden en az biri olumlu olmalıdır.

10. "Hiçbir bilgisayar odun değildir." **önermesinin düz döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı bilgisayarlar odundur.

B) Tüm odunlar bilgisayardır.

C) Hiçbir bilgisayar odun değildir.

D) Hiçbir odun bilgisayar değildir.

E) Bazı odun olmayan bilgisayar olmayan değildir.

11. Bir kavramın kapsadığı bütün elemanların ortak özelliğine o kavramın içlemi denir. Bir kavramın kapsadığı elemanlara onun kaplamı denir.

Buna göre aşağıdaki kavramlardan hangileri arasında içlem kaplam ilişkisi kurulamaz?

A) Kuş - Muhabbet kuşu

B) Felsefe - Bilim

C) Bitki - Kereviz

D) Canlı - Tek hücreliler

E) Müzik aletleri - Vurmalı çalgılar

12. Fast food tarzı beslenme karaciğerde yağlanmaya neden olur. (I. Öncül)

Karaciğerde yağlanma aşırı kilo alımına neden olur. (II. Öncül)

Aşırı kilo alımı obeziteye neden olur. (III. Öncül)

Obezite ölüme neden olur. (IV. Öncül)

Öncülleri verilen zincirleme kıyasın sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aşırı kilo alımı ölüme neden olur.

B) Karaciğer yağlanması ölüme neden olur.

C) Karaciğer yağlanması obeziteye neden olur.

D) Fast food tarzı beslenme ölüme neden olur.

E) Fast food tarzı beslenme obeziteye neden olur.

13. **Aşağıdakilerden hangisi bir önermede olması gereken özelliklerden değildir?**

A) Temenni ve istek bildirmesi

B) Doğru ya da yanlış bir değer alması

C) En az iki terimden oluşması

D) Terimlerin bir bağ ile bağlanması

E) Bilgi veren bir yargı içermesi

1. **Aşağıdaki önerme ikililerinin hangisinde öznesi ile yüklemini oluşturan kavramlar arasında** "eksik girişimlik" **ilişkisi söz konusudur?**

A) Bazı çiçekler karanfildir.
Bütün karanfiller çiçektir.

B) Bazı kadınlar avukattır.
Bazı avukatlar kadındır.

C) Hiçbir kolye küpe değildir.
Hiçbir küpe kolye değildir.

D) Bütün insanlar düşünendir.
Bütün düşünenler insandır.

E) Her canlı solunum yapar.
Her solunum yapan canlıdır.

2. Bir yargı bildiren, doğru veya yanlış değer taşıyan ifadelere önerme denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi önerme değildir?

A) 21 Aralık'ta en kısa gece yaşanır.
B) Elazığ depreminin şiddeti 5,4'tür.
C) Her iş zevkli hâle getirilmelidir.
D) Muğla Türkiye'nin başkentidir.
E) Bazı insanlar sosyologdur.

3. Bir kavram bir topluluğu ifade edip grupta gerçekleşiyorsa kolektif, topluluğu oluşturan bireylerde gerçekleşiyorsa distribütif kavramdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangileri sırasıyla kolektif ve distribütif kavram değildir?

A) Ordu - Asker
B) Okul - Öğrenci
C) Baba - Oğul
D) Meclis - Milletvekili
E) Sendika - İşçi

4. Bir kavramın içine aldığı, kapsadığı, işaret ettiği, belirttiği konu ve nesnelere o kavramın kaplamı denir.

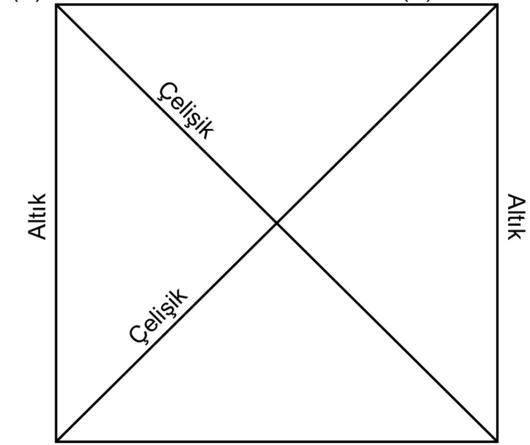
Buna göre;

- Van kedisi,
- canlı,
- varlık,
- kedi,
- hayvan

terimlerinden kaplamı en çok ve en az olan aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla birlikte verilmiştir?

A) Van Kedisi - Varlık
B) Canlı - Hayvan
C) Hayvan - Kedi
D) Kedi - Van Kedisi
E) Varlık - Van Kedisi

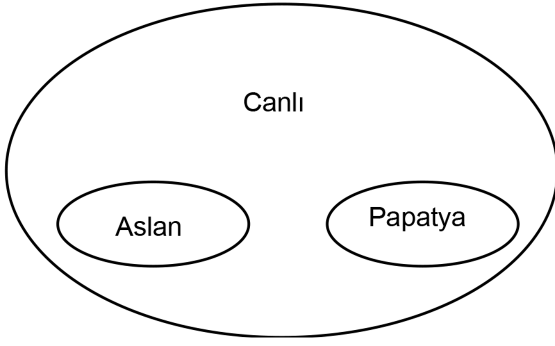
5.

Verilen karşı olum karesine göre "Bütün kediler iki ayaklıdır." **önermesinin çelişiği olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı kediler iki ayaklıdır.
B) Hiçbir kedi iki ayaklı değildir.
C) Bazı kediler iki ayaklı değildir.
D) Bazı iki ayaklılar kedidir.
E) Hiçbir iki ayaklı kedi değildir.

6.

Bu diyagramdan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Aslan ile papatya arasından ayrıklık ilişkisi vardır.

B) Canlı ile papatya arasında tam girişimlik ilişkisi vardır.

C) Aslan ile papatya arasında eşitlik ilişkisi vardır.

D) Aslan ile canlı arasında tam girişimlilik ilişkisi vardır.

E) Canlı ile aslan ve papatya arasında tam girişimlik ilişkisi vardır.

7.
- Bazı öğrenciler çalışkandır.
- Cavit öğrencidir.
- O hâlde Cavit çalışkandır.

Bu hatalı kıyasta aşağıdaki kurallardan hangisine uyulmamıştır?

A) Orta terim sonuç önermesinde yer almaz.

B) İki tikelden sonuç çıkmaz.

C) Öncüllerden en az biri mutlaka tümel olmalıdır.

D) Sonuç önermesi öncüllerin zayıf olanına bağlı olmalıdır.

E) Öncüllerden en az biri olumlu olmalıdır.

8. İçlem: Bir kavramın içine aldığı varlıkların ortak özelliklerinin tümüdür.

Kaplam: Bir kavramın içine aldığı varlıkların tümüdür.

Buna göre aşağıdaki kavramlardan hangisinin kaplamı en fazladır?

A) Canlı

B) Hayvan

C) Omurgalı

D) Panda

E) Varlık

9. Aristoteles'e göre tanım özün araştırılmasıdır. Tanım, bir kavramın karakteristik içlemini tayin eden zihin işlemlerine denir. "Bu nedir?" sorusuna verdiğimiz cevaptır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin tanımı yapılamaz?

A) Mavi renk

B) Dikdörtgen

C) Koltuk

D) Gözlük

E) Kapı

10. I. öncül: Ancak Ayşe gelirse ders çalışırım.

II. öncül: Ayşe geldi.

Sonuç: O hâlde ders çalıştım.

Verilen çıkarımla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Birinci öncül karşılıklı koşul önermesidir.

B) İkinci öncül tekil olumludur.

C) Sonuç önermesi tikel ve olumludur.

D) Birinci öncül olumludur.

E) Sonuç önermesi tekildir.

11. Bütün doktorlar tıp mezunudur.

Resul doktordur.

O hâlde Resul tıp mezunudur.

Verilen çıkarımda orta terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tıp mezunu

B) Resul

C) Bütün

D) Doktor

E) Mezun

12. "Hiçbir insan şüpheci değildir." **önermesinin karşı olum karesine göre altığı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bütün insanlar şüphecidir.

B) Bazı insanlar şüpheci değildir.

C) Bazı şüpheciler insan değildir.

D) Bazı insanlar şüphecidir.

E) Bütün şüpheciler insandır.

1. Klasik mantıkta düz döndürme bir önermenin niteliğini ve doğruluk değerini değiştirmeden öznesini yüklem, yüklemini özne yapmaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi düz döndürme kuralları arasında gösterilemez?

A) Tikel olumsuz bir önermenin düz döndürmesi yoktur.

B) Tümel olumlu bir önermenin düz döndürmesi tikel olumludur.

C) Tikel olumlu bir önermenin düz döndürmesi tikel olumludur.

D) Tikel olumsuz bir önermenin düz döndürmesi tikel olumsuzdur.

E) Tümel olumsuz bir önermenin düz döndürmesi yine tümel olumsuzdur.

2. Omurgasız canlılarda akciğer bulunmaz. (1. Öncül)

Ahtapotlar omurgasız canlılardır. (2. Öncül)

O hâlde - - - - (Sonuç)

Bu kıyasın sonuç önermesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Omurgasızlar iskelet görevi gören farklı yapılara sahiptir.

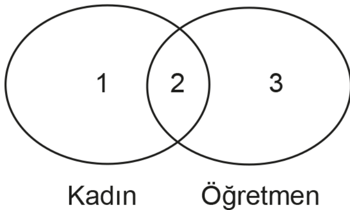
B) Omurgasızların bir kısmı karada bir kısma suda yaşar.

C) Ahtapotlar omurgasız oldukları için solunum yapmaz.

D) Bu canlılar trake solunumu yapmaktadır.

E) Ahtapotların akciğerleri yoktur.

3.

Verilen venn şemasındaki 2 numaralı alan aşağıdakilerin hangisiyle ifade edilir?

A) Bütün öğretmenler kadındır.

B) Hiçbir öğretmen kadın değildir.

C) Bazıları hem kadın hem öğretmendir.

D) Bazı öğretmenler kadın değildir.

E) Bazı kadınlar öğretmen değildir.

4. Bazı insanlar öğretmendir.

Bazı öğretmenler sarışındır.

O hâlde bazı insanlar sarışındır.

Bu hatalı kıyasta aşağıdaki kıyas kurallarından hangisine uyulmamıştır?

A) İki tikel öncülden sonuç çıkmaz.

B) Öncüllerden birisi olumsuz ise sonuç da olumsuz olur.

C) Öncüllerden biri tikel ise sonuç tikel olur.

D) İki olumsuz öncülden sonuç çıkmaz.

E) Öncüller doğru ise sonuç yanlış olamaz.

5. Klasik mantıkta tanımın belirli koşulları vardır:

- Tanım tam olmalıdır.
- Tanım açık olmalıdır.
- Tanımda kısırdöngü olmamalıdır.
- Tanımlanan bir özne ile tanımlayan bir yüklemden oluşmalıdır.

Buna göre;

I. İnsan düşünen varlıktır.

II. Yapay zekâ bulanık mantığın ürünüdür.

III. Hayvan canlıdır.

hangilerinde tanım koşullarına uyulmadığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

6.

İkilem: Koşullu ve seçenekli önermelerin birleşmesinden oluşan kıyastır.
Koşullu Kıyas: İki veya daha çok basit önermenin koşul bildiren eklemlerle birbirine bağlanmasıyla oluşan kıyastır.
Ayrık Öncüllü Kıyas: Bu tür kıyaslarda en az bir öncül "veya, ya da, yahut" eklemi almıştır.

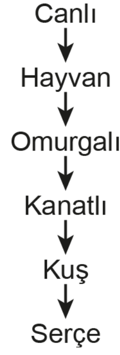
Buna göre;

Örnek 1	Örnek 2	Örnek 3
Çok okuyor ise kelime dağarcığı zengindir. Çok okuyor. O hâlde kelime dağarcığı zengindir.	Uykusuz kalarak projeyi bitirecek ya da proje yarına sarkacak. Uykusuz kalıp projeyi bitirecek. O hâlde proje yarına sarkmayacak.	Uygulama yaparsan işin tekniğini öğrenirsin ve gözlem yaparsan işin tekniğini öğrenirsin. Ya uygulama yaparsın ya da gözlem yaparsın. O hâlde işin tekniğini öğrenirsin.

örneklerde sırasıyla hangi kıyas türleri kullanılmıştır?

	Örnek 1	Örnek 2	Örnek 3
A)	Koşullu Kıyas	Ayrık Öncüllü Kıyas	İkilem
B)	Ayrık Öncüllü Kıyas	Koşullu Kıyas	İkilem
C)	Ayrık Öncüllü Kıyas	İkilem	Koşullu Kıyas
D)	Koşullu Kıyas	İkilem	Ayrık Öncüllü Kıyas
E)	İkilem	Koşullu Kıyas	Ayrık Öncüllü Kıyas

7.

Verilen şemaya göre kavramların içlem ve kaplamlarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) İçlemi en çok olan kavram "Canlı"dır.
B) "Serçe" kaplamı en az olan kavramdır.
C) "Kuş" kavramı "Kanatlı" kavramının kaplamındadır.
D) "Omurgalı" kavramının içlemi "Kanatlı" kavramından daha azdır.
E) "Kanatlı" kavramının içlemi "Omurgalı" kavramından fazladır.

8.

Tümdengelimde öncüller doğru ise sonucun da zorunlu olarak doğru olması gerekir. Bu bakımdan zorunluluk (gereklilik) öncüllerin doğru olduğu durumda sonucun yanlış olmasının mantıksal olarak imkânsızlığını vurgulamak için kullanılır.	Tümevarım ya da analoji biçimindeki bir akıl yürütmede ise sonuç önermesinde verilen bilgi öncüllerde bulunmaz. Bir başka deyişle sonuç önermesinde,öncüllerde verilenden daha fazla bilgi bulunabilir. Böylece, tümevarım biçimindeki akıl yürütmede öncüllerin doğru ama sonucun yanlış olması mantıksal olarak olasıdır.

Buna göre aşağıdaki akıl yürütme türlerinden hangileri mantıksal zorunluluk değeri taşır?

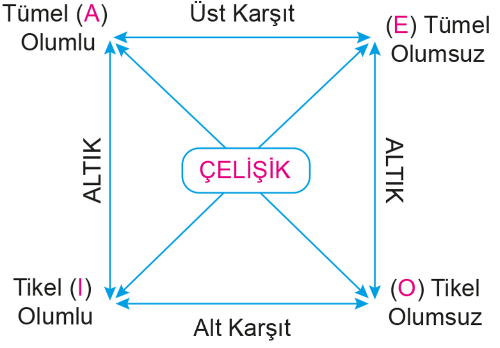
I.	II.	III.	IV.	V.
Antarktika'da eriyen buzlar, bölgede yer çekiminin azalmasına neden oldu. Rusya'da da buzlar eridi. O hâlde Rusya'da da yer çekimi azaldı.	Bütün balıklar solungaçlarıyla solunum yapar. Lüfer bir balıktır. O hâlde lüfer de solungaçlarıyla solunum yapar.	Tüm bilim insanları yaratıcı düşünür. Aziz Sancar da bir bilim insanıdır. O hâlde Aziz Sancar da yaratıcı düşünür.	Fatih spor yapar ve çeviktir. Meryem de spor yapar ve çeviktir. O hâlde bütün spor yapanlar çeviktir.	Fotosentez sırasında bitkiler floresan ışığı yayar. Maydanoz da fotosentez yapar. O hâlde maydanoz da floresan ışığı yayar.

A) II ve III B) II ve IV C) II ve V D) I, III ve IV E) II, III ve V

9. "Bütün doktorlar sağlıklıdır." **önermesinin düz döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hiçbir sağlıklı doktor değildir.
B) Bazı doktorlar sağlıklıdır.
C) Bazı sağlıklılar doktordur.
D) Hiçbir doktor sağlıklı değildir.
E) Her sağlıklı doktordur.

10.

Karşı olum karesine göre "Bütün askerler cesurdur." **önermesinin çelişiği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hiçbir asker cesur değildir.
B) Bazı cesurlar asker değildir.
C) Bütün cesurlar askerdir.
D) Bazı askerler cesurdur.
E) Bazı askerler cesur değildir.

11. Bir kıyasın geçerli olması için kıyasta bulunması gereken bazı kurallar vardır. Bu kuralları karşılayan kıyaslar geçerli kabul edilir. Örneğin verilen kıyas geçersiz bir kıyastır:

Hiçbir defter kitap değildir. (1. Öncül)
Kalem, kitap değildir. (2. Öncül)
O hâlde kalem defter değildir. (Sonuç)

Bu geçersiz kıyasta aşağıdaki kıyas kurallarından hangisine uyulmamıştır?

A) Orta terim sonuçta yer almaz.
B) İki tikel öncülden sonuç çıkmaz.
C) İki olumsuz öncülden sonuç çıkmaz.
D) Öncüllerden biri tikelse sonuç tikel olur.
E) Öncüllerden biri olumsuzsa sonuç olumsuz olur.

12. "Hiçbir öğrenci tembel değildir." **önermesinin eş değeri olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı tembeller öğrenci değildir.
B) Bütün çalışkanlar öğrencidir.
C) Hiçbir tembel öğrenci değildir.
D) Bazı öğrenciler tembel değildir.
E) Bazı öğrenciler tembeldir.

1. "Bir gün Akşehir'e ulemaları ziyarete gelen Timur'a şerbet ikram eden subaşı, önce 'afiyet olsun', sonra da 'merhaba' diyerek ortamı gerer. Hoca hemen imdada yetişir ve 'Bizim şehrin merhabası ağız tadıyladır.' der."

Bu fıkrada "merhaba", "afiyet olsun" **sözleri dilin aşağıda verilen görevlerinden hangisine örnek oluşturur?**

A) Belirtme
B) Bildirme
C) Eylemsel
D) Törensel
E) Yaptırma

2. * C vitamini gribe karşı koruyucudur.
   * Geçmiş olsun. Sıhhatler dilerim.
   * Söz veriyorum, sağlıklı besleneceğim.
   * Odanı bugün temizle.

Verilen ifadeler arasında dilin aşağıdaki görevlerinden hangisine örnek <u>bulunmamaktadır</u>?

A) Belirtme
B) Bildirme
C) Eylemsel
D) Törensel
E) Yaptırma

3. "Yarın hava yağmurlu olacak." **ifadesi dilin aşağıdaki işlevlerinden hangisine örnek gösterilebilir?**

A) Belirtme
B) Bildirme
C) Eylemsel
D) Törensel
E) Yaptırma

4. **Dilin bilgi aktarma amacını gerçekleştirebilmesi için aşağıdakilerden hangisi zorunlu <u>değildir</u>?**

A) Bilgi aktaran kişiyle, bilgi aktarılan kişinin aynı dili kullanması
B) Dilsel işaretlerin aynı anlam kurallarına göre kullanılması
C) Kullanılan sözlerin tek anlamlı ve belirli olması
D) Söz dizimi kurallarının tek biçimli olması
E) Günlük kullanılan dille ifade edilmesi

5. Sözcük, cümle ve ifadelerin birden fazla anlama gelecek şekilde kullanılması çok anlamlılığa neden olmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çok anlamlılığın sakıncaları arasında <u>yer almaz</u>?

A) İletişimi zorlaştırması
B) Kısır tartışmalara neden olması
C) Anlamayı engellemesi
D) Farklı görüş açıları geliştirmesi
E) Kişileri yanıltması

6. Bir sözcük ya da cümlenin belirsiz olması, onlara herhangi bir doğruluk değeri verilememesi demektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde belirsizlik söz konusudur?

A) Bugün hava sıcaklığı 40 derece.
B) Bu kahvede iki kesme şeker vardır.
C) Şenay'ın boyu 95 cm'dir.
D) Platon büyük bir filozoftur.
E) Bana bir elma verdi.

7 . Aşağıdaki ifadelerden hangisinde söz konusu olan tartışmanın yönü diğerlerinden farklıdır?

A) Elektrikli tren, buharlı tren kadar hızlı değildir.

B) İlk tren yolculuğu 1571 yılında İstanbul'da gerçekleştirildi.

C) Atatürk, ilk cumhurbaşkanıdır.

D) Yılan omurgasız bir sürüngendir.

E) Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarım adadır.

8. Duyu verilerini zihnin kategorilerine yerleştirerek algılama işlemine ne ad verilir?

A) Anlama

B) Analiz etme

C) Belirtme

D) Eleştirme

E) Tartışma

9. I. İtalyanlar sıcakkanlı insanlardır.
II. Anıtkabir Ankara'dadır.
III. Fransızlar soğuk insanlardır.
IV. Metaller ısınınca genleşir.

Yukarıdaki ifadeler tartışıldığında hangilerinde daha hızlı bir uzlaşmaya varılır?

A) Yalnız II

B) I ve II

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

10. Bu çorba <u>çok tuzlu</u> olmuş.
Benim çayım <u>biraz demli</u> olsun.
Bu ev <u>oldukça geniş.</u>

Verilen örneklerde altı çizili ifadelerin, anlamı belirsizleştirmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öznel olmaları

B) Anlamsız olmaları

C) Olgulara dayanmaları

D) Genel geçer olmaları

E) Nesnel olmaları

11. Bir sözcüğü tanımlamaktaki asıl amaç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştirmek

B) Ad koymak

C) Sözcüğü sınırlandırmak

D) Tartışmak

E) Anlamayı kolaylaştırmak

12. Tanımlama; bir kavramı bütün unsurlarıyla anlatmak, bir kavramın özel ve genel niteliklerini saymak demektir. Eskilerin deyişiyle tanım "efradını cami, ağyarını mâni", yani ''ne eksik ne fazla, eksiği artığı olmayan'' demektir.

Buna göre,

I. Neyi tanımlarız?
II. Niçin tanımlarız?
III. Nasıl tanımlarız?

ifadelerinin hangileri, tanımın tanımı yapılırken sorulacak sorular arasındadır?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

1. Wittgenstein; "Dilimiz eski bir şehir olarak görülebilir. Dar geçitler ve alanlardan, eski ve yeni evlerden, farklı dönemden eklentiler taşıyan evlerden oluşan bir labirent; çevresinde de düz ve düzenli caddeleri ve tek tip evleriyle pek çok yeni yerleşim yeri." demiştir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

A) Dil önceki ve şimdiki zamanın birleşiminden oluşmuş bir yapıdır.
B) Dilin kendi içerisinde, kendine ait bir çeşitliliği vardır.
C) Dile zaman içinde yeni ve farklı sözcükler girebilir.
D) Dil içinde geçmiş ve şimdiye ait birçok unsur barındırır.
E) Dilin yenilenmesi zamanla onu tek düze bir yapıya çevirir.

2. Bir gül yeter
Bir ömür vereyim
İstersen yer beni
Yine de seni severim

Bu dörtlük aşağıdaki bilgi aktarmayı aksatan etkenlerden hangisine örnektir?

A) Sentaktik çok anlamlılık
B) Pragmatik belirsizlik
C) Olgusal tartışmalar
D) Semantik belirsizlik
E) Pragmatik çok anlamlılık

3. Babası Yiğit'i yeni açılan çocuk parkına götüreceğine söz vermişti. Arabalarıyla çocuk parkına doğru giderken Yiğit parka kaç kilometre kaldığını sordu. Babası Yiğit'e az kaldı oğlum dedi.

Bu parçada aşağıdaki bilgi aktarmayı aksatan etkenlerden hangisinden kaynaklanan bir hata vardır?

A) Semantik çok anlamlılık
B) Pragmatik belirsizlik
C) Sentaktik çok anlamlılık
D) Pragmatik çok anlamlılık
E) Semantik belirsizlik

4. **Bilgiyi aktarmayı aksatan etkenler göz önünde bulundurulduğunda aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir etkene ait örnektir?**

A) Bana başından geçenleri anlattı.
B) Kahvemi biraz soğuk içerim.
C) Bu bize iyi bir ders olsun.
D) Eylül ile Sıla yazı getirdi.
E) O boyunun ölçüsünü aldı.

5. Olgusal tartışma; tartışanlardan birinin olgularla ilgili yanlış bir görüşe veya bilgiye sahip olmasından kaynaklanır. Örneğin; Himalaya Dağları'nın hangi kıtada yer aldığı hakkında yapılan bir tartışmada kelimelerin anlamları ile ilgili bir fikir ayrılığı yoktur. Tartışmaya katılan taraflardan birinin coğrafi bilgisindeki eksiklik tartışmanın sebebidir. Dünya fiziki haritasına bakılarak doğru cevaba ulaşılır ve tartışma sona erer.

Buna göre olgusal tartışma ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Kelimelerin çok anlamlılığından kaynaklanır.
B) Bu tartışmalara, anlam belirsizlikleri neden olur.
C) Kişi konuşma becerisi ile karşı tarafı ikna eder.
D) Gözlem yapılıp doğruya ulaşıldığında tartışma sona erer.
E) Anlamla ilgili uzlaşım sağlandığında tartışma son bulur.

6. Bilgiyi aktarmayı aksatan etkenlerden biri de belirsizliktir. Belirsizliğin bir türü de semantik belirsizliktir:

Semantik Belirsizlik Örnekleri

Bebek biraz su içti. (Biraz/su)

Bu tarla küçüktür. (Küçük/tarla)

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "semantik belirsizlik" **için doğru bir ifadedir?**

A) Günlük dil çerçevesinde kullanılan pratik faydaya yönelik ifadelerin doğruluk değeri belirsizdir.
B) Cümlelerde geçen sözcüklerin sınırları belli olmadığından herhangi bir doğruluk değerinin verilememesi belirsizliğe neden olmaktadır.
C) Bireylerin sadece kendi anlayacağı ifadelerle konuşması yoluyla dilin esnetilmesidir.
D) İletişim aracı olan dilde bilgi hatalarının olmasına rağmen, mantık hatalarının olmaması durumudur.
E) Gündelik dil çok anlamlılığının bilim, sanat ve felsefeye temel oluşturan mantık tarafından kaldırılmasıdır.

7. Çok anlamlılık, sözcüklerin birden çok anlama gelmesi veya dilde birden çok görevde kullanılması durumudur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde çok anlamlılık bulunmaktadır?

A) Elli kişi sınavda başarılı oldu.

B) Aydın Bey 3 kişilik bilet aldı.

C) Çiğdem okulda çantasını unuttu.

D) Mobilyanın rengi kırmızı oldu.

E) Aslı, Canan'ın ağzına düştü.

8. Dil ve düşünme arasındaki ilişki filozofların, psikologların ve dilcilerin üzerinde durdukları, çok tartışmalı, önemli bir konudur. Tartışma şu sorular etrafında kurulur: Dil mi öncedir, düşünce mi? Biri diğerinin sebebi midir? Her ikisi birlikte ortaya çıkan bir olgu mudur? Dilsiz düşünce olur mu?

Buna göre,

I. "Diller düşüncemizi kuşatan elbise gibidirler." Edward Sapir

II. "Akıl anlama süreçlerinin bütününden ibaret bir şeydir ama anlama dediğimiz şey de ancak dille gerçekleşebilir." Johann Georg Hamann

III. "Düşünmenin gelişmesi sözün gelişmesinden öncedir." L. S. Vygotski

görüşlerin hangilerinde düşünme ve dil birbirinden ayrılamaz gerçeklikler olarak değerlendirilmektedir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II, ve III

9. Mantık ve matematik gibi formel bilimlerin dışındaki bilimlere ait dillerin sözcükleri az veya çok belirsizdir. Bir sözcüğün başka bir sözcükten daha belirsiz olması, o sözcüğün uygulanmasında duraksadığımız sınır durumlarının, ötekine kıyasla daha sık ortaya çıkmasından başka bir şey değildir. Sözcüğün belirsizliği kullanana göre değişebileceği gibi, ait olduğu dil alanına göre de değişebilir. Buradan hareketle bazı kelimeler daha az belirsizleşirken bazılarının daha sık belirsizleştiği görülmektedir.

Parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisinde daha sık belirsizleşen bir kavram kullanılmıştır?

A) Ahmet biri kırmızı diğeri de sarı olan iki elma yemiştir.

B) Ayşe öğle yemeğinde sarımsaklı yoğurtlu makarna yemiştir.

C) Ercan Bey makam arabasıyla iş yerinden ayrılmıştır.

D) Filiz Akın çok güzel bir oyuncudur.

E) Babası oğluna hangi marka otomobil alacağına karar verememiştir.

10. I. Bugün çok güzel bir gün.

II. İhtiyar adamın peşinden koştu.

III. Çok yüz verdim sana.

Verilenler sırasıyla çok anlamlılık türlerinden hangilerine örnektir?

	I.	II.	III.
A)	Sentaktik	Semantik	Pragmatik
B)	Semantik	Pragmatik	Sentaktik
C)	Pragmatik	Sentaktik	Semantik
D)	Sentaktik	Pragmatik	Semantik
E)	Pragmatik	Semantik	Sentaktik

11. Dilin görevlerinden biri olan bildirme görevi; inanç, tahmin veya bilgilerimizi iletmek amacıyla kullanılır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde dilin bildirme dışında bir görevi de kullanılmıştır?

A) Mart ayının ilk günü kar yağacak.

B) Merhametli insanlar yardımseverdir.

C) Ankara kalabalık bir şehirdir.

D) Mantığın kurucusu Aristoteles'tir.

E) Yaşasın! Sınavı kazanmışım.

12. "Bu bavul çok ağır." **cümlesindeki anlam belirsizliği aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?**

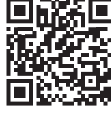
A) "Bu bavul" ifadesinden sonra virgül getirilerek

B) Cümledeki "çok" ifadesi kaldırılarak

C) Bavulun gerçekte kaç kilogram olduğu belirtilerek

D) Cümlenin sonuna ünlem işareti konarak

E) Cümledeki "bu" ifadesi kaldırılarak

2021 AYT

1. J. L. Austin, dilin görevleriyle ilgili görüşlerini Söz Edimleri Teorisi'nde açıklar. Bu teoriye göre bazen bir şey söylemek, aynı zamanda bir şey yapmaktır. Örneğin, nikah salonunda gelin veya damat "Evet, bu kişiyi eş olarak kabul ediyorum." dediğinde hem bir şey söylüyor hem de evlenme işlemini gerçekleştiriyordur.

Bu parçada dilin görevlerinden hangileri vurgulanmaktadır?

A) Bildirme ve Eylemsel

B) Belirtme ve Törensel

C) Bildirme ve Yaptırma

D) Belirtme ve Eylemsel

E) Eylemsel ve Törensel

2. Çok anlamlılık iletişim sürecinde yanlış anlaşılmalara, bilgi aktarımında ise aksaklıklara neden olmaktadır. Bu tür bir aksaklığa yol açmamak için kelimenin hangi anlamda kullanıldığının açık seçik belirtilmesi gerekir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde çok anlamlılıktan kaynaklanan bir hata yoktur?

A) Onu geçindirmek boynumun borcudur.

B) Ben arkadaşlarla oyuna geldim.

C) İnce bir insansınız.

D) Bazı insanlar lastik gibidir.

E) Benden yaşça büyük olmalısın.

3. Düşünmenin kendisine olan içkinliği dolayısıyla doğru, tutarlı ve geçerli sonuçları elde etme arzusuna dayanan mantığın, kavramların ne olduğuna yönelik olan problemleri içerisinde barındırması oldukça anlaşılabilir bir durumdur. Ussal bir varlık olan insan daima epistemolojik ve ontolojik gerçekliklerin neliğine dair sorgulamalar içine girmiştir.

Bu parçada öncelikle aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmıştır?

A) Algılama

B) Anlama

C) Genelleme

D) Kavrama

E) Tanımlama

4. İletişim kurmak ve bilgi aktarmak için kullandığımız dildeki sözcük ya da cümlelerin ifade ettiği nesnelerin, durumların ya da olayların sınırlarının kesin olarak çizilememesine belirsizlik adı verilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirsizlikten kaynaklanan bir hata yoktur?

A) Çayı dört şekerli severim.

B) Hava bugün çok soğuk.

C) Niğde, Nevşehir'e yakındır.

D) Elif kısa boyludur.

E) Felsefe kitabı biraz kalın olmuş.

5. • Zengin, geliştirilmiş ve olgunlaşmış bir dil düşünce oluşumunu, daha az gelişmiş bir dile kıyasla, daha fazla kolaylaştırır. Toplumlar da kendi dillerini geliştirdikleri ölçüde düşünce faaliyeti bakımından yüksek varlık gösterir.

Aydın Sayılı

• Bir milletin, ancak kendi dilinin gelişmesi gerekli bir dereceye ulaştığı zaman büyük ve dâhiyane bir fikri ilerleme yapar.

Humboldt

Bu iki düşünürün ortak noktası aşağıdakilerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Dilin geliştirilebilecek bir olgu olduğunu ileri sürmeleri

B) Gelişmişlikle dil arasındaki ilişkiyi vurgulamaları

C) Büyük fikirlerin ortaya çıkmasını dilin gelişimi ile ilişkilendirmeleri

D) Dil bakımından gelişmiş milletlerin ilerleyeceğini savunmaları

E) İnsanların dünyayı kendi ana dilinin penceresinden gördüğüne inanmaları

6. Öğretmen "belirsizlik" konusunu anlatmadan önce öğrencilerden aşağıdaki tabloyu doldurmasını ister (Belirsiz olduğunu düşündüklerine +, düşünmediklerine – işareti konulacaktır.)

I.	Kahveyi az şekerli alayım.	?
II.	Ders kitabı çok kalınmış.	?
III.	Ahmet uzun boyludur.	?
IV.	Oda sıcaklığı 23 derecedir.	?

Buna göre tablonun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) + + - -

B) - - - +

C) + + + -

D) - - + +

E) + - + -

7. "Bir yargının doğruluğu konusunda anlaşmazlık ve uzlaşmazlık ifade eden tartışmaların bir kısmı olgusal, bir kısmı sözeldir." açıklamasından sonra mantık dersi öğretmeni Betül Hanım öğrencilerinden aşağıdaki tabloyu doldurmalarını ister. (Maddelerden tartışmaya açık olmayanlara "-", olgusal tartışmaya açık olanlara "o+", sözel tartışmaya açık olanlara "s+" yazacaklardır.)

I.	Matematik öğrenmesi kolay bir derstir.	?
II.	Bir dik açı 90 derecedir.	?
III.	Karanfil güzel kokar.	?
IV.	Yer çekimi yoktur.	?

Buna göre tablonun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) s+, -, s+, o+ B) - , - , s+, o+ C) o+, -, s+, o+
D) s+, o+, - , - E) o+, s+, - , o+

8. "x mavidir." ifadesinde; x yerine "gökyüzü" sözcüğünü kullandığımızda "Gökyüzü mavidir." anlamı ortaya çıkar. Buradaki "mavi" sözcüğü uygun şekilde kullanıldığından "anlama" bu örnekte gerçekleşmiştir. Belirsizlik ile anlama ters orantılıdır; belirsizlik arttıkça anlama azalır.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisinde anlamanın gerçekleştiği söylenebilir?

A) Kaplumbağa yavaş bir hayvandır.
B) Bugün deniz az dalgalıdır.
C) Kar yağdığında hava çok soğuk olur.
D) Kömür siyahtır.
E) Çanta sıvıdır.

9. Hüseyin Cahit Tarancı, bilinen adıyla Cahit Sıtkı Tarancı; 1910 yılında doğmuş olan Türk şair, yazar ve çevirmendir. Şiirlerinde en çok yaşama sevinci ve ölüm temalarına yer vermiştir. Ayrıca yitik aşklar, mutlu sevdalar, yalnızlık, yaşadığı bohem hayatın burukları, çocukluk özlemi de şiirlerine konu olmuştur. Cahit Sıtkı'nın en meşhur mısralarından biri olan;
" Yaş otuz beş yolun yarısı eder,
Dante gibi ortasındayız ömrün…"
ifadeleri, şairin bazı duygularını açığa vurmak dolayısıyla başkalarına da benzer duygularla ilgili ilham vermek düşüncesiyle söylediği bir sözdür. Duygusal bakımdan etkili sözcüklerin seçilmesi ve bunların en uyumlu bir biçimde biraraya getirilmesi de asıl amacın ………………. olduğunu gösteriyor diyebiliriz.

verilen parçada boş bırakılan yere aşağıdaki dilin görevlerinden hangisi getirilmelidir?

A) Yaptırma B) Bildirme C) Eylemsel
D) Belirtme E) Törensel

10. Ahmet: Kendimi çok iyi hissediyorum.

Hikmet: Ne kadar iyi hissediyorsun?

Ahmet: Herhâlde sen kendini çok iyi hissettiğinde ne kadar iyi hissediyorsan ben de o kadar iyi hissediyorumdur.

Hikmet: Bunu anlamamız gerçekten çok zor değil mi?

Bu diyalogda aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

A) Dilin görevleri
B) Dil-düşünce ilişkisi
C) Anlam belirsizliği
D) Olgusal tartışmalar
E) Mantık ilkeleri

11. Dilin birçok işlevi vardır. Bu işlevler ve bunlara verilen örnekler şunlardır:

I. Bildirme görevi

Örnek: Aristoteles Selanik'te doğmuştur.

II. Belirtme görevi

Örnek: Aristoteles, idea düşüncesi nedeni ile Platon'u eleştirmiştir.

III. Yaptırma görevi

Örnek: Aristoteles Kral İskender'den kendisini dinlemesini istemiştir.

IV. Törensel görev

Örnek: Aristoteles öğrencilerine "Güle güle." demiştir.

V. Eylemsel görev

Örnek: Felsefe tarihi yazacağına söz vermiştir.

Bu örneklerden hareketle "Bu masa, masa değildir." **önermesi dilin işlevlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Kavramların anlaşılmasını sağlamak için "Nedir?" sorusunu sorarız. Böylece dili daha açık hâle getirerek iletişimi kolaylaştırırız.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

A) Tartışmanın
B) Eleştirmenin
C) Açıklama yapmanın
D) Değerlendirmenin
E) Yorumlamanın

1. I. İyi kötülüğün kaynağı değildir.

II. Ancak ve ancak çalışan insan başarılı olur.

III. Dürüstlük temel bir erdemdir.

Bu önermelerden hangileri sembolleştirildiğinde bileşik yapıda olur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) I, II ve III

2.

I	**ve**	$\wedge$
II	**yahut**	$\Rightarrow$
III	**için**	$\vee$
IV	**ancak ve ancak**	$\Leftrightarrow$
V	**değil**	~

Yukarıdaki tablonun doğru olması için verilen önerme eklemlerinden hangilerinin sembolleri yer değiştirmelidir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) III ve IV

E) III ve V

3. Bir varlık canlıysa beslenir.
Taş canlı değildir.
O hâlde taş beslenmez.

Bu çıkarımda aşağıdaki sembollerden hangisi kullanılmaz?

A) $\Rightarrow$

B) $\therefore$

C) p

D) ~

E) $\Leftrightarrow$

4. **Aşağıdakilerden hangisi bir tümel evetleme önermesidir?**

A) $(p \wedge q) \vee (p \Rightarrow q)$

B) $\sim(p \Leftrightarrow q) \wedge (p \Rightarrow q)$

C) $(p \vee q) \Rightarrow r$

D) $(p \Rightarrow q) \vee (p \wedge q)$

E) $(p \wedge q) \Leftrightarrow (p \wedge q)$

5. "Ankara, Konya ve Isparta şehirdir." **önermesinin sembolik mantıktaki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $(p \vee q) \Rightarrow r$

B) $p \wedge q \wedge r$

C) $p \vee q \vee r$

D) $(p \wedge q) \vee r$

E) $(p \Leftrightarrow q) \vee r$

6. **Aşağıda doğruluk çizelgesi verilen önermelerden hangisi değillendiğinde geçerli olur?**

A)	B)	C)	D)	E)
P	**P**	**P**	**P**	**P**
D	**D**	**D**	**Y**	**Y**
Y	**D**	**D**	**Y**	**Y**
Y	**Y**	**D**	**Y**	**Y**
Y	**Y**	**D**	**Y**	**D**

7.

p	q	I.	II.
D	D	D	D
D	Y	Y	Y
Y	D	Y	D
Y	Y	Y	D

Bu tabloya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) I. önerme kendi içerisinde tutarsızdır.

B) I. ve II. önermeler birlikte tutarlıdır.

C) II. önerme tek başına geçerlidir.

D) I ve II. önerme eş değerdir.

E) II. önerme kendi içerisinde tutarsızdır.

8. "Felsefe dersi 11. sınıfta okutulmaktadır." **önermesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Doğru ya da yanlış değer alabileceği

B) Bir özne ve bir yükleminin olduğu

C) "q" gibi tek bir harfle sembolleştirilebileceği

D) İkiden fazla bağ bulunduğu

E) Basit bir önerme olduğu

9.

p	q	?
D	D	D
D	Y	Y
Y	D	D
Y	Y	D

Verilen doğruluk çizelgesinde soru işaretinin yerine aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) $p \wedge q$

B) $p \Leftrightarrow q$

C) $p \vee q$

D) $\sim(p \vee q)$

E) $p \Rightarrow q$

10.

I		II	
p	q	p	q
D	D	Y	D
D	Y	Y	D
Y	D	D	Y
Y	Y	D	Y

Verilen birinci tabloda p ve q önermeleri birlikte tutarlıyken ikinci tabloda bu iki önerme birlikte tutarsızdır.

Buna göre birden fazla önermenin birlikte tutarlı olması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Her bir önermenin kendi sütununda en az bir doğru bulunmasına

B) Önermelerin en az bir satırda aynı anda doğru değeri almalarına

C) Önermelerin yanlışlayıcı yorumlarının doğrulayıcı yorumlarına eşit olmasına

D) Her bir önermede en az bir yanlış yorumun bulunmasına

E) Önermelerin aynı satırda aynı doğruluk değerlerini almalarına

11. **Aşağıda verilen önermelerden hangisi değillendiğinde elde edilen önerme hem tutarlı hem de geçerli olur?**

A) p	B) q	C) r	D) s	E) t
Y	D	D	Y	D
D	D	D	Y	D
D	Y	D	Y	D
D	Y	D	Y	Y

12. **$(p \wedge q) \Rightarrow r$ önermesiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Ana eklemi tümel evetleme eklemidir.

B) r önermesi art bileşendir.

C) Koşul önermesidir.

D) $(p \wedge q)$ önermesi ön bileşendir.

E) İki önerme eklemi kullanılmıştır.

1. Elektrikler kesilirse maçı izleyemeyiz.

Maçı izliyoruz.

Öyleyse elektrikler kesilmedi.

Bu çıkarımın doğru sembolleştirilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $p \Rightarrow q$, $p \therefore q$

B) $\sim p \Rightarrow q$, $\sim p \therefore \sim q$

C) $p \Rightarrow q$, $\sim q \therefore \sim p$

D) $p \Rightarrow q$, $\sim p \therefore \sim q$

E) $p \Rightarrow \sim q$, $q \therefore \sim p$

2. “Sen iyi olursan herkes iyi olur.” önermesi “$p \Rightarrow q$” şeklinde sembolleştirilir.

Bu önerme aşağıdaki hangi durumda yanlış olur?

A) p doğru, q doğru

B) p yanlış, q yanlış

C) p doğru, q yanlış

D) p yanlış, q doğru

E) $\sim p$ doğru, $\sim q$ doğru

3. Bir çıkarımın geçerli olup olmadığının denetlenmesi için öncüller ile sonuç önermesinin değili alınır. Ortaya çıkan üç bağımsız önermenin birlikte tutarlı olup olmadığına bakılır.

Buna göre “$p \Rightarrow q$, $p \vee q \therefore q$” çıkarımı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Önermeler tutarsız ve çıkarım geçersizdir.

B) Önermeler tutarlı ve çıkarım geçerlidir.

C) Önermeler tutarsız, çıkarım geçerlidir.

D) Önermeler tutarlı, çıkarım geçersizdir.

E) Önermeler eş değerdir, çıkarım geçersizdir.

4.

I	II	III	IV	V
Y	Y	Y	D	D
D	Y	D	D	Y
Y	Y	D	D	D
D	Y	Y	D	Y

Verilen doğruluk tablosuyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) II. önerme tutarsızdır.

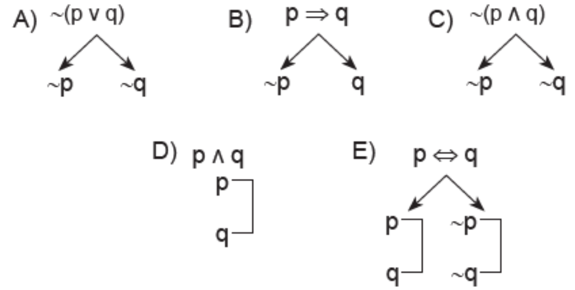
B) IV. önerme tutarlı ve geçerlidir.

C) III, IV. ve V. önerme birlikte tutarlıdır.

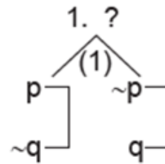
D) I. ve III. önerme eşdeğerdir.

E) I. ve II. önerme birlikte tutarsızdır.

5. **Aşağıdakilerden hangisi çözümleyici çizelge kurallarına uygun değildir?**

6.

Verilen çözümleme aşağıdaki önermelerden hangisine aittir?

A) $\sim(p \Rightarrow q)$

B) $\sim p \wedge q$

C) $\sim(p \Leftrightarrow q)$

D) $p \Leftrightarrow q$

E) $\sim p \Leftrightarrow \sim q$

7. Dersi iyi dinler ve tekrar yaparsan konuyu anlarsın. (1. öncül)

Dersi dinledin ama tekrar yapmadın. (2. öncül)

O hâlde konuyu anlayamazsın. (Sonuç)

Bu çıkarımda birinci öncül $(p \wedge q) \Rightarrow r$ şeklinde gösterilirse ikinci öncül aşağıdakilerden hangisiyle gösterilmelidir?

A) $\sim(p \wedge q)$

B) $p \wedge \sim q$

C) $\sim p \wedge q$

D) $\sim p \wedge \sim q$

E) $p \wedge q$

8.

?
D
D
Y
D

Yukarıdaki doğruluk değerleri verilmiş olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?

A) $p \Rightarrow q$

B) $\sim p \Rightarrow \sim q$

C) $p \wedge \sim q$

D) $\sim p \Leftrightarrow \sim q$

E) $p \vee q$

9. **$[\sim p \wedge \sim (p \vee q)]$ önermesinin tutarlılığı aşağıdaki denetlemelerin hangisinde doğru yapılmıştır?**

A)
1. $\sim p \wedge \sim(p \vee q)$
$\sim p$ (1)
2. $\sim(p \vee q)$
$\sim p$ (2)
$\sim q$
↓

B)
1. $\sim p \wedge \sim(p \vee q)$
$\sim p$ (1)
2. $\sim p \wedge \sim q$
(2) $\sim p$ ↓ $\sim q$ ↓

C)
1. $\sim p \wedge \sim(p \vee q)$
(1) $\sim p$ ↓ 2. $\sim p \wedge \sim q$
$\sim p$ (2)
$\sim q$
↓

D)
1. $\sim p \wedge \sim(p \vee q$
(1) p, q ↓ $\sim p$, $\sim q$ ↓

E)
1. $\sim p \wedge \sim(p \vee q)$
p (1)
2. $\sim p \wedge \sim q$
$\sim p$ (2)
$\sim q$
X

10. Bütün insanlar düşünendir.

Çağlayan insan değildir.

O hâlde Çağlayan düşünen değildir.

Verilen çıkarımının sembolik mantıktaki ifadesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $p \Rightarrow q$

B) $p, \sim q \therefore \sim r$

C) $p \vee q \therefore r$

D) $(p \Rightarrow q) \vee r$

E) $(p \wedge q) \Rightarrow (p \vee q) \therefore r$

11. **$p \Rightarrow \sim(p \Rightarrow q)$ önermesinin eş değeri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $\sim p \vee (p \wedge \sim q)$

B) $\sim p \wedge (p \wedge q)$

C) $\sim[p \Rightarrow \sim(p \Rightarrow q)]$

D) $p \vee (p \vee q)$

E) $\sim p \Leftrightarrow \sim(p \Rightarrow q)$

12. **Aşağıdaki önermelerden hangisi çözümleyici çizelge ile denetlendiğinde geçerli olur?**

A) $(p \wedge q) \vee (q \Rightarrow p)$

B) $(p \vee q) \Leftrightarrow (\sim p \vee \sim q)$

C) $(p \Rightarrow q) \wedge (\sim p \vee q)$

D) $(p \vee q) \Leftrightarrow (\sim p \Rightarrow q)$

E) $(p \Leftrightarrow q) \vee (p \Rightarrow q)$

2019 AYT

1. ((p⇒q)∨(r∧p))⇔~((q⇒~r)∧r)

bileşik önermesinin ana eklemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) ⇒

B) ∧

C) ~

D) ∨

E) ⇔

2019 AYT

2. Bütün yorumlamaları doğru değeri alan önermeye totoloji denir.

Buna göre aşağıdaki önermelerden hangisi bir totolojidir?

A) ~p∧p

B) ~p∨p

C) ~p⇒p

D) p⇒~p

E) ~~p∧p

2021 AYT

3. Birden fazla önermenin birbiriyle tutarlı olması, bu önermeleri birlikte doğru kılan ortak doğrulayıcı yorumun bulunmasıyla mümkündür.

Buna göre bir arada tutarsız olan,

I. Ali evdedir veya iş yerindedir.

II. Ali evde değildir.

III. Ali iş yerinde değildir.

önermelerinde aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılırsa önermeler birbirleri ile tutarlı hâle gelir?

A) I. önerme “Ali hem evdedir, hem iş yerindedir.” olursa

B) I. önerme “Ali evde değildir ama iş yerindedir.” olursa

C) II. önerme “Ali evdedir.” olursa

D) II. ve III. önermeler yer değiştirilirse

E) III. önerme “Ali evde olmadığı için iş yerinde değildir.” olursa

2018 AYT

4. (p∨~q)⇒r **önermesinin eş değeri aşağıdakilerden hangisidir?**

A) (~p∨~q)∨r

B) (~p∧q)∨r

C) (p⇒q)∨r

D) ~(p∨~q)⇒~r

E) (p⇒~q)∧r

5.

		I	II	III
p	q	p ⇒ q	p v q	(p ⇒ q) v (p v q)
D	D	D	D	D
D	Y	Y	D	D
Y	D	D	D	D
Y	Y	D	Y	D

Verilen doğruluk çizelgesinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylendiğinde yanlış olur?

A) I. önerme tutarlıdır.

B) II. önerme tutarlıdır.

C) III. önerme geçerlidir.

D) I. II. ve III. önerme birlikte tutarlıdır.

E) I. ve III. önerme eş değerdir.

6. (p ⇒ q), (p V q) önermelerinin eş değer olup olmadıklarının çözümleyici çizelgede denetlenebilmesi için bu önermelerin aşağıdakilerden hangisine dönüştürülmesi gerekmektedir?

A) ~[(p ⇒ q) ⇔ (p ∨ q)]

B) ~[(p ⇒ q) ∧ (p ∨ q)]

C) ~[(p ⇒ q) ∨ (p ∨ q)]

D) ~[(p ⇒ q) ⇒ (p ∨ q)]

E) ~[~[(p ⇒ q) ⇔ ~(p ∨ q)]]

7. (~p∨~q),(p∧q) ∴ p **çıkarımının geçerlilik denetlemesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**

A)
2. ~p ∨ ~q (ö)
1. p ∧ q (ö)
p (sn)
p
q (1)
(2)
~p ~q
X X

B)
2. ~p ∨ ~q (ö)
1. p ∧ q (ö)
~p (~sn)
p
~q (1)
(2)
~p ~q
X ↓

C)
1. ~p ∨ ~q (ö)
2. p ∧ q (ö)
~p (~sn)
(1)
~p ~q
p q (2) p q (2)
X X

D)
1. ~p ∨ ~q (ö)
2. p ∧ q (ö)
p (sn)
(1)
~p ~q
p q (2) p q (2)
X X

E)
2. ~p ∨ ~q (ö)
1. p ∧ q (ö)
~p (~sn)
p
q (1)
(2)
~p ~q
X X

8. ~∀ x (Fa ∧ Ga) **önermesinin çözümleyici çizelgeyle açılımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) ∃x~(Fa ∧ Ga)
~(Fa ∧ Ga)
~Fa ~Ga

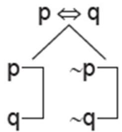
B) ∃x~(Fa ∧ Ga)
~(Fa ∧ Ga)
~Fa
~Ga

C) ∃x~(Fa ∧ Ga)
~(Fa ∧ Ga)
Fa
Ga

D) ∀x(~Fa ∨ Ga)
(~Fa ∨ Ga)
~Fa Ga

E) ∀x(Fa ∧ ~Ga)
(Fa ∧ ~Ga)
Fa
~Ga

9.

Çözümleyici çizelgeyle açılımı verilen önermenin eşdeğeri aşağıdakilerden hangisidir?

A) (~p ∧ q) ∨ (q ∧~ p)

B) (p ∧ q) ∨ (~p ∧ ~q)

C) (p ∨ q) ∧ (~p ∨ ~q)

D) (~p ∨ q) ∧ (p ∨ ~q)

E) (p ∧ q) ⇒ (p ∧ q)

10.

		I.	II.	III.	IV.	V.
p	q	~p	p∧q	p∨q	p⇒q	p⇔q
D	D	Y	D	D	D	D
D	Y	Y	Y	D	Y	Y
Y	D	D	Y	D	D	Y
Y	Y	D	Y	Y	D	D

Bu tabloya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) III. önermenin doğru olabilmesi için p ve q önermelerinden en az birinin doğru değer alması gerekir.

B) II. önermenin doğruluğu p ve q önermelerinin aynı anda doğru değer almasına bağlıdır.

C) I. önerme eklemi olumlu bir önermeyi olumsuz yaparken olumsuz bir önermeyi de olumlu hâle getirir.

D) IV. önermede p önermesi doğru, q önermesi yanlış olması durumunda sonuç yanlış olur.

E) V. önermede p ve q önermeleri aynı satırda aynı değeri aldığında önerme yanlış olur.

11.

Önerme Ekleminin Adı	Sembolü	Kullanımı	Örnek
Değilleme eklemi	~	"değil"	~p
Tümel evetleme eklemi	∧	"ve, ne... ne de, hem...hem de"	p ∧ q
Tikel evetleme eklemi	∨	"veya, ya da"	p ∨ q
Koşul eklemi	⇒	"ise"	p ⇒ q
Karşılıklı koşul eklemi	⇔	"ancak ve ancak"	p ⇔ q

Bilge'nin bugünlerde kafası çok karışıktı. Bu kafa karışıklığının ancak ve ancak arkadaşlarıyla buluşup eğlenmek yoluyla geçebileceğini ya da en azından azalabileceğini biliyordu. Kafasını başka şeylerle doldurursa asıl odaklanacağı konulara da dönebilirdi. Akşam çıktı. Hem arkadaşlarıyla gezdi hem de alışveriş yaptı ve eve döndü. Eve geldiğinde kafa karışıklığı hâlâ devam ediyordu ve bu hiç iyi bir şey değildi.

Bu parçada sırasıyla hangi önerme eklemleri kullanılmıştır?

A) ⇔, ∨, ⇒, ~, ∧

B) ⇔, ∨, ⇒, ∧, ~

C) ⇒, ⇔, ∨, ∧, ~

D) ∨, ∧, ~, ⇔, ⇒

E) ⇔, ∧, ∨, ⇒, ~

CEVAP ANAHTARI

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - 1

1. ADIM	1-E	2-E	3-C	4-B	5-C	6-A	7-D	8-B	9-D	10-E
	11-D									
2. ADIM	1-D	2-D	3-B	4-C	5-E	6-E	7-D	8-B	9-A	10-A
	11-A	12-A								
3. ADIM	1-B	2-C	3-E	4-C	5-E	6-E	7-C	8-C	9-D	10-A

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - 2

1. ADIM	1-B	2-B	3-C	4-E	5-D	6-B	7-A	8-A	9-E	10-D
	11-A	12-D								
2. ADIM	1-D	2-E	3-A	4-B	5-A	6-A	7-E	8-B	9-D	10-E
	11-E	12-A								
3. ADIM	1-B	2-A	3-E	4-A	5-B	6-E	7-C	8-C	9-E	10-E
	11-D									

Psikolojinin Temel Süreçleri - 1

1. ADIM	1-E	2-B	3-B	4-D	5-E	6-A	7-D	8- E	9-B	10-D
	11-B	12-A								
2. ADIM	1-E	2-A	3-A	4-B	5-C	6-B	7-C	8-C	9-C	10-B
	11-D	12-B								
3. ADIM	1-A	2-E	3-B	4-A	5-A	6-A	7-C	8-B	9-C	10-B
	11-D	12-E								

Psikolojinin Temel Süreçleri - 2

1. ADIM	1-D	2-B	3-E	4-A	5-D	6-D	7-E	8-A	9-B	10-D
	11-E	12-B								
2. ADIM	1-A	2-A	3-E	4-A	5-E	6-E	7-D	8-D	9-A	10-D
3. ADIM	1-D	2-E	3-D	4-B	5-C	6-E	7-B	8-D	9-A	10-C

Öğrenme, Bellek, Düşünme - 1

1. ADIM	1-E	2-D	3-A	4-B	5-E	6-B	7-E	8-D	9-A	10-C
	11-B	12-E								
2. ADIM	1-B	2-C	3-A	4-E	5-B	6-C	7-D	8-B	9-B	10-D
	11-A	12-D								
3. ADIM	1-B	2-A	3-B	4-D	5-C	6-A	7-E	8-E		

Öğrenme, Bellek, Düşünme - 2

1. ADIM	1-E	2-B	3-A	4-A	5-A	6-A	7-E	8-E	9-C	10-D
	11-E	12-A								
2. ADIM	1-A	2-E	3-E	4-B	5-E	6-C	7-C	8-B	9-D	10-D
	11-D									
3. ADIM	1-C	2-D	3-C	4-B	5-C	6-B	7-A	8-C	9-D	10-A

Ruh Sağlığının Temelleri - 1

1. ADIM	1-D	2-B	3-C	4-C	5-C	6-E	7-E	8-E	9-C	10-A
	11-C	12-C								
2. ADIM	1-C	2-C	3-A	4-E	5-E	6-C	7-D	8-D	9-B	10-C
	11-A	12-B								
3. ADIM	1-D	2-C	3-D	4-B	5-D	6-D	7-E	8-A	9-D	10-E
	11-C	12-A								

Ruh Sağlığının Temelleri - 2

1. ADIM	1-C	2-E	3-E	4-E	5-B	6-C	7-D	8-A	9-D	10-D
	11-C									
2. ADIM	1-A	2-B	3-C	4-C	5-A	6-D	7-E	8-B	9-E	10-D
	11-A									
3. ADIM	1-A	2-C	3-A	4-E	5-C	6-C	7-B	8-C	9-A	10-C
	11-E									

Sosyolojiye Giriş - 1

1. ADIM	1-C	2-E	3-E	4-C	5-E	6-D	7-D	8-C	9-D	10-C
	11-A	12-D								
2. ADIM	1-B	2-B	3-E	4-C	5-D	6-A	7-E	8-E	9-B	10-E
	11-A									
3. ADIM	1-C	2-E	3-D	4-A	5-A	6-A	7-E	8-D	9-B	

Sosyolojiye Giriş - 2

1. ADIM	1-C	2-C	3-E	4-C	5-E	6-D	7-E	8-C	9-E	10-B
	11-A	12-A								
2. ADIM	1-E	2-C	3-A	4-A	5-D	6-D	7-C	8-A	9-C	10-D
	11-B									
3. ADIM	1-C	2-E	3-B	4-A	5-B	6-D	7-E	8-C	9-A	10-E
	11-C									

Birey ve Toplum - 1

1. ADIM	1-A	2-D	3-A	4-E	5-E	6-C	7-A	8-E	9-B	10-E
	11-C									
2. ADIM	1-B	2-A	3-C	4-A	5-A	6-E	7-E	8-C	9-A	10-D
	11-C	12-B								
3. ADIM	1-B	2-B	3-D	4-C	5-C	6-E	7-B	8-D	9-E	

Birey ve Toplum - 2

1. ADIM	1-D	2-A	3-D	4-A	5-C	6-C	7-D	8-C	9-A	10-C
	11-D	12-E								
2. ADIM	1-E	2-A	3-D	4-D	5-A	6-A	7-E	8-B	9-A	10-B
	11-D	12-A								
3. ADIM	1-C	2-E	3-C	4-D	5-A	6-E	7-E	8-D	9-D	

Toplumsal Yapı

1. ADIM	1-A	2-E	3-B	4-B	5-D	6-B	7-A	8-C	9-B	10-D
	11-D	12-D								
2. ADIM	1-E	2-D	3-A	4-C	5-E	6-A	7-A	8-D	9-D	10-D
3. ADIM	1-D	2-A	3-B	4-D	5-D	6-B	7-D	8-D		

Toplumsal Değişme ve Gelişme

1. ADIM	1-C	2-D	3-A	4-D	5-A	6-C	7-B	8-C	9-C	10-C
	11-B	12-E								
2. ADIM	1-D	2-B	3-E	4-C	5-E	6-E	7-C	8-D	9-B	10-D
	11-A	12-E								
3. ADIM	1-C	2-B	3-E	4-D	5-E	6-E	7-C	8-A	9-E	10-B

Kültür

1. ADIM	1-C	2-D	3-E	4-E	5-D	6-C	7-E	8-B	9-D	10-B
	11-B	12-C								
2. ADIM	1-A	2-B	3-E	4-B	5-E	6-C	7-B	8-E	9-C	10-B
	11-D	12-A								
3. ADIM	1-B	2-D	3-E	4-E	5-D	6-D	7-C	8-D	9-A	10-A
	11-D									

Toplumsal Kurumlar

1. ADIM	1-B	2-A	3-A	4-B	5-D	6-B	7-E	8-A	9-C	10-E
	11-D	12-E	13-B							
2. ADIM	1-E	2-E	3-D	4-A	5-C	6-C	7-B	8-D	9-B	10-D
	11-C	12-B								
3. ADIM	1-E	2-D	3-D	4-E	5-D	6-B	7-C	8-A	9-B	10-E
	11-D	12-E								

Mantığa Giriş

1. ADIM	1-E	2-C	3-E	4-A	5-E	6-B	7-B	8-E	9-D	10-C
	11-E	12-D								
2. ADIM	1-E	2-C	3-D	4-C	5-B	6-C	7-A	8-D	9-E	10-D
	11-C	12-A								
3. ADIM	1-D	2-D	3-D	4-C	5-B	6-C	7-B	8-B	9-B	10-B
	11-D	12-A								

Klasik Mantık - 1

1. ADIM	1-E	2-D	3-E	4-A	5-A	6-D	7-B	8-A	9-B	10-A
	11-A	12-A								
2. ADIM	1-D	2-B	3-B	4-C	5-D	6-D	7-A	8-B	9-A	10-A
	11-A	12-A								
3. ADIM	1-E	2-E	3-C	4-D	5-E	6-A	7-E	8-A	9-B	10-A
	11-D	12-D								

Klasik Mantık - 2

1. ADIM	1-E	2-C	3-A	4-A	5-C	6-B	7-A	8-E	9-D	10-D
	11-B	12-D	13-A							
2. ADIM	1-B	2-C	3-C	4-E	5-C	6-C	7-C	8-E	9-A	10-C
	11-D	12-B								
3. ADIM	1-D	2-E	3-C	4-A	5-B	6-A	7-A	8-E	9-C	10-E
	11-C	12-C								

Mantık ve Dil

1. ADIM	1-D	2-A	3-B	4-E	5-D	6-D	7-A	8-A	9-D	10-A
	11-E	12-E								
2. ADIM	1-E	2-A	3-E	4-B	5-D	6-B	7-E	8-C	9-D	10-C
	11-E	12-C								
3. ADIM	1-A	2-E	3-E	4-A	5-E	6-C	7-A	8-D	9-D	10-C
	11-A	12-C								

Sembolik Mantık

1. ADIM	1-C	2-C	3-E	4-B	5-B	6-D	7-B	8-D	9-E	10-B
	11-D	12-A								
2. ADIM	1-E	2-C	3-C	4-D	5-A	6-C	7-B	8-B	9-A	10-B
	11-A	12-D								
3. ADIM	1-E	2-B	3-C	4-B	5-E	6-A	7-E	8-A	9-B	10-E
	11-B									